

NAVIKA 5TH WORLD KANNADA SUMMIT

- Editor** : Rashmi Ramesh
- Souvenir Team** : Veena Vadmal, Jyothi Nagaraja, Nagaraja. H. N. Arun Kumar, Shrihari Ramachandra, Manjula Sankarappa, Prashanth Anantharam, Prasanna Satish
- Front Cover Design Courtesy** : Department of Tourism , Government of Karnataka
- Cover Design & Souvenir Layout** : Sanjay Joshi
Printmark
No. 16/28,Gangamma Temple Street,
Ashoknagar, BSK 1st Stage, Bengaluru - 560 050
www.printmark.co.in
- Publisher** : North America Vishwa Kannada Agara (Navika)
- Printing** : Magnum Press
6155 Huntley Road, Suite F, Columbus, OH 43229
- Year** : 2019

© All rights reserved with the publisher

NAVIKA is a 501(3)(C) Non-Profit organization that is working to preserve and promote Kannada language, culture and heritage. It accepts no liability for the content in this publication, or for the consequences of any actions taken on the basis of the information in this document. Authors reserve rights to all the articles and images they have contributed. Some images that are available freely on the world wide web have been modified/re-used. NAVIKA does not vouch for the authenticity of the content. All opinions and expressions in the articles are that of the author and don't necessarily represent the views of NAVIKA. This publication is not intended for reprint.

Please contact souvenir@navika.org for more information.

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಆತ್ಮೀಯ ಕನ್ನಡ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು,

ವಲಸೆ ಹಕ್ಕಿಗಳಾದ ನಮಗೆ, ನಮ್ಮ ತಾಯ್ನಾಡು, ಮಾತೃಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಆನಂದಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೊಂಡಾಡಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಾಗ, ಆಗುವ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಅಮೇರಿಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನಾನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವೇದಿಕೆಯನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾವಿಕದ ಸ್ಥಾಪಕರು, ಸಹ-ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು, ಮಂಡಳಿಯ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು, ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಗೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ(ಒಹಾಯೋ)ದಲ್ಲಿ ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಇ-ಮೇಲಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿದೆನು. ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನಾನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೆ, ಆದರೆ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ ಸಮಿತಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತಾರೆಂಬ ಕಿಂಚಿತ್ ಸುಳಿವೂ, ಯೋಚನೆಯೂ ಸಹ ನನಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಡಾ. ಮನಮೋಹನ ಕಟಪಾಡಿಯವರೇ, ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಭರವಸೆಗೆ ನಾನು ದೃಢಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇನೆ, ನೀವು ನನಗೆ ನೀಡಿದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಸಮಾವೇಶದ ವಿಷಯದ ವಸ್ತುವಾದ “ಕರುನಾಡ ವೈಭವ”ಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಿಯರು ನಾವಿಕಾದ ಹತ್ತನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಸಡಗರದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, ನಾವು ವಿಶ್ವಕನ್ನಡಿಗರ ಐದನೇ ಸಮಾವೇಶ ಮತ್ತು ದಶಮಾನೋತ್ಸವದ ಆಚರಣೆಯ ನೆನಪಿನ ಬುತ್ತಿಯೇ, ನಮ್ಮ ಈ “ಸಂಭ್ರಮ”. ರವಿವರ್ಮರ ಕುಂಚದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಕನ್ನಡಮಾತೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ನಕ್ಷೆಯ ಮೇಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಲೆ, ವೈಭವಗಳನ್ನು ಹಾರೈಸಿ, ನಿಸರ್ಗದ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟು, ನಾವಿಕ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಡ್ಯೂಕ್ ಕಟ್ಟಡದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಒಹಾಯೋ ನದಿ, ಸೇತುವೆಯ ಬಳಿ ಇರಿಸಿದರಂತೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಚಿಕೆಯ ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸವೇ ಸಾಕ್ಷಿ! ಸಂಭ್ರಮದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪುಟವು ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಎಲ್ಲರ ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ‘ಎಷ್ಟು ಮಾಡಿದರೂ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ’ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ ಏನಾದರೂ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ.

ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸಮಯ, ಅನುಭವ, ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೆ ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ, ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ವೀಣಾ ವಡಮಲ ರವರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ವಿಶೇಷ ಉಲ್ಲೇಖವನ್ನು ನೀಡಲೇಬೇಕು, ದೂರದೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದರು ನನಗೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಂಬಲ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ಸ್ನೇಹಿತೆ, ನಿಮಗೆ ನಾನು ಆಭಾರಿ. ನಾನು ಯಾವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕರೆ ಮಾಡಿದರೂ, ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿ, ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಸಂಜಯ್ ಜೋಶಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಿಂಟ್‌ಮಾರ್ಕ್, ಬೆಂಗಳೂರು ತಂಡಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ನನ್ನ ಪತಿ ಮತ್ತು ಪುಟಾಣಿಯ ಅಪಾರ ತಾಳ್ಮೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲೇಬೇಕು, ಅವರ ಬೆಂಬಲವಿಲ್ಲದೆ ನಾನು ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸುರೇಶ್ ಹಾಗೂ ಸೂರಜ್ ಆರ್ಯ!

ಪ್ರತಿ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೂ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಚಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ನೀವು ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತಿರುವುದೇ ಕಾರಣ. ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮಿಗಳೇ ನಿಮಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು!!

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ‘ವಿಶ್ವಮಾನವ’ ಎಂದಿದ್ದರು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅಂದು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ‘ವಿಶ್ವಕನ್ನಡಿಗ’ ಎನ್ನಬಹುದೇ ಇಂದು?

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾವಿಕಗೆ ಹತ್ತನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಹಾಗೂ 5ನೇ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶದ ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ಕೋರುತ್ತಾ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪದಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಕನ್ನಡ ನಮ್ಮ ಮನ-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸದಾ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ನಾಡು, ನುಡಿಯ ಸಂಭ್ರಮ ಚಿರವಾಗಿರಲಿ.

ಸಿರಿಗನ್ನಡಂಗೆಲ್ಲೆ!

ವಂದನೆಗಳು,

ರಶ್ಮಿ ರಮೇಶ್

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು,

‘ಸಂಭ್ರಮ’ ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ

5ನೇ ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ

ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರು, ಎಂತಾದರು ಇರು, ಎಂದೆದಿಗೂ ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು

ಅಮೆರಿಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ ಮುಡಿಪಾಗಿರುವ ನಾವಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಯೋಜನೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಬಂದ ಕಲಾವಿದರು ಮತ್ತು ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆ, ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ, ಅಭಯ ನಿಧಿ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆ. ಈ ನಿಧಿಯಿಂದ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಪ್ರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯದ ಉದ್ದೇಶ ಇದೆ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ 5ನೇ ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಗತ. ಒಹಾಯೊ ರಾಜ್ಯದ ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ನಗರದ ಡ್ಯೂಕ್ ಎನರ್ಜಿ ಕನ್ವೆನ್ಷನ್ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ 3 ದಿನಗಳ ಈ ಅದ್ಭುತ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಗಮನ ಕಳೆ ತಂದಿದೆ. ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ನಗರವು ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಸೋದರಿ ನಗರ. ನಾವಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರತಿ 2 ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಲು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತೇನೆ (ಕನ್ನಡ ವಿಕಿಪೀಡಿಯ).

- ▲ 2011ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ 6.4 ಕೋಟಿ ಜನಗಳು ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ
- ▲ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯೆಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿದೆ.
- ▲ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಸುಮಾರು 1500-1600 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದಿನದು.
- ▲ ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹಳಿಡಿ ಶಾಸನದ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಲೇ ಕನ್ನಡವು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತ್ತು.
- ▲ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ 49 ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದು, ಇದು ಒಂದು ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ. ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಸರಿ ಸುಮಾರು ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.
- ▲ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ರೆವರೆಂಡ್ ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟ್ಟೆಲ್.
- ▲ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭಾರತದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ (ಕೇರಳ, ಗೋವಾ, ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಇತರ) ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ▲ ಅಮೆರಿಕದ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇದೆ.
- ▲ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಹಳೆಯ ಭಾಷೆಯೂ ಹೌದು
- ▲ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶಕ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೆ ಎಂಟು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು.
- ▲ ಆಗಸ್ಟ್ 2004 ರ ವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು 46 ಕನ್ನಡ ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
- ▲ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಂದಾಜು 200,000
- ▲ ಈ ಮೇಲಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತಹ ಸಂಗತಿ. ಬನ್ನಿ ನಾವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ.

ಜೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೆ

ಸುರೇಶ್ ರಾಮಚಂದ್ರ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ನಾವಿಕ 2018-2020

ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರ ನುಡಿ

ಯುಗಾದಿಯ ಸಮಯ ನಾವು ಬೇವು ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆಚರಿಸಿದಾಗ, ನಾವಿಕ ಸಮಾವೇಶದ ಹಡಗಿನ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಗಿರುವ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಿ, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದುರ್ಭರ ದುಗುಡ ಕಠಿಣ ಸಂಕಟದ ಹಂತವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಭಾವಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೀವನದ ವಿರೋಧಾಭಾಸವೆಂದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಈ ನಾವಿಕ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ನನ್ನ ತಾಯಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಸುವರ್ಣ ಕುಮಾರಿ ಉಪ್ಪಾರ್ಣವರ ಸ್ಮರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗಿದೆ. ಅವರು ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಮಾವೇಶದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರ ದಾರಿದೀಪದ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ನಮ್ಮ ಓಹಾಯೋ ನಾವಿಕ ಸಮಾವೇಶವು 'ಆಹಾ' ಮತ್ತು 'ಓಹೋ' ಎಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೊಲಂಬಸ್, ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ಹಾಗೂ ಕ್ಲೀವ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಸಮರ್ಪಿತ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರ ಸೈನ್ಯವು ಅಹರ್ನಿಶಿಯಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೇ ನಮ್ಮ ಸಮಾವೇಶದ ಯಶಸ್ಸಿನ ನಾಯಕರು. ಈ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಉತ್ಸಾಹವೇ ನಮ್ಮ ಉತ್ಸವಗಳ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿದೆ. ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ರಾಮಪ್ಪ, ಸುರೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರ ಹಾಗೂ ವಲ್ಲಿಶ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಸಮರ್ಥ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಹಾಗೂ ಕೆ. ವಿ. ಕುಮಾರ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ಕೇಶವ ಬಾಬು ಅವರ ಟ್ರಸ್ಟಿ ಮಂಡಳಿಯ ಸಲಹೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಸಹ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾವೇಶದ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ. ಸೂರೀಸುರೇಶ ಮತ್ತು ಕನ್ವೀನರ್‌ಗಳಾದ ರಾಜಗೋಪಾಲ, ಅರುಣಕುಮಾರ ಹಾಗೂ ಪುಷ್ಪಲತಾ ನವೀನ್ ಮತ್ತು ಡಾ. ಜಗದೀಶ ಅರಸು, ಡಾ. ದೀಪಾ ಉಜ್ವಲ ಮತ್ತು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಾಗಲ್ ಅವರಿಗೆ ಕೂಡಾ ವಿಶೇಷ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ನಾವಿಕ 5ನೇ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಯುಎಸ್‌ಎ ಹಾಗೂ ಭಾರತದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ನನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಗೆ, ಸಹೃದಯ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ತಂಡದವರು ಚಿರಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ. ದೂರದ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ನೋಂದಣಿದಾರರಿಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ನಮ್ಮ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ದಾನಿಗಳು, ಪ್ರಾಯೋಜಕರುಗಳು, ನಾವಿಕ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದ ರಾಲಿ, ಡಾಲಾಸ್ ಮತ್ತು ಬಾಸ್ಸನ್ ಕನ್ವೆನ್ಷನ್ ತಂಡಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನಮನ. ಕೊಲಂಬಸ್, ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ಹಾಗೂ ಕ್ಲೀವ್‌ಲ್ಯಾಂಡಿನ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪರವಾಗಿ ನಾನು ವಿನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಈ ಸಮಾವೇಶದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸಮಾವೇಶದ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತ ಅತಿಥೇಯ ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ನಗರದ ಸಿಂಚನಾ - ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ಕನ್ನಡ ಬಳಗ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಸಹಕಾರ ರೋಮಾಂಚನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾವಿಕ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ನೀವು ನಾವಿಕ ಪರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಈ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಅದ್ಭುತ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳಿಗೆ, ಕಲಾವಿದರಿಗೆ, ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ, ಹಿತ್ಯೆಷಿಗಳಿಗೆ, ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ ಮತ್ತು ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಈ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ನೇರ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಹನೀಯರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ವೆನ್ಷನ್ ಸೆಂಟರ್, ಆಡಿಯೋ-ವೀಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಮಿಲೇನಿಯಮ್ ಹೋಟೆಲ್ ಅನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ರುಚಿಕರ ಊಟ-ತಿಂಡಿಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸವಿನಿಸುಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ ಯಾವುದೇ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಹಕರಿಸಿದ ನವಜ್ಯೋತಿ ಹಾಗೂ ಹರಿನಾಯಕ ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಯಾವುದೇ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಸಮಯವನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಈ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೂಡಿ, ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಂತ ನನ್ನ ಸಹಧರ್ಮಿಣಿ ಪ್ರೀತಾ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಆಶೀಶ್ ಹಾಗೂ ಆಶಿಕಾ ಅವರುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಚಿರಋಣಿ.

ಧನ್ಯವಾದಗಳು

ಡಾ. ಮನಮೋಹನ ಕಟಪಾಡಿ

ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರು,

5ನೇ ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶ, ಓಹಾಯೋ

Message from Convention Chair

Greetings and Welcome to Our Ohio NAVIKA Convention 2019!

Another exciting Convention in a coveted decade since the inception of NAVIKA! The mission of this Ohio NAVIKA Convention would be “to promote the importance of Kannada Culture and help building a vibrant, healthy and Prosperous Future NRI Kannada community”. Various Activities in these three days are for all families and Friends to enjoy and celebrate the unity in Diversity of rich Kannada Heritage and Pleasant company of fellow Kannadigas from all over the world.

This extravaganza is a bonanza of world class showcase of Dance, Drama, music, comedy, Poets and Authors as well as with Informative Special Sessions like Business Forum, Continued medical Education, Women’s Forum, Spiritual Forum. Each of these Activities not only give opportunity for local and national talent to Exhibit on world forum but also bring the world class Kannada talents from Karnataka to showcase locally in Ohio. Meravanige “the Procession” is to showcase all of this to citizen Spectators of Cincinnati.

Our Sincere gratitude to all of the Sponsors, Donors, Vendors, Dignitaries, Artists and registrants from across the country and Ohio, who through their tremendously generous support, have made it possible to celebrate this Ohio NAVIKA 2019 in such a grand manner. With great Pride and Utter Humility, I commend and thank the Commitment, Dedication and hard work of NAVIKA Leadership, BOE and EC of NAVIKA, NAVIKA BOT as well as my Co-chair, Co conveners in Ohio as well as numerous selflessly working Chairs, Co-Chairs of various committees, All the volunteers and their Spouses, directly and indirectly involved, who have contributed countless hours in planning and execution of this Impeccably arranged Biannual event. We the Navika Convention 2019 Committee would like to thank City of Cincinnati, Duke Convention Center for all the Support and encouragement.

On behalf of entire Organizing Committees and All the Volunteers from Three cities of Ohio and across the US, we wish you to enjoy the fun filled Festivities of NAVIKA 2019 convention to the fullest and create a long lasting Pleasant memories with Friends and Family to Cherish and enrich the bonding with family and younger generation to last a life time!!!

Thanks to all of you being a part of this great Occasion and allowing me to be a part of this great tradition!

Sincerely,

Dr. Manmohan Katapadi

Convention Chair

5th Navika World Kannada Summit, Ohio

ಬಿ.ವಿಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ

ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ

ನಿಲಂ/ಮಾ ಕಾ /07/2019

ವಿಧಾನ ಸೌಧ

ಬೆಂಗಳೂರು - 560 001

ದಿನಾಂಕ 22-08-2019

ಸಂದೇಶ

ಅಮೆರಿಕಾದ 'ನಾವಿಕ' 5 ನೇ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶ ಆಯೋಜಿಸಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಒಹಾಯೋ ರಾಜ್ಯದ ಸಿನ್ಸಿನಾಟಿಯಲ್ಲಿ 2019ರ ಆಗಸ್ಟ್ 30, 31 ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1 ರಂದು ನಡೆಯುವ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಾಗವಹಿಸಲು ಉತ್ಸುಕನಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡಿಗರು ಇಂದು ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಕಂಪು ಪಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಪರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡತನವನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. "ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರು, ಎಂತಾದರೂ ಇರು, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು" ಎಂಬ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಮಗೆಲ್ಲ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಅಂತೆಯೇ ತಾವು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಊರಿಗೆ, ಕಲಿತ ಶಾಲೆಗೆ, ನಮ್ಮ ನಾಡಿಗೆ ಹಲವು ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಲಿ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ನೀವೂ ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇಂದು ನಾವು ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡರಿಯದ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಶ್ರಯ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರವೂ ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಮೂರು ದಿನಗಳ ಈ ಸಮಾವೇಶವು ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಅಭಿಮಾನ, ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಲಿ, ಜೊತೆಗೆ, ನಿಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದ ಏಳಿಗೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವೈಚಾರಿಕ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಿ ಎಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಗರದಾಚೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಾಡಿನ ಒಳಗಿನ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಇತರ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕಣ್ತೆರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿ, ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಶುಭ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

ಬಿ.ವಿಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ
(ಬಿ.ವಿಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ)

ಡಾ. ಮನಮೋಹನ್ ಕಟ್ಟಾಡಿ
ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರು
ನಾವಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನ- 2019

ಸಂದೇಶ

ನಾವಿಕ (ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡಿಗರು) ಸಂಸ್ಥೆಯು ಆಗಸ್ಟ್ 30, 31 ಹಾಗೂ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1, 2019 ರಂದು ಅಮೆರಿಕದ ಒಹಾಯೋ ರಾಜ್ಯದ ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ನಗರದಲ್ಲಿ 5ನೇ ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಚಾರ.

ಉದ್ಯೋಗದ ನಿಮಿತ್ತ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಿಜಕ್ಕೂ ಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥ. ಕನ್ನಡದ ಕಂಪನ್ನು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಸುವ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆ, ಉದಾತ್ತ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಮರಣೀಯ.

ನಾವಿಕದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕಾರ್ಯದಿಂದ, ಯುವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಹಕಾರ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

5ನೇ ನಾವಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶ ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಸದೃಢವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಶಃಉಭ ಹಾರೈಸುತ್ತಾ, ನಿಮ್ಮ ಸಮಾವೇಶ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ತೇಜಸ್ವಿ ಸೂರ್ಯ

ಸಂಸದರು, ಬೆಂಗಳೂರು ದಕ್ಷಿಣ

ಬೆಂಗಳೂರು

Proclamation

City of Cincinnati

Be It Proclaimed:

Whereas, the North America Vishwa Kannada Association (NAVIKA) and the people of the State of Karnataka, India, who have made the Queen City their home serve as cultural ambassadors in the State of Ohio and the City of Cincinnati; and,

Whereas, NAVIKA and the people of the State of Karnataka, India, have demonstrated continued commitment to the City by dedicating their time, energy, and resources to the development of a culturally diverse and economically vibrant community; and,

Whereas, the NAVIKA World Kannada Summit assimilates with the Cincinnati community's cultures and business prospects; and,

Whereas, the NAVIKA World Kannada Summit builds on Cincinnati's reputation as a top host for diverse meetings and events; and,

Whereas, the City of Cincinnati is proud to welcome guests attending the NAVIKA World Kannada Summit 2019;

Now, Therefore, I, John Cranley,
Mayor of the City of Cincinnati do hereby proclaim September 1, 2019

as
"NAVIKA Day"

in Cincinnati.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand and caused this seal of the City of Cincinnati to be affixed this First day of September in the year Two Thousand and Nineteen.

John Cranley
Mayor, City of Cincinnati

United States Senate
WASHINGTON, DC 20510

COMMITTEES:
ENERGY AND
NATURAL RESOURCES
FINANCE
FOREIGN RELATIONS
HOMELAND SECURITY
AND GOVERNMENTAL AFFAIRS

August 30, 2019

Mr. Suresh Ramachandra
President
NAVIKA

Dear President Ramachandra and Attendees,

I extend a warm welcome to all gathered at Navika 2019, the 5th World Kannada Summit in Cincinnati, Ohio. I applaud the work of the North American Vishwa Kannada Association to promoting Kannadiga culture and heritage.

Please accept my best wishes for an enjoyable and productive event.

Sincerely,

Rob Portman
United States Senator

Mike DeWine and Jon Husted
Governor and Lieutenant Governor of Ohio
do hereby officially recognize the

NAVIKA 5th WORLD KANNADA SUMMIT

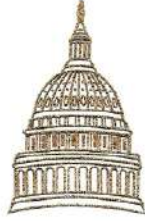
On behalf of the State of Ohio, we welcome all those gathered for the NAVIKA 5th World Kannada Summit in Cincinnati, Ohio. This three day event will showcase the diversity of Kannadigas from all over Ohio, the United States, and the world. We thank you for hosting this very important summit in Ohio and hope that you come again soon. We commend you upon the hosting of the NAVIKA 5th World Kannada Summit and we extend our best wishes for a memorable event.

On this 30th day of August 2019;

Mike DeWine
Governor

Jon Husted
Lieutenant Governor

August 30, 2019

Dear Friends,

It is my pleasure to congratulate the Ohio Kannadiga community as you host NAVIKA, the 5th World Kannada Summit - a celebration of the remarkable contributions of Kannadigas to the state of Ohio and to our nation.

The Kannadiga community enriches our nation through their significant contributions in education, business, science, technology and culture. By celebrating the diversity and commonalities of the community, your collective impact, work and accomplishments are recognized.

Thank you to supporters, patrons, and organizers from all over the world for educating our community and highlighting Kannada language and culture. This summit promises to promote a greater appreciation of all that our diverse community has to offer.

Please accept my best wishes for a successful event.

Sincerely,

A handwritten signature in black ink that reads "Sherrod Brown". The signature is written in a cursive, slightly slanted style.

Sherrod Brown
United States Senator

SB:rm

ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮ

ನಾವಿಕ ವಶಮೂನೋತ್ಸವ ಕಾರಿ

- ☞ 2009ರಲ್ಲಿ “ನಾವಿಕ”ವು ನಾರ್ತ್ ಅಮೇರಿಕಾ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ, ಟ್ಯಾಂಪಾ, ಫ್ಲೋರಿಡಾನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.
- ☞ 2010ರಲ್ಲಿ ನಾರ್ತ್ ಅಮೇರಿಕಾ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ನಾವು ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡಿಗರು (ನಾವಿಕ) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ-ಗೊಂಡಿತು. ಮೊದಲನೇ ‘ನಾವಿಕ’ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲಿಫೋರ್ನಿಯಾ ರಾಜ್ಯದ ಲಾಸ್ ಏಂಜೆಲಿಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.
- ☞ 2011ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಮಾವೇಶವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ "ಅಮೆರಿಕನ್ನೋತ್ಸವ" ಶೀರ್ಷಿಕೆ-ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

This was the first of the kind of event held for NRI Kannadigas. This was held in association with NRI forum, Govt of Karnataka and Dept. Of Kannada and Culture .

More than 400 Ameikannadigas participated in this two and half day event. There were more than 1500 people who attended all the event. The Business Forum was held in Vidhana Soudha banquet hall.

This event has now been held alternate years in Karnataka (There in Bengaluru and one in Mysuru) and has been helping NRI Kannadigas to showcase their talent in Karnataka and build bonds with Kannadigas back in India and rest of world

- ☞ 2013ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ‘ನಾವಿಕ’ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಬಾಸ್ಪನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದ್ದೂರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು

NAVIKA Boston was held IN September 2013 at DCU convention center , Worcester , MA More than 2000 people attended the convention .

Girish Karnard was the key note speaker. Leading Kannada film stars Yash and Radhika mingled with the crowd. Various Artists including Singer Vijay Prakash and Shamitha malnad, Praveen Godkhinid, MD Pallvi , Rathnamala Prakash , Kikkeri Krishnmurthy gave performances .

The Meravanige was the higlight of the convention with a colorful props and numerous themes.

For the first time the food had several menu items form North Karnataka

- ☞ 2014ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅಮೆರಿಕನ್ನೋತ್ಸವವನ್ನು ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.
- ☞ 2015ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ‘ನಾವಿಕ’ ಮೂರನೇ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ನಾರ್ತ್ ಕರೋಲಿನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸಲಾಯಿತು.

Navika Carolina held at Raleigh Convention center attended by more than 2000 people. The celebrities included Yash and Radhika , playback singer hemanth and Khan brothers performed at the convention. Film stars Srinath and Mukaymantri Chandru performed at the conference.

- ☞ 2016 ರ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕನ್ನೋತ್ಸವವನ್ನು "ನಾವಿಕೋತ್ಸವ" ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

Navikotsava 2016 – Vishwa Kannada Utsava was very well organized and attended on July 16th and 17th. The two day Navikotsava event was a grand success and jointly organized with Kannada Cultural, NRI Committee and Kannada Praadhikaara Departments.

AmeriKannadotsva was renamed as Navikotsava to bring and unite NRI Kannadigas all over the world instead of just NRI from US. On July 13th, Navikotsava Logo was launched by Pranayaraja Dr. Srinath during the organized press meet.

Navika's new project “Navika Yuvasoochi” was launched by Dr. L. Hanumanthaiah which aim to help and guide students of Karnataka who wish to pursue higher education in the USA. Eventually this plan will be extended to help Kannadigas in USA when in need.

Central Minister Sri. Ananth Kumar and Sri Manu Baligar released special stamp to commemorate Navikotsava 2016 and also another stamp with Dr. Renuka Ramappa picture to symbolize the leadership in exchange of Kannada culture & literature. He expressed his interest to strengthen our mutual relationship and to improve digitalization of Kannada for worldwide communication in Kannada language.

- ☞ 2017ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ, ನಾಲ್ಕನೇ ‘ನಾವಿಕ’ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಡಲ್ಲಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ನಡೆಯಿತು.
- ☞ ನಾವಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯುವಕರನ್ನು ಒಂದು ಗೂಡಿಸಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ದಿವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಲು “ಯುವಸೂಚಿ ಅಭಯ ನಿಧಿ” ಎಂಬ ನೂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ನಾವಿಕೋತ್ಸವ 2016ರ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಾವಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆಯಾದ “ಯುವಸೂಚಿ ಅಭಯ ನಿಧಿಗೆ” ನಾವಿಕ 4ನೇ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಚಾಲನೆ ದೊರೆಯಿತು ಹಾಗೂ ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ಸಮಿತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಐದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಧನಸಹಾಯ “ಅಭಯ ನಿಧಿಗೆ” ಮೀಸಲಿಡಲು ಶ್ರೀಮತಿ ಆರತಿ ಕೃಷ್ಣರವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.
- ☞ ನಾವಿಕ 4ನೇ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶವು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು 1, 2 ಹಾಗೂ 3 ನೇ ತಾರೀಖಿನಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ “ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಂಭ್ರಮ-ಸಮ್ಮಿಲನ” ಎಂಬ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಪರ್ವ ಡಲ್ಲಾಸ್ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ರಾಮಪ್ಪ (ನಾವಿಕ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)ರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು KSMD (Karnataka State Medical and Dental Alumni Association of America) ಸಂಸ್ಥೆ ತನ್ನ 31ನೇ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಡಾ. ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ದೇವಾಂಗಿ (KSMD, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)ರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಕುರಿತು ಸಂವಾದಗಳಿಗೆ ನಾವಿಕ 4ನೇ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು.
- ☞ 2018 ರ ಜೂಲೈ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ನಾವಿಕೋತ್ಸವವು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಗರ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
- ☞ ಕೊಡಗಿನ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತರಿಗಾಗಿ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ, ಸೇವಾಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡಗಿನ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ☞ 2019 ಐದನೇ ‘ನಾವಿಕ’ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ 3 ದಿನಗಳ ಅದ್ದೂರಿ ಕನ್ನಡ ಮೇಳವನ್ನು ಒಹಾಯೊ ರಾಜ್ಯದ ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.
- ☞ ಈ ಬಾರಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತರಿಗೆ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ.
- ☞ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಗೆ ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವ ಯೋಜನೆ ಇದೆ.

GREATNESS begins

Hebbal, Bengaluru

KTC*

Karle Town Centre - a 62 acre mixed-use development, adjacent to Nagavara Lake comprising of Office, Leisure & Residential precincts, designed to be a melting pot of culture, entertainment, business and innovation.

INVEST IN OUR RESIDENTIAL PRECINCT

- Zenith Residences -

- Vario Homes -

3, 3.5, 4 BHK & 3 BHK Duplex Apartments
starting at ₹ 2.28 Cr**

200 Families residing
No GST & save upto ₹ 24 lakhs**

9% Annual Returns on your Investment
(Capital Appreciation + Rental Yield)**

2 & 3 BHK Apartments starting at
₹ 98 lakhs**

Introducing Progressive Layouts[®]
with Flexi-Walls[#]

Exclusive amenities like 1 acre Urban
Forest and Sky Lounge on 34th floor

** T & C Apply

DEVELOPED BY KARLE HOMES PVT. LTD.

+91 97424 69234 salesquery@karleinfra.com www.karletowncentre.com

VARIO HOMES RERA REGISTRATION NUMBER : PRM/KA/RERA/1251/309/PR/190427/002539
For further details, please refer to <http://rera.karnataka.gov.in>

Disclaimer: The Developer is "Karle Homes Pvt. Ltd." and is an associate company of "Karle Infra Pvt. Ltd."
KTC* - These images are conceptual of the future mixed-use development at Karle Town Centre. # Flexi-Walls are optional

Convention Committee

Convention Chair
Dr. Manmohan Katapadi

Vice Chair
Dr. Suresh Sharoff

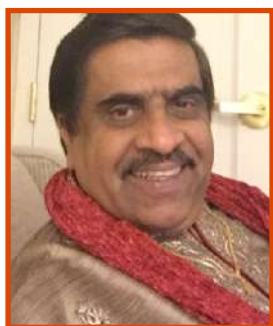
Co-Convener - Cincinnati
Arudi Rajagopal

Co-Convener - Cleveland
Pushpalatha Venkataraman

Co-Convener - Columbus
Arun Kumar

Convention Advisor
Vallish Shastry

President
Suresh Ramachandra

Past President
Dr. Renuka Ramappa

Meet the NAVIKA 2019 Ohio Team

Executive Committee 2018-2020

Suresh Ramachandra, Vijay Kotrappa, Vasu Murthy,
Dr. Manmohan Katapadi, Padma Rao, Giri Nimbekayi, Nagaraj Reddi

EXECUTIVE COMMITTEE MEMBERS

Dr. Jayanthi Srinivasiah, Dr. Srisai Gowda, Prakash Banavar, C. N. Arun Kumar,
Hanasoge Vishwanath, Dr. Kavitha Kulkarni, Dr. Veena Raj, Nataraj Kote, Benki Basanna,
Vallisha Shastry, Dr. Renuka Ramappa, Ram Rao, Prof. Sree Sreenath, B. K. Shiva Kumar, Manjunath Rao

Navika Board Of Trustees 2017-19

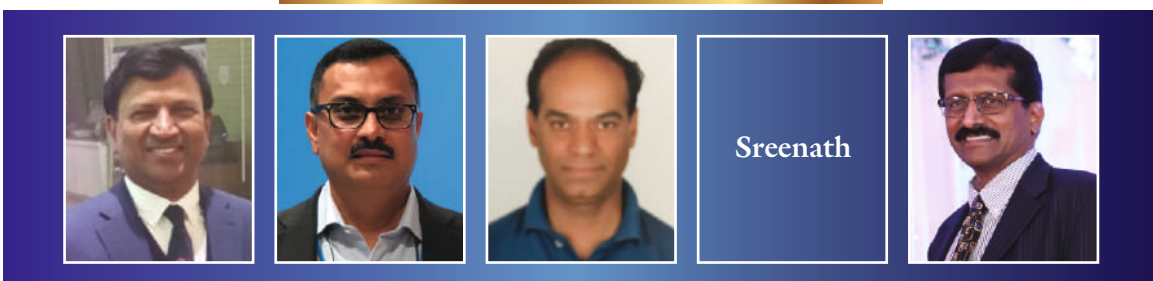
**K.V. Kumar, Keshava Babu, Sharanabasava Rajur, Renuka Ramappa,
M. Krishnamurthy, Vallisha Shastry, Harsha Gopal, Devangi Shrikanth, Krishnamurthy Jois**

FINANCE COMMITTEE

**Prasanna Mahendra, Suresh Sharoff, Geetha Rajagopal, Jagadish Urs,
Venkatesh Thagadur, Sameera Bharadwaj**

FUND RAISING

Suresh Sharoff, Sameera Bharadwaj, Mahesh Humchadkatte, Sreenath, Prasanna Mahendra

SOUVENIR

Rashmi Ramesh, Veena Vadmal, Prasanna Satish, Jyothi Nagaraja, Nagaraja.H.N,
Arun Kumar, Shrihari Ramachandra, Manjula Sankarappa, Prashanth Anantharam

REGISTRATION

Jagadish Urs, Raghavendra Nayak, Shri Biradar, Vishwanatha Basavalingappa,
Bharath Periyapatna, Sujatha Aroor, Dan Shankar, Prashanth Bisarahalli

EVENT MANAGER

Hameant Kumar Raghubir

FOOD

Deepak Bhattarahalli, Padma Prasad, Latha Urs, Jyothi Nagaraja, Preetha Manmohan, Prakash (Poorna Raj), Sowmya Deepak, Savithri Ramesh, Beshaj Krishnappa

LITERARY

Sameer Rao, Sumathi Muddenahalli, Renukaradhya Gourapura, Meena Taluk, Bharath Periyapatna, Dileep Moudgalya

CME

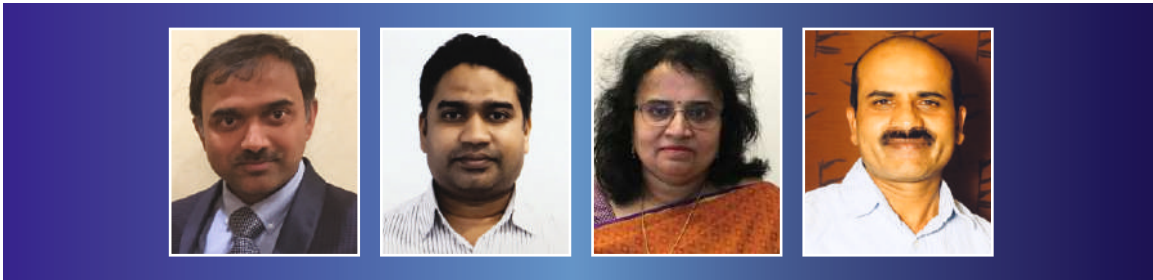
Dr. Vivek Narendran, Dr. H S Ramadas, Dr. Deepa Ujwal, Dr. Jagadish Urs, Dr. Shashidhar Harohalli, Vishnu Modur, Dr. Naveen Kumar Uli, Dr. Mukunda Beejadi, Dr. Kanchanmala Katapadi

HEALTH/FITNESS/YOGA

Dr. Jwala Prasad, Vijaya Patil, Rashmi Ramesh

KANNADA KALI

Basavaraj Benki, Naveen Hanuman, Pushpalatha Venkataraman, Shivu Gouder

YOUTH FORUM

Sneha Rajagopal, Rashmi Ravishankar, Dhruva Thimmanahalli, Suhan Asaigoli,
Samiksha Prasanna, Ashika Katapadi, Sheetal Prasanna, Sushmita Rao

SPIRITUAL

Koti Sreekrishna, Janardhana BA, Latha Gowda, Krishnamurthy Jois,
Sri. Ashwath, Palachandra Bhatta, Sathyanarayana Shastry

FASHION SHOW

Sheeta Ankalakoti

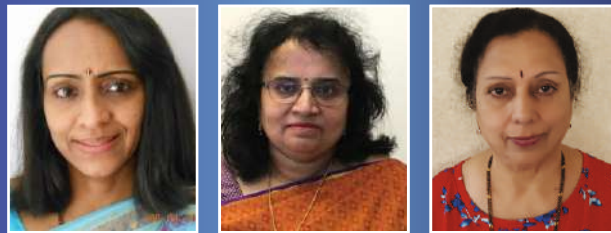

WOMENS FORUM

Dr. Deepa Ujwal, Padma Jambunath, Pushpalatha T. Venkataraman

MATRIMONY

Sujatha Aroor, Pushpalatha Venkataraman, Shobha Ravishankar,
Geetha Krishnaswamy, Vijaya Shet, Supreetha Shashiraj, Prajwal Venkatesh

FACILITY & SECURITY

Iyanna Gowda, Matti Raghavendra Rao, Raghavendra Nayak, Bharath Periyapatna

CROWD CONTROL

Rajesh Iyengar

VOLUNTEER POOL

Iyanna Gowda Sujatha Aroor

DECORATION & PROCESSION

Sahana
Shyam

Anjana
Tolpadi

Sudha
Srinivas

Sunitha
Lakkundi

Savitha
Srinivasan

Latha
Prashanth

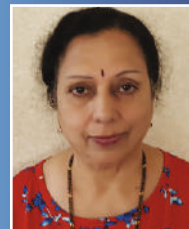
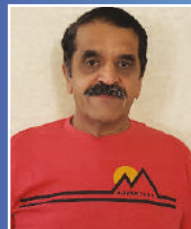

Preetha
Manmohan

Shalini
Sreekrishna

Srimathi
Vasan

Prema Shankar, Jayashree Ramadas, Sahana Shyam, Anjana Tolpadi, Sudha Srinivas, Hema Iyanna, Sunitha Lakkundi, Savitha Srinivasan, Rama Nagaraj, Bangalore N. Shankar, Sangamesh Hubballi, Latha Prashanth, Jyothi Nagaraja, Matti Raghavendra Rao, Preetha Manmohan, Smitha Magal, Sheeta Ankalakoti, Bharati Janardhan, Shalini Sreekrishna, Srimathi Vasan, Krishnaswamy, Geetha Krishnaswamy

BUSINESS FORUM

K.V. Kumar, Sameera Bharadwaj, Arudi Rajagopal, Mallikarjun Nadagouda, Ratee Apana, Sanjay Kumar, Manjula Sankarappa, Shankar Sankarappa, Kavitha Girish, K R S Murthy, Suresh Ramachandra, Prakash Banavara, Girish Nimbikayi, Raj Galagali, Shivakumar, Jagadish Urs

GOVT. AFFAIR & LIAISON

Manjula Sankarappa, Ratee Apana, K.V. Kumar

HOSPITALITY

Kiran Hiremath, Dileep Moudgalya, Raghavendra Nayak,
Satish Revanna, Prashanth Bisarhalli, Nikhil S V

EXHIBITS & ADVERTISING

Nagaraj Eshwar, Srinivas Mullahalli, Anil Tolpadi,
Rajagopal Arudi, Sheeta Ankalakoti, Jagadish Urs

INDIA COMMITTEE

K M Krishnamurthy

Shafiq Shali

Gopal
Iyengar

K M Krishnamurthy, Ashwini Krishnamurthy, Dr. Shafiq Shali,
Srinath Vashishta, Smrithi Manoj, Purushotham Chikkattur, Gopal Iyengar

MARKETING

Mahesh
Bhupalam

Manju
Krishnappa

Bhaskar
Babu

Guru Prakash
Rangavittal

Arudi Rajagopal, Rashmi Naikar, Mahesh Bhupalam, Kishore Bageshpur,
Sheeta Ankalakoti, Manju Krishnappa, Bhaskar Babu, Guru Prakash Rangavittal,
Manju Siddegowda, Prashanth Anantharam, Chaitra Shivanand

PUBLICITY & COMMUNICATION

Madhu
Kargod

Deepa Rao

Soumya
Prasad

Kavitha
Bangalore

Guru
Basaveshwara

Rashmi
Rajappa

Madhu Rao

Amulya
Chandrashekar

Narasimha
Prasad

Vijaya
Shet

Guru Prakash
Rangavittal

Srinivasan
Venkataramani

Madhu Kargod, Srinivas Magal, Mahesh Humchadkatte
Deepa Rao, Soumya Prasad, Rashmi Naikar, Kavitha Bangalore
Guru Basaveshwara, Rashmi Ramesh, Amulya Chandrashekar
Rashmi Rajappa, Madhu Rao, Narasimha Prasad, Vijaya Shet,
Guru Prakash Rangavittal, Srinivasan Venkataramani

Cultural Committee

Vallisha Shastri
(Overall Chair)

Manju Rao
(Overall Advisor)

MC

Ravi Ravishanker (Chair)

Vinayak Joshi (Trainer)

Rashmi

Mahesh

Prashanth

Dhruva

Dance

Anupa Mirle (Chair)

Smittha Magal

Mangala

Ranjani

Megha

Aditi

Madhavi

Mrunalini

Music

Srikanth Proddhan
(Overall Coordinator)

Shiv Hiremath (Chair)

Keshav

Srinivas Magal

Preetha

Shyam

Competition

Rama Rao (Chair)

Nirupama

Guruprasad

Chaitra Rao

Sthana

AV/Lighting

Malikarjun (Chair)

Gururaj

Rajanikanth

Basavaraj

Drama

Raghava Gowda (Chair)

Raju Hari

Lalitha Hari

Stage Mgmt.

Sripad (Chair)

Sowmya

Rajani

Sindhu

Program Str.

Naveen Thi (Chair)

Raghavendra

ನಾಡಿಕ 5ನೇ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ದಶಮಾನೋತ್ಸವಕ್ಕೆ
ಕಟಪಾಡಿ ಕುಟುಂಬದವರಿಂದ
ಹಾರ್ಡಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

Aashika Katapadi, Dr. Manmohan Katapadi,
Preetha Katapadi, Aashish Katapadi

Newark

1311 W Main Street, Newark, OH 43055
Phone: 740-348-0012
Fax: 740-348-0045

Downtown

800 E Broad Street, Columbus, OH 43205
Phone: 614-252-8300
Fax: 614-252-6637

Westerville

68 Westerview Dr, Westerville, OH 43081
Phone: 614-899-1200
Fax: 614-899-9065

INDIAN AMERICAN INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE

Washington, DC

"Promote and foster economic development of the United States of America, Republic of India together with the rest of the world for the benefit of all."

Hearty Congratulations to NAVIKA on its 5th World Kannada World Summit

INAUGURATION OF SE ATLANTA REGIONAL CHAPTER

James Edward Campos was nominated by the President of the United States and confirmed by the United States Senate on April 9, 2018, as the Director of the Office of Economic Impact and Diversity at the United States Department of Energy. As Director, Mr. Campos oversees the Office of Minority Economic Impact and the Office of Civil Rights and Diversity. He is tasked with helping to implement legislation and executive orders with an eye towards their effect on minorities and minority businesses, as well as ensuring that minorities are afforded an opportunity to fully participate in Department programs. Mr. Campos also serves as the Department of Energy's Equal Employment Opportunity Director, which includes field sites across the United States.

The Office of Economic Impact & Diversity is uniquely positioned through its Congressional mandate to interact and work with all of the DOE's 22 offices such as the offices of Small and Disadvantaged Business Utilization, Fossil Energy, Electricity, Nuclear Energy, Technology Transfer, Environmental Management, and Energy Efficiency and Renewable Energy.

Additionally, Mr. Campos established the Equity in Energy initiative to expand the participation of individuals in underserved communities, which includes minorities, women, veterans, and formerly incarcerated persons, in all the programs of the Department. The initiative provides an invaluable platform for the DOE and local, regional, and national stakeholders to share ideas and insights that are leveraged to alleviate the challenges of underserved communities. The primary pillars are: interest & access, supplier diversity, workforce development, STEM enhancement, technical assistance, and energy sustainability.

Mr. Campos also functions as the Department of Energy's Chief Diversity Officer and the official Federal designee to the White House Interagency Working Group Initiatives, which includes the White House Initiative on Asian Americans and Pacific Islanders, the White House Initiative on Educational Excellence for Hispanics, and the White House Initiative to Promote Excellence and Innovation at Historically Black Colleges and Universities. Additionally, Mr. Campos is the Department's designee on the White House Opportunity and Revitalization Council and the White House Council on Eliminating Barriers to Affordable Housing Development.

Mr. Campos has served in both the public and private sectors, working in such industries as publishing, telecommunications, state and federal government, strategic business consulting, political consulting, as well as a small business owner and adjunct business professor. His business background has enhanced his expertise in the energy sector, marketing, international commerce, workforce development, higher education, management, operations and strategic analysis, and implementation.

Prior to his Presidential appointment, Mr. Campos was the Senior Advisor on Economic Development & Strategic Planning / Government Affairs to the College President of Nevada State College (NSC), where he was involved in the areas of government and community relations/strategic business consulting, and business development.

Mr. Campos held several state-wide Gubernatorial appointments in Nevada to include: the Nevada's Equal Rights Commission (April 2011 to 2015); Nevada's Judicial Selection Commission as a temporary member (July 2011); the Governor's Workforce Investment Sector Councils on Gaming, Tourism & Entertainment (Jan. 2014) and Mining and Minerals (Feb. 2014); the Governor's Office of Economic Development's International Trade Council (May 2014 to October 2017); and the Nevada Taxi Cab Authority Commission (March 2015 to April 2018).

Mr. Campos was formerly the Commissioner of the Nevada Consumer Affairs Division (Nevada's Business & Industry Department), where he regulated seven industries and enforced state laws governing deceptive trade practices. He was appointed to the state-wide Commissioner's position in February 2007.

Mr. Campos holds both a Bachelor of Arts and a Master of Science degree from the University of Maryland, a Master of Business Administration from the University of Glasgow, Scotland, and an Executive Program Certificate from Georgetown University's McDonough School of Business in Washington, D.C. While completing his master's degree, Campos also studied at Corpus Christi College, University of Oxford in England for business and literature studies and also studied cultural studies in Barcelona, Spain for a year. He has taught college courses in the areas of organizational operations, international management, marketing, strategy, public relations and human resources as an adjunct professor.

ನಾವಿಕ ದಶಕದ ಸಂಭ್ರಮ

ನಾವಿಕ ಈ ವರ್ಷದಶಮಾನೋತ್ಸವದ ಹೊಸ್ತಿಲಲ್ಲಿದೆ. ಯುಗಾದಿಯ ಶುಭ ದಿನ ಮಾರ್ಚ್ 29, 2009 ರಂದು ಉತ್ತರ ಅಮೆರಿಕ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಕೂಟವು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಪಸರಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂಭತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಕಲೆ ಹಾಕುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡರು.

ಈ ಕನ್ನಡಿಗರು ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಅಮೆರಿಕಾ ಕನ್ನಡ ಕೂಟಗಳ ಸಂಘ (ಅಕ್ಕ) ಮುಂತಾದ ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಸಬಲೀಕರಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹರಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯು.ಎಸ್.ಎನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವಿಕ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ದಶಕದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ನಾವಿಕ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಹಾಗೂ ತೃಪ್ತಿಯಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಸಿನ್ನಾಟಿ, ಓಹಿಯೋದಲ್ಲಿ ನಾವಿಕ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಐದನೇ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಲಾಸ್‌ಎಂಜಲೀಸ್ (2010), ಬಾಸ್‌ಟನ್ (2013), ರಾಲಿ (2015), ಡಲ್ಲಾಸ್ (2017).

ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ವಿಷಯಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯಿಂದ ನಾವಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಛಾಪು ಗಳಿಸಿವೆ. ನಾವಿಕ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಾ ನಗರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಮೀಪ ಹಾಗೂ ದೂರದಲ್ಲಿನ ಇತರ ಮುಖ್ಯ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನೂ ತಲುಪಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 2011ನೇ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದೆ.

ಇಷ್ಟಲ್ಲದೇ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ “ನಾವಿಕೋತ್ಸವ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಂಬ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಾವಿಕ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದೆ. “ಅಮೆರಿಕನ್ನೋತ್ಸವ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭವು 2011ರ ಜುಲೈ ನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದು ಎರಡನೇ “ಅಮೆರಿಕನ್ನೋತ್ಸವ” 2014 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ತದ ನಂತರ ಜುಲೈ 2016ರಲ್ಲಿ ನಾವಿಕೋತ್ಸವ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ್ದು ಜುಲೈ 2018ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡೋತ್ಸವ ನಡೆಯಿತು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಸೇರಿದಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರ ವೇದಿಕೆಯ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನಡೆದವು.

ಪಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವಿಕ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ಚಾಚಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ 2011 ಮತ್ತು 2018ರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಹಾಗೂ ಹ್ಯೂಸ್‌ಟನ್‌ನ ಹರಿಕೇನ್ ದುರಂತದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಿಧಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಲಿ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಕೈ ಚೋಡಿಸಿದ್ದು ಅಮೆರಿಕದಾದ್ಯಂತ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹಂಚಿದೆ.

ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡಿಗರು ನಾವಿಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಗದೆಲ್ಲೆಡೆ ಪಸರಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಮುಂದಾಳುತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೋಷಾಹಿಸಲು ನಾವಿಕ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ನಿರಂತರ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವಿಕವು ಕನ್ನಡದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇತರ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಘಟಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜತೆಗೇ ನಾವಿಕ ವಿಹಾರವನ್ನೂ ನಡೆಸುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

“ನಾವು ವಿಶ್ವಕನ್ನಡಿಗರು” ಎಂಬ ತನ್ನ ಧೈಯಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವಿಕ ನಿರಂತರ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಶವ ಬಾಬು

ಟ್ರಸ್ಟಿ, ಸಹ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು, ಹಿಂದಿನ / ನಿಕಟ ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು (2011-13)

ಸ್ವಾಗತ ಕವನ

ನಾವಿಕೆ

ಸ್ವಾಗತ ನಿಮಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ!

ಹೃದಯ ಹರಿವಾಣದಲ
ಪ್ರೇಮ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿ
ಸ್ವಾಗತವ ಬಯಸಲು ನಾವಿಕರು ನಿಂದಿಹರಲಿಲ್ಲ
ಸ್ವಾಗತ ನಿಮಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ!

ಸಿನ್ನಿನಾಣ ನಗರ ಸಿಂಗರಿಸಿಹಟು ನಿಮಗಾಗಿ
ನಾವಿಕರ ನೌಕೆಗಳು ಕಾದಿಹವು ನಿಮಗಾಗಿ
ಭವ್ಯ ಸಭಾಂಗಣ ನಿಮ್ಮ ಕಾಯುತಲಹುದು
ನಾವಿಕರ ತಂಡ ನಿಮ್ಮ ಸ್ವಾಗತಕೆ ನಿಂತಹುದು

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕರೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಬಂಧುಗಳೆ
ನಿಮ್ಮ ಬರುವಿಕೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕನಸು ನೆನಸಿಹುದು
ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡಿಗರಲ ಹೊಸ ಹುರುಪು ಮೂಡಿಹುದು
ನಾವಿಕರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನವ ಜೀತನವ ತುಂಜಹುದು

ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಣಿಗಲೆ
ಪರದೇಶದಲ ನೆಲೆಸಿದ ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳೆ
ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಬರುವ, ಬರದ, ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳೆ
ಸ್ವಾಗತ ನಿಮಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ!

ಸ್ವಾಗತವ ಬಯಸುವೆವು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ
ಹಿರಿಯರಿಗೆ, ತಿರಿಯರಿಗೆ, ಕಲಾವಿದ ಕಲಾವಿದೆಯರಿಗೆ
ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗ ಕಾಣಿಕೆಯತ್ತ ಮಹಾನುಭಾವರಿಗೆ
ಗುಣನಿಧಿಗಳಿಗೆ, ರಸ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ!

ಮೂರು ದಿನ ಜರಗುವುದು ಈ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನ
ಎರಡು ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬರುವ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಮಿಲನ
ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನವ ಮಾಡುವ ಈ ಮಹಾದಿನ
ವಿಶ್ವ ಬಂಧುತ್ವವ ಪೋಷಿಸುವ ಸುದಿನ

ಹರಡಿ ನೀವಿಂದಿಲ್ಲ ಒಲವು ಐಕ್ಯತೆಯ ಮತ್ತು
ನಗೆ ಮತ್ತು, ನುಡಿ ಮತ್ತು, ಕವನಗಳ ಮತ್ತು
ನರ್ತನ, ಗಾಯನ, ಸಂಗೀತದ ಮತ್ತು
ಅಭಿನಯ, ಕಲೆ, ಕೌಶಲ್ಯದ ಮತ್ತು

ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಮ ಸ್ವಂಧನವಿದೆ, ಸಂಗಮವಿದೆ
ಸಿನ್ನಿ ನಾವಿಕರ ಸಹೃದಯ ಸಿಂಜನವಿದೆ
ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ ದೇಶದೆಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲ
ಹರಡಿರುವ ಕನ್ನಡ ಬಳಗಗಳ ತಾಣದಲ

ಹರಡಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ
ಕನ್ನಡಿಗರಾರೂ ಮರೆಯಲಾರರು ಈ ಗಳಿಗೆ
ದಾರಿ ದೀಪವ ನೀಡಿ ಕನ್ನಡದ ಕಂದರಿಗೆ
ಬೆಳಗಲ ಈ ಜ್ಯೋತಿ ಕನ್ನಡದ ಮನೆ ಮನೆಗೆ

ಸ್ವಾಗತ ನಿಮಗೆ ಸುಸ್ವಾಗತ!

ಗುಡ್ಡೆ ರಾಘವ ಗೌಡ
ಡೇಟನ್, ಒಹಾಯೊ

ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು

- ಡಾ. ಬಿ. ರಾಜಶೇಖರಪ್ಪ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಾಚೀನ! ದ್ರಾವಿಡ ಎನ್ನುವ ದೊಡ್ಡ ಭಾಷಾ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು ಇದು. ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾವರ್ಗ ಸುಮಾರು ಏಳನೆಯ ಸ್ಥಾನದ್ದು ಎಂದು ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಂತೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ. ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನವೇ ಕನ್ನಡದ್ದು. ಇದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿಯ ಶಾಸನದ ಆಧಾರದಂತೆ ಕ್ರಿ. ಪೂ. 3ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಕನ್ನಡ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಕೃತ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಶಬ್ದಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಧ್ವಾಂಸರು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. 5ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ಲಿಪಿಯೊಂದು ಸಿದ್ಧಗೊಂಡು, ಅದು ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಾಗುವ ಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅದು ಜನಪದರ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿತ್ತೆಂಬಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಯಾವಾಗ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪರಭಾಷೀಯರ ಅಧೀನವಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅದರ ಭಾಷೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಲಾರದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, 19-20ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಶವಾದ ಮೇಲೆ, ಕನ್ನಡನಾಡು ಮದರಾಸು ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡನಾಡಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದರೆ, ಪರಭಾಷೀಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಳಿದ ಪ್ರದೇಶ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವೆಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1-3ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆದದ್ದು ಹಾಗೆಯೇ. ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ಪರಭಾಷೀಯರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೀಯರಾದ ಕದಂಬರು ಆಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಲಿಪಿ ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅದು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಕ್ರಿ. ಶ. 5ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹಲಿಡಿ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನ

ಎಂಬ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅದರ ಲಿಪಿರೂಪವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ನೂರು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆಯೇ ಕನ್ನಡ ತನ್ನದೇ ಲಿಪಿರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯತೊಡಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗನಾದ ಮಯೂರವರ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಸ್ತಿವಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು. ಇದು ಕನ್ನಡದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇದರ ಹಿಂದಿದೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಒಂದು ರೋಚಕ ಕಥೆ:

ಕ್ರಿ. ಶ. 4ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭ ಕಾಲ. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಾಳಗುಂದದ ಕದಂಬ ಎಂಬ ಮನೆತನದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕ ಮಯೂರಶರ್ಮ. ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕಾಗಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ರಾಜಧಾನಿ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ನಗರವಾಗಿದ್ದ ಕಾಂಚೀಪುರಂಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿರುವಾಗ, ಅಲ್ಲಿನ ಆಳರಸರಾದ ಪಲ್ಲವರೊಂದಿಗೆ ಏನು ಕಾರಣಕ್ಕೋ ಒಂದು ಜಗಳವಾಗಿ, ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅವಮಾನಿತನಾಗಿ, ರೋಷಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ, “ನಾನು ಅನ್ಯ ಭಾಷೀಯನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಆದ್ದರಿಂದ ದುರ್ಬಲ ಎಂದು ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೂಚಕ ‘ಶರ್ಮ’ ಎಂಬುದನ್ನು ನನ್ನ ಹೆಸರಿಂದ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸೂಚಕನಾದ ‘ವರ್ಮ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನನ್ನದೇ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿ, ಪಲ್ಲವರಿಗೆ ನಾನು ಸರಿಸಮ ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ. ಮುಂದೆ ಅವನು ಅದರಂತೆಯೇ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿಯ ಬಳಿಯ ದಟ್ಟ ಕಾಡಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ, ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟಿ, ಪಲ್ಲವರ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಕಡಿಮೆ ಸೈನ್ಯದಿಂದಲೇ ಗೆರಿಲ್ಲಾ ರಣತಂತ್ರದಿಂದ ಮಣಿಸಿ, ವೇದಾವತಿ ನದಿಯೇ ಪೂರ್ವದ ಗಡಿಯಾಗಿ, ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯೇ ಪಶ್ಚಿಮದ ಗಡಿಯಾಗಿ, ತನ್ನದೇ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದ. ಶತ್ರುಗಳಾದ ಪಲ್ಲವರೇ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕಿರೀಟವನ್ನಿರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ರಾಜ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅದೇ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೊದಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಇದು ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಎಂಬುದರ ಒಂದು ಉಜ್ವಲ ಉದಾಹರಣೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಲಿಪಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯಲು ಬೀಜಾಂಕುರವಾಯಿತು.

ಮಯೂರವರ್ಮನ ಸಾಹಸದ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಳಿಯ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದೆ, ಅವನ ಬಂಡೆ ಶಾಸನ.

ನಾವಿಕ

ಡಾ. ಎಂ. ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು 1929ರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಅದು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯದೆಂದೂ ಮಯೂರನು ಎಂಟು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆ ಶಾಸನವನ್ನು 1984ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪುನರ್ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ಣ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾದ ಹೊಸ ಓದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸನವೆಂದೂ, ಆ ಶಾಸನದಿಂದ ಮಯೂರನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ವಾಸದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೆರೆಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ್ದ ಎಂದೂ ತಿಳಿದುಬಂದದ್ದರಿಂದ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿಯ ಕೆರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೆರೆ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯೂ ತಿಳಿಯಿತು.

ಈವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಪದ್ಯಶಾಸನ ಕನ್ನಡದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ತಮಟಕಲ್ಲು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯ ಆ ಶಾಸನಗಳು ಕ್ರಿ. ಶ. 6ನೇ ಶತಮಾನದವು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಳಿ ಮಸಿಕ್ಕಾಪುರ ಎಂಬ ಊರಿನ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಗುಣಮಧುರ. ಅವನು ಭಾರದ್ವಾಜ ವಂಶದವನು. ಧನಾಗಮ ಎಂಬುವನ ಮೊಮ್ಮಗ, ಮನಾಗಮ ಎಂಬುವನ ಮಗ. ಅವನು ತ್ಯಾಗವಂತ ಎಂದು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಜ್ಜನರೆಲ್ಲ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತನು ಆದಿಶೇಷನ ಹಾಗೆ ಭೋಗಿ, ಆದರೆ ತ್ಯಾಗವಂತ, ವೀರ, ರಸಿಕ. ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಕೂಡಾ ನಿಂದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ. ಅವನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುಣಮಧುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಆಗಿದ್ದ- ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯ ಶಾಸನ ಪದ್ಯ ಅವನನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಶಾಸನ ಪದ್ಯ ಹೀಗಿದೆ :

ಫಣಮಣಿಅನ್ನು ಭೋಗಿ ಫಣದುಳ್ಳಣಿವಿಲ್ವನದೋನ್
ರಣಮುಖಿದುಳ್ಳೆ ಕಾಲನರಿಯರ್ಕ್ಕುಮನಿನ್ವೈಗುಣನ್
ಪ್ರಣಯಿಜನಕ್ಕೆ ಕಾಮನಸಿತೋತ್ಪಲವರ್ಣ್ಣನವನ್
ಗುಣಮಧುರಾಂಕೆ ದಿವ್ಯಪುರುಷನ್ನುರುಷಪವರನ್

ಈ ಶಾಸನದ ಪದ್ಯ, ಈವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳ ಹದವಾದ ಸಮ್ಮಿಲನ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ವರ್ಣ ಭಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರ, ಕನ್ನಡದ ಆದಿಪ್ರಾಸ- ಇವೆಲ್ಲ ಇರುವ ಈ ಪದ್ಯ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಚನೆ. ಈ ಶಾಸನದ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಸಂಗಡಿಗರೊಂದಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಗುಣಮಧುರನ ಉಬ್ಬುತ್ತಿಲ್ಲವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಶಿಲ್ಪಿ ಕನ್ನಡಿಗನಲ್ಲ; ಆದರೆ, ಕನ್ನಡ ರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬ ತಮಿಳಿಗ. ಅವನು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಏಳೂರ್ ಎಂಬ ಊರಿಂದ ಬಂದಿದ್ದವನು. ಅವನು ಆ ಶಿಲ್ಪದ ಪಕ್ಕ ತನ್ನ ಊರು ಹೆಸರು ಇವನ್ನು ವಚ್ಚಿಳುತ್ತು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸ್ವಪ್ರದೇಶಾಭಿಮಾನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನನಗೆ ದೊರೆತ ಆ ತಮಿಳು ಶಾಸನದ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಓದಿದ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕರಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಐರಾವತಂ ಮಹಾದೇವನ್ ಅವರು ಈ

ಶಾಸನ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಚಿತ್ರದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನಾನು ಅವರನ್ನು ತಮಟಕಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ, ಡಾ. ಐರಾವತಂ ಮಹಾದೇವನ್ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆಯಿತು. “ಕನ್ನಡಿಗರ ಮತ್ತು ತಮಿಳಿಗರ ನಡುವೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಸಾಮರಸ್ಯವಿತ್ತು. ನೀವು ಕನ್ನಡಿಗರು, ನಾವು ತಮಿಳಿಗರು, ಈಗ ಜಗಳ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಿ, ರಾಜ ಕನ್ನಡಿಗ, ಶಿಲ್ಪಿ ತಮಿಳಿಗ. ಈ ಶಿಲ್ಪಿಗೆ ಆಶ್ರಯಕೊಟ್ಟ ಕನ್ನಡಿಗ ರಾಜನ ಉದಾರತೆ, ಅವನಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಂಡ ತಮಿಳಿಗ ಶಿಲ್ಪಿಯ ಸೇವಾತತ್ಪರತೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಸ್ವಪ್ರದೇಶಾಭಿಮಾನ - ಇವು ಏನು ಸಂದೇಶ ನೀಡುತ್ತವೆ ?” ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳು ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲವಾದರೂ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ತಮಟಕಲ್ಲು ಶಾಸನದ ಗುಣಮಧುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಪದ್ಯವೇ ಕನ್ನಡದ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧಾರ ಎನಿಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಒಂದು ವೃತ್ತ ಭಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳು, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಸ, ಇವು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಹೀಗೇ ಕನ್ನಡದ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲ ಭಂದಸ್ಸು ಎನಿಸಿರುವ ತ್ರಿಪದಿ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಪದ್ಯಗಳು ಬಾದಾಮಿಯ ಕ್ರಿ.ಶ. 700ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿವೆ.

ಕನ್ನಡದ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ತುಂಬ ಶ್ರೀಮಂತವಾದುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು ಇರುವುದು ತ್ರಿಪದಿ ಎನ್ನುವ ಮೂರು ಸಾಲಿನ ಒಂದು ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ. ಈ ಭಂದಸ್ಸು ತುಂಬ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇರುವ ಒಂದು ಜನಪ್ರಿಯ ಭಂದಸ್ಸು. ಇದು ಎಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಿಂದ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ಸುಮಾರು 700ರಷ್ಟು ಹಿಂದಿನ ಬಾದಾಮಿಯ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ಭಂದಸ್ಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟ ಹೇಗಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಮುಂದಿನ ಸುಂದರವಾದ ತ್ರಿಪದಿ ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ :

ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು | ಮಾಧೂರ್ಯನೆ ಮಾಧೂರ್ಯಂ
ಬಾಧಿಪ್ಪ ಕಲಿಗೆ ಕಲಿಯುಗ | ವಿಪರೀತನ್
ಮಾಧವನೀತನ್ನೆರನಲ್ಲ ||

ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟ ಎಂಬುವನು ಹೇಗಿದ್ದ ಎಂದರೆ, ಅವನು ಸಾಧು ಜನರಿಗೆ ಅಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿದ್ದ. ಮಧುರ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ಮಧುರ ಸ್ವಭಾವದವನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಬಾಧೆ ಕೊಡುವವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಧೆ ಕೊಡುವವನೂ ಆಗಿದ್ದ. ಹಾಗಾಗಿ ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹಾಗೆ ಇದ್ದ. ಇಂಥ ಹೋಲಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅಂದಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇತ್ತು ಎಂದೇ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ತ್ರಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿ ‘ಕನ್ನಡದ ತಿರುವಳ್ಳುವರ್’ಎಂದೂ ‘ಕನ್ನಡದ ವೇಮನ’ ಎಂದೂ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಆಚರಣೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದು ಈಗಲೂ ಕೆಲವೆಡೆ ಇದೆ. ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಅಧಿಕ ವಯಸ್ಸು, ನಿಶ್ಚಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ ಹೀಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಈ ಲೋಕದ ಬದುಕು ಸಾಕು ಎನಿಸಿದವರು ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಅನ್ನಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಧರ್ಮಪ್ರವಚನ ಕೇಳುತ್ತ ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮರಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ 'ಸಮಾಧಿ ಮರಣ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಮರಣ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಮರಣಿಸಿದವರ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು 'ನಿಸದಿಗೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಚಿಕ್ಕ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ನಿಸದಿಗೆ ಶಾಸನಗಳು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಂಥ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ನಂದಿಸೇನ ಎಂಬ ಜೈನಮುನಿಯೊಬ್ಬ ಹೇಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥನಾದ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಆ ಪದ್ಯ ಹೀಗಿದೆ :

ಸುರಚಾಪಂಬೋಲೆ ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಗಳ ತೆಪೋಲೊಂಜುಪೋಲೊಂಜಿ
ಬೇಗಂ

ಪಿರಿಗುಂ ಶ್ರೀರೂಪಲೀಲಾ ಧನ ವಿಭವ ಮಹಾರಾಶಿಗಳ್ಲವಾಗ್ಗಂ
ಪರಮಾರ್ಥಂ ಮೆಚ್ಚಿನಾನೀ ಧರಣಿಯುಳಿರವಾನೆಂದ್ ಸನ್ಯಾಸನಂ ಗೆ
ಯ್ದುರು ಸತ್ಸನ್ನಿಸ್ಸೇನ ಪ್ರವರ ಮುನಿವರನ್ನೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸಂ

ಈ ಲೋಕದ ಸಂಪತ್ತು, ರೂಪ, ವಿನೋದ, ಹಣ, ವೈಭವಗಳೆಲ್ಲ - ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ, ಮಿಂಚಿನ ಹಾಗೆ ಕಾಣಕಾಣುತ್ತಲೇ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠೋರವಾದ ಸತ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಬದುಕು ಸಾಕು - ಎಂದು ನಂದಿಸೇನ ಮುನಿಯು ಕಠೋರವಾದ ಸನ್ಯಾಸದ ಆಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂದುಹೋದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾವ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

9ನೇ ಶತಮಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ನೃಪತುಂಗನ ಕಾಲದ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಎಂಬ ಕವಿಯ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಳ-ವಿಸ್ತಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೇಳುವ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ತುಂಬ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದವು. ನಿಜವಾದ ಕಾವ್ಯ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ, 'ಇದು ಪಾಪ, ಇದು ಪುಣ್ಯ; ಇದು ಹಿತ, ಇದು ಅಹಿತ; ಇದು ಸುಖದಾಯಕ, ಇದು ದುಃಖದಾಯಕ ("ಪಾಪಮಿದು ಪುಣ್ಯಮಿದು ಹಿತರೂಪಮಿದು ಅಹಿತಪ್ರಕಾರಮಿದು ಸುಖಮಿದು ದುಃಖೋಪಾತ್ತಮಿದು") ಎಂಬ ತಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಕಾವ್ಯ, ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ, ಕವಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಹಾಗೆ, ಕಾವ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಬಂದಿವೆಯಾದರೂ ಇಂಥ ಸರಳ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಇಂದಿಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಒಂದು ದೇಶದ 'ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಎಂದರೆ ಪರರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಪರರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹನೆಯಿಂದ ಕಾಣುವುದು' ("ಕಸವರಮೆಂಬುದು ಮಿಗೆ ಸೈರಿಸಲಾಪೋಡೆ ಪರವಿಚಾರಮಂ ಧರ್ಮಮುಮಂ")ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ, ಅದರ ಕವಿ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು

ಹೃದಯವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗಿದೆ. ಕವಿಯ ಆ ಮಾತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಎಂಥ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿರುವ 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾದರೂ ಸರ್ವರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಯಾಗುವಂಥ ಜೀವನಮೌಲ್ಯಗಳ, ಕನ್ನಡದ ಸೊಗಸಾದ ಗದ್ಯದ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವರಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಪೂರ್ವವಾದ ಗ್ರಂಥ.

ಈಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಅಮೆರಿಕನ್ ಯುವಕ ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಾದ. ಆತ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದ. ನಾನು ಕೇಳಿದೆ "ನೀವು ಬಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯಾದ ಭಾಷೆ ಯಾವುದು?". ಅವನು ಹೇಳಿದ "ತೆಲುಗು ಕಿವಿಗೆ ತುಂಬ ಹಿತವಾದ ಮೃದುವಾದ ಭಾಷೆ. ತಮಿಳು ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಕಶವೆನ್ನಿಸುವ ಆದರೆ ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ ಭಾಷೆ." ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ : "ಮತ್ತೆ ಕನ್ನಡ?". ಆತ ಹೇಳಿದ "ತೆಲುಗು ತಮಿಳು ಎರಡರ ಗುಣವೂ ಇರುವ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ. ಅದು ಮಧುರವೂ ಹೌದು, ಕರ್ಕಶವೂ ಹೌದು. ಹಾಗಾಗಿ ನನಗೆ ಕನ್ನಡ ಇಷ್ಟ. ಕನ್ನಡದ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದ. ನನಗೆ ತುಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ : "ಆದಿಪುರಾಣ 10ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪಂಪಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ. ಅದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಯಿತು?" ಅದಕ್ಕೆ ಆತನಿಂದ "ಅದು ಕನ್ನಡದ ಅಪರೂಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಪಂಪಕವಿ ಇಂಥ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಇನ್ನೂ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಲಲಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೇ ನನಗೆ ಇದು ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗಿ ಇದರ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಕೊಂಡೆ" ಎಂದ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನವನಲ್ಲದ, ದೂರದ ಯಾವುದೋ ದೇಶದ ಒಬ್ಬ ಯುವಕ, ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಪಂಪಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎನ್ನಿಸಿ ನನಗೆ ಅಪಾರ ಸಂತಸವಾಯಿತು.

ಪಂಪನಂತೆಯೇ ಹೆಸರಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕವಿ ರನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ತುಂಬ ಜನಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದ.

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಲಿಪಿ ಇರದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅದು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಭಾಷೆಗಳಿದ್ದರೂ ಲಿಪಿಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಇರುವುದು ಕೆಲವೇ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವೂ ಒಂದು. ಇದು ನಮಗೆ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. 4ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನ ಕಾಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮಾರ್ಪಾಟುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ

ನಾವಿಕ

ಹುಟ್ಟಿತು. ಗುಂಡುಗುಂಡಾಗಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳಿರುವ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ನೋಡಲು ಅದೆಷ್ಟು ಸುಂದರ! ಹೂಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಅದರ ಅಕ್ಷರ ವಿನ್ಯಾಸ. ಹಾಗೆಂದೇ ವಿದೇಶೀಯ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಲಿಪಿತಜ್ಞರು ಕನ್ನಡ ಅತಿಸುಂದರ ಲಿಪಿ ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದ ಕರೆನ್ನಿ ನೋಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಹೇಳುವ ಭಾರತೀಯ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳ ಲಿಪಿ ಸಾಲುಗಳ ಜೊತೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡದ ಸಾಲು ನೋಡಿದರೇ ಸಾಕು, ಅಲ್ಲಿ ಹೂಬಳ್ಳಿಯೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಸುಂದರ ಲಿಪಿಯ ಸಾಲು ಇರುವುದೇ ಕನ್ನಡದ್ದು.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ದೇ. ಜವರೇಗೌಡರು, ಒಮ್ಮೆ ಮಾಸ್ಕೋ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ, ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದಾಗ, ರಷ್ಯನ್ ಮಹಿಳೆಯರು ಅನೇಕರು ಅವರನ್ನು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡು “ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ತುಂಬ ಸುಂದರವಂತೆ. ನಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಆಶೆ” ಎಂದಾಗ ದೇಜಗೌ ಹೇಳಿದರಂತೆ : “ಕನ್ನಡದ್ದು ಸುಂದರವಾದ ಲಿಪಿ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿ. ಆದರೆ ನನ್ನದು ಅಷ್ಟು ಸುಂದರ ಲಿಪಿ ಅಲ್ಲವಲ್ಲ”. ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಿಳೆಯರು “ಪರವಾ ಇಲ್ಲ, ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ನೀವು ನಮ್ಮ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ” ಎಂದು ಹಠ ಹಿಡಿದಾಗ, ಅವರು ಕೆಲವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆದರಂತೆ. ಅವರು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು “ಅಯ್ಯೋ ಅದೆಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ, ನನ್ನ ಹೆಸರು” ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದರಂತೆ. ದೇಜಗೌ “ನನ್ನ ಕೈಬರಹಕ್ಕೇ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಸಂತೋಷಿತರಾದರು; ಇನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬರೆಯುವವರು ಬರೆದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಅದೆಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರೋ!” ಎಂದು ಅಂದುಕೊಂಡರಂತೆ.

ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಜನಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿದ್ದವು. ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ ಕನ್ನಡದ ‘ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ’ಯನ್ನು ಬರೆದದ್ದು, ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಾಚಿಸಿದ್ದು, ಕಾಕತೀಯ ದೊರೆಗಳ ರಾಜಧಾನಿ ಓರುಂಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ.

ಇಲ್ಲೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಧುರೈ ಪಾಂಡ್ಯ ಅರಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಂತ ಅತಿಕೊಂಡನ್ ಎಂಬುವವನು. ಅವನು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಸಾನುಭವ ತನಗೂ, ಆಸ್ಥಾನಿಕರಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ತಮಿಳು ಕಾವ್ಯವೇ ಬೇಕು ಎಂದೇನು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯವೇ ಇದ್ದರೂ, ವಾಚನ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಾದರೆ, ಕನ್ನಡ-ತಮಿಳು ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೇ ಕನ್ನಡದ ಭಾರತ ಕಾವ್ಯವೊಂದನ್ನು ವಾಚನ

ಮಾಡಿದಾಗ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಅದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ರಸವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ರಾಜ “ಆಹಾ ಎಂಥ ಮನಮುಟ್ಟುವಂಥ ಕಾವ್ಯ. ಇಂಥ ಭಾರತ ಕಾವ್ಯ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ” ಎಂದು ಉದ್ಗರಿಸಿದನಂತೆ. ಆಗ, ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದವರು “ವಿಲ್ಲಿಪುತ್ತೂರ್ ಎಂಬ ಯೋಗಿಯೊಬ್ಬರು ಇದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರಂತೆ. ಮುಂದೆ ಆ ಯೋಗಿಪುರುಷ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಭಾರತ ಕಾವ್ಯವೇ ‘ವಿಲ್ಲಿಪುತ್ತೂರ್ ಅವರ್ಗಲ್ ಭಾರದಂ’ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಕಾವ್ಯ. ಇದು ರಚನೆಯಾಗಲು ಕಾರಣ ಕನ್ನಡದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿಯ ಭಾರತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆ ಇಂಥದು. ತಾನು ಬೆಳೆದದ್ದಲ್ಲದೆ, ಸೋದರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಉತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳು ಹುಟ್ಟಲು ಅದು ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

12ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಶಿವಶರಣರ ‘ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ’, ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ. ಓದಿದರೆ ಗದ್ಯದ ಹಾಗೆ, ಹಾಡಿದರೆ ಪದ್ಯದ ಹಾಗೆ ಇರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರವೇ ವಚನ. ವಚನಗಳು ತುಂಬ ಸರಳವೂ ನೇರವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಇದ್ದು ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ವಚನಕಾರರ ಕಾಲ ತುಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದದ್ದು. ವರ್ಣ ವರ್ಗ ಲಿಂಗ ಭೇದಗಳನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಿ ಸರ್ವರ ಹಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸರ್ವಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಬಯಸಿದ ಕಾಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಹ ಪುರುಷರ ಜೊತೆಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಕಾಲ. ಸಮಾನತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಯಕ ದಾಸೋಹಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಕಾಲ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಶರಣರ ‘ಅನುಭವಮಂಟಪ’ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ‘ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್’ ಎಂದೂ ಶರಣರ ಸಮಾನತೆ-ಕಾಯಕ-ದಾಸೋಹ ವಿಚಾರಧಾರೆಯನ್ನು ‘ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಸಮಾಜವಾದ’ ಎಂದೂ ಕರೆದಿರುವುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಏನಲ್ಲ. ಶರಣ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿರುವ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಚನ :

ಕಳಬೇಡ; ಕೊಲಬೇಡ; ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ;
ಮುನಿಯಬೇಡ;
ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ; ಇದಿರ ಹಳಿಯಲು ಬೇಡ; ತನ್ನ
ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ.
ಇದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ; ಇದೇ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ;
ಇದೇ ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನೊಲಿಸುವ ಪರಿ.

ಯಾವುದೇ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಇದರಲ್ಲಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ತಾತ್ವಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಗಟಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಚನಗಳೂ ಇವೆ. ಅವನ್ನು ‘ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳು’ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಒಂದು ವಚನವನ್ನು ನೋಡಿ :

ಭಿತ್ತಿ ಮೂರರ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಚಿತ್ರವ ಬರೆಯಿತ್ತು.
 ಮೊದಲನೆಯ ಚಿತ್ರ ಚಿತ್ರದಂತಿದ್ದತ್ತು.
 ಎರಡನೆಯ ಚಿತ್ರ ಹೋಗುತ್ತ ಬರುತ್ತ ಇದ್ದತ್ತು.
 ಮೂರನೆಯ ಚಿತ್ರ ಹೋಯಿತ್ತು, ಮರಳಿಬಾರದು.
 ಇದರ ಬೆಡಗ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಗುಹೇಶ್ವರಾ!

ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಗರ್ಭಿತವಾದ ಇಂಥ ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳು ನೂರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇಂಥ ಕಠಿನ ವಚನಗಳಿಗೆ ಪುಲಿಗೆರೆಯ ಮಹಲಿಂಗದೇವ, ಕಲ್ಲುಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವ, ಸಿಂಗಳದ ಸಿದ್ಧಬಸವ, ಪರ್ವತ ಶಿವಯೋಗಿ- ಇಂಥ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಹಾಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದದ್ದರಿಂದ ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳ ಒಳಗನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬೆಡಗಿನ ವಚನದ ರೀತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 20ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ 'ನವ್ಯ' ಪಂಥದವರು ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಗೆ ತುಂಬ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಈ ಬೆಡಗಿನ ವಚನಗಳಿಗೆ ಶರಣರು ಅಂಥ ಪ್ರತಿಮಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಸಂಕೇತಾತ್ಮಕ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದರೆಂಬುದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ.

ವಚನಕಾರರ ಅನಂತರ 13ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಹಾಕವಿ ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ರಾಘವಾಂಕ ಇವರು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 'ರಗಳೆ' ಮತ್ತು 'ಷಟ್ಪದಿ' ಛಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾಪೂರವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿಸಿದರು. 15ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿಯ 'ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ' ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಸಹ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿದೆಯಷ್ಟೆ? ಅದೇ ಕಾಲದ ಚಾಮರಸ ಕವಿಯ 'ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆ' ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆಯಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ

ಸೂಚನೆಯಾಗಿದೆ. 16ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪುರಂದರದಾಸ ಕನಕದಾಸ ಮುಂತಾದವರ 'ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಇವನ್ನು ಮಿಲನಗೊಳಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪದ್ಯ ಗದ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಎಂಶ್ರೀ, ಕುವೆಂಪು, ಮಾಸ್ತಿ, ಬೇಂದ್ರೆ, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಕೈಲಾಸಂ, ಅನಕೃ, ತರಾಸು, ಮುಂತಾದವರಿಂದ ನಾನಾಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಎಂಟು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ದಲಿತ ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ "ಎಲ್ಲಾದರು ಇರು, ಎಂತಾದರು ಇರು, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು" ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವುದು ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹವಾಗಿದೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಹಿರಿಮೆಯ ಪರಂಪರೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಮೋಹದ ಬಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ನಾವಿಂದು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ಬಳಸುವುದೊಂದೇ ಅದಕ್ಕೆ ದಾರಿ. ಸುಂದರವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿಸಿದ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಸರು ವಿಳಾಸವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆಯುವಷ್ಟು ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಅಭಿಮಾನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ನಾವು ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೆಲಸದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೆ, ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ಅದು ದಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು, ಮಾದರಿಯೂ ಆಗಬಲ್ಲದು. ಅಷ್ಟನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಆಗ ನಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಕನ್ನಡದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಚರಣೆಗೆ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲವೇ?

ಕರ್ನಾಟಕದ ವೈಭವ

- ತ್ಯಾ. ಶ್ರೀ. ಸತೀಶ
ಬೆಂಗಳೂರು.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ವೈಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಪದಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಕೆಚ್ಚಿದೆಯ ಯೋಧರು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾವಿದರು, ಅದ್ಭುತ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಜನಿಸಿದ ಮಹಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡು. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನಾಯಕರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಾಯಕರು, ಮಹಾನಾಯಕರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣದಲ್ಲಿ ಅದು ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ರಾಜತ್ವದ ಉಗಮವಾಯಿತು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಡು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿ, ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿ, ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ವೈಭವವನ್ನು ಮೌರ್ಯ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ದಾಖಲೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಚಂದ್ರ ಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ ಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ಕಳೆದಿದ್ದನಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿತು. ಮೌರ್ಯರ ನಂತರ ಬಂದ ಶ್ವೇತವಾಹನರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 70-95) ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ವಾಯವ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಇವರ ಬಳಿಕ ಆಳಿದವರು ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿರುವ ಕದಂಬರು.

ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕದಂಬ ರಾಜ ಮಯೂರ ವರ್ಮ (ಕ್ರಿ. ಶ. 325-345) ಹಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿ ಕಟ್ಟಿದ ಮಹಾಪುರುಷ. ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ರಘುವರ್ಮ ಮತ್ತು ಕಾಕುತ್ಸುರವರ್ಮ ಕ್ರಿ.ಶ. 435ರವರೆಗೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಆ ಬಳಿಕ ರವಿವರ್ಮ ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 485 ರಿಂದ 516 ರವರೆಗೆ, ಮತ್ತು ಅವರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಹರಿವರ್ಮ ಕ್ರಿ.ಶ. 516 ರಿಂದ 527ರವರೆಗೆ ಆಳಿದರು. ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ರಾಜ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಾಂತ ರಾಜವಂಶ ಗಂಗರದ್ದು. ಮೂಲತಃ ಕುವಲಾಲಪುರ, ಈಗಿನ ಕೋಲಾರ, ಇವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ತಲಕಾಡಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು. ಕೊಂಗಣಿ ಮಾಧವನು ಕ್ರಿ. ಶ. 350ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ರಾಜವಂಶ ಕ್ರಿ. ಶ.

1000ದ ವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣದ ಭಾಗವನ್ನು ಆಳಿತು. ಗಂಗವಂಶದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರು ಹರಿವರ್ಮ (ಕ್ರಿ. ಶ. 375-400), ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಎರಡನೆ ಮಾಧವ (ಕ್ರಿ. ಶ. 400-420), ಅವನ ತಮ್ಮ ವಿಷ್ಣುಗೋಪ (ಕ್ರಿ. ಶ. 420-440), ಮತ್ತು ಮುಮ್ಮಡಿ ಮಾಧವ (ಕ್ರಿ. ಶ. 440-469). ಇವರು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಗಂಗ ರಾಜರು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಇಮ್ಮಡಿ ಮಾರಸಿಂಹನೇ ಕೊನೆಯ ಗಂಗ ದೊರೆ. ಕಲಾರಾಧಕನಾದ ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯನು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರನ ಖ್ಯಾತ ಶಿಲಾ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಗಂಗರು ತಮ್ಮ ಉನ್ನತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಕಳಿಂಗ (ಒಡಿಶಾ) ಮತ್ತು ನೇಪಾಳದವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ್ದರು.

ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನಾಳಿದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶ ಚಾಲುಕ್ಯರದು. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 636-740) ಮತ್ತವರ ಸಂತತಿಯ, ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣದ, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 973-1198) ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳಿ, ನರ್ಮದೆಯಿಂದ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ವರೆಗೆ ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಬಾದಾಮಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಂತತಿಯ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ದೊರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ. ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಇವನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನರ್ಮದಾ ನದಿವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಕನೋಜದ (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ) ರಾಜ ಹರ್ಷವರ್ಮನ ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಪಥೇಶ್ವರ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದ. ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕಿಂತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯಿತು; ಶಿವ ಶರಣರ ಅಮೂಲ್ಯ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನೀತಿ ಬೋಧನೆಗಳು ಮನೆ ಮಾತಾದವು.

ಸುಮಾರು 250 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 735-982) ಕೆತ್ತಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಕಲಾಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಎಲ್ಲೋರದ ಗುಹಾಲಯದ ಶಿಲ್ಪ ಕೃತಿಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಧ್ಯ ಭಾರತದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇವರದು.

ಜನಜನಿತವಾದ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜವಂಶದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 950-1343) ಮೂಲ ಪುರುಷ 'ಸಳ'. ಇವನ ನಂತರ ನೃಪಕಾಮ ಮತ್ತವನ ಮಗ ವಿನಯಾದಿತ್ಯನು ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜವಂಶದ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1108-1152) ದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಶುಕ್ರ ದೆಸೆಯ ಕಾಲ. ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಮೂರನೆ ಬಳ್ಳಾಲನ ಮಗ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಬಳ್ಳಾಲ ನೆಪ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದ. ಇವನ ನಂತರ ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜ್ಯಭಾರವು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಹಳೆಬೀಡಿನ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲದೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಾಮಗಳ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾದವು. ಇಂದಿಗೂ, ಈ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗಳು ತಮ್ಮವೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ನಂತರ ಬಂದ ಅದ್ವೈತೀಯ ವಿಜಯನಗರ ರಾಜ್ಯದ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1336-1565) ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕರು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು. ಹರಿಹರನು ಹಕ್ಕಬುಕ್ಕರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಭದ್ರಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಈ ರಾಜ್ಯವು ಬಹು ಬೇಗನೆ ಒಂದು ಗಣನೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಈ ರಾಜಮನೆತನದ ಹೆಸರಾಂತ ರಾಜರೆಂದರೆ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನೆಂಬ ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಿ.ಶ. 1509ರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ, ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ. ಅವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸುವರ್ಣಕಾಲವಾಗಿದ್ದು, ಅವನ ಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಕುಸಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಒಂದನೆಯ ವೆಂಕಟನು ಕ್ರಿ.ಶ. 1586ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕ್ರಿ.ಶ. 1614ರವರೆಗೆ ಆಳಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ ಒಡೆಯರವರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಒಡೆಯರ್ ರಾಜಮನೆತನದ ಮೂಲಪುರುಷ ಯದುರಾಯ. ಅವರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1399ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವು ಭಾರತವು ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗುವವರೆಗೂ, ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು 'ಮೈಸೂರು ಹುಲಿ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತದ ಕಾಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು (ಕ್ರಿ. ಶ. 1766-1799), ಒಡೆಯರ್ ಮನೆತನದವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಆಧುನಿಕೀಕರಣದ ಹೆದ್ದಾರಿಯು ಭದ್ರವಾದ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕುವ ಕೆಲಸ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರವರ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1894-1940) ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕ್ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1913), ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1916), ಮೈಸೂರಿನ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜೇಂದ್ರ (ಕೆ. ಆರ್.) ಆಸ್ಪತ್ರೆ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1918), ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಿಲ್ವರ್ ಜುಬಿಲಿ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1927), ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಬ್ಬಿಣ ಕಾರ್ಖಾನೆ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1924), ಭದ್ರಾವತಿಯ ಕಾಗದದ ಕಾರ್ಖಾನೆ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1935), ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಕೋಲಾರದ ಚಿನ್ನದಗಣಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1938) ಆಯಿತು; ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಪ್ರಜಾ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದ ಈ 'ರಾಜರ್ಷಿ'ಯವರ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ 'ಮಾದರಿ ಸಂಸ್ಥಾನ' ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1940ರಿಂದ 1947ರವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಒಪ್ಪಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಪ್ರಮುಖರಾಗಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮೆರುಗು ಕೊಟ್ಟರು. ಯದುರಾಯರಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. 1399ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ 'ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ' ಸಂಸ್ಥಾನ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಡಳಿತದೊಡನೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ನವೆಂಬರ್ 1, 1956ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳ ರಚನೆಯಾದಾಗ, ಆಗಿನ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಮತ್ತು ಬೊಂಬಾಯಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬೆಳಗಾಂ, ಬಿಜಾಪುರ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. 'ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು' ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಉದಯವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಅದರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು 1-11-1973ರಂದು 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆಯಿತು.

ಕರುನಾಡ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ

— ಗ. ವೆಂ. ಅನಂತರಾಮ್
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಮಾ ಗೋದಾವರಿವರಮಿದ್ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಭಾವಿಸಿದ ಜನಪದಂ ವಸುಧಾವಲಯ ವಿಲೀನ ವಿಷದ ವಿಶೇಷಂ.

ಇದು 9ನೇ ಶತಮಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ನೃಪತುಂಗ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ “ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗ” ಕೃತಿಯ ಪದ್ಯ. ಇದು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕೃತಿ. ಕವಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಗುಣಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನೂ ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕನ್ನಡನಾಡು, ಭೂಮಂಡಲದ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಉತ್ತರದ ಗೋದಾವರಿ ನದಿವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಸುಂದರವೂ, ಸಂಪದ್ಭರಿತವೂ, ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ನಾಡು. ಈ ನಾಡಿನ ಜನರು ಹದವರಿತು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಿತಭಾಷಿಗಳೂ, ಯೋಚನಾ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಚತುರರೂ, ವೀರಯೋಧರು, ಕಾವ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳೂ, ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದವರೂ, ಸುಂದರರೂ, ಸದ್ಗುಣಿಗಳೂ, ವಿವೇಕಿಗಳೂ, ಅಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದರೆಂದು ಕವಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನುಡಿದಿರುವನಲ್ಲದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡಿಗರು “ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್” ಅಂದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಲಿಯದ ಅವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳನ್ನೇ ಹಾಡು ಕಥೆಗಳು ರೂಪದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಶಾಲೆಯ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡದ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕೃತ ಡಾ: ಗುಬ್ಬಿವೀರಣ್ಣ, ಎರಡನೇ ತರಗತಿ ಪೂರೈಸದ ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ (ದಾದಾ ಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು). ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ವ್ಯಾಸಂಗ ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ದಾರ್ಶನಿಕ ಡಾ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. (ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದ ಕರ್ತೃ), ಸಾಲು ಮರದ ತಿಮ್ಮಕ್ಕ ಮೊದಲಾದವರು ಕಾಲೇಜು ಮೆಟ್ಟಿಲೇರದೇ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರು.

ಕರುನಾಡು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿವೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಶ್ರೀಗಂಧದ ತವರು, ಚಿನ್ನದ ಬೀಡು, ಕಾಫಿಯ ನಾಡೆಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರು

“ಸಿಲಿಕಾನ್ ನಗರ”ವೆಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೈಗಾರಿಕೆ-ಗಲೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು ಸಹ ಆಗಿದೆ. ದೇಶದ ನಾನಾ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಜನರು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು “ವಸುದೇವ ಕುಟುಂಬಕಂ” ಎಂಬ ಉಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆಯಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಕರುನಾಡು ಕಿರೀಟಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜ್ಞಾನದಾಹಿಗಳ ಜ್ಞಾನದೇಗುಲಗಳಾಗಿವೆ. ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರು ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯದ ಬೀಡು. ಇಲ್ಲಿನ ಹೊಂಗೆಯ ತಂಪು, ಮಾವಿನ ಸೊಂಪು. ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಂಪು, ಕೋಗಿಲೆಯುಲಿಯ ಇಂಪು, ದುಂಬಿಗಳ ಜೇಂಕಾರ, ಜೋಗದ ಭೋರ್ಗರಂತ, ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಕಪಿಲೆಯರ ಜುಳು ಜುಳು ನಿನಾದ, ತುಂಗಭದ್ರೆಯರ ಒಡನಾಟ. ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಗಿರಿ ಪಂಕ್ತಿಗಳ ನೋಟ, ನಾಗರಹೊಳೆ, ಬಂಡೀಪುರ, ಕಾಕನಕೋಟೆ, ದಾಂಡೇಲಿ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡುಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಭಯಾರಣ್ಯವಾಗಿವೆ. ರಂಗನತಿಟ್ಟು ಮೊದಲಾದ ಪಕ್ಷಿಧಾಮಗಳು ನಾಡಿನ ವೈಭವವನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತಿವೆ. ಗಂಭೀರ ನಡಿಗೆಯ ಸಿಂಹ, ನರ್ತಿಸುವ ನವಿಲು, ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಗಾನ ರಸಿಕರ ಕಂಗಳಿಗೆ ಹಬ್ಬವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ಗಂಗರು, ಕದಂಬರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಚಾಳುಕ್ಯರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು, ಹೈದರ್, ಟಿಪ್ಪು ಮೊದಲಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ದೊರೆಗಳು ಈ ನಾಡಿಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು, ಸೋಮನಾಥಪುರ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗಳ ತವರೂರನಿಸಿದೆ. “ಶಿಲೆಯಲ್ಲವೀ ಗುಡಿಯು ಕಲೆಯ ಬಲೆಯೂ” ಆಗಿವೆ. ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಮೊದಲಾದವು ಇತಿಹಾಸದ ವೈಭವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿವೆ. ಶ್ರೀನಿವಾಸೋದ್ಧರ 88 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಏಕಶಿಲಾ ಬಾಹುಬಲಿಯ ತ್ಯಾಗಮೂರ್ತಿ ದೇಶ ವಿದೇಶಿಯರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪರಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಉಸಿರಾಗಿದೆ. “ಹಿಂದೂ, ಕ್ರೈಸ್ತ, ಮುಸಲ್ಮಾನ, ಪಾರಸಿಕ ಜೈನರುಧ್ಯಾನ” ವೆಂಬಂತೆ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮದವರು, ಶಾಂತಿ ಸಂಯಮದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. “ಅನ್ನವನು ಇಕ್ಕುವುದು ನನ್ನಿಯನೆ ನುಡಿಯುವುದು ತನ್ನಂತೆ ಪರರ ಬಗೆವುದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ”. ಇಲ್ಲಿನ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಶೃಂಗೇರಿ, ಹೊರನಾಡು, ಉಡುಪಿ, ಶಿವಗಂಗೆ, ಸಿದ್ದಗಂಗೆ ಮೊದಲಾದವು ಜಾತಿ-ಮತ-ಧರ್ಮವೆಂಬ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನದಾನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಪುರುಷರಲ್ಲದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಹ ಧೈರ್ಯ - ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕದೇವಿ, ಕೆಳದಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಬೆಳುವಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ವೀರವನಿತೆ ಓಬವ್ವ ಮೊದಲಾದವರು ಶತ್ರುಗಳ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚೆಂಡಾಡಿ ವೀರ ರವಣಿಯರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಬೀಡು, ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯತಿವರೇಣ್ಯರಾದ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ, ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ, ಬಸವೇಶ್ವರರೇ ಮೊದಲಾದವರು ದ್ವೈತ, ಅದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದರೆ, ಹಳೆಗನ್ನಡ ಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಜನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ನಾಗಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದವರು ಚಂಪೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರೆ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಬಸವೇಶ್ವರ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮೊದಲಾದವರು ವಚನ ವೈಭವವನ್ನು ಮೆರೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೊದಲಾದವರು ಭಕ್ತಿ ಕವಿಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹರೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು, ವಾದಿರಾಜರು, ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರು, ಸಹಸ್ರಾರು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿರುವರಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಶ್ರೀರಾಮಾಯಣದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಮೂಲ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾದಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ, ಡಾ. ಭೀಮಸೇನ್ ಜೋಷಿ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ್, ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್ ಮೊದಲಾದವರು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಗಾಯಕರಾದರೆ, ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಬಾಲಮುರುಳಿ ಕೃಷ್ಣ, ಕೆ. ಜೆ. ಏಸುದಾಸ್, ಎಂ.ಎಸ್. ಶೀಲಾ ಮೊದಲಾದವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಮುಕುಟ ಮಣಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಾದ ಕುವೆಂಪು, ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರು, ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ಡಾ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ., ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್

ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ, ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್, ರತ್ನಮಾಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್, ಬಿ. ಆರ್. ಛಾಯಾ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಮೊದಲಾದವರು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹಾಸ್ಯ ದಿಗ್ಗಜರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಗಂಗಾವತಿ ಪ್ರಾಣೇಶ್, ಪ್ರೊ. ಕೃಷ್ಣಗೌಡ, ರಿಚರ್ಡ್ ಲೂಯಿಸ್, ವೈ. ವಿ. ಗುಂಡೂರಾವ್, ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಧಾ ಬರಗೂರ್, ಕೆ. ಪಿ. ಪುತ್ತೂರಾಯ ಮೊದಲಾದವರು ಹಾಸ್ಯ ಹರಟೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ನವ ಚೈತನ್ಯ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಖ್ಯಾತ ನೃತ್ಯ ಪಟುಗಳಾದ ಅನೂರಾಧ-ಶ್ರೀಧರ್, ನಿರುಪಮ-ರಾಜೇಂದ್ರ ಮೊದಲಾದವರು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಕೀರ್ತಿ ತಂದಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಡಾ. ರಾಜಾ ರಾಮಣ್ಣ, ಸಿ. ವಿ. ರಾಮನ್, ಸಿ.ಎನ್.ಆರ್. ರಾವ್, ಯು. ಆರ್. ರಾವ್, ಎನ್. ಆರ್. ನಾರಾಯಣಮೂರ್ತಿ (ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು: ಇನ್ಸೋಸಿಸ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್), ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದವರು ವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಬಿ. ಎಸ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಜಿ. ಆರ್. ವಿಶ್ವನಾಥ್, ಅಶ್ವಿನಿ ನಾಚಪ್ಪ, ಮಾಲತಿ ಹೊಳ್ಳ, ಅನಿಲ್ ಕುಂಬ್ಳೆ, ಜಾವಗಲ್ ಶ್ರೀನಾಥ್ ಪ್ರಕಾಶ್ ಪಡುಕೋಣೆ, ಇ.ಎ.ಎಸ್. ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಂತಾದ ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳು ನಾಡಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕೃತ ಡಾ. ಗುಣ್ಣಿ ವೀರಣ್ಣ, ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯ್ಡು, ಮಾ. ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಬೆಳೆಸಿದವರಾದರೆ, ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣಗಾಲ್, ಗಿರೀಶ್ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ, ಜಿ. ವಿ. ಅಯ್ಯರ್, ನಾಗತಿಹಳ್ಳಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಪಿ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಮೊದಲಾದವರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ “ಸ್ವರ್ಣ ಕಮಲ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ” ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಬೆಳ್ಳಿ ತೆರೆಯ ಚಿನ್ನದ ಗೆರೆಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

‘ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನ’, ‘ಗಾನ ಗಂಧರ್ವ’, ದಾದಾ ಸಾಹೇಬ್ ಫಾಲ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ತಮ್ಮ ವೈವಿದ್ಯಮಯ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಟಿಸಿ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡುವ ‘ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ’ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಕುವೆಂಪು, ಡಾ. ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಡಾ. ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಡಾ. ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಡಾ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್, ಡಾ. ಯು. ಆರ್. ಅನಂತ ಮೂರ್ತಿ,

ನಾವಿಕ

ಡಾ. ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಪುರಸ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಎಸ್. ಎಲ್. ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ದೇಶವಿಡೀ ತಮ್ಮ ಕಂಪನ್ನು ಬೀರಿವೆ.

ಇಂದಿಗೂ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೇಳನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಗ, ಮೂಡುಬಿದಿರೆಯ ಡಾ. ಎಂ. ಮೋಹನ ಅಳ್ಳರವರು ಕಳೆದ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮೇಳನಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಾಂತರ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಗಣ್ಯರನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ.

“ಎಲ್ಲಾದರೂ ಇರು, ಎಂತಾದರೂ ಇರು, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನೀ ಕನ್ನಡವಾಗಿರು, ಕನ್ನಡ ಗೋವಿನ ಓ ಮುದ್ದಿನ ಕರು, ಕನ್ನಡತನವೊಂದಿದ್ದರೆ ನೀನಮ್ಮಗೆ ಕಲ್ಪತರು” ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪುರವರ ಆಶಯದಂತೆ, ಅಮೇರಿಕದ “ನಾವಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ” ಯ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಐದನೇ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮೇಳನ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಭಿನಂದನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

“ನಾವಿಕ” ಬಳಗದವರು ಕನ್ನಡ ತಾಯಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ನಾವಿಕ” ಬಳಗದವರು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ “ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ” ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರಲೆಂದು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ನಾಹಿತ್ಯ-ಶಕ್ತಿ

ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ
ಇಷ್ಟೊಂದು ಶಕ್ತಿ
ಇದೆಯೆಂದು
ನಂಗೆ
ಗೊತ್ತೇಇರಲಿಲ್ಲ!

ಕಾಲೇಜು
ಹುಡುಗಿಯರ
ಮುಂದೆ
ನನ್ನ
ಪ್ರೇಮ-ಕವನ
ಒದರಿದೆ,
ಪರಿಣಾಮ,
ನನ್ನ
ಎರಡು ಹಲ್ಲು
ಉದುರಿದೆ!!!

- ಬಸವರಾಜ್ ಬೆಂಕಿ
ಆಲ್ಪಿನಿ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್

ಕರುನಾಡ ವೈಭವ

— ಕೆ. ಎಸ್. ರಮಾ ಸುಂದರಿ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಕರುನಾಡ ವೈಭವದ
ಎಳೆಎಳೆಯ ಬಿಚ್ಚಿಡಲು
ಮೈಲುಗಟ್ಟಲೆ ಪದ ಪುಂಜ
ಕೇಜಿಗಟ್ಟಲೆ ಪುಟಗಳು
ಸಾಲದಿಹವು

ಕದಂಬರಿಂದ ಒಡೆಯರವರೆಗಿನ
ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಈ ನಾಡು
ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ವೈಭವದ
ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿದ ನಾಡು ಈ ಕರುನಾಡು

ತುಂಗೆ ಭದ್ರೆ ಹೇಮಾವತಿ ಕಾವೇರಿ
ಮೈ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತಿರೆ
ತೆಂಗು ಮಾವು ಅಕ್ಕಿ ರಾಗಿ
ಉಕ್ಕುಕ್ಕಿ ಬೆಳೆವ ನಾಡು ಈ ಕರುನಾಡು

ಶ್ರೀಗಂಧ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆ ವೀಳ್ಯದ ಕಂಪನು
ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿ
ಗಣಕ ಯಂತ್ರದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಸೆಳೆದ
ವೈಭವದ ನಾಡು ಈ ಕರುನಾಡು

ಕ್ರೀಡೆಯಲಿ ಕೃಷಿಯಲಿ ಕಲೆಯಲಿ
ಸಾಹಿತ್ಯದಲಿ ವಿಜ್ಞಾನದಲಿ
ಕೀರ್ತಿಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗದಲಿ
ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ನಾಡು ಈ ಕರುನಾಡು

ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ ಎಂದು ನಂಬಿ
ಕರುನಾಡ ಭವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಬಿತ್ತಿ
ಕನ್ನಡದ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಕಂಪನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡಿ
ಕರುನಾಡ ವೈಭವ ಬೆಳೆಸೋಣ ಬನ್ನಿ
ಕರುನಾಡ ವೈಭವ ಮೆರೆಸೋಣ ಬನ್ನಿ.

ಮಣಿಪಾಲದ ಮುಸುಕಿನ ಮುತ್ತು - ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಗ್ರಾಮ

- ಹಾ. ನಾ. ನಾಗರಾಜ
ಕೊಲಂಬಸ್, ಒಹಾಯೊ

1. ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪ ಎಲ್ಲಿದೆ?

ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶಾರದಾಂಬೆಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಉಡುಪಿ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅಂದರೆ ನೀವು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಸಾಲಿನ ಅತೀ ಚಿಕ್ಕದಾದ, ದುರ್ಗಮ ಆದರೆ ರಮಣೀಯವಾದ ಆಗುಂಬೆ ಘಾಟಿಯನ್ನು ಇಳಿದು ಸೋಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೀರಿ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಚ್ಚಹಸಿರಾದ ಕಾಡು, ಗದ್ದೆ, ತೋಟ, ನದಿಗಳ ಸೊಬಗನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾ, ಉಡುಪಿಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆರುವ ಕಡಲಿನ ಸೊಂಪಿನ ಕನಸುಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾದ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿಯ ಪೂರ್ವದ ಮುಖಮಂಟಪದಂತಿರುವ ಮಣಿಪಾಲ ನಗರಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತ ಕೈಬೀರಿ ಕರೆಯುತ್ತದೆ. 'ಮಾಹೆ' ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಭವ್ಯವಾದ ಭವನಗಳು, ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಊಟ, ಉಪಹಾರ, ವಸತಿಗೃಹ, ಶಾಪಿಂಗ್, ಸಿನೆಮಾ ಗೃಹಗಳು ಎಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಕಾದಿರುವಂತೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಪರಿಚಯಿಸುವ 'ಶಬರಿ' ಇವಾವುದೂ ಅಲ್ಲ.

ಇಬ್ಬದಿಯಲ್ಲೂ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಅದ್ಭುತಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ, ಟೈಗರ್ ಸರ್ಕಲ್ ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಒಂದು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಅಂಚೆ ಕಚೇರಿ ನಿಮ್ಮ ಎಡಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಅಲೆವೂರು ರಸ್ತೆಗೆ ನೀವು ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಬೇಕು.

ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಟೈಗರ್ ಸರ್ಕಲ್ ಹೆಸರು ಕೇಳಿ, 'ಇದೇನಪ್ಪ, ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಕೂಡ ಸಾಕುತ್ತಾರಾ? ನೋಡಲು ಸಿಗುತ್ತಾ?' ಎಂತ ನಿಮ್ಮ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಬಹುದು. ಅದು ನ್ಯಾಯವೇ ಅನ್ನಿ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪಾಲ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ, ಚಿರತೆ(ಚಿಟ್ಟಿ ಹುಲಿ)ಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಓಡಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದುವಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಹೆಸರು ಬಂತಂತೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಆಗಾಗ ಚಿರತೆಯ ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯವಿದೆ ಅಂಥ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ನಿರ್ಮಾಣಕರು ಟೈಗರ್ ಸರ್ಕಲ್‌ನ್ನು ಕೆಡವಿದರು, ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ಉಳಿಗಾಲ ಇಲ್ಲ, ಎಂತ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಓದಿದೆ.

ಹಾಗಾಗಿ ಅದರ ಕಾಲ ಮುಗಿಯಿತು ಅಂಥ ಅನ್ನುವುದು ಅನುಚಿತ. ಸ್ಥಳೀಯರ ಮನದಲ್ಲಿ, ಮಾತಲ್ಲಿ, ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಉಳಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸನ್ನೋ ರಿಕ್ಷಾವನ್ನೋ ಹತ್ತಿ, ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್‌ಟ್ಯೂಟ್‌ಗೆ ನೀವು ಅಂದರೆ, ಟಾಟಾ ಇನ್‌ಟ್ಯೂಟ್‌ಟಾ? ಎಂತ ಕೇಳಿ ಈಗಲೂ ಖಚಿತ ಪಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಮಣಿಪಾಲದ ಭೇಟಿಯಲ್ಲೂ ಇಂತಹದೆ ಅನುಭವವಾಗ ಬಹುದು.

ಅಲೆವೂರು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಜನಜಂಗುಳಿಯಿಂದ ದೂರಾಗುತ್ತ ಸುಮಾರು ಮುಕ್ಕಾಲು ಮೈಲು ದೂರ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ರಸ್ತೆ ಮುಗಿಯಿತೇನೋ ಅನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅದು ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ಬಲಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ನೀವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪದ ಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ಆಧುನಿಕ ಮಣಿಪಾಲದಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದತ್ತ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಹೆಂಚಿನ ಮನೆಗಳು, ಅಂದವಾಗಿ ಕೆತ್ತಿದ ಮರದ ಕಂಬಗಳು, ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಕಿಟಕಿಗಳು ನಿಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪದ ಭೇಟಿಯನ್ನು ನಿಮಗನಿಸಿದ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಲಿ, ನಿಮಗನಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಪರಿಸರದ ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು, ಶೌಚಿತ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಭೇಟಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಸೋಮವಾರ ರಜಾದಿನ. ಉಳಿದ ಆರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ದಿನ (ಮಂಗಳ, ಗುರು, ಮತ್ತು ಶನಿವಾರ) ನಿಮಗೆ ಪೂರ್ವ ಪಥದ ಚಾರಣ ಅವಕಾಶ. ಇನ್ನುಳಿದ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಪಥದ ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯ. ಹಗಲಲ್ಲಿ, ನಿಯಮಿತ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚಾರಣದ ಅವಧಿ ಸುಮಾರು ಒಂದೂಕಾಲು ಗಂಟೆ. ಪ್ರವೇಶ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆತ್ತಿರಬೇಕು. ಚಾರಣ ಅಂದರೆ ಗಾಭರಿ ಬೇಡ, ಬರೇ ಲಘು ನಡೆದಾಟ ಅಷ್ಟೆ. ಆದರೆ ಬಿಸಿಲಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಕ್ಯಾಪ್, ಕೊಡೆ, ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಬಾಟಲು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಉತ್ತಮ. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ - ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಗಾಲದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಕ್ಟೋಬರಿಂದ ಮೇ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪದ ಸಂದರ್ಶನ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

2. ಪೂರ್ವದ ಪಥ

ಈ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನೀವು ಹಲವಾರು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮತ್ತು ಸಿರಿವಂತರ ಮನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಾಗುಸರಕುಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತೀರಿ. ಒಂದು ಮೈಸೂರು ಕಡೆಯ ಎಂಟು ನೂರು ವರ್ಷ ಹಳೆಯ ದೇವಸ್ಥಾನದ ದರ್ಶನ ಭಾಗ್ಯವೂ ಇದೆ. ಯಾತ್ರೆಯು ಸುಮಾರು ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಿಯ್ಯಾರು ಊರಿನ ಮನೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಶುರು. ಈ ಉಪರಿಗಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮನೆಗಳಂತೆ ಮುಂಬಾಗಿಲ ಎದುರಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಲು ಮೆಟ್ಟಲಾಗಿ ಜಗುಲಿ ಇದ್ದು, ಮನೆಗೆ ಬರುವವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜಗಲಿ ಏರುವ ಅವಕಾಶ. ಮನೆಯ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಸಮೀಪದ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶದ ಅವಕಾಶ. (ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪದ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶದ ಚೀಟಿ ಪಡೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯ ಇದೆ.)

ಮುಂದೆ ಸಿಗುವುದು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೃಂಗೇರಿಯ ಸುಮಾರು ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ ಪುರೋಹಿತ ಕುಟುಂಬದ ಮನೆ. ಇದು ಮಲೆನಾಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜದ ಮನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರತೀಕ. ಚಾವಡಿ, ಮರದ ಕಿಟಕಿಗಳು ಮತ್ತು ದಳಿಗಳು ಇರುವ ಉಪರಿಗೆ ಮನೆ. ಬೆಚ್ಚಗಾದ ಮರದ ಮುಚ್ಚಿಗೆ, ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ, ತೂಗಾಡುವ ಮರದ ಮಗುವಿನ ತೊಟ್ಟಲು ನಿಮ್ಮ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ಸಮೀಪದ ವಡೇರಹೋಬಳಿಯ (ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ) ಕೋಣೆ ಕಾರಂತ ಕುಟುಂಬದ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ದೊಡ್ಡ ಉಪರಿಗೆಮನೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಕುಟುಂಬ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಎರಡು ಚಕ್ರದ ಕುದುರೆಗಾಡಿಯನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಡೆದರೆ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಭಟ್ಟಳದ ನವಾಯತ ಮುಸ್ಲಿಮ ಕುಟುಂಬದ ಉಪರಿಗೆ ಮನೆಯ ಸುಂದರ ಕಿಟಕಿಗಳು ಮತ್ತವುಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಬರೆದ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಚಿತ್ರಾರಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಲು ಮೆಟ್ಟಲಾದ ಜಗಲಿಗಳಿಲ್ಲ!

ಮಂದಗಮನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಮರದ ಕೆತ್ತನೆಯ ಮೇರುಕೃತಿಯಾದ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂಜೂರು ಚೌಕಿಮನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಉಪರಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಳ-ಅಂಗಳ ಇರುವ ಮನೆಯನ್ನು ಕೇರಳ ಮಾದರಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಉಡುಪಿಯಿಂದ ತಿರುವನಂತಪುರದ ಪದ್ಮನಾಭಸ್ವಾಮಿ ದೇವಳದ ಅರ್ಚಕರಾಗಿ ವಲಸೆ ಹೋದವರೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಸಂಯುಕ್ತ ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮನೆಯಂತೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಲ್ಲತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದಂಪತಿಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆ, ಬಾಣಂತನ, ಮುಟ್ಟಾದವರಿಗೆ, ಮತ್ತು ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯ ತಯಾರಿಸಲು ಕಾದಿರಿಸಿದ ಕೋಣೆಗಳಿವೆ. ಮೇಲಿನ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಆಕಾರದ ದೊಡ್ಡ

ಮರದ ಕಿಟಕಿಗಳು ಮತ್ತು ದಳಿಗಳು ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಓಡಾಟಕ್ಕೂ, ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಖಾಸಗಿತನ ಒದಗಿಸಲೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮನೆಯ ನಾಲ್ಕೂರು ಮತ್ತು ಒಳ ಅಂಗಳದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಉಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಿಟಕಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ ಒಂದು ಮರ್ಫಿ ಮಂಚ ಕೂಡ ಇದೆ!

ಕುಂಜೂರು ಮನೆಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಜರ್ಮನಿಯ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಂದು ಕೋಣೆಯ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಶನ್ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ನಮ್ಮ ಭೇಟಿ. ಈ ಮಿಶನರಿಗಳು 'ಮಂಗಳೂರ ಸಮಾಚಾರ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು 1843 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅದೇ ಶತಮಾನದ ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟ್ಟೆಲ್ಲರ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಬಂಟ ಸಮಾಜದ ಭೂಮಿದಾರ ಕುಟುಂಬಗಳ, ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬಂದು ಕುಳಿತ, ಮೂರು ಸುಂದರ ಮನೆಗಳತ್ತ. ಅವುಗಳ ಕಣ್ಣಿನ ನಾನೂರು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ 'ಹರ್ಕೂರಿನ ಒಳಗಿನ ಮನೆ'. ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಅಂದರೆ ಮನೆಯ ಮುಂಜಗಲಿಯ ಅಪರೂಪದ ಮದ್ದಲೆ ಆಕಾರದ ಹನ್ನೊಂದು ಬೃಹತ್ ಕಂಬಗಳು. ಶ್ರೀಮಂತ ಕೃಷಿಕರ ಆಳು-ಕಾಳುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮನೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪರಿಕರಣಗಳಿಂದ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಮನೆ ಅದು.

ಪೂರ್ವ ಪಥದ ವೀಕ್ಷಣೆಯು 800 ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ ಹರಿಹರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮರದ ಕೆತ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ನಾಜೂಕುತನ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆ ತುಂಬ ಮನೋಹರ; ಗರ್ಭಗುಡಿ ಎದುರಿನ ಮುಖ್ಯ ಮಂದಿರದ ಒಳತಾರಸಿಯ ಮತ್ತು ಕಂಬಗಳ ಕೆತ್ತನೆಯ ಐಸಿರಿಯಂತೂ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಈ ನಮ್ಮ ಅಡ್ಡಾಟದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ, ಜೋಪಾನವಾಗಿ, ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಮನೆವಾರ್ತನೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಮನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ಚಿಲ್ಲರೆ ಅಂಗಡಿಗಳ ಸಾಲಿನಂತೆ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಚಮ್ಮಾರ, ಕ್ಷೌರಿಕರ ಅಂಗಡಿಗಳಿವೆ; ಹಳೆ ಮಡಿಕೆ ಕುಡಿಕೆಗಳಿವೆ; ಸೀಮೆ ಎಣ್ಣೆಯ ಲಾಟೀನುಗಳ, ರೇಡಿಯೋಗಳ ರಾಶಿಗಳಿವೆ. ಗಡಿಯಾರಗಳಂತೂ ಇರಲೇ ಬೇಕಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ತಿರುಗಾಟ ಮುಗಿಯುವಾಗ ನಮಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರೌಢ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಮುಖ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ 'ಲೈಫ್

ನಾವಿಕ

ಇಷ್ಟೇನೇ? ಅಂಥ ನೀವು ನಿರಾಸಕ್ತರಾಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ಸಿರಿವಂತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೀವನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ದಕ್ಷಿಣದ ಹೆದ್ದಾರಿ ನಾಳೆಗೆ ಸಿಗಲಿದೆ!

3. ದಕ್ಷಿಣದ ದಾರಿ

ಈ ಹೆದ್ದಾರಿಯು ಶುರುವಾಗುವುದು ಒಂದು ಮರಾಠ ಗಣ್ಯ ಕುಟುಂಬದ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದ ಮುಖದರ್ಶನದಿಂದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಾದಿಯು ಒಂದು ತೀರಾ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ, ಮಾಳಿಗೆ ಇಲ್ಲದ 'ಕಮಲ್ ಮಹಲ್' ಕಡೆಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಒಳ ಹೊಕ್ಕಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಆ ಮಹಲಿನ ಭವ್ಯತೆಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಕನೂರಿನಿಂದ ಬಂದು ಕುಳಿತ, ಸುಮಾರು 700 ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ ಈ ಮಹಲು ವಿಜಯನಗರದ ಒಬ್ಬ ಸೇನಾಪತಿಯ ಕಾರ್ಯಭವನವಾಗಿತ್ತಂತೆ; ಮತ್ತು ಒಂದು ಅರಮನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತಂತೆ. ಭವ್ಯವಾದ ದರ್ಬಾರ್ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಒಳ ಹೊಕ್ಕರೆ ಸೇನಾನಾಯಕರ ವಿಶ್ರಾಮದ ಕೊಠಡಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ತುಂಬ ಎತ್ತರದ ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ತುಂಬಿದ ಕಂಬಗಳು, ಕೋಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೂಗುತ್ತಿರುವ ಉಯ್ಯಾಲೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಂದು ಮನೋಹರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತವೆ.

ಕಮಲ ಮಹಲಿನ ಸೊಗಸನ್ನು ಸ್ವಾದಿಸುತ್ತ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಲಾತ್ಮಕ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ದೊಡ್ಡ ಉಪರಿಗೆ ಇರುವ ಮಹಲೊಂದು ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದಖ್ಖಣ ನವಾಬ ಸಂತತಿಗೆ ಸೇರಿದ, ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ ಅರಮನೆಯಾಗಿದೆ. ಮುಂಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗ ದೊಡ್ಡ, ಎತ್ತರದ ಒಳತಾರಸಿ ಇರುವ, ಸುಂದರವಾದ ಬಣ್ಣದ ಗಾಜಿನ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ, ಜಗಜಗಿಸುವ ದರ್ಬಾರ್ ಹಾಲಿನ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳೂ ಸಂಗೀತವಾದ್ಯಗಳು, ಊಟದ ಮೇಜು, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು, ಆಟಿಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿವೆ. ಯುರೋಪಿನಿಂದ ಆಮದಿಸಿದ ಕಲಾತ್ಮಕವಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗ್ರಿಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ದೀಪ ಜೋಡಣೆಗಳಿವೆ. ಹಾಲಿನ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಹಡಿಗಳಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಹಲವಾರು ಕೋಣೆಗಳು ರಾಜಮನೆತನದ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದುವಂತೆ.

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಗುರಿ, ಸುಮಾರು 130 ವರ್ಷ ಹಳೆಯದಾದ ಮಂಗಳೂರ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ ಕುಟುಂಬದ ಮನೆಯ ಭೇಟಿ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದ ಮನೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಟಿಕೊ (ಹಜಾರ) ಇದೆ. ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸುಂದರ ಕುಸುರಿಕೆಲಸದ ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಇರುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ಮನೆಗಳು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈಗ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ, ವಿಖ್ಯಾತ ಚಿತ್ರಕಾರ ರಾಜಾ

ರವಿವರ್ಮರು 19ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಚಿತ್ರಮುದ್ರಣಾಲಯ ಸನಿಹದಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತ ನಾವು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ರಾಜ್ಯದ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರ ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮರದ ಮುಖವಾಡಗಳನ್ನು, ಮರದ ಮತ್ತು ಲೋಹದ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ, ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ, ದಾರಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ದಿನ ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆಯ ಪಾತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು, ಜನಸಾಗಣೆಗೆ ಬಳಸಿದ ವಾಹನಗಳನ್ನು (ಎತ್ತಿನ, ಕುದುರೆಯ ಗಾಡಿಗಳು, ಮೇಣೆ/ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಕಾರು) ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಧೋಳದ ಮರಾಠ ಅಧಿಕಾರಿಯ ದರ್ಬಾರ್ ಹಾಲು ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣದ ಹೆದ್ದಾರಿಯ ಕೊನೆಯ ಮೈಲಿಕಲ್ಲು. ಸುಸಜ್ಜಿತವಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಆಡಳಿತಗಾರನ ವ್ಯವಹಾರದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಈ ಕಟ್ಟಡ ಸುಮಾರು 200 ವರ್ಷ ಹಳೆಯದು. ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದರ್ಬಾರ್ ಹಾಲನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಮೊದಲು ಕಾಲು ತೊಳೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ನೀರಿನ ಮರಿಗೆ ಕೊಡಾ ಇದೆ!

ನಮ್ಮ ಈ ಎರಡೂ ಚಾರಣಗಳು ಆಹ್ಲಾದಕರವಾಗಲು ಒಂದು ಕಾರಣ, ಡಿಸೆಂಬರಿನ, ಸೆಕೆ ಇಲ್ಲದ ಸೂರ್ಯ; ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯವರ ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪದ ಮೇಲಿನ ಅತೀವ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯಜ್ಞಾನ. ಅವರ ಜೊತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಣಿಪಾಲದ ಇನ್ನೊಂದು ರಹಸ್ಯದ ಬಯಲಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಎರಡೂ ದಿನಗಳ ದಾರಿಗಳಿಂದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಯ ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಹಾಯೊದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೆರೆ ಇದ್ದರೆ ಸೆಕೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೋಣಿಗಳು ತೇಲುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಗಾಳಿಹಾಕಿ ಬೀರು ಬಾಟಲು ಹಿಡಿದುಕೂತ ಮಹನೀಯರು ಕಾಣಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಾಗೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಾಂತವಾಗಿ ಕುಳಿತ ಆ ಕೆರೆಯ ಹೆಸರು 'ಮಣ್ಣುಪಳ್ಳಿ' (ಅಂದರೆ ತುಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಹಳ್ಳ ಅಂತೆ); ಅಂದರೆ 'ಮಣಿಪಾಲ' ಹೆಸರಿನ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ ಅದೇ! ಆದರೆ, ಅದುವರೆಗೆ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಯಾವ ಸ್ಥಳೀಕರಿಂದ ಕೇಳಿರಲಿಲ್ಲ; ಮಣಿಪಾಲ ಎಂದರೆ ಮನಿ (ಹಣ) ಪಾಲು ಮಾಡಲು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಪವಿತ್ರಭೂಮಿ ಅಂತ ಕೆಲವು ಕಿಲಾಡಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಿದ ನೆನಪು.

4. ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ

ನಮ್ಮ ಎರಡು ದಿನಗಳ, ಒಟ್ಟು ಎರಡುವರೆ ಗಂಟೆಗಳ, ಪ್ರವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವದ ಘನಿಯಿಂದ ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಆಯ್ದು ತೆಗೆದು ಒಪ್ಪಹಾಕಿಟ್ಟ ಹಲವಾರು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ನಿಮಗಿದು ಇಷ್ಟವಾದರೆ, ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಪ್ರವಾಸದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು ಶನಿವಾರ ಅಥವಾ ಭಾನುವಾರದ ರಾತ್ರಿವರೆಗೆ ಕಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮನೆ,

ಅರಮನೆ, ಬೀದಿ, ಸರಕುಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯ ಜಗಜಗಿಸುವ ಬಣ್ಣದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದು ಒಂದು ರೋಮಾಂಚಕರ, ಉಲ್ಲಾಸಕರ ಸಂಜೆಯಾಗಬಹುದು! ಇಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರವಾದ 26 ಮನೆಗಳೂ ಮತ್ತು 4 ದೇವಳಗಳು ಮತ್ತು ಹಲವು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಇವೆಯಂತೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೆಚ್ಚಿನಂತ ನೋಡಿದೆವು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಉದ್ಧಾರದ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು, ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನವತಾರೆಗಳು ಮೂಡಿ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಸಂತಸಕರ ಅನುಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿ, ಮಹಾಶಿಲ್ಪಿ ಯಾರು? ಇದೊಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಸರಿ. ಉತ್ತರ ಮಣಿಪಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ; ಅಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಶ್ರೀಯುತ ವಿಜಯನಾಥ ಶೆಣೈ (1934-2017) ಅವರು. ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪ ಅವರ ಇಡೀ ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆಯ ಅನುಪಮ ಸಂದೇಶ. ಬ್ಯಾಂಕ್ ನೌಕರರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಸುತ್ತಮುತ್ತಿನ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನಾಭಿಲಾಷೆಯ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಧ್ವಂಸವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮನೆ ಮಠ ವಸ್ತುಗಳ ಜೀವ ಉಳಿಸುವ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತವರು. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತುಂಡುತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದು ಜೋಡಿಸಿ ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪ ಎಂಬ ಪರ್ವತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕೈಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದವರು.

ಇದೀಗ ಶ್ರೀ ಶೆಣೈಯವರೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅವರ ಕನಸುಗಳನ್ನು ನನಸಾಗಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೇಲೇರಿಸುವ ಗುರಿಯಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ 6 ಎಕರೆಗಳ ಬಳುವಳಿಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಈ ಗ್ರಾಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶೆಣೈರವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಲವಾರು ಜನರು ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ; ಹಲವಾರು ಸ್ವದೇಶಿ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿವೆ. ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶಿಲ್ಪಿ ಬಳಗವು ಗೋಪಾಲ ಆಚಾರ್ಯರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕುಶಲಕಲಾಗಾರರು ಬೆವರಿಳಿಸಿ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಿಸಿದ ಮರದ ಕೆತ್ತನೆಗಳ ಸ್ವಪ್ನಲೋಕವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಿಮಗೆ ಮುಂದಿನ ಮಾಹಿತಿ ಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಗೂಗಲ್ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ; ಇಲ್ಲವೇ ಅಲೆಕ್ಸಾ ಮ್ಯಾಡಮ್‌ರನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ. ಆದರೆ, ಗಂಗಾಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿದೆ ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪದ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ವಿಳಾಸ:

www.indiaheritagevillage.org

ಸುಖದ ಹೊಣೆ

- ರಮೇಶ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ವೆಸ್ಟ್‌ಬ್ಯೂಮ್‌ಫೀಲ್ಡ್, ಮಿಷಿಗನ್

ಅವರವರ ಋಷಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಅವರೇ
ಸರಿಯಲ್ಲ ತನ ಅಸಂತೋಷಕೆ ದೂರುವುದು ಪರರಾ
ನೀ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಧರಿಸಬಲ್ಲೆ ನಿನ ಆನಂದದಾ ಪರಿ
ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣ, ಸಂದರ್ಭ, ಸನ್ನಿವೇಶದಾ ಮೇರೆ

ಜಗದಿರುವ ಸಕಲವೂ ಬದಲಿಸುವುದು ಸರ್ವದಾ
ಜನ, ಧನ, ದೇಹ, ಸ್ನೇಹ, ಸುಖ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸು ಸಹಿತಾ
ಇರುವೆ ನಾ ಇಚ್ಛಿಸೆ ಸಂತೋಷದಿ, ಏನಾದರೂ ಸದಾ
ಧನ-ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಜತೆ-ನಿರ್ಜನತೆ, ಚರ-ಅಚರ ಲಕ್ಷಿಸದೆ

ನಾ ಪ್ರೀತಿಸುವೆ ನನ ಬಾಳ, ಆದರೂ ಅದು ಸರಳವೆಂದೇನಲ್ಲ
ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಲಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿರುವೆ ನಾ ಸದಾ ಸಂತೋಷದಿರಲು
ನನ ಸಂತ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಹೊಣೆ ನಾನೇ, ಮತ್ತಿನ್ಯಾರಲ್ಲ
ಇದನರಿತು ಬಾಳ್ವೆಗೆ ದುಃಖದಾ ಪರಿವೆ ಬೇಕಿಲ್ಲ

ನಿನ ಸಂತೋಷದಾ ಹೊಣೆ ಇತರರಿಂ ನಿವಾರಿಸಲು
ದೊರೆಯುವುದವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ನಿನ ಭಾರ ಕಳೆಯಲು
ವಹಿಸಬೇಡ ನಿನ ಸುಖದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪರರ ಕೈಲಿ
ನಗುತಲಿರು ಯಾರೇ ನೊಂದಿಸಲಿ, ದ್ವೇಷಿಸಲಿ, ಶಂಖಿಸಲಿ

ಸುಖ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕೆ ನೀ ಚಲಿಸಲಾರೆ, ಅದ ಹೊಂದಲಾರೆ
ಗಳಿಸಲಾರೆ, ಧರಿಸಲಾರೆ ಹಾಗೂ ಆಪೋಷಿಸಲಾರೆ
ಸುಖವೆಂಬುದೊಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವ್ಯವಹಾರ
ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣ ಪ್ರೀತಿ, ಘನತೆ, ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂ ಸವಿ ನಿನ್ನುಸಿರ.

ದೇಸಿ ಆದ ಪರದೇಸಿ

- ಶ್ರೀಹರಿ ರಾಮಚಂದ್ರ (ರಾ.ಶ್ರೀ.)
ಲೂಯಿಸ್ ಸೆಂಟರ್, ಒಹಾಯೊ

ದೇಸಿ ಪದ ಅನ್ನೋದು ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದೆ ನಾ ಪರದೇಸಿ ಆದಮೇಲೆ
ನಮಗೆ ದುಡ್ಡೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ಅಮೆರಿಕಾನ್ ಜಗಕೆ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ
ಇಲ್ಲಿ ಡಾಲರೆ ದುಡ್ಡಪ್ಪ
ಪರದೇಸಿ ಆದ್ರೆ ನೀ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ, ಇಲ್ಲಂದ್ರೆ ನೀ ಬರೀ ದಡ್ಡಪ್ಪ.

ಬಾಯ್ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೀ1, ಎಚ್1 ನ ಹುಚ್ಚು, ಜೀಸಿ ಜಪ ಮಾಡ್ತ
ಸಿಟಿಜೆನ್ ಕನಸುಕಾಣ್ತಾ ದೇಸಿ ಪೂರ ಪರದೇಸಿಯಾಗೋ ಪಕ್ಕ ಪ್ಲಾನ್

ದೇಸಿ ಟರ್ಮಿನಾಲೊಜಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎ ಬಿ ಸಿ ಹೇಳ್ಕೊಟ್ಟೆ ಹೇಗಿರುತ್ತೆ
ಎ ಫಾರ್ ಅಮೇರಿಕ ಆಮೇಲೆ ಆಂದ್ರ, ಬಿ ಫಾರ್ ಬಿ1,
ಸಿ ಫಾರ್ ಸಿಟಿಜೆನ್, ಡಿ ಫಾರ್ ದೇಸಿ,
ಈ ಫಾರ್ ಈಬಿ2, ಎಫ್ ಫಾರ್ ಎಫ್1,
ಎಚ್ ಫಾರ್ ಎಚ್1, ಜಿ ಫಾರ್ ಜೀಸಿ,
ಐ ಫಾರ್ ಐ94....

ಮರ್ಚ್ ಎಗ್ಗಿಟ್ಟುಳ ನಡುವೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಪಯಣ
ಡೀಲ್ಸು, ಕೂಪನ್ಗಳ ಹುಡುಕಾಟ, ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್, ಎಕ್ಸ್‌ಪೆನ್ಸ್‌ನ್, ಅಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಲೀಸ್‌ಗಳ ಜಂಜಾಟ
ಇಮ್ಮಿಗ್ರೇಷನ್ ಇನ್ಸುರೆನ್ಸ್‌ಗಳ ಪೀಕಲಾಟ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರ ಬಳುವಳಿಯ ಬಯಕೆಯ ಕಾಟ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೋರು ಬೋರೆನ್ನುವ ಹೌಸ್ ವೈಫಿನ ಪೇಚಾಟ
ಆದರು ಬಿಡದು ಪರದೇಸಿಯ ಪರದಾಟ ಈ ವನವಾಸ

ಬಂಧು ಬಳಗ ಬಿಟ್ಟು ದೇಸಿಗೆ
ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿಹ ಪರದೇಸಿಗಳೆ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರು
ವಿಶ್ವವೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬ
ಪಾರ್ಟಿ ಪಾಟ್ಲಾಕಗಳೆ ಮದುವೆ ಮುಂಜಿಗಳು
ಶಾಪಿಂಗ್ ನಮ್ಮ ಟೈಮ್-ಪಾಸ್
ಸೈಟ್ ಸೀಯಿಂಗ್ ನಮ್ಮ ಎಂಟ್ರಿಟೈನ್ಮೆಂಟ್
ಇಂಡಿಯ ಕಾಲಿಂಗ್, ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಫ್ಲೆಸ್ ಬುಕ್‌ಗಳೆ ನಮ್ಮ ಸೊಶಿಯಲ್ ನೆಟ್ವರ್ಕಿಂಗ್

ಅಲ್ಲಿದೆ ನಮ್ಮನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದವು ಸುಮ್ಮನೆ
ಮರೆಯಬೇಡ ತಾನು ಬಂದ ಮೂಲ
ಮರೆಯಬೇಡ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಜನರ,
ಮರೆಯಬೇಡ ತನ್ನ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟ ನಾಡು ನುಡಿಯ
ಮರೆಯಬೇಡ ತನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ
ಮರೆಯಬೇಡ ನೀ ಪರದೇಸಿಯಾದರು ದೇಸಿಯೆಂದು.

ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡಕ

- ಎಚ್. ಡುಂಡಿರಾಜ್
ಬೆಂಗಳೂರು

‘ನೀವು ಕವಿಯಾದದ್ದು ಹೇಗೆ?’ ಇದು ನಾನು ಆಗಾಗ ಎದುರಿಸುವ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಯಾರಾದರೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಾಗ ನನಗೆ ಬೇಸರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ‘ನೀವು ಕವಿಯಾದದ್ದು ಯಾಕೆ? ಅಥವಾ ಯಾಕಾದರೂ ಕವಿಯಾದಿರಿ?’ ಎಂದು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಪರಿಚಯ ಪತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅನೇಕರು ‘ಓದಿದ್ದು ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ಉದ್ಯೋಗ ಬ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ, ಮಾಡಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ! ಎತ್ತಣ ಮಾಮರ, ಎತ್ತಣ ಕೋಗಿಲೆ, ಎತ್ತಣಿಂದೆತ್ತಣ ಸಂಬಂಧವಯ್ಯ’ ಎಂದು ಅಚ್ಚರಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಡಾ ಒಂದು ಕಾಯಿಲೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ‘ಇದು ನಿಮಗೆ ವಂಶ ಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಬಂದದ್ದಾ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೂ ಉಂಟು. ಹಾಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಅಂದಿನ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನ ಹಟ್ಟಿಕುದ್ದು ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ. ಹತ್ತನೆ ತರಗತಿಯ ತನಕ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಾವ್ಯದತ್ತ ಆಕರ್ಷಿತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂದೆಯವರು ದಿನವೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮಾಯಣ, ಅಮೃತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾಡುಗಳು, ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭಜನೆ, ಪೂಜೆಯ ಮಂತ್ರಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಕವಿತೆಯ ಲಯವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ನೆರವಾದವು. ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ನಾನು ಕಾವ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟೆ.

ನಂತರ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಿಂದು ಕರಾವಳಿ ಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದೆ. ಘಟ್ಟ ಹತ್ತಿದ ನಂತರವೂ ನನ್ನ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತಿ ‘ಘಟ್ಟ ಹತ್ತದಿರಲು’ ಕಾರಣ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ ಸಹಪಾಠಿಗಳು, ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ನಾವು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಬರಹದ ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು. ನಾನು ಕವಿತೆ ಬರೆಯಲು ತೊಡಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳೇ ಕಳೆದಿವೆ. ಈಗ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದೇನು ಗೊತ್ತಾ? ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ಇಷ್ಟೆ:

ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರದಿಂದ
ಪದಗಳನ್ನು ಕದ್ದೆ

ಪೆನ್ನಿನಿಂದ ಬಿಳಿ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ
ಸಾಲಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದ್ದೆ
ಓದಿ ಮೆಚ್ಚಿದಿರಿ ಕವಿತೆ ಎಂದಿರಿ
ನಾನೂ ಕವಿಯಾದೆ!

ಹೌದು. ಈಗ ಯಾರಾದರೂ ‘ನೀವು ಕವಿಯಾದದ್ದು ಹೇಗೆ?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ‘ನಾನು ಕವಿಯಾಗಲು ಕಾರಣ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರ ಬೆಂಬಲ’ ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಕನ್ನಡದ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರದಿಂದ ವಿವಿಧ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು, ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಹೊಮ್ಮಿಸಬಲ್ಲ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನದೆ ಆದ ಒಂದು ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಷ್ಟೆ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸ. ಇದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲ ಕವಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಿ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಅದೆಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಎಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ., ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಮಾಡದ ನನ್ನಂಥವರೂ ಕವಿಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕು ಕ್ರಿ. ಶ. 877 ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೆ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗಂ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ‘ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್’ ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದು.

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚೆಲುವು ವಿದೇಶೀಯರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಕೆಲವು ಸಾಹಿತಿ ಮಿತ್ರರು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ತಾವು ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ, ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುವ ಚುಟುಕು:

ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ನೀವು
ಅಂಥದ್ದೇನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ
ನಿಜವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು
ಜರ್ಮನಿಯ ಕಿಟ್ಟಿಲ್ಲ!

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಜರ್ಮನಿಯ ಪಾದ್ರಿ ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿತು 1894ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಈಗಲೂ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ನಾವಿಕ

ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಬರವಣಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ “ಕವನ ಬರೆಯುವುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಎಷ್ಟು ಆದಾಯವುಂಟು?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾನು:

ಬರೆದೂ ಬರೆದೂ
ಕನ್ನಡ ಕವನ
ಪಡೆದನು
ಕನ್ನಡಕವನ!

ಎಂಬ ಚುಟುಕು ಹೇಳಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿ, ಬರೆದು ನನಗಾದ ಲಾಭವೆಂದರೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಅಂದಿದ್ದೆ. ಈಗ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬುದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ನನ್ನ ಕನ್ನಡಕದ ಹಾಗೆ ಸದಾ ನನ್ನೊಂದಿಗಿರುವ ಸಂಗಾತಿ. ಅದರ ಮೂಲಕ ನೋಡಿದರೆ ಸಮಾಜದ ನಿಜವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ನ್ಯೂನತೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮಬ್ಬು ಮಬ್ಬು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈಗ ಯಾರಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ನಿಮಗಾದ ಲಾಭವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:

ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡೆ
ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾಣಿಸಿತು ಚೆಲುವು
ಕನ್ನಡದ ಪೆನ್ನಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದೆನು
ಕವಿಯೆಂದು ಕರೆದಿರಿ ನೀವು!

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗಾದ ಸ್ನೇಹಲಾಭವೂ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು. ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅವರು ವಾಸವಾಗಿರುವ ದೆಹಲಿ, ಮುಂಬೈ, ಪುಣೆ, ಚೆನ್ನೈ, ಮುಂತಾದ ಊರುಗಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ತೋರಿಸಿದ ಪ್ರೀತಿ, ಅಭಿಮಾನದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಅಮೆರಿಕ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಸಿಂಗಾಪೂರ್ ಹಾಗೂ ಹಲವು ತೈಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡದಿಂದ ದೂರವಿರುವವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಜಾಸ್ತಿ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದ್ದು:

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಿಂದ ಬಹಳ
ದೂರವಿರುವ ನೀವೆಲ್ಲ
ದಾಖಲೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅನಿವಾಸಿ.
ನಿಮ್ಮ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನ
ಕಂಡಾಗ ಅನ್ನಿಸಿತು
ನಮಗಿಂತ ನೀವೇ ವಾಸಿ!

ಈಗ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತ ಆರಾಮವಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವ ಗೋಜಿಗೇ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡೇತರರು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ದೂರುವ ಮುನ್ನ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೆ ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ

ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಾವು ಅದೆಷ್ಟು ಉದಾರಿಗಳೆಂದರೆ ನಾವೇ ಅವರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು, ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿ ಅವರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ!

ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳೇ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಕನ್ನಡದ ರಾಜಧಾನಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸುಲಭವಾದ ಉಪಾಯವಿದೆ. ಯಾರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದವರ ಜೊತೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ, ತಮಿಳುನಾಡಿನವರೊಂದಿಗೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ, ಕೇರಳದವರ ಬಳಿ ಮಲೆಯಾಳಂನಲ್ಲಿ, ಆಂಧ್ರದವರ ಹತ್ತಿರ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೊತೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರೇ ಕನ್ನಡಿಗರು! ಈ ನಗೆ ಚಟಾಕಿ ಹಳೆಯದಾದರೂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ನಮಗೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯವರ ಬಗ್ಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯೆಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಬೇಕು ಅನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಗಳು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಲು ಏನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸುವ ಬದಲು ಪರಭಾಷೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರಲು ತುದಿಗಾಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುತ್ತೇವೆ. ಕನ್ನಡದ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿಯ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರು ಹಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಮಾಪಕರಿಗೆ ಅದು ಇಂಪಾಗಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭೆಯಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರು ಮೂಲೆಗುಂಪಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿಯ ಹಾಡುಗಾರರ ಹಾವಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರಿಗೆ, ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಕರಿಗೆ ಚಿತ್ರೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸ್ಥಿತಿ ನಾಡಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಗಳು ಬರೆದಿರುವಂತೆ ‘ಗಾಯಕ ವೈಣಿಕರಾರಾಮ’!

ಒಮ್ಮೆ ನಾನೊಂದು ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೆ. ಬಯಲು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ದೀಪ ಬೆಳಗಿಸಿ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಹಿಳಾಮಣಿಗಳು ‘ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ’ ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಗಾಳಿ ಎಷ್ಟು ಚೋರಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂದರೆ ಹಚ್ಚಿದ ತಕ್ಷಣ ದೀಪ ಆರಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಸುತ್ತ ಗೋಡೆಯಂತೆ ನಿಂತು ಗಾಳಿಗೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾರದೂ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಕರ್ಪೂರದ ಭಿಲ್ಲೆ ಇಟ್ಟರೂ ಕನ್ನಡದ ದೀಪ ಉರಿಯಲು ನಿರಾಕರಿಸಿತು. ಮಹಿಳಾ ಮಣಿಗಳು ‘ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ’ ಹಾಡು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ ನಂತರವೂ ದೀಪ ಹಚ್ಚದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಏನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ನಿಂತರು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕರತಾಡನದ ಸದ್ದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕರಗತೊಡಗಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ನಾನು ದೀಪ ಬೆಳಗುವ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಅದರ ಬದಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಊದುಬತ್ತಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮರಳಿದೆ.

ನಂತರ ಮಾತನಾಡಲು ನಿಂತಾಗ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು: “ಕನ್ನಡದ ದೀಪ ಹಚ್ಚುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಅನ್ನುವುದು ಈಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯತಲ್ಲವೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಜೋರಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ಪರಭಾಷೆಗಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಗಾಳಿ”. ಹೀಗಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿದವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿದವರ ಜೊತೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ, ಅವರಷ್ಟೆ ಸಂಬಳ ಸಿಗುವ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಮುಂದೆ ಬಡತನದಿಂದ ಕಷ್ಟಪಡುವಂತಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರನ್ನು ನಾನಂತೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ, ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವರ್ಗ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿಸುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೋರಿಕೆ ಇಷ್ಟೆ. ದಯಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಾತಾವರಣ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿ. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಹೆತ್ತವರೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬೇಡ ಎಂದು ಗದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಕೀಳರಿಮೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ. ದುಡ್ಡನ್ನು ಬಳಸದೆ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಬಡ್ಡಿಗೇ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನೀವು ಸಿರಿವಂತರಾಗುತ್ತೀರಿ. ಭಾಷೆ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದು ಬಳಸಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ, ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಿರಿವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಧಾವಂತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸದಿರಿ. ಸಿರಿಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಿರಿ ಎರಡನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸಿರಿ!

ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ

— ಹೇಮಾ ಶ್ರೀಕಂಠ
ಕೊಲಂಬಿಯ, ಮಿಸೌರಿ

ಕರುನಾಡ ನಾವಿಕರು ನಾವು ಈ ಬಾಳ ನೌಕೆಯಲಿ
ತುಳುಕುತಿದೆ ನಾವೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಪತ್ತಿನಲಿ

ಕಾವೇರಿ ಕಪಿಲೆ ಹೇಮಾವತಿ ನೇತ್ರಾವತಿ ನದಿಗಳ ತೀರದಲಿ
ದೇಗುಲಗಳ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಸುಂದರ ಕಲೆಯ ಬಲೆಯಲಿ

ನಲಿದಿರುವೆವು ನಾವು ರನ್ನಪಂಪ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಲೆಗಳಲಿ
ಬಸವಣ್ಣ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಪುರಂದರದಾಸ ವಚನ ಸಂಗೀತಗಳಲಿ

ನಿತ್ಯ ಸವಿಯೂಟ ನಮಗೆ ಕುವೆಂಪು ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ
ನಿಸಾರ್ ಅಹ್ಮದರ ಕವನಸಂಕಲನ
ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ ಪಾರಾಯಣ

ಧನ್ಯರು ನಾವು ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಟಕ ಮೇಳಗಳಲಿ
ಕರ್ನಾಟಕದ ಸವಿ ಅಡುಗೆಗಳ ರಸದೌತಣದಲಿ
ಏರಿಹವು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿದ್ಯೆಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರದಲಿ

ಬನ್ನಿ ನಾವಿಕರೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಪತಾಕೆ ಹಾರಿಸೋಣ
ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಂಪಿನ ಸೌರಭವ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲಿ ಹರಡೋಣ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಪ್ರಶ್ನೆ

- ಬಿ. ಸುರೇಂದ್ರ ರಾವ್
ಮಂಗಳೂರು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ “ಅಸ್ತಿತ್ವ” ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ “ಐಡೆಂಟಿಟಿ” ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. “ಅಸ್ತಿ” ಎಂದರೆ “ಇದ್ದೇನೆ”, “ಅಸ್ತಿತ್ವ” ಎಂದರೆ “ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ” ಎಂದರ್ಥ. “ಐಡೆಂಟಿಟಿ” ಎಂದರೆ ಅನನ್ಯ ಗುರುತು. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಸಮುದಾಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರುತುಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಧ್ವಜ, ಗೀತೆ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ವೇಷಭೂಷಣ ಮೊದಲಾದ ಗುರುತುಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜನಸಮುದಾಯವನ್ನು ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಒಂದುಗೂಡಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಮತ್ತು ಕಾರಣವಾಗುವ ಈ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅದರ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರುತಿದೆ ಎಂಬುದು ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಅದೇನು, ಅದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಪರೂಪವೂ ಅಲ್ಲ, ಅಪಸ್ತುತವೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆಯೇ, ಅದರ ಒಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿದೆಯೇ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದೇ ಇವೆ. ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೇವಲ ಕನ್ನಡ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೇನು? ಅವುಗಳು ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸವಾಲುಗಳೇ? ಕಿರುಕುಳಗಳೇ? ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದ ಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಗುಲಾಮ ಸಂತತಿಗಳೇ? ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದ ಧಾರಾಳತನವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಬದುಕುವ ಭಾಷೆಗಳೇ? ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನೆಲ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ಸಮೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಯಾಜಮಾನ್ಯವು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಆತಂಕಗಳಿಂದಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಯಾವುದೇ ಯಾಜಮಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಮಾಯಕ ಸ್ವೀಕರಣ ಇರುವಂತೆ ಹಲವು ನಿರಾಕರಣೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇರುವಿಕೆ ಪ್ರಶ್ನಾತ್ಮಕ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ನಕಾಶೆ ಇದೆ. ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೊಂದು

ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅದರ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಗಾದೆ ಇರುವುದೇ ಅದರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇರುವಿನ ಸಂಕೇತ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು “ನಾಡಗೀತೆ”ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಧ್ವಜ ಬೇಕು ಎಂಬ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನೋ ಆಗ್ರಹವನ್ನೋ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ದೇಶದೊಳಗಿನ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ದೇಶದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸ. ದೇಶದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಸಾರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಹುತ್ವದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಆಗಾಗ ಕೆಲವು ಅಪಸ್ವರ, ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವು ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಥವಾ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು.

ಒಂದು ದೇಶವನ್ನಾಗಲೀ ಅದರೊಳಗಿರುವ ರಾಜ್ಯ, ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಒಂದೇ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ, ದೂರದಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಸುಲಭ. ಆ ನಿರಾಯಾಸ ಸೌಲಭ್ಯ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಮಂದಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಭಿನ್ನತೆಯ ಅನುಭವವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ, ರೀತಿ ರಿವಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಂತೆ ಇರುವವರನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಾವು ಇತರರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ಭಿನ್ನತೆಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ದೇಶದ ಅಥವಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಇವು ಸವಾಲುಗಳಾಗಬೇಕೆ? ಅಸ್ತಿತ್ವ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಏಕರೀತಿಯದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆ? ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮೆರೆಯಬೇಕೆ? ಅದೇನೂ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾನ್ಸಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಬ್ರೋದಲ್ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ¹. ಭಾಷೆ,

¹ Fernand Braudel, *The Identity of France, Vol.1, History and Environment*, Translated from the French by Sian Reynolds, Fontana Press, London, 1989

ಧರ್ಮ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ದೇಶವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಿಯೇನಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಸಿಮೆಂಟಿನ ಅಂಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೆನಪೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಹಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಭಾಷೆ ಅದರಲ್ಲೊಂದು. ದೇಶವನ್ನು ಭಾಷಾವಾರು ವಿಂಗಡನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೆ ಇಟ್ಟಾಗ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿದಾಗ ಅದು ದೇಶದ ಬಹುತ್ವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ವಿಧಾನ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿತ್ತು. ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಸಂಪರ್ಕ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕಲ್ಪಿಸುವುದಲ್ಲ; ಅದು ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಇತ್ತು. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ, ಸಂವಹನಗಳನ್ನು ಭಾಷೆ ಸುಲಭಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿರ್ಮಿವಾದ. ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸುಲಭ ಸಲಕರಣೆ ಭಾಷೆ. ಆದರೆ ಅದೊಂದೇ ಸಲಕರಣೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಅದರೊಳಗೆ ಯಾವ ತೊಡಕುಗಳೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸುಲಭ ಎಂದಷ್ಟೇ ವಾದ. ಆ ಸಂಪರ್ಕವು ಏಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೋ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸುಲಭ ಉತ್ತರ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತ-ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದುಂಟು. ಉತ್ತರದವರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ, ದಕ್ಷಿಣದವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತವು ಬೇರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಈ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅನುಮೋದಿಸಿದಂತಿದೆ. ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ದಕ್ಷಿಣದ ಗಡಿ ಯಾವುದು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತತೆ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತವೇ? ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮಹರ್ಷಿ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ ದಕ್ಷಿಣದತ್ತ ಹೋಗಿ ಉತ್ತರದತ್ತ ಮರಳಿದೇ ಇದ್ದ ಕಥೆ ರಮ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರುತಿದೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತೆಯಿದೆ ಎನ್ನಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆರ್ಯ-ದ್ರಾವಿಡ ವಿಂಗಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ-ಕೊಂಕಣ-ಕನ್ನಡ-ತಮಿಳುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವನೆಯು ಸಾಧುವಾದರೂ ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಎಂಬ ತರ್ಕ ಸಲ್ಲದು. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ದುಮ್ಮಾನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರೂ ದಕ್ಷಿಣದ ಭಾಷಿಕ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಥಿತೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ವಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರೊಳಗೆ

ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ಅರಸೊತ್ತಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆದು ಅದೇ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಇದು ನೀಲಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಅಥವಾ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದ ರಾಜಮೋಹನ ಗಾಂಧಿಯವರಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ². ಇದು ಅವರ ಸೋಲಲ್ಲ. ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ದುಸ್ತರವಾಗಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದುದಲ್ಲ. ಇದು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಸಹ. ಅದರೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಎಂಬ ಮಾತು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದದ್ದು. ಯಾವುದು ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಒಂದೆಂದು ಕಾಣಬರುತ್ತದೋ ಅದು ಒಳಗಿನವರಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದಾಗಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯು ಅದು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನಂಟು ಹಲವು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ, ಬಿರುಕುಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಂಟು, ನಂಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಣೆಗಳು, ಒತ್ತಾಸೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದವು. ಆಗ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರೇರಣೆಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸಲಾಗಿತ್ತು. “ಹಿಂದೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿದ್ದೆವು. ಈಗ ಹರಿಹಂಚಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಪುನಃ ಒಟ್ಟಾಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ” - ಈ ಬಗೆಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಆಲೂರು ಮುಂತಾದ ಮಹನೀಯರು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಖರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರೇರಣೆಯೊಳಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತಿಹಾಸವೊಂದಿದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಮುಖ್ಯ. ಗತಕಾಲವೊಂದಿದೆ, ಅದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಅದು ಅಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ಇತಿಹಾಸದ ಪುನಾರಚನೆ ಅಸಾಧ್ಯವೂ, ಅಸಂಗತವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತಿಹಾಸವೇ ಇದೆ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರೇರಿತ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಇತಿಹಾಸವು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದು. ಅದರೊಳಗಿನ ಹಲವು ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಅದನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದು. ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಾಗ ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಹಲವು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ, ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಗಂಗರು, ಹೊಯ್ಸಳರು ಮುಂತಾದ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು ಎಂಬ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿರೋಮಣಿಯಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ-

² K.A. Nilakantha Shastri, *A History of South India*, (Madras, 1955); Rajamohan Gandhi, *Modern South India: A History from the 17th Century to our Times*, (New Delhi, 2018)

ನಾವಿಕ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಖಚಿತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ, ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಎಲ್ಲೆಗಳು ಈಗಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ್ದು, ಅವುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ “ಗತವೈಭವ”ವನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಅದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದಿನ ರಾಜ್ಯ-ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು “ಕನ್ನಡ” ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳೇ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಭಾವುಕತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಖಚಿತ ಇತಿಹಾಸದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ನಮಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ನಮವರಾದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಅವರು ಅಷ್ಟೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೇರಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಇತಿಹಾಸ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿಕರೇ. ಇಂತಹ ತಗಾದೆಗಳು ಇತರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಇವೆ. ವಿಜಯನಗರ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ನಿದರ್ಶನ. ಅದರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೃಹತ್ ಪಳಿಯುಳಿಕೆಗಳು ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಂದರೆ ಅದು ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ತೆಲುಗರಿಗೆ ವಿಜಯನಗರದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೇಮ, ಆದರ ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ನಮಗೆ “ಕನ್ನಡ ರಮಾರಮಣ”ನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರೆ ತೆಲುಗರಿಗೆ “ಆಂಧ್ರಭೋಜ” ನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇದೆ. ಅದು ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರೇರಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ್ನು ನೋಡಿ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನವಾಗಿದ್ದ ಆತನನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಹುಲಿ ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಯಸಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ಮನ್ನಣೆ ದೊರಕಿತು. ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ, ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಈ ಗೌರವ ಲಭಿಸಿತು. ಈಗ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ದೆಸೆ ತುಸು ಕೆಟ್ಟಿದೆ! ಈಗ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಆತ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ, ಹೋರಾಡಿ ಸತ್ತ ಬಗ್ಗೆ, ಯಾವ ಮಾತೂ ಇಲ್ಲ. ಆತ ದೊಡ್ಡ ಮತಾಂಧನಾಗಿದ್ದ, ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿದ್ದ, ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಥನವಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮನ್ನಣೆ, ಪ್ರಚಾರ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಏನನ್ನುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದೂ ಇಲ್ಲಿ ಗೌಣವಾಗುತ್ತದೆ. “ಇತಿಹಾಸ ನಮ್ಮದು, ಅದರೊಳಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರನಿಗೇನು ಕೆಲಸ?” ಎಂಬ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಾದ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಪುಠಾರಿಗಳು, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ - ಪೊಲೀಸ್ ಬಂದೋಬಸ್ತಿನಲ್ಲಿ- ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ. ಇತಿಹಾಸದೊಳಗೆ ಕೆಲವು

ಸತ್ಯಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ, ಕೆಲವು ಮಾಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಸತ್ಯದ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕಬೇಕಷ್ಟೆ! ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು, ಶಕ್ತಿಗಳು ಯಾವುವು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ. “ಇತಿಹಾಸವು ಸತ್ಯವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಬೇಕು, ಇತಿಹಾಸಕಾರನು ಸತ್ಯದ ಅನ್ವೇಷಕನಾಗಿರಬೇಕು, ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿಷ್ಕರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು” ಎಂಬ ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅದರೆ ಸತ್ಯವೆಂದರೇನು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವಿಲ್ಲ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ಯಪ್ರಿಯರು ಎಂದಾಗ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಜಗಳವಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ? ನಾವು ನಂಬಿದ್ದೇ ಸತ್ಯವೇ? ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದದ್ದೇ? ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿರಲು ಅಸಾಧ್ಯವೇ? ಇಂತಹ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳು ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಗಿರಕಿಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ರಾಡಿಯಾಗಿಸಿತು. ಇದರೊಳಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಿಗಬಹುದಾದ ಉತ್ತರಗಳು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾರವು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತಿಹಾಸ ಸಾಂತ್ವನ ನೀಡುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇತಿಹಾಸ ಎಂಬುದನ್ನು “ಹೀಗೆ ನಡೆದದ್ದು” ಎಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅದರ ಸ್ವರೂಪ, ವಿವರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ತಾಳುವುದು ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೊನೆಯ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದಾಯಿತು. ಅಂದರೆ ಇತಿಹಾಸ ಕಥನವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದಾಯಿತು. ಇದು ಇತಿಹಾಸದ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗಿರುವ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ. ಇತಿಹಾಸವು ಅನ್ವೇಷಣೆ. ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ಗತಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಒಂದು ಸಂವಾದ. ಅದರೊಳಗೆ ಗತಕಾಲವು ಏನನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗುವ ವರ್ತಮಾನಕಾಲವು ಏನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದೂ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಸಂವಾದ ಕೊನೆಯಲ್ಲದ್ದು, ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆ ಸದಾ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇರುವಂಥದ್ದು. ಅದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ - ಜೀವಂತ ಸಮಾಜ - ನಡೆಸುವಂಥದ್ದು. ಹೀಗಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತಿಹಾಸವು ರಚಿಸಿ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಇತಿಹಾಸವು ಒಂದು ನಿರಂತರ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಚನೆಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದೇ ಖಚಿತವಾದ ಇತಿಹಾಸ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕೆಲಸ ನಾವು ನಂಬಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಥನಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ Ernest Renan ಎಂಬ ಚಿಂತಕ "Getting one's history wrong is part of being a nation" ಎಂದದ್ದು. ಆತ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕುಹಕವಿದ್ದರೂ ಅದರೊಳಗೆ ಒಂದು ಸತ್ಯವಿದೆ. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ

ಸರಿಯಾಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಿ, ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಘೋಷಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತಿದೆ: ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದೆ; ಅದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಭಾಷಿಕರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ; ಅದು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ಎಂಬುದು. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದರ ಕೆಲವು ಹೆಗ್ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಸಂಭ್ರಮಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಭವ್ಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಮೂರ್ತಿಶಿಲ್ಪಗಳು, ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವೀ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಧನೆಗಳು, ಹಿರಿಯ ಕವಿಗಳು, ಅವರ ಕೃತಿಗಳು, ಅಥವಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಾರ್ಶನಿಕರುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮದು, ನಮ್ಮವರೆಂದುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಾದ ಕ್ರಮ. ಇದು ತಪ್ಪೇನಲ್ಲ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ವಿಧಾನ ಕೂಡ. ಇದರೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಏಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಅದರೊಳಗೆ ನೆಲೆಸಿರುವ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂದು ಎಂದು ತಿಳಿದೋ, ಭ್ರಮಿಸಿಯೋ ಘೋಷಿಸುವಾಗ ಅದರೊಳಗೆ ಇರುವ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನೆಲೆ-ಬೆಲೆಗಳ ಗತಿಯೇನು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಗೌಣವಾದರೆ ಏಕೆಗೆ ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಘೋಷಣಾ ಜನ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಭಾಷಣಾ ಜನ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಜನರ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳ ವಾಸ್ತವಿಕ ಬುನಾದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಅದು ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಕಾಶೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತವನ್ನೇ ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪುಣೆ, ಮೀರಜ್, ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ನಂಟನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೂ ಮರಾಠಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಸಾಕಷ್ಟು ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದು, ಅದರ ಸಂಬಂಧ ತಮಿಳುನಾಡಿನೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚು ಇದೆ. ಆಹಾರ, ಉಡುಗೆ-ತೊಡುಗೆ, ರೀತಿ-ರಿವಾಜುಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಷ್ಟೇ ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಬ್ಯಾರಿ ಮುಂತಾದ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳು ಗಟ್ಟಿ ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ಕೇರಳದ ಅಥವಾ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೊಂಕಣದ ಸಮೀಪವಿದೆ. ತುಳುನಾಡಿನ ದೈವಗಳು ಕೇರಳದ ದೈವಗಳೊಡನೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕೊಬ್ಬರಿ ಎಣ್ಣೆ, ಕಚ್ಚುಲು ಅಕ್ಕಿ, ತುಳುನಾಡಿನ ಹಾಗೂ ಕೇರಳದ ಜನರ ಆಹಾರ ಕ್ರಮದೊಳಗೆ ಸೇರಿಹೋಗಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಾಗೂ ಕೆಳಗಿನ ಜನರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವ ಕೆಲಸಮಾಡಿವೆ. ಕೊಡಗು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಕೊಡಗಿನ

ಜನರು ಅರಿತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತರ ಅನೇಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂಥಾದ್ದು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬುದೊಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ದುಸ್ತರವಾದರೂ ಅದರೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳಿವೆ; ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಕರ್ನಾಟಕಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದಾಗಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಏಕೀಕರಣವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಬೆಸೆಯುವ ಒಂದು ಸಾಧನ. ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತು, ಅದನ್ನು ಓದಿ ಬೆಳೆಯುವ ಮಂದಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ವಾರ್ತಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಅವುಗಳು ಮುಟ್ಟುವ ಜನ ಸಮೂಹ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೋ, ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತವೇ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಭಾಷೆಯು ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಎಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ ಇತರ ಶಕ್ತಿಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರ-ತೆಲಂಗಾಣ ವಿಭಜನೆಯು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಡಕಿನಿಂದ ನಡೆದದ್ದಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದ ಅಭಿಮಾನದಿಂದಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ವಿಭಜನೆಯ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸೋಲೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬುದು ಒಂದು ರಾಜ್ಯ. ಅದನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಕನ್ನಡದ ಬುನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೆಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಎಂಬುದು “ರಾಜ್ಯಭಾರ”ದ ಕೆಲಸ. ಇಲ್ಲಿ ಸೋತರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಸೋತಂತೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೊಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅದರೊಳಗಿರುವ ಅನೇಕ ಇರವು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರೆ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾದೀತು. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಸ್ಯೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ದೇಶದ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಇದೇ. ಇದು ದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಹೌದು. ಏಕತೆಯನ್ನು ಹೇರಿದರೆ ಏಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಇದ್ದ ಏಕತೆಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಕಾರಣವಾದೀತು.

ಭಿನ್ನತೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳು ಇಂದು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಅಪಾಯದ ಕಡೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅನೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಾನು ಹೊಂದಿರುವ ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿವೆ. ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ಅನನ್ಯತೆಗಳು ಉಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಜೊತೆ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಬಾರದು. ಭಿನ್ನತೆ ಬೇರೆ, ವಿರೋಧ ಬೇರೆ. ಭಿನ್ನತೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡಿಗರ ನಾವೆ ಅಲ್ಲಂಬಿಲ್ಲಗೆ, ಇಲ್ಲಂದಿಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಬರಲಿ

- ಪ್ರೊ. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣೇಗೌಡ
ಮೈಸೂರು

ಕತೆಗೆ ಕಾಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕಾಲೇ ಯಾಕೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಕೈ ಬಾಯಿ ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ತಲೆ ಬಾಲ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದರೂ ಅವಕ್ಕೆ ಅವುಗಳದ್ದೇ ಆಕಾರ ಅಂತಲೂ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅದು ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ನಡೆಯುತ್ತದೆ, ಏನೇನನ್ನೋ ಹೇಳುತ್ತದೆ, ಯಾವ ಯಾವುದನ್ನೋ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕತೆ ಹೇಳುವುದು, ಕತೆ ಕೇಳುವುದು ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟ. “ಅರೆ! ಕತೆ ಹೇಳುವುದು, ಕತೆ ಕೇಳುವುದು ಅಂದರೆ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟ ಇರಬಹುದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟ ಅಂತ ಅದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ?” ಅಂತ ಅನ್ನಬಹುದು ನೀವು. ಹೌದು ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮೂರು, ನಿಮ್ಮೂರು, ನಮ್ಮ ದೇಶ, ನಿಮ್ಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕತೆ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕತೆ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳೋದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತಾ ಹೇಳಿ.

ಮಾತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹೋಯಿತು. ಈ ಮಾತು-ಕತೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಹೀಗೇ. ಆಗಾಗ ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹೋಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ.

ಶುರುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನಂದೆ? ಕತೆಗೆ ಕಾಲು, ಬಾಲ, ಕೈ ಬಾಯಿ ಕಣ್ಣು ಮೂಗು - ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಅಂದೆ ಅಲ್ಲವೆ? ಈಗೊಂದು ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ.

ನಾನಾಗ ಎಂಟೋ ಹತ್ತೋ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗ. ನಮ್ಮೂರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದೋ ನಾಲ್ಕನೆಯದೋ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗಲೂ ನಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟರುಗಳೋ ಮೇಡಮ್ಮಗಳೋ ಆಗಾಗ ಒಂದೊಂದು ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತೋ, ನಮ್ಮ ಹೊಲಗದ್ದೆ ಕೆಲಸಗಳ ಬಿಡುವಿನ ಹೊತ್ತೋ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಆಳುಗಳು ಮಜವಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಯ ಅಬೋಧ ಅಬ್ಯೋಪಾರಿ ಹುಡುಗ ನಾನು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೋ, ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡೋ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೆ. ಅಂಥಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ದಿನ ನಮ್ಮೂರಿನ ಕೆಲವರು ಹಿರಿಯರು ಅಲ್ಲೊಂದು ಮನೆ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಪುಗಸಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟಾಂಗ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರ ಮಧ್ಯೆ, ಅವನ ಹುಟ್ಟು ಹೆಸರು ನಂಜೇಗೌಡ ಅಂತಲೋ ಮಂಜೇಗೌಡ ಅಂತಲೋ ಇದ್ದು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ‘ಶಕುನಿ’ ಪಾಟಕನ್ನು

ಸಕತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಅನ್ನುವ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಸಕುನಯ್ಯ, ಸಕುನಪ್ಪ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಅವನು, “ಎಲಾ ನನ್ನ ಸರೀಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಗೊಳಾ, ನಾನೊಂದು ಕತೆ ಯೇಳ್ತೇನಿ, ಕೇಳ್ತೀರಾ?” ಅಂದ. ಸಕುನಪ್ಪ ಕತೆ ಯೇಳ್ತೇನಿ ಅಂದ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸರೀಕ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕಿವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನೆಟ್ಟಗಾದವು. “ಆಹಾ ಶಕುನಿಮಾವ, ನೀನೀಗ ಕೇಳತಕ್ಕಂಥಾ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಂಥಾವನಾಗು, ನಾವು ಕೇಳುವಂಥಾವರಾಗುತ್ತೇವೆ” ಅನ್ನುವ ಮುಖಭಾವದಿಂದ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹತ್ತೂ ಸಮಸ್ತರು ಕೂತುಕೊಂಡರು. ಸಕುನಯ್ಯ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಒಂದು ಹುಸಿಗೆಮ್ಮ ಕೆಮ್ಮಿ ಕತೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ -

“ಇಂಗೇ ನಮ್ಮೂರಿನಂಥಾ ಒಂದು ಊರು. ಆದರೆ ಆ ಊರಿಗೂ ನಮ್ಮೂರಿಗೂ ‘ಯತ್ನಾಸ’ (ವ್ಯತ್ಯಾಸ) ಏನಪ್ಪಾ ಅಂದ್ರೆ, ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಟ ಜನಮನ ದನಕರು ಪಸುಪಕ್ಕಿ ಅಂತ ಏನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂಗೇ ಆ ಜನಮನ ಇಲ್ಲದ ಊರಿನಿಂದ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗಿ ಒಬ್ಬಳು ಸೆರಗಿಲ್ಲದ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟೊಂಡು, ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಬಾಚಣಿಗೆಲಿ ಕೂದಲಿಲ್ಲದ ತಲೆಯ ಬಾಚ್ಚೊಂಡು, ಮೂರು ಕಾಲಿನ ಜಡೆ ಹಣಕೊಂಡು, ತಳವಿಲ್ಲದ ಕೊಡವನ್ನ ಸೊಂಟ ಮ್ಯಾಲಿಟ್ಟೊಂಡು, ನೀರು ತರೋಕೆ ಅಂತ ನೀರಿಲ್ಲದ ಕೆರೆಗೆ ಹೋದ್ದು. ಆಗ ಅದೇ ಕೆರೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಬಲೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಮೀನು ಹಿಡಿಯೋಕೆ ಅಂತ ಬಂದ”

ಸಕುನಯ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ತಲೆಬಾಲವಿಲ್ಲದ ಕತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮೂರಿನ ಹತ್ತೂ ಸಮಸ್ತರು ಕಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು - ಎಂಟೋ ಹತ್ತೋ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಾಲಕ - ಅಲ್ಲೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಪಚ್ಚಿ ಆಟಕ್ಕೆ ಅಂತ ಹುಣಸೇ ಬೀಜ ಮಸೆಯುತ್ತಾ ಕೂತಿದ್ದೆ. ಸಕುನಯ್ಯ ಕತೆ ಹೇಳ್ತೇನಿ ಅಂದಾಗಲೇ ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳೂ ನೆಟ್ಟಗಾಗಿದ್ದವು. ಅವನು ಕತೆ ಹೇಳಲು ಶುರು ಮಾಡಿದ ಮೇಲಂತೂ ನಾನು “ಆಹಾ, ನಾನು ಈವತ್ತಿನ ತನಕ ಕೇಳಿರುವಂಥಾ ನೂರು ಮತ್ತಾರು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕತೆಯನ್ನೇ ಕೇಳಿಲ್ಲವಲ್ಲ!” ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡು ನಾನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದೆ. ಮುಂದೇನು? ಮುಂದೇನು? ಅನ್ನುವ ಕುತೂಹಲ ನನ್ನ ಮೈ ಮೆದುಳುಗಳ ತುಂಬಾ

ತುಮುಗುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಕುನಯ್ಯ ಅ ಮಹಾಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಬಾಯಿ ತೆಗೆಯುವ ಮೊದಲು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟ. ನಾನು ಅವನ ಕತೆ ಕೇಳಲು ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಭಂಗಿಯು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೋಪ ಬರಿಸಿತು. ತಕ್ಷಣ ನನ್ನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, “ಲೋ ಮಗ, ಇಂಥಾ ಕತೇನೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮಂಥಾ ಇಸ್ಕೂಲ್ ಹೋಗೋ ಹುಡುಗ್ರು ಕೇಳಬಾರ್ದು. ಹೋಗ್! ಹೋಗಿಯೋ ಇಲ್ಲೋ?” ಅಂತ ಅಂದುಬಿಟ್ಟ. ಅದು ದೊಡ್ಡವರು ಅಂದುಕೊಂಡವರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಚಿಕ್ಕವರು ಅಂದುಕೊಂಡ ನಮ್ಮಂಥವರು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ನಾನು ಫೇರಿ ಕಿತ್ತೆ.

ಈಗ ನಮ್ಮೂರಿನ ಸಕುನಯ್ಯನೂ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹತ್ತೂ ಸಮಸ್ತರೂ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ತು ಸಂಪಿಗೆ ಮರವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಸಕುನಯ್ಯ ಹೇಳಿದ ‘ಅಪೂರ್ಣ ಕತೆ’ ನನ್ನ ಕುತೂಹಲ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಆಚೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಆ ಕತೆ ಮುಂದೇನಾಯಿತೋ?! ನೀರಿಲ್ಲದ ಕೆರೆಗೆ ನೀರು ತರಲು ತಳವಿಲ್ಲದ ಕೊಡ ಹಿಡಿದು ಬಂದ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗಿ, ಅದೇ ಕೆರೆಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಬಲೆ ಹಿಡಿದು ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಂತ ಬಂದ ಕಾಲಿಲ್ಲದ ಹುಡುಗ ಇಬ್ಬರೂ ಏನಾದರೋ, ಏನು ಮಾಡಿದರೋ – ಅನ್ನುವ ಕುತೂಹಲ ತಣಿಯುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳ ವಯೋಮಾನದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರು ಯಾರಾದರೂ ಸಿಕ್ಕಿಯಾರೋ ಅಂತ ತಡಕಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ನಸೀಬು ಚೆನ್ನಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈಗಲೂ ಆ ಅಪೂರ್ಣ ಕತೆ ನನ್ನ ಮನಸಿನ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಿಯಾಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಕತೆಗಳ ಕರಾಮತ್ತೇ ಅಂಥದು. ನಾವು ಬಿಡುತ್ತೇವೆಂದರೂ ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕತೆಗಳು ಕಾಡದಿದ್ದರೆ ಲೋಕ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿಮಗೆ ಈ ಕತೆ ಗೊತ್ತಿರಬಹುದು ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅರಬ್ಬಿ ದೇಶದಲ್ಲೋ, ಮತ್ತೆಲ್ಲೋ ಷಾಹರಿಯಾರ್ ಅಂತ ಒಬ್ಬ ದೊರೆ ಇದ್ದ. ಅವನು ಮದುವೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿ ಚಂಚಲೆ. ಅವಳು ದೊರೆಗೆ ನಿಷ್ಠಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ದೊರೆಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ದೊರೆ ಅಂದರೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲ! ‘ಏಕ್ ಮಾರ್, ದೋ ತುಕಡಾ!’ ಅವಳನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಮುಗಿದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ದೊರೆಯ ಮನಸ್ಸು ತೀರಾ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿನ ಬಗೆಗೇ ಅವನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಹೆಂಗಸರೂ ಚಂಚಲೆಯರೇ ಅನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ. ಅಂದಿನಿಂದ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದು, ರಾತ್ರಿ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಪಲ್ಲಂಗ ಏರುವುದು, ಬೆಳಗಾಗಿದ್ದು ಅವಳನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವುದು – ದೊರೆಗೆ ಇದೇ ಚಾಳಿಯಾಯಿತು.

ದೊರೆಯ ಈ ದುರುಳ ಚಾಳಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹಿಡಿದು ತರುವುದು ಅವನ ವಜೀರನ ಕಷ್ಟ. ಒಂದು ದಿನ ವಜೀರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನ ಮಗಳು ಶಹಜಾದೆ, ಮಹಾ ಸುಂದರಿ, ಜೊತೆಗೆ ಜಾಣೆ! ಅವಳು ಅಪ್ಪನ ಸಮೀಪ ಬಂದು “ಅರೆ

ಬಾಪ್! ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯಾ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದಳು. ವಜೀರ ತನ್ನ ಸಂಕಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ. ಮಗಳು, ಹೇಳಿದನಲ್ಲ, ಮಹಾ ಸುಂದರಿ, ಜೊತೆಗೆ ಜಾಣೆ. ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, “ಬಾಪ್! ನಿನ್ನ ದೊರೆಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡು, ಈವತ್ತು ನಾನು ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ.” ವಜೀರ ಹೌಹಾರಿದ. ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ. “ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು ಬಾಪ್. ನಿನ್ನ ದೊರೆಗೆ ನಾನು ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಆವತ್ತು ಶಹಜಾದೆ ದೊರೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು. ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿ ದೊರೆಯೊಂದಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಶೃಂಗಾರ ಶಯ್ಯೆ. ನಾಳೆ ಗಲ್ಲುಗಂಬ ಏರಬೇಕಾದ ಹುಡುಗಿ. ದೊರೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು, “ಹುಜೂರ್, ನಾನು ನಿಮಗೊಂದು ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಎಂದೂ ಕೇಳಿರದ ಚಿಂದದ ಕತೆ. ಕೇಳುತ್ತೀರಾ?”

ಕತೆ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಡ? ಸರಿ, ಒಂದು ಕತೆ ತಾನೆ? ಹೇಳಲಿ, ಕೇಳಿ ಬಿಡೋಣ. ಆ ಮೇಲಿನದು ಇದ್ದೇ ಇದೆ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡ ದೊರೆ. “ಹೇಳು, ಅದೇನು ನಿನ್ನ ಚಿಂದದ ಕತೆ?” ಅಂದ. ಶಹಜಾದೆ ನುಡಿಜಾಣೆ. ದೊರೆಯ ಮೈಯೆಲ್ಲಾ ಕಿವಿಯಾಗುವಂತೆ ಕತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ದೊರೆ ‘ಎಲ್ಲಾ ಮರೆತು’ ಕತೆ ಕೇಳತೊಡಗಿದ. ಶಹಜಾದೆ ಕತೆ ಹೇಳಿದಳು, ಹೇಳಿದಳು, ಅಷ್ಟೊಂದು ರಸವತ್ತಾಗಿ ಕತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಕತೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ದೊರೆಗೆ ಬೆಳಗಾಗಿದ್ದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕತೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕುತೂಹಲದ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಂದು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ದೊರೆಗೆ ಕುತೂಹಲ ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. “ಹೇಳು, ಹೇಳು ಶಹಜಾದೆ, ಮುಂದೇನಾಯಿತು ಹೇಳು” ಅಂದ. ಶಹಜಾದೆ ಹೇಳಿದಳು, “ಕ್ಷಮಿಸು ದೊರೆ, ನಾನು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಷ್ಟೇ ಕತೆ ಹೇಳುವುದು. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಕತೆ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.”

ದೊರೆ ಆ ದಿನ ಅವಳಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿದ. “ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ಈ ಕತೆ ಮುಂದೇನಾಗುವುದೋ ಕೇಳಿಯೇ ಅವಳನ್ನು ಗಲ್ಲುಗಂಬಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವುದು” ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡ.

ಮತ್ತೆ ಮರುದಿನ ರಾತ್ರಿ. ದೊರೆಯ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಶಹಜಾದೆ ತನ್ನ ಕತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು. ಕತೆಯೊಳಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕತೆ, ಅದರೊಳಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೀಗೆ ಅಷ್ಟೇ ರಸವತ್ತಾಗಿ ಕತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ಆವತ್ತು ಕತೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ದೊರೆ ಮೈಮರೆತ, ಬೆಳಗಾಗಿದ್ದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕತೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ರಸಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಶಹಜಾದೆ “ಕ್ಷಮಿಸು ದೊರೆ, ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಕತೆ ಹೇಳಲಾರೆ.” ಅಂದಳು. ದೊರೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಂದೂ ಅವಳಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿದ. ‘ಜೀವದಾನ ಮಾಡಿದ’ ಅಂದರೆ ತಪ್ಪು. ಶಹಜಾದೆಯೇ ತನ್ನ ಜೀವದಾನ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಳು ಅನ್ನುವುದು ಸರಿ. ಮತ್ತೆ ಇನ್ನೊಂದು ರಾತ್ರಿ, ಅದೇ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಶಹಜಾದೆ ಸಾವಿರ ರಾತ್ರಿಗಳ ಕಾಲ ಕತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಪ್ರತೀರಾತ್ರಿ ಕತೆ ಹೇಳಿ ಹೇಳಿ ಸಾವಿರ ಬಾರಿ ತನ್ನ ಜೀವವನ್ನುಳಿಸಿ ಕೊಂಡಳು. ಸಾವಿರ ರಾತ್ರಿಗಳು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಥಾಸರಣಿಗೆ

ನಾವಿಕ

ಮುಕ್ತಾಯ ಕೊಟ್ಟು ಆಗ ಹೇಳಿದಳು, “ದೊರೆ, ಇಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಕತೆಗಳು ಮುಗಿದವು. ನೀವು ಈವತ್ತು ಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನ “ಕತೆ ಮುಗಿಸಬಹುದು.” ದೊರೆ ಹೇಳಿದ. “ಶಹಜಾದೇ, ನನ್ನ ಮುದ್ದಿನ ರಾಣೀ, ಈ ಕತೆಗಳಿಂದ ನೀನು ಮಾತ್ರವೇ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ನಾನೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಕೇಡನ್ನು ಕೊಂದು ನನ್ನೊಳಗಿನ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೀನು ಉಳಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಕತೆಗಳಿಂದ ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬದಲಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಾನಿನ್ನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲ, ಗುಲಾಮ!”

ಇದು ‘ಅರೇಬಿಯನ್ ನೈಟ್ಸ್’ ಎಂಬ ಕತೆಗಳ ಗುಚ್ಚ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹಿನ್ನೆಲೆ. ಬಹುಶಃ ಇದೂ ಒಂದು ಕತೆಯೇ! ಆದರೂ ಕತೆಗಳು ಕಾಲಿಲ್ಲದೆಯೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಬಾಯಿಲ್ಲದೆಯೂ ನುಡಿಯುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮಂತರಂಗದ ತಂತಿಗಳನ್ನು ಮಿಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರೇ, ನೀವು ಎಲ್ಲೇ ಇರಿ, (ಅಲ್ಲೇ ಇರಿ!) ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪರಾಗ ಹೊತ್ತು ಪರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಾರಿರುವ ದುಂಬಿಗಳು ನೀವು. ನಮ್ಮ ಜನ ಕಡಲಾಚೆಗೆ ಹಾರದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹರಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪರಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೂಗಳನ್ನೂ ತಾಗಲಿ. ಹೂ ಹಣ್ಣಾಗಲಿ. ಬೀಜವಾಗಲಿ. ಮರವಾಗಲಿ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೆಳೆಯಲಿ. ಬೆಳಗಲಿ. ನೀವೂ ಬೆಳೆಯಿರಿ, ಬೆಳಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು, ಬೆಳಗಿದವರು ನಮ್ಮವರೆಂದು ನಾವೂ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತೇವೆ.

ರಚನ ರಚನೆ

- ರಮೇಶ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ವೆಸ್ಟ್‌ಬ್ಯೂಮ್‌ಫೀಲ್ಡ್, ಮಿಷಿಗನ್

ಬರೆವೆ ನಾ ಕನ್ನಡದಿ ತುಂಬಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರೀತಿ
ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದೇವ ನನಗಾ ಸ್ಫೂರ್ತಿ
ಸತಿಸುತರಿಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆಸಕ್ತಿ
ರಚಿಸುವೆ ನಾ ಎಂದಂತೆ ತೋರದೆ ವಿರಕ್ತಿ

ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ದೇವ ನಾನಾ ಜನರ ಭುವಿಯಲಿ
ರಚಿಸಿದ ಮನುಜ ನಾನಾ ಭಾಷೆಗಳ ಮಾತಾಡಲು
ಉಂಟೊಂದು ಮಾತೃಭಾಷೆ ಸಕಲರಿಗೂ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲಿ
ಗತಿಸುತಿವೆ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳು ಜನರ ವಲಸೆಯಿಂದಲಿ

ಭಾಷೆಯೊಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆವುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ
ಭಾಷೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದೊಡೆ ಒದಗುವುದು ಅದರ ತಿರಸ್ಕಾರ
ವೈವಿಧ್ಯವೇ ಕಾರಣ ಜಗದ ಕುತೂಹಲ, ಆಕರ್ಷಣೆ, ವ್ಯವಹಾರ
ಅದಿಲ್ಲದೇ ಪತನ ಖಂಡಿತ ನಾಗರೀಕತೆ ಜನರ

ಮರೆಯಬೇಡ ಮಾತೆ ಕಲಿಸಿದ ಭಾಷೆಯ
ದುಡಿಹರು ಹಿರಿಯರು ಶ್ರಮಿಸಿ ಅದರ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ
ಕಲಿಸು ನಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತುಂಬಿ ಭಾಷಾ ಮಮತೆಯ
ಕನ್ನಡವೇ ಸತ್ಯ, ಕನ್ನಡವೇ ನಿತ್ಯ, ಉಳಿಸು ಕನ್ನಡ ಜ್ಯೋತಿಯ

ಇರುವುದು ವಂಶದ ಕುಡಿಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಜ್ಞಾನ
ಗರ್ಭದಲೆ ಕಲೆಯುವವು ಸಕಲ ಪ್ರತಿಭೆ
ಇರಬಹುದು ಭಾಷೆಯ ಒತ್ತು ಊರೊಳಗಿನ
ತಳಮಳಿಸದೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಉಳಿಸು ಕನ್ನಡನ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲ ಯೋಗ

- ಶಾಂತಾದೇವಿ ಸಣ್ಣಳ್ಳಪ್ಪನವರ್
ಧಾರವಾಡ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶರಣಯುಗವು ಸರ್ವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಣೀಯ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದ ಶರಣರ ಚಳುವಳಿಯು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸಿತು. ಈ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಚಾರ, ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಯ ಕಲ್ಯಾಣ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಮುಕ್ತಗೊಂಡವು. ಮೂಲತಃ ಅನುಭಾವಿಕ ಮನೋಧರ್ಮದ ಶರಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಯೋಗಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿತು. ಈ ಸಾಧನೆ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸಿತು. ಶಿವಶರಣರ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೇವಲ ಅಲೌಕಿಕ, ಸಂಸಾರ ರಹಿತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದ ಯೋಗಸಾಧನೆಯನ್ನು ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ, ಸಂಸಾರ ಸಹಿತ ಸಾಧನೆಗೆ ಶರಣರು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದರು. ಅವರು ಮನೆಯನ್ನೇ ಮಠ-ಮಂದಿರವನ್ನಾಗಿ, ಘಟವನ್ನೇ ಗುಡಿಯನ್ನಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸಾರಿ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೇ ಸನ್ಯಾಸಿ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು.

ಯೋಗ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಊರು, ಮನೆ, ಮಂದಿ, ಭೌತಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಭಕ್ತಿ, ತ್ಯಾಗ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಸಮರ್ಪಣೆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆಚರಿಸಿ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಹೊಂದಿ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿ-ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಶರಣರು "ಜಾಣನು ಲೌಕಿಕ ಪಾರಮಾರ್ಥವೆರಡನ್ನು, ಮಾಣದೆ ಕೂಡಿ ನಡೆಸುವನಿತ್ತು" ಎಂಬ ನಿಜಗುಣ ಯೋಗಿಗಳ ನುಡಿಯಂತೆ ಭೌತಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪ್ರಪಂಚಗಳನ್ನು ಜೋಡುಗೊಡದಂತೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸಿ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಕಂಡ ಧೀರರು. ಶರಣರ ಮುಕ್ತಿ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸಿಗಬಹುದೆಂಬ ವಿದೇಹ ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲ, ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಅನುಭಾವಿಸಬಹುದಾದ ಸದೇಹಮುಕ್ತಿ 'ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯ'ದ ಸ್ಥಿತಿ. 'ಯೋಗಃ ಸಮಾಧಿಃ' (ವ್ಯಾಸಭಾಷ್ಯ) ಅಂದರೆ ಯೋಗದ ಗುರಿ ಸಮಾಧಿ, ಎಂಬುದು ಶರಣರ 'ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯ'ದ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇತರ ಸಾಧನೆ, ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯೋಗಿ ಬಸವಣ್ಣ,

ಮಹಾಜ್ಞಾನಯೋಗಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ವೀರ ಯೋಗಿನಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಜ್ಞಾನಯೋಗಿ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಗಳಾದ ಇತರ ಶರಣರೆಲ್ಲರ ಜೀವನ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ಅಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪರಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಉಪಕ್ರಮ ಶಿವಶರಣರದಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮೋನ್ನತಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ ವಾಸ್ತವಿಕ ಜೀವನದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಯೋಗ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದ, ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪಾತಂಜಲಯೋಗದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು. ಆ ವಚನ ಇಂತಿದೆ -

ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ
ಮುನಿಯಬೇಡ, ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ,
ತನ್ನ ಬಣ್ಣಿಸಬೇಡ, ಇದಿರ ಹಳಿಯಲು ಬೇಡ
ಇದೇ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ, ಇದೇ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ
ನಮ್ಮ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನೊಲಿಸುವ ಪರಿ

ಕಳವು ಮಾಡದಿರುವ, ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ, ಸತ್ಯ ನುಡಿಯುವ ಮೊದಲಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಯೋಗ ಪ್ರತಿಪಾದಕ ಕ್ರಿ. ಶ. 2-3ನೇ ಶತಮಾನದ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತಿ 'ಯೋಗಸೂತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಯೋಗದ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದು, - 'ಅಹಿಂಸಾಸತ್ಯಾಸ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಯಾಪರಿಗ್ರಹಾ ಯಮಾಃ' ಈ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ' (ಪಾತಂಜಲಯೋಗ)ದ ಪ್ರಥಮ ಅಂಗ 'ಯಮ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ, ಅಸ್ತೇಯ, ಅಪರಿಗ್ರಹ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಈ ಪಂಚವ್ರತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮೊದಲಿನ ಮೂರರೊಂದಿಗೆ ಮುನಿಯಬೇಡ ಮುಂತಾದ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಈ ಸಪ್ತಸೂತ್ರಗಳ ಪಾಲನೆಯೇ ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಇದೇ 'ಕೂಡಲಸಂಗಮ-ದೇವನೊಲಿಸುವ ಪರಿ' ಎಂದಿರುವ ಅನುಭಾವ ವಾಣಿ ಯೋಗದ

ನಾವಿಕ

ಪರಿಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಕರಕಷ್ಟವಾದ ದೇವನೋಲುಮೆಯು ಸಾಧನಾಪಥವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಅತಿ ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಭಾವ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸತ್ಯದಿಂದ ನಡೆವೆಂಗೆ ನಿತ್ಯ ನೇಮವಾಗಿ ಸಲಿಸುವನಲ್ಲದೆ, ಹಸಿವೆಂಗೆ ಮಡಿಲ ಕಿಚ್ಚಾಗಿ ಸುಡುವ, 'ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯಾ', 'ಮೈದು ನುಡಿಗಳ ಸಕಲ ಜಪಂಗಳು', 'ಅಯ್ಯಾ ಎಂದೊಡೆ ಸ್ವರ್ಗ ಎಲವೊ ಎಂದೊಡೆ ನರಕ', ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾತುಗಳು ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸತ್ಯ ಅಹಿಂಸೆಗಳ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗಿವೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಿಚಾರ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಇರುವುದು ಅವರ ಕೆಳಗಿನ ವಚನದಿಂದ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಶೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು
ತ್ವಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು
ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು
ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು
ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಶರಣನು
ಇಂತೀ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿ ಎನ್ನನಾಗು ಮಾಡಲಿಕೆ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾದರು ಪ್ರಭುದೇವ.

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇವಲ ಅವಿವಾಹಿತರಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಸಂಗದಿಂದ ದೂರವಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು, ನಾಲಿಗೆ, ಚರ್ಮ ಈ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಂಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಗೊಳಿಸಿ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮದ ಕೀರ್ತಿ, ನಯನದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾಮ ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಮಯಗೊಳಿಸಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಯೋಗದ 'ಧ್ಯಾನ'ಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಪೂರಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು 'ಯೋಗಸೂತ್ರ'ವು 'ತತಃ ಪರಮಾವಶ್ಯತೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಮ್' ಅಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪೂರ್ಣವಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಪತಂಜಲಿಯು ನಿಯಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ 'ಶೌಚ ಸಂತೋಷತಪಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇಶ್ವರ ಪ್ರಣಿಧಾನಾನಿ ನಿಯಮಾಃ' ಇವು ಬಸವಣ್ಣನವರ 'ತನು ಶುಚಿಯಿಲ್ಲದವನ ದೇಹವೇಕೆ' 'ಶೌಚ ನಿತ್ಯನೇಮವ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡಬಲ್ಲಡೆ ಅದು ಲೇಸು' ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ (ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ)ದ ಆರಂಭದ ಎರಡು ಅಂಗಗಳಾದ 'ಯಮ', 'ನಿಯಮ'ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಹಲವಾರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸದಾಚಾರ ಎಂಬ ಇಡಿಯಾದ ಆಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಆ ಬಗ್ಗೆ 'ಸದಾಚಾರ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರ' ಎಂದು ಒಟ್ಟಾಗಿ ವೇದಿಸಿದರು.

'ಯಮ', 'ನಿಯಮ'ಗಳ ನಂತರದ ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕೆಳಗಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಪಶ್ಚಿಮ ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಿಟ್ಟೆಲುಪ ಮುರಿದು
ತುಟಿ ಮಿಡುಕದೆ ಅಟ್ಟಿಯಾಡಿತಲ್ಲಾ
ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು, ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬು, ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುಗುಡಿಯ
ಕೊಡಲಸಂಗಮದೇವ ಹಿಡಿವಡೆದ.

ಈ ವಚನ ಶಿವಯೋಗ - 'ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯ'ದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಸನ (ಪಶ್ಚಿಮ ಪದ್ಮಾಸನ) ವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಸಾಧಕ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದಾಗ ಅಂತರಿಕ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಮೇಲೇರುತ್ತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಸಂದ್ರಜ್ಞ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಸಹಸ್ರಾರದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು (ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ) ದರ್ಶಿಸುವ ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯ ವರೆಗಿನ ಸಾಧನೆ-ಸಿದ್ಧಿಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಯೋಗಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶರೀರದ ಮುಂಭಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ವ, ಹಿಂಭಾಗವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ವಚನದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ ನಿಟ್ಟೆಲುಪು (ಬೆನ್ನಲುಬು) ಇರುವುದು ಬೆನ್ನಿನ ಭಾಗ (ಬೆನ್ನು ಹುರಿ)ದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಪಶ್ಚಿಮವೆಂದು ಸಂಕೇತಿಸಲಾದ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನನಿರತ ಸಾಧಕ ಬೆನ್ನೆಲಬ(ನಿಟ್ಟೆಲುಬ)ನ್ನು ಅಲ್ಪವೂ ಮಣಿಸಿರದೆ ಪೂರ್ಣ ನೇರವಾಗಿಟ್ಟು ಕೂಡುವುದು 'ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯ'ಕ್ಕೆ ಫಲಕಾರಿಯಾದ ಕಾರಣ ಹಾಗೂ ದೇಹದ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೇ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಭೀಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕೂಡುವುದು ಸೂಕ್ತ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಪಶ್ಚಿಮ ಪದ್ಮಾಸನ' ಎಂದಿರಬಹುದು.

ಆಸನ ಕುರಿತಾದ ಪತಂಜಲಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ 'ಸ್ಥಿರಸುಖ-ಮಾಸನಮ್' ಅಂದರೆ ದೇಹದ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸುಖವಾದ ನಿಲುವೇ ಆಸನ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. 'ತುಟಿ ಮಿಡುಕದೆ' ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿ ಸಾಧಕನ ಬಾಹ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ಸ್ಥಗಿತತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಮುಖ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಆಡುವ ಅಟ್ಟಿ' ಅಂತರಿಕ ಕುಂಡಲಿನಿ ಶಕ್ತಿಯ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಊರ್ಧ್ವಗಮನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬು', 'ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು', 'ಅನಿಮಿಷ ದೃಷ್ಟಿ'-ದೃಷ್ಟಿಯೋಗ - ತ್ರಾಟಕಯೋಗಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಾಧಕ ಬೆನ್ನೆಲುಬನ್ನು ನಿಡಿದಾಗಿಟ್ಟು 'ಪಶ್ಚಿಮ ಪದ್ಮಾಸನ'ದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಅಂಗೈ ಲಿಂಗವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗ ಅಂತರ್ಗತ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಶಕ್ತಿಯು ಸಂಚಾಲನೆಗೊಂಡು ಅದು ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೇದಿಗೆ ಒಡಿ ಅಥವಾ ಕಬ್ಬು ಹಿಡಿವಡೆವ ಉಪಾಧಿಯಂತೆ ಮಹಾಮೌನದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ-ದಂತೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಹಾದೇವನ ಸ್ವರೂಪ 'ಹಿಡಿವಡೆದು' ದರ್ಶನವಿತ್ತಿತು ಎನ್ನುವ ಬಸವಾನುಭಾವವು ಯೋಗಸಾಧಕನ ಅಂತಿಮ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ಸಾಧನೆ-

ಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಮುನ್ನ ಮನಸ್ಥಿತಿ ಸರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು 'ಸಮಚಿತ್ತವೆಂಬ ನೇಮದ ಹಲಗೆಯ ಹಿಡಿದು' ಎಂದು ನುಡಿದಿರುವರು.

ಯೋಗಾಂಗ ಭೋಗಾಂಗ (ತ್ಯಾಗಾಂಗ) ಈ ತ್ರಿವಿಧವನು ಮೆರೆದು ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಮೇಲೆ ನಿಂದು, ವೈರಾಗ್ಯಯೋಗದ ಮೇಲೆ ನಿಂದು ನಡಿದು ನುಡಿದು ತೋರುವರು ಎಮ್ಮ ಶರಣರು ನಾನು ಬಟ್ಟ ಬಯಲಾದೆನಯ್ಯಾ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ

ಸಾಧಕನ ಅಂಗತ್ರಯದ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿದೆ. 'ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗುವ ಗುಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ತ್ಯಾಗಾಂಗವಾಗಿ, ಉಪಭೋಗಿಸುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ಲಿಂಗ ಸಮರ್ಪಣೆ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಭೋಗಿಸಿ ಭೋಗಾಂಗನಾಗಿ, ಅಂಗವನ್ನು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಗಗೊಳಿಸಿ ಯೋಗಾಂಗನಾಗಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣ ಭಕ್ತಿಯೋಗ, ವೈರಾಗ್ಯಯೋಗದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಶರಣರ ಸಾಧನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಪ್ರಮಾಣಿಸಿರುವರು. ಇದೇ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು 'ಕಳೆದುಕೊಂಡು' 'ಬಟ್ಟಬಯಲಾದೆ' (ಶೂನ್ಯ) ಎಂಬ ಅನುಭಾವವನ್ನು ಬೆಳಗಿದ್ದಾರೆ.

ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವಾದ ಚಕ್ರ (ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರ)ಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅದರ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಾದ 'ಪದ್ಮ', 'ಕಮಲ' ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದನ್ನು 'ಬೆಳಗಿನನೋಳಗಣ ಬೆಳಗು ಶತಪತ್ರ ಕಮಳಕರ್ಣಿಕಾ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ' ಮುಂತಾದ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಗೋಚರವಾಗಿರುವ ಚಕ್ರದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ವೀರಶೈವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗವೆಂದು ಕರೆದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪವನಭೇದ, ನಾದ, ನಾಳ, ಇಡಾ, ಸಿಂಗಳ, ಸುಷುಮ್ನಾ, ಶುದ್ಧಿ, ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರ, ಸಮರಸ, ಅನಿಮಿಷ ದೃಷ್ಟಿ, ಪ್ರಾಣ, ಧ್ಯಾನ, ಜಪ, ತಪ, ಹೃದಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಬಹುದು. ಶರಣರದು ಕೇವಲ ಶಿವಯೋಗವಲ್ಲ. ಅವರ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪಾತಂಜಲಯೋಗ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿಯೋಗ, ಜ್ಞಾನಯೋಗ, ಕರ್ಮಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಯೋಗಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಅಡಕವಾಗಿದೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ-ಷಟ್ಸ್ಥಲ-ಷಟ್ಚಕ್ರ-ಷಡ್ವಂಧಿ-ಷಡ್ಲಿಂಗ-ಷಡ್ ಯೋಗಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಅಂತರ್ಸಂಬಂಧ-ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಅವರ ಯೋಗ ಸಂಸಾರ ವಿಯೋಗದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಂಸಾರ ಸಹಿತವಾದ ಶರಣ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಲಿಂಗಾಭಿಮುಖಿ-ಲಿಂಗಲೀನವಾದುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ವಚನಗಳು ಸಹ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿವೆ.

ಮಾಡು ನನ್ನ ಉತ್ಥಾನ

- ಉಷಾ ಕೋಲ್ಟೆ
ಓಕ್ ಬ್ರೂಕ್, ಇಲಿನಾಯ್

ಅಂತರಂಗದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ
ಬಂದಿತ್ತು ಒಂದು ಮಂಥನ...
ಜೀವ ಜೀವಗಳಲ್ಲೂ ಅಣು ಅಣುವಿನಲ್ಲೂ
ಇರುವೆ ನೀ ಸುಪ್ತ ಚೇತನ.....

ನನ್ನ ಚಿತ್ತ, ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲೂ, ಅವನಲ್ಲೂ
ಇವನಲ್ಲೂ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ, ಇರುವೆ ನೀ ಅನಿಕೇತನ
ಆದರೂ, ನಾನು ನಿನ್ನನು; ನನ್ನಲ್ಲೂ
ಅವನಲ್ಲೂ ಕಾಣೆ, ಯಾರಲ್ಲೂ ಕಾಣೆ...

ನನ್ನ ಒಳ ಕಣ್ಣು ತೆರೆ ಸರಿಸಿ
ಸುರಿಸು ಪನ್ನೀರ ಸಿಂಚನ
ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಸೂತ್ರಧಾರಿ
ನಾ ಬರೇ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯಾದರೆ.....

ನನ್ನ ಪಾತ್ರದ ಪರಿಧಿಯ ತಿಳಿ ಹೇಳಿ,
ಉದ್ಧರಿಸಿ; ಮಾಡು ನೀ ನನ್ನ ಉತ್ಥಾನ....!!!!

ಬಿರ ನೂತನ, ಜ್ವಲಂತ ಬೀತನ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಣ್ಣಿ-ಅ.ನ.ಕೃ.

- ಎಚ್. ಆರ್. ಹನುಮಂತ ರಾವ್
ಬೆಂಗಳೂರು

ಅ. ನ. ಕೃ. - ಕನ್ನಡವೇ ಉಸಿರಾಗಿ, ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದುಡಿದು, ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವೆಲ್ಲಾ ಸುತ್ತಿ, ಎಲ್ಲೆಡೆ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲೆ ಆದರದ, ಆಭಿಮಾನದ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ, ಮಾತೃ ಭಾಯಿಯನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಸಿದ, ಬಹುಮುಖದ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ - ಅರ್ಥಾತ್ - ಅರಕಲುಗೂಡು ನರಸಿಂಗರಾವ್ ಕೃಷ್ಣರಾವ್. ಈ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾ. 9-5-1908ರಂದು ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ, ಸಬ್-ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಆಗಿದ್ದ ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ ಅನ್ನಪೂರ್ಣಮ್ಮನವರ ಎರಡನೆ ಕುವರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು.

ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ವಿಪರೀತ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡವು ಅಳಿವಿನಂಚಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದಂತಹ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಯಾರೂ ಮಾಡಲಾಗದಷ್ಟು ಬೆಟ್ಟದಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಜೀವನವಿಡೀ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು, ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ. ಹಾಗೂ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ಸಮುದಾಯ. ಈ ಮಹಾನುಭಾವರುಗಳ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವವರು ಧೀರೋದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರು ತಮ್ಮದೇ ಜಾಡಿನಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ ಬದ್ಧರಾಗಿ, ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು.

ಅರವತ್ತು-ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಭಾಷಿಗರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಕುತ್ತುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ನಿದ್ಧೆಯಿಂದೆಬ್ಬಿಸಿ, ಕನ್ನಡದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿ, ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ. ರಾಮಮೂರ್ತಿಯಂತಹ ಸೇನಾನಿ, ನಾಡಿಗೇರ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಮತ್ತಿತರರೊಡಗೂಡಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಅನ್ಯರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಅವರುಗಳ ಧೂರ್ತತೆಯನ್ನು, ಕೊಟ್ಟ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಯೂ, ಕಟುವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದವರು. ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ಮೇಲೆ ಇತರರ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮಿತಿಮೀರಿದಾಗಲೂ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಿದ್ಧೆಯಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿ ಕನ್ನಡ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾ, ಕನ್ನಡದ ಅನ್ನವನ್ನೇ ತಿಂದು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದವರನ್ನೇ ಅವಾಚ್ಯವಾಗಿ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅನ್ಯಭಾಷಿಗರನ್ನು, ಅಂತಹವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಿದ್ದ ಉದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು, ಅ.ನ.ಕೃ. ಮಾತಿನಲ್ಲೇ

ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ - ಪರ ಭಾಷಾ ದಲ್ಲಾಳಿಗಳು - ಅವರುಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಹದ್ದುಬಂದಿಗೆ ತಂದವರು. ಅಂದಿನ ನಿಷ್ಠೆಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ಹೋರಾಟಗಾರ.

ಇಂದು, ದಂಡು ಪ್ರದೇಶದಂತಹ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ನಾಮಫಲಕವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ, ಅಂದು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ಅದೂ ಅಂದಿನ ಮದ್ರಾಸಿನ ಸ್ಕೂಲಿಯೋಗಳಲ್ಲಿ, ರಾತ್ರಿಯ ಪಹಣಿಯಲ್ಲಷ್ಟೇ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಗಿ, ಇದೀಗ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಚಿತ್ರಗಳು ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೇ ತಯಾರಾಗಿ, ಹಲವಾರು ವಾಹಿನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆಯೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ, ಇವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ 'ಕನ್ನಡ ಚಳುವಳಿ'ಯಷ್ಟೇ ಕಾರಣವೆನ್ನುವುದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾರರು. ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹಾಗೂ ಚಳುವಳಿ ಎತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ವಾರ್ತೆಗೋಸ್ಕರವೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮ. ರಾಮಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ "ಕನ್ನಡ ಯುವಜನ" ಎಂಬ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ, ಅವರ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣವುಂಟಾಗುವ-ವರೆಗೂ ನಡೆಸಿದ್ದುಂಟು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾ ಮಾಡಿದರೂ ಆಗಿನ ಜೈಹಿಂದ್, ಭಾರತ್ ಹಾಗೂ ಹಿಮಾಲಯ ಸಿನೆಮಾ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆಲ್ಲ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವೇ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಸಿನೆಮಾಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳು ಪರದೆಯ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದೇ ಅಪರೂಪವಾಗಿದ್ದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಭಾಷಾ ಚಿತ್ರಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದು, ಕನ್ನಡಿಗರು ಇತರ ಭಾಷಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತಮಿಳರೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದಂಡುಪ್ರದೇಶ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀರಾಮಪುರದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿದರು. ಇನ್ನು, ಆ ದಿನಗಳ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳೇ ಆಗಲೀ, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲೇ ಆಗಲೀ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ,

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳನ್ನು, ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದವರಿಗೆ ಮಣೆ ಹಾಕಿ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಭಾವನೆಯನ್ನೂ, ಪ್ರಯಾಣ ಭತ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಇತಿಶ್ರೀ ಹಾಡಿಸಿದ್ದೂ ಈ ಚಳುವಳಿಯೇ. ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆಯ ಒಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಗೀತ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಂಧುವೇ ನೇತಾರರಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಇತರರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಬಳಿಯ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಹಾಕುವ ಬೆದರಿಕೆಯ ನಂತರ ಸಂಗೀತ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ಆತಿಥ್ಯ ಮಾಡುವ ಸತ್ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಕಾರಣರಾದರು. ಬೇರೊಬ್ಬರ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಭಂಗ ತರದೆ, ಯೋಗ್ಯತೆಯಿದ್ದ ನಮ್ಮವರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬಾರದೆಂಬುದು ಅವರ ವಾದವಾಗಿತ್ತು.

ಆದರೆ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಯು ಕಾವೇರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕೆಟ್ಟ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಅಥವಾ ಹಲವರು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ, ರೌಡಿತನಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತಲೇ, 'ತಾನೂ, ತಮ್ಮ ಸೇನಾನಿಗಳೂ ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತುಂಬು ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಿ ದೂರವಾದರು'. ಆದರೆ ಅಂದು ಅವರು ಹೊತ್ತಿಸಿದ ಕನ್ನಡದ ಕಿಚ್ಚು, ಜ್ಯೋತಿ- ('ಹಚ್ಚೇವು ಕನ್ನಡದ ದೀಪ')- ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಹಾಗೂ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದೆಡೆ ಚಳುವಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆ/ಕಾವ್ಯ/ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ, ವಾಸ್ತವಿಕ ಜೀವನದ ಕಥಾವಸ್ತು ಬಳಸಿ, ಬರೆದು, ಬೆಳೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಗೂಡಿಸಿದರು, ಹಾಗೂ ಅಂದಿನ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯದೆಡೆಗೆ ಮುನ್ನಡೆವಂತೆ ಮಾಡುವ ಚಳುವಳಿಗೆ ನೇತಾರರಾದವರು. ಅವರು ಕೈಯಾಡಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರವಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೇ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗಾಗಿ ಹಲವರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಇವರ ಬರವಣಿಗೆ ಕುಚೋದ್ಯಕ್ಕೆ ವಸ್ತುವೂ ಆಗಿದ್ದುದುಂಟು. ಹದಿನಾರು ವರುಷಕ್ಕೆ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಪ್ರಾರಂಭ. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಆಂಗ್ಲ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಓದಿ, ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪಂಡಿತರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರು. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞಾನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆಂಗ್ಲ ಬರಹಗಾರ ಸಾಮ್ಯುವೆಲ್ ಜಾನ್ಸನ್‌ರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುವಂತಿರುವುದು.

ವಾಸ್ತವತೆ ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಕಹಿಯಾಗಿರಲಿ, ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದು ಬರಹಗಾರನ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಕಾರಣ, ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸ್ತರಗಳ ಜನರ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು, ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅವರುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು

ಉತ್ತಮವಾಗಿಸಲು ಬರಹಗಾರನು ಕೂಡ ಇತರರ ಜೊತೆಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ. ಗಾಜಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸುವವರು ಸತ್ಯದಿಂದ ದೂರವೇ ಆಗಬಲ್ಲರು. ಅನೈತಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಅಥವಾ ಕುಶಿತ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕೃತ ಪ್ರಚೋದನೆಗಳು ಸಮಾಜವನ್ನು ಹಾಳುಗಡೆವುದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುವುವು. ಇಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಾವು ಏನೇನು ಕೆಟ್ಟ, ಕುಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ದಿನವಹೀ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ವಿಕೃತ ಮನಸ್ಸಿನ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳು ತಾನೇ? ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಈ ದಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ, ಆಗಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅ.ನಾ.ಕೃ. ಇತರ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಾಜದ 'ಕ್ಷುದ್ರ ಜೀವನದ' ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಆದರೆ ಕಟು ಸತ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರ 'ಶನಿ ಸಂತಾನ, ನಗ್ನ ಸತ್ಯ, ಸಂಜೆಗತ್ತಲು, ಕಾಮಿನೀ, ಕಾಂಚನ' ದಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ತೋರಿಸಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದರು. ಇಂತಹ ಅಸಹಜ ಆದರೆ ಕೀಳು ಜೀವನ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರನಿಸಿಕೊಂಡವರಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಕದ್ದು ಮುಚ್ಚಿ ನಡೆಯುವುದನ್ನೋ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದರಿಂದಾಗುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಸಮಾಜವೇ ಹೊಣೆಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದರು. ಇವರ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನೀ, ಗೋಕಾಕ, ಕಾರಂತ, ತ.ರಾ.ಸು., ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಪುರಾಣಿಕ, ತ್ರಿವೇಣಿ, ಬೀಚಿ, ಚದುರಂಗರಂತಹ ಹಲವಾರು ಲೇಖಕರು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಅನಿಷ್ಟದ ಆದರೆ ಕಟು ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದುಂಟು. ಆದರೆ, ಅ. ನ. ಕೃ. ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಜನರ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇವರ ಹೆಸರು ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಇವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು 'ದೋಸೆ'ಯಂತೆ ಖರೀದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದೂ, ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಅವಹೇಳನ ಮಾತು ಯಾರಿಂದಲಾದರು ಬಂದರೆ, ಖಂಡಿತುಂಡವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರುಗಳ ಅಸೂಯೆ ಹಾಗೂ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಹಲವು ಜನ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಗೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಲೈಂಗಿಕ ವಿವರಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ 'ವಿಷಯ ಲೋಲಪ', 'ಕಾಮುಕ', 'ಯುವಕ, ಯುವತಿಯರನ್ನು ತಪ್ಪು ದಾರಿಗಳೆಯುತ್ತಿರುವ' ಕೀಳುದರ್ಜೆಯ ಸಾಹಿತಿ'ಯೆಂದೆಲ್ಲ ನಿಂದಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಆಪಾದನೆ ಹೊರಿಸಿ, ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಎಳೆದರು. ಅವರ ಗೌರವ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಸಲ್ಲದ ಕೆಟ್ಟ ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ, ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನದ ಆಗು ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಪಂಡಿತರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದಾದ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಇವರು ಪಾಮರರಂತಲ್ಲದೆ, ಯಾವ ವಕೀಲರ ಸಹಾಯವು ಇಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪೂರ್ಣ ತರ್ಕ ಹಾಗೂ ಮೇಧಾವೀ ವಾಗ್ವರಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಕೂಡ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ಅಪಾದನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಂಡರು.

ನಾವಿಕ

ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ಬಡ, ಮಧ್ಯಮ ಕುಟುಂಬಗಳು ಅದೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಜೀವಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಇವರಷ್ಟು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಮಂದಿ. ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲೇ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು ರೂಪಗೊಂಡರು. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಾಸ್ಯ ಬರಹಗಾರರಾದ ಬೀಚಿ ಅವರ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಗ್ರಂಥ (ದಾಸಕೂಟ)ಕ್ಕೆ ಅ.ನ.ಕೃ. ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದರು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಕೋಟೆಯ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಂತೆ ಅನೇಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ತ.ರಾ.ಸು. ಇವರ ಅಭಿಮಾನಿಯಾಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇವರ ಮನೆ "ಅನ್ನಪೂರ್ಣ" ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನದಾತರಾಗಿ, ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಳವು ಆಗಿದ್ದು, ಇವರ ಒಂದು ಕಾದಂಬರಿ 'ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಗುಡಿ'ಯ ಹೆಸರಿನಂತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದುದನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಮರಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ. ವಿದ್ವತ್ ಪಂಡಿತರು, ಸಾಹಿತಿ, ರಾಜಕಾರಣಿ ಎಂಬ ಬೇಧವಿಲ್ಲದೆ ಇವರ ಗೃಹ 'ಅನ್ನಪೂರ್ಣ' ಎಲ್ಲರ ಭೇಟಿಯ ಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣರಾದ ಅಗ್ರಜರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಪರಿಷತ್ತಿನ 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ'ಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಜ ರವಿವರ್ಮನ ಕಲಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಯಾವ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ-ವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ, ಟೀಕಿಸಿ ಹಲವರ ಆಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದುದುಂಟು. ಹಲವು ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೆಟ್ಟ ರಾಜಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಇವರಿಗೆ ಎಂದೋ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನ ಜೀವನಾವಧಿಯ ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ವ್ಯಥೆಯ ವಿಷಯ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಕೊನೆಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ವಂಚಿತರಾದದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರ ದುರದೃಷ್ಟವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು.

ಇವರ ಧೀರೋದಾತ್ತ ಗುಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವೆಂದರೆ, 1929ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ. ಆದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅಂದಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಕ್ತಾರ, ಗಾಂಧಿಯವರ ಅನುಯಾಯಿ ('ಲೋಕ ಸೇವಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಟ್ರಸ್ಟ್'ದ ಪಿತೃ) ರಂ. ರಾ. ದಿವಾಕರ್ (ಮುಂದೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಇವರು ಬಿಹಾರದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರೂ ಆಗಿದ್ದರು) ಹಿಂದಿಯ ಪ್ರಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಅದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮುಖವಾಣಿ "ಕನ್ನಡ ನುಡಿ"ಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿ,

ಖಂಡಿತುಂಡವಾಗಿ ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಯಕನಿಗೆ ಅಪಮಾನವಾಯಿತೆಂದು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ. ಇವರಿಗೆ ಕ್ಷಮಾಪಣೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಬಂದವರು. ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅವಹೇಳನ ಇವರು ಸಹಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಬರೆದ 'ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ಗುಡಿ' ಕಾದಂಬರಿ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಇವರಿಗಿದ್ದ ಕಳಕಳಿ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನ, ಕಾಳಜಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಇವರು ಅಂದಿನ ಕಾಲದ ವೃತ್ತಿ ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವೃತ್ತಿಪರ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮನೋಭಾವ-ದಿಂದಲೂ, ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುವ ಹವಾ ವೈಪ್ರೀತ್ಯದಿಂದಲೂ, ಕಲಾವಿದರನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದಲೂ ಅದೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟ, ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಇವರ ಮಹಾನ್ 'ಮೇರು ಕೃತಿ'ಯಾಗಬಹುದಾದ 'ನಟಸಾರ್ವ ಭಾಮಿ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು 'ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ, ಹುಲಿಯುಗುರು, ಕಾಗದದ ಹೂವು, ಗೃಹಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಸರ್ವಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹವು. ಇವರ ಬರವಣಿಗೆ ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ, ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ಓದುಗನ ಆಸಕ್ತಿ ಪುಟಪುಟಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆ ತರದ ಮೋಡಿಯನ್ನು ಇವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲೂ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ಜುಲೈ 8, 1971 ರಂದು ಕಾಲವಶರಾದರು. ಕನ್ನಡದ ದಿವ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಚಿರಕಾಲವೂ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಈ ಕನ್ನಡದ ಸುಪುತ್ರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಡುವವರಿರುವವರೆಗೂ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಸತ್ಯ.

ಆದರೆ ಇಂತಹ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಕನ್ನಡವೇ ತನ್ನ ಉಸಿರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಜೀವನವಿಡೀ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬದುಕಿ, ಹೋರಾಡಿ ಜೀವನ ಸಾರ್ಥಕ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಇವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಜನ ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಅವರು ಕಾಲವಶರಾಗಿ ನಲ್ಲತ್ತೈದು ವರುಷಗಳೇ ಸಂದುಹೋಗಿವೆ. ಅವರ ಜ್ಞಾಪಕಾರ್ಥ ಇವರ ಒಂದೇ ಓಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದೇವೆಯೇ? ಸ್ವಂತ ನೆಲೆ 'ಅನ್ನಪೂರ್ಣ' ಗೃಹ ಇವರು ಇಡೀ ಜೀವನವನ್ನ ಬಾಳಿ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೀಸಲು ಮಾಡಿ ಹೋರಾಡಿ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಾವು, ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಈ ಗೃಹವನ್ನು ತನ್ನ ಅಧೀನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನೊಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನೆಲೆಯ ಜ್ಞಾಪಕ ಶಾಲೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆಯೇ, ಎಂದಾದರು ಮಾಡುತ್ತದೆಯೇ?

ಬುದ್ಧನ ಅಳಲು

- ಶರಣಗೌಡ ಎರಡತ್ತಿನ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಖ್ಯಾತವೆತ್ತ ಗುಲ್ಬರ್ಗದ ಬುದ್ಧ
ಅಲ್ಲ ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯಷ್ಟು ಶುದ್ಧ
ಹೋಗಿ ತುಟಿಯರಳಿಸಿದರೆ
ಆತನಾದ ಮೈಯಿಳಿದ ನವ ನೀರೆ.

ಏಕೆ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ನಿನಗೆ ದೇವಾ ಎಂದರೆ
ನಾನು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಬರುವುದು ತೊಂದರೆ
ಹಾಗೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದನು
ಈ ನಾಡನಾಳುವವರು ದೇವಾಂಶ ಸಂಭೂತರು.

ಆಶೆಯನು ಚಿಂತೆಯನು ಸುಟ್ಟ ನಿಮಗೆ
ಎಲ್ಲವನು ಮೆಟ್ಟಿರುವ ನಿಮಗೀ ಒಸಗೆ
ಎಲ್ಲಿ ಬದುಕಿನ ದ್ರವ್ಯ ಪೂಸಿಕೊಂಡಿಹ ಮಂದಿ
ಕಪ್ಪು ಹಣದ ಕೋಳದಲಿ ಮಾಡಿಹರು ಬಂಧಿ.

ಮಾಡಿದವರುಣ್ಣವರು ಕರ್ಮಫಲ ತಂತಮ್ಮ
ನಿಮಗೇಕೀ ಚಿಂತೆ ಆಗಿಯೂ ಬೊಮ್ಮ?
ಮೆಲ್ಲಗೇ ಮಾತಾಡು ಕೇಳಿಸಿದರೆಮ್ಮ ಎತ್ತಂಗಡಿ
ಕಾಗೆ-ಗೂಗೆ ಹೊಂಚುತಿಹವು ನಿಮರಕಿಸಲಿಲ್ಲ ಸಮಾಧಿ.

ಕೋಟಿ ಮಿಗೆ ಬಾಳಲಿರುವ ಈ ಆಸ್ತಿಗೆ
ಅಷ್ಟು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರ ಹೆಸರು ಹೇಗೆ
ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಗುವುದು ನನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಆ ಠಿಕಾಣಗೆ ನಾ ಅಲೆಯಲೇನು ನಾಯಿಯೋಪಾದಿಯಲಿ?

ಆ ಬುದ್ಧರಿಗೆಷ್ಟು ಕ್ಷೂರ ರಿಪುಗಳಿದ್ದರೂ
ಆ ಪಾಪಿಗಳ ಸತ್ತಜಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು.
ಹುಚ್ಚು ಅನುನಾಯಿ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಸಿಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಆಗಿರುವರು ಗುಟುಕರಿಸುವ ಮಧ್ಯೆ.

ಅನ್ನಿಸಿರೆ ಬುದ್ಧನಿಗೆ ದೊರೆಯದಿನ್ನು ಮುಕ್ತಿ
ದೇಗುಲದ ಸುತ್ತವರು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಮಾಧಿ
ಆ ಪ್ರೇತ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಪುನರ್ಜನಿಸದಂತೆ
ನೋಡಿಕೊಳಬೇಕಾಗುವುದು ಶುನಕದಂತೆ!

ದೇವರಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯೇಕೆಂದು ಯವನರಾಗಿ
ಈ ದೇವ ಮಾನವರಿಹರು ಉಕ್ಕಿನ ತಡೆಗೋಡೆಯಾಗಿ!

ಭಂಡ - ಗಂಡ

- ಕೆ. ಎಸ್. ರಮಾ ಸುಂದರಿ ಬೆಂಗಳೂರು

ಮದುವೆಗೆ ಮೊದಲು....
ತಿಂಗಳ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ
ತಾಯಿ ನೀಡಿದ
ತಂಗಳನ್ನೇ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವೆಂದು
ಉಂಡ ಗುಂಡ!

ಒಲ್ಲದ ಮದುವೆಯ ಬಳಿಕ....
ಹೆಂಡತಿಯ ಕೈಯ
ಮೃಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನೂ
ಹಳಸಿದ ತಂಗಳೆಂದೇ
ಒಗೆದ ಭಂಡ !!

ಕಾರುಣ್ಯದ ನಿಧಿ. ಕಲ್ಯಾಣದ ಪ್ರತಿರೂಪ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ

- ಕುಂ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ
ಕೊಟ್ಟೂರು

ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣರ ಕನಸನ್ನು ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ವಿರಕ್ತಮಠಗಳು ನನಸು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಮಠ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಎನಿಸಿದೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ನಿರಂತರ ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಚದುರಿದ್ದಾರೆ. ಮಠ ಹಾಗೂ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಠದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಡಿನ ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಶ್ರೀಮಠದ ಕೊಡುಗೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸಂಶೋಧಕರರಿರುವಂತೆ.. ಸರ್ಕಾರದ ವರಿಷ್ಠಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಇರುವರು. ಮಾತೃರೂಪಿ ಶ್ರೀಮಠ ಬಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಪೋಷಿಸುವ ತೊಟ್ಟಲು. ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತ ಸಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಠದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸನಿಹದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

ಸಿದ್ಧಗಂಗಾ ಮಠ! ಅದು ಶರಣರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಪ್ರತಿರೂಪ. ಅದು ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆ ಕಳೆದರೆಡು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಒಲೆಯ ಬೆಳಕು, ನಂದಾದೀವಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಾದದ ಪರಿಮಳ ನಾಡೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿದೆ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಈ ತ್ರಿವಿಧ ದಾಸೋಹ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಕಮ್ಮಟ ಸಹಸ್ರಾರು ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಠದ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಹಳೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನ ನಾನಾ ಕಡೆ ಚದುರಿರುವರು. ಅಂಥ ಹಳೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹ ಒಬ್ಬ. ಇದು ನನಗೆ ಅಭಿಮಾನದ ಸಂಗತಿ. ಎಪ್ಪತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತು ಈಗಿನಷ್ಟು ಕುಬ್ಜವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ನಡುವೆ ಆಗಾಧ ಅಂತರವಿತ್ತು. ಇನ್ನು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹ್ಲಾಂ! ಅಂದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಥಮ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಅವಧಿ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಕ್ಷಾಮ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಆಪತ್ಕಾಲೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ! ಇಂಥ ಹಲವು ಅನಿಷ್ಟಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದವರೆಂದರೆ ಆ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನನ್ನಂಥವರು.

ಬದುಕಿನ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಅಗತ್ಯಗಳೆಂದರೆ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರ. ಸವಾಲು, ಸಾಹಸ, ಹುಂಬತನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಅದು. ಅಲೆಮಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದ, ನಿಶ್ಚಿತ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಲ್ಲದ ಡೋಲಾಯಮಾನ ಬದುಕಿನ ಶಿಕ್ಷಕರಿದ್ದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವ, ಕಲಿಯುವ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಬರವಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗಳ ಮೆಟ್ಟಲು ಹತ್ತಿಯವುದು ನನ್ನಂಥ ಕುಂಭಸಂಭವರಿಗೆ ಸುಲಭದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದೂ ಆತಂಕದ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ. ಮುಂದೆ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತಾಪತ್ರಯವನ್ನು ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಅನುಭವಿಸಿ ಅನುಭಾವಿಯಾದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕೋಪಾಸಕನಾಗುವುದು ನನ್ನ ಅದಮ್ಯ ಬಯಕೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದ ಇವೆರಡರ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಠ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಸೀಟು ದೊರಕುವುದು ಸುಲಭದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. "ಹೋಗು, ಆದರೆ ಪುನಃ ಬರಬೇಡ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪ್ಪ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತಿಸಿದ. ಮಠ ಸೇರಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಜೀರ್ಣಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೂ ರಾಗಿಮುದ್ದೆಗೂ ಕೆಲಕಾಲ ಜುಗಲ್ಬಂದಿ ನಡೆಯಿತು. ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ರಾಜಿ ಕುದುರಿದರೂ ನನಗೆ ಸೀಟು ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಮಗ್ಗಿ ಬಾರದ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಪುನಃ ನನಗೆ ಸೀಟು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಶ್ರೀಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರೇಮಿಗಳು ಎಂದು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಭಾಮಿನಿಪಟ್ಟದಿ ನನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿತು. ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಾಚಿಸಿದ ರೀತಿ ಶ್ರೀಗಳಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿತು.

ಕಲಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾತ್ವಿಕ ಪರಿಸರ ಕಾರಣ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಕಳಿಕೆ. ಸದ್ದು ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವುದು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ. ಆಕಳಿಕೆ, ಲಗುಬಗೆ ಓಡಾಟ, ಬಾವಿ ಬಳಿಯ ತಣ್ಣೀರ ಸ್ನಾನ, ಅಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಧಾರಣ ಅನರ್ಘ್ಯ ಆಭರಣ. ಅರೆಮೈಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವ ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರ ವಿಶೇಷ ತರಗತಿಗಳಿರುವ ಕಡೆ ಓಡುವವರೆಷ್ಟೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರೆಷ್ಟೋ! ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ನಿನಾದವನ್ನು ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ಆಲಿಸಿ ಮೈಮರೆಯುವವರೆಷ್ಟೋ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಕನವರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಇದನ್ನೇ ಅಲ್ಲವೆ! ನನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನಿಗೂಢವಾಗಿ ಅವಿತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭೆಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು ಮೊಳೆಯಲು, ಟಿಸಿಲು ಚಾಚಲು ಮಠದಲ್ಲಿನ ಪವಿತ್ರ ವಾತಾವರಣ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು

ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ನನ್ನನ್ನೇ ಉದಾಹರಿಸುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಇದ್ದು ಕೊನರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂಥ ಕೊರಡಿನಂತಿದೆ.

ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಮಠದ ವಿದ್ವತ್ ಪರಿಸರ ನನ್ನನ್ನು ಪರವಶಗೊಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ನನಗರಿವಿಲ್ಲದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗುನುಗಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾ ಪ್ರವೀಣರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾತೊರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಅವರ ಚಿತ್ರಸೂರೆಗೊಳ್ಳಲು ಕವಿತೆ-ಕತೆಗಳ ಆಸರೆ ಪಡೆದೆ. ಪ್ರಸಾದ ಉಚಿತ ಸರಿ; ಆದರೆ ಉಳಿದ ವ್ಯಂಜಕಗಳು ಸಹ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆ! ಅದಕ್ಕಂದೇ ಬಿ.ಇಡಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪಾರೋಪಕರಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಸಂಭಾವನೆ ಲಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಠವು ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದಷ್ಟೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಠ್ಯತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ನೀಡಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆ! ಅದಕ್ಕಂದೇ ಅವರನ್ನು ಅಡುಗೆಮನೆಯ ಹಾಗೂ ಹೊಲದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಡಿಗ್ನಿಟಿ ಆಫ್ ಲೇಬರ್! ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ಅಗತ್ಯ.

ನಾನಿದ್ದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ, ಜವರೇಗೌಡ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಸೃಜನಶೀಲ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಮಠವು

ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ತೊಟ್ಟಿಲಾಗಿತ್ತು. ಶಕುಂತಲಾದೇವಿ, ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್, ರಾಜಶೇಖರ ಕರ್ಕಿಯಂಥವರು ವಾರಕ್ಕೊಬ್ಬರಾದರೂ ಮಠ ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಮಕ್ಷಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೈನಂದಿನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಸದಾಸ್ಮರಣೀಯ. ಶರಣ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಿದ ಸಹಸ್ರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾವೇಶ ನೋಡುವ ಸೊಗಸಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಗಳು ಉಪಸ್ಥಿತರಿರುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿದಿವಸ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರವಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದ ನೂರಾರು ಕಥೆಗಳು ನನ್ನ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉದ್ದಿಪಿಸಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಪನಾ ಪ್ರತಿಭೆ ಅರಳಿಸಲು ಆ ಕಥೆಗಳು ನೆರವಾಗಿವೆ.

ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳು ಹಗಲಿರುಳುಗಳ ನಡುವೆ ಗೆರೆ ಎಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಆಹಾರ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು. ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯೋಗನಿದ್ರೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿದಿವಸ ನಾಲ್ಕೈದರ ವೇಳೆ ಮಠದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಪಾದುಕೆ ಸದ್ದು ಡಮರುಗದ ನಾದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಸದೃಶ ನಾದಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಓದುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇತ್ತು. ಶ್ರೀಗಳು ಮಾತೃಹೃದಯಿಗಳು; ಜ್ವರಪೀಡಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಖುದ್ದು ಪರಾಂಬರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮರುಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಹಣ ಸಹ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಗಳಗನಾಥ (ಕಾದಂಬರಿ ಪಿತಾಮಹ)

- ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ಶರ್ಮ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಉದ್ಯಮೇ ನಹಿ ಸಿದ್ಧಂತಿ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ನ ಮನೋರಥೈಃ | ನಹಿ ಸುಪ್ರಸ್ಯ ಸಿಂಹಸ್ಯ ಪ್ರವಿಶಂತಿ ಮುಖೇ ಮೃಗಾಃ ||

ಕೇವಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಮನೋರಥ ಫಲಿಸಬೇಕಾದರೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಬೇಕು. ಸಿಂಹ ಕಾಡಿನ ರಾಜನೇ ಆದರೂ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯೂ ತಾನಾಗೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀ ಗಳಗನಾಥರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 19ನೆ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ 20ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಅನೇಕ ಅಡೆತಡೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೇ ಎಂದೂ ಕಂಡರಿಯದಂತ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಹೇಗೆ ಬರೀ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೇ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಹೇಗೆ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ತಾವೇ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕ್ರಿಯಾ ಸಿದ್ಧಿಃ ಸತ್ವೇ ಭವತಿ ಮಹಾತಾಂ ನೋಪಕರುಣೆ ಅನ್ನುವ ಹಾಗೇ ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡಕ್ಕೆ ಹವಿಸ್ಸಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡ ಮಹಾನ್ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಬಂದಂತ ಕಾಲಘಟ್ಟವದು.

ಈ ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಪಿತಾಮಹ ಶ್ರೀಗಳಗನಾಥ (1869-1942) ಕಾವ್ಯನಾಮದ ವೆಂಕಟೇಶ ತಿರಕೊ ಕುಲಕರ್ಣಿ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದಾಸ್ಯದ ಹಂಗಿನಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಸಮಾಜ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಮರೆತು ದಾಸ್ಯದ ಮದಿರೆಯನ್ನು ಕುಡಿದು ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖಾಂತರ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೂ ತಲುಪಿಸುವಂತ ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ಸಾಹಿತಿ ಶ್ರೀ ಗಳಗನಾಥರು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಸಣ್ಣ ಕುಗ್ರಾಮವಾದ ಗಳಗನಾಥದಲ್ಲಿ ಅವರ ಜನನ. ಶಿಕ್ಷಕ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಮದೇವರ ಗುಡಿಯ ಆವರಣವನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು

ನಾಡು, ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮನೆ-ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಮಹಾನ್ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಬುಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಊರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನ ಮಠ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲೇ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಅಲ್ಲೇ ಹರಿಯುವ ಕೆರೆ, ತೊರೆ, ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ತಾವು ಕೈಗೊಂಡ ವೃತ (ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರ)ವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬದುಕಿ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದವರೇ ಇವರು, ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃಷಿ ಬರೀ ಕನ್ನಡ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗದೇ ಇಡೀ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತದ ಅಖಂಡತೆಯ ಹಾಗೂ ವೀರಗಾಥೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಪೂರ್ವದವರೆಗೂ ಪೂರ್ಣ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದರು. ಇವರ ಕೆಲವು ಕಥೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು - ರಜಪೂತರ ಇತಿಹಾಸ, ಮರಾಠರ ವೈಭವ, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ, ಬಂಕೀಮರ ಮೃಣಾಲಿನಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ, ಚಾಣಕ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕ, ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳು, ಸತ್ಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು, ನಿಬಂಧಗಳು, ಹೀಗೆ ಅವರು ಮುಟ್ಟಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬಹಳ. ಹೇಗೆ ಗಂಧದ ಕೊರಡು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸವಿಸಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಕಂಪನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೋ ಹಾಗೇ ಶ್ರೀ ಗಳಗನಾಥರು ಇಡೀ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟರು. ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದಾದಂತಹ ಶ್ರದ್ಧಾಂಜಲಿ ಅಂದರೆ ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಅವರು ನಡೆದ ಹಾದಿ, ಅವರು ಬರೆದ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಓದಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅವರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವುದೇ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದಾದ ಪಷ್ಪಾಂಜಲಿ.

ಅನೇಕ ಪುಷ್ಪಗಳು ಅರಳುತ್ತವೆ, ಹಾಗೂ ಬಾಡಿ ಉದುರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೇ ಪುಷ್ಪಗಳು ಮಾತ್ರ ಭಗವಂತನ ಸಾನಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ಗಳಗನಾಥರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ

ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಣ ಮಾಡಿದೆ. ಅವರ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳು:

1. **ಮಾಧವಕರುಣವಿಲಾಸ :** ಗಳಗನಾಥರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿ. ಇದು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಕೃತಿಯೆಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ವಿಜಯನಗರ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ವಿಷಯವೇ ಇದರ ವಸ್ತು. ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ ಮಹಾಕೃತಿ.
2. **ಕನ್ನಡಿಗರ ಕರ್ಮಕಥೆ :** ಇದು ವಿಜಯನಗರದ ಪತನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಮರಾಠೀಕೃತಿ ವಜ್ರಾಘಾತ.
3. **ಕುಮುದಿನಿ ಅಥವಾ ಬಾಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದಾಟ :** 2ನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ (1913). ಚಂದ್ರಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಳಿದ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜಮನೆತನದ ಕೊನೆಗಾಲದ ಚಿತ್ರವೇ ಇದರ ವಸ್ತು.
4. **ದುರ್ಗದ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ :** ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದೆ. ಗಳಗನಾಥರ ಐದನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿ. ಒಂದನೆಯ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ.
5. **ಮರಾಠ ಮತ್ತು ಪೇಶ್ವೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು:**

ಕಮಲಕುಮಾರಿ, ಈಶ್ವರೀ ಸೂತ್ರ, ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ ಅಥವಾ ಸತ್ಸಮಾಗಮ ಪ್ರಭಾವ, ಶಿವಪ್ರಭುವಿನ ಪುಣ್ಯ. ಮರಾಠರ ಅಭ್ಯುದಯ. ಭತ್ತಪತಿ (ಶಿವಾಜಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ),

ಗೃಹಕಲಹ, ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸುಗಂಧ, ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಗಡ ಆಲಾ ಪಣ ಸಿಂಹ ಗೇಲಾ (ತಾನಾಜಿ).

6. **ರಜಪೂತ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು:**
ರಾಣಾ ರಾಜಸಿಂಹ, ಧಾರ್ಮಿಕತೇಜ ಅಥವಾ ಪರಹಿತದಕ್ಷತಾ, ಸತ್ವಸಾರ ಅಥವಾ ಶೌರ್ಯಸಂಜೀವಿನಿ (ಮೇವಾಡದ ಪ್ರತಾಪಸಿಂಹನ ಕತೆ), ಕ್ಷಾತ್ರತೇಜ (ರಜಪೂತರ ಕ್ಷಾತ್ರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೆ ಎತ್ತಿ ತೋರುವ ಮೇರು ಕೃತಿ), ಪದ್ಮನಯನೆ.
7. **ಮೌರ್ಯರ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು:**
ಸಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕ, ವೈಭವ.
8. **ಮೊಗಲರ ಇತಿಹಾಸವು:**
ತಿಲೋತ್ತಮೆ(ಅಕ್ಬರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಣಾ ಮಾನಸಿಂಗನ ಮಗ ಜಗತ್ತಿಂಗನ ಪ್ರೇಮ ಕಥೆ), ಸಂಸಾರ ಸುಖ.
9. **ಮೃಣಾಲಿನಿ ಅಥವಾ ರಾಣಿ ಮೃಣಾಲಿನಿ:** ಇದು ಬಂಕಿಮ್ಚಂದ್ರರ ಮೃಣಾಲಿನಿ ಕೃತಿಯ ಮರಾಠಿ ಅನುವಾದದ ಅನುವಾದ.
10. **ಭಗವತೀ ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ:** ಪೌರಾಣಿಕ ಕಾದಂಬರಿ. ಗಳಗನಾಥರ ಆರನೆಯ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾದಂಬರಿ.

ವಿಷಯ ಸಂಗ್ರಹ - ವಿಕಿಪೀಡಿಯಾ ಹಾಗೂ ಗಳಗನಾಥ ಕಾದಂಬರಿ ಸಂಪುಟ.

ಭೈರವ

- ನಾಗಭೂಷಣ್ ಮೂಲ್ಕಿ
ಓಕ್ಬೂಕ್, ಇಲಿನಾಯ್

ಹಿಂದಿನ ಇಂದಿನ ಮುಂದಿನ
ಆಗಿಹೋದ, ಆಗುವ, ಆಗಿಹೋಗುವ
ಚರಿತೆ ಚಾರಿತ್ಯ ಚತುರ ವಾರ್ತಾ ವಿಶೇಷ
ಮನೋಸ್ಥೈರ್ಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳ
ವೈರ ಧೈರ್ಯ ಶೌರ್ಯ ಜನ್ಯ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ
ವ್ಯಥೆ ಕಥೆ ಜಯ ವಿಜಯ ಪರಾಜಯಗಳ
ಕಲಾಲಹರಿ ಕಥಾಲಹರಿ ಕಾದ ಕಾದಂಬರಿ.....

ಹಿತ ಅಹಿತ ಘಟನೆ ದುರ್ಘಟನೆಗಳ
ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆ ಮಿಥ್ಯತೆಗಳ ಕಟ್ಟುಕಥೆಗಳ
ಸೋಸಿ ಶೋಧಿಸಿ ಸಂಶೋಧಿಸಿ
ಬರೆಯುವ ಲೇಖಕ ಸರಳ ವಿಜ್ಞಾನಿ
ವರ್ಣರಂಜಿತ ರಂಜಿಸುವ ವರ್ಣನೆ
ಬಣ್ಣಿಸುವ ಬಣ್ಣನೆ ಮನೋರಂಜನೆ.....

ಇತಿಹಾಸ ಜೀವನ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸತ್ವ ತತ್ವಗಳ
ಪ್ರೇರಣಾದರ್ಶ ಆದರ್ಶ ಜೀವನಾದರ್ಶಗಳ
ನಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಹಿರಿಯರ ಘನ ಹಿರಿತನವ
ಆಕರ್ಷಕ ವರ್ಷ ಅಮೃತವರ್ಷವಾಗಿ
ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಮುತ್ತು ಮುತ್ತುಗಳು
ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಸೊತ್ತು.....

ಕಾದಂಬರಿ ವಿಷಯ ವಿಶಾಲತೆ ಕರ್ಮ ಕುಶಲತೆ
ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯ ಭೈರಪ್ಪನವರ ಸರಸ್ವತಿ ಸನ್ಮಾನ
ವಿರಳ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಏಕೆ
ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ.....

ಇರುವುದೆಲ್ಲವ ಬಿಟ್ಟು...

- ಶರಣಗೌಡ ಎರಡತ್ತಿನ
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಗುರಪ್ಪಜ್ಜ, ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಲಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರಹಾಕುತ್ತ, ಎಡಗೈಯನ್ನು ಎಡ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೆಲ್ಲನೇ ಎದ್ದ. ತಲೆ ತಲಾಂತರ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಲೊಳಗಿರಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದ ಬೇಹುಗಾರಿಕೆ ಮನೆಗೆ, ತನ್ನ ದುರ್ಗತಿ ಒದಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಿಡುಕಿದ. ಒಮ್ಮೆ ಎದೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಉಸಿರನ್ನು ತಹಬಂದಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪೊರೆ ಬಂದ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಇಲಿ ಕಚ್ಚಿದ ಬಟ್ಟೆಯಂತಾಗಿದ್ದ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣುಂಚಿಕೊಂಡ. ಆತನಿಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಂಬನಿ ಆತನ ತೆರೆಬಿದ್ದ ಕೆನ್ನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಜಿನುಗಿದವು. ಇನ್ನಷ್ಟು ಮಬ್ಬಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆತ, ಪಡಸಾಲೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಇಳಿದ. ಕಟ್ಟೆಯ ತುದಿಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತುರುಕಿದ್ದ ಕೈಚೀಲವನ್ನು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಎಡಗೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಹರುಕು ಹವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಾಲು ತೂರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಲಹೊಸ್ತಿಲನ್ನು ಮುಗ್ಗರಿಸದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಿ ದಾಟಿ, ಕದಗಳನ್ನು ಮುಂದೂಡಿಕೊಂಡ. ಅವು ತನ್ನ ಕೀಲುಗಳು ಕಿರ್ಗುಟ್ಟುವಂತೆ ಕಿರ್ಗುಟ್ಟಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡವು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಅರ್ಧ ಜಂಗು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಚಿಲಕವನ್ನು ಸಿಗಿಸಿದ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪವರ್ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕೆಮರಾದಂತೆ, ಕುರುಡು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮನೆಯ ಮೇಲಾಡಿಸಿದ. ಬಣ್ಣ ಮಾಸಿದ ಹರುಕು ಮುರುಕು ಚಿತ್ರಪಟದಂತೆ, ಆಗಲೋ ಈಗಲೋ ಮುಗ್ಗರಿಸುವಂತಿದ್ದ ಮುಂಗೋಡೆ, ದೇಖರೇಕಿ ಇಲ್ಲದೇ ಹಾಳು ಹಂಪೆಯಂತೆ ಹಾಳು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತಲೆಬಾಗಿಲನ್ನು ಕೊನೆಯ ಬಾರಿಗೆ, ಸೋರುತ್ತಿದ್ದ ಮಡಿಕೆಯಂತಿದ್ದ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡ. ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಆ ಮನೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಅಪ್ಪ ನೆನಪಾದ. ನನ್ನ ಮುತ್ತಾತನಿಂದ ಮೋಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿದು, ಕಾಸಿನ ಮೇಲೆ ಕಾಸನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿ, ಈ ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನಂತೆ. ಈ ಮನೆಯ ಮರ ಮುಟ್ಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಕಡಿಸಿದ ಬೊಡ್ಡೆಯನ್ನು ಹತ್ತೆತ್ತು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಎಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ, ಯಾರೋ ಮುತ್ತಾತನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮೆರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರಂತೆ. ಊರ ಮುಂದಿನ ಏರನ್ನು ಹತ್ತಲಾಗದೇ ಎತ್ತುಗಳು ನಿಂತುವಂತೆ. ಅಪಮಾನಿತಗೊಂಡ ತಾತ, ತನ್ನಪ್ಪನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪದಿಂದ ಬಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಹಾಕಲೆಂದು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ತಲೆ ಎತ್ತರದ ಹಾರೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದನಂತೆ. ಆಗ

ಯಾರೋ ಬಿಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಿತ್ತಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಉಪಕರಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಮುತ್ತಜ್ಜನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಾತ ತಲೆ ಬಾಗುವಂತೆ, ಮೊಳ ಮೊಳ ಅಗಲದ ಕುಸುರಿ ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ, ಭಾರಿ ತಲೆಬಾಗಿಲನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನಂತೆ. ನಾನು ದೊಡ್ಡವನಾದಾಗಿನಿಂದಲೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಈ ಬಾಗಿಲು ಅಗಸಿ ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಪಾಲಿಸ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನಾಗಿ, ಅದು ಕುಡಿಮೀಸೆಯ ಯುವಕನ ಮುಖದಿಂದ ಎಣ್ಣೆ ಬಸಿಯುವಂತೆ ಅದು ಬಸಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ಧೂಳನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಾನೇ ಒರೆಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಅಗಸಿ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯ ತುಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿ ಅದ್ದಿ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಕಣ ತೆಗೆಯುವಷ್ಟು ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ಎರಡೆರಡು ಸಲ ಉಣ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಬಾಗಿಲು ಮಿರ ಮಿರನೆ ಮಿಂಚುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಾಗಿಲಂತೆ ನೋಡಿದವರ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಬಡಗ ಯಾವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೋ, ಅದರ ಕಳೆ ನಮ್ಮೂರಿನ ಮತ್ತಾರ ಬಾಗಿಲಿಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಮಂಗಳ ನುಡಿಯುವ ಬಾಯಿಯಂತಿದ್ದ ಬಾಗಿಲಿನ ಅಂದಕ್ಕೆ ಕುಂದಣವಿಟ್ಟಂತೆ, ಆ ಕಡೆಗೆ ಬಿಡಿದನಕ್ಕೊಂದು ಈ ಕಡೆಗೆ ಎತ್ತಿನ ಅಂಕಣಕ್ಕೊಂದೊಂದರಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗ ಕಿಡಕಿಗಳು ಮನೆಯ ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಈಗ, ಆ ಬಾಗಿಲು ಮತ್ತು ಕಿಡಕಿಗಳು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದ ರೋಗಿಯ ಕಣ್ಣು-ಬಾಯಿಗಳಂತೆ ಅಂದಗೆಟ್ಟಿವೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಲ್ಲದೇ. ಅದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲವೇ ಮಾಡಿದರೆ ಹೊಲ, ಹೂಡಿದರೆ ಒಲೆಯೆಂದು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿರುವುದು?

ನಿಂತರೆ, ಮತ್ತೆನೇನೋ ನೆನಪಾಗುತ್ತವೆ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ದುಃಖ ಕೊಡುತ್ತವೆ ಎಂದುಕೊಂಡು, ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಬಂದ ಗುರಪ್ಪ. ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಬಿಂಕದ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ರಂಡಿಮುಂಡೆಯಂತಹ ಬಿಂಕದ ಮನೆ ಆತನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಿಂತು ಎಡಗಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಅಬ್ಬ! ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೇನು ಮೆರೆದಳು ಈ ಚೆನ್ನಮ್ಮ. ಬಿಂಕದ ತುಂಬ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಸಿದ್ದಳು. ಆಮದಾನಿಯಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವವರಿರಲಿಲ್ಲ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಖಂಡಿಯಂತಹ ಗಂಡ. ಇಷ್ಟತ್ನಾಲ್ಕು ತಾಸು ಬಡ್ಡಿ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಿದ್ದ; ಕೊರೆ ಬೀಡಿ ಸರದಾರ! ಶಿಖಂಡಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆಕೆ ಮೇಲು ಜಾತಿಯವಳೇ.

ನಾವಿಕ

ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದ ಆಕೆ, ಮನೆ ಕೆಲಸದ ಮಾದಿಗರ ಲಕ್ಷ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಂದವಾಡಿದಳು? ಕೊನೆಗೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಸಿಟ್ಟಿಗೋ ಏನೋ ಗಂಡಸರಂತೆ ಆಡಹತ್ತಿದ್ದಳು. ರೊಕ್ಕ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಂಟರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ತನಗೆ ಎದುರಾಡಿದವರ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗಿ ಮೈಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ದರ್ಬಾರ್ ನಡೆಸಿದಳು. ಮನೆಗೆಲಸ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಮೇಲೆ ಕಾಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳೆಂದರೆ, ಆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರು 'ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಗೌಡಶಾನಿ ಆರಾಮಾ?...ಎಂದು ಹಲ್ಲು ಕಿಸಿದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು! ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿ, ಕೊನೆಗೆ, ಅದೇನೋ ಹೆಂಗಸರ ಬ್ಯಾನಿ ಬಂದು ಎಲ್ಲ ಇದ್ದೂ ಅನ್ನ-ನೀರಿಲ್ಲದೇ ಸತ್ತಳು. ಉಗುಳುಹಾಕಿ ಗಳಿಸಿದ ಆಸ್ತಿಯೆಲ್ಲ ಯಾರದೋ ಪಾಲಾಯಿತು. ನಾನೂ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ, ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಆ ದೇವರು ಬೇಡಿದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು. ಬಹುಶಃ, ಆ ಆಸ್ತಿ ಪರರಿಗೆ ದಾನವಾಗುತ್ತದಲ್ಲ. ಆ ದಾನದ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ಇರಬೇಕೆ ಆ ದೇವರು ಚಪ್ಪರ ಮುರಿಯುವಷ್ಟನ್ನು ಕರಣಿಸುವುದು.... ಎಂದುಕೊಂಡ ಗುರಪ್ಪನ ಮುದಿ ಜೊಂಡು ಮೀಸೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಬಾಳಿದರೂ ಸಾವು ತಪ್ಪದು. ಎಷ್ಟಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿ ಸಹಿತ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕು... ಎಂದುಕೊಂಡ. ಆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ, ಗುರಪ್ಪನ ಮುದುರಿದ ಜೊಂಡು ಮೀಸೆಗಳೂ ಬೊಚ್ಚು ಬಾಯಿಯಂತೆ ಒಳಗೊಳಗೇ ನಕ್ಕವು.

ಕಥೆ ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಗುರಪ್ಪಜ್ಜ ಮುದಿ ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ಆನೆ ನಡೆದಂತೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಹತ್ತಿದ್ದ. ಠಕ್. ಠಕ್ ಕೋಲೂರುತ್ತ, ಆಚೀಚೆ ಇದ್ದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುತ್ತ, ಹಳೆಯ ನೆನಪಿನ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಲಗಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಸೊಟ್ಟೆನ್ನವರ ಮನೆ ಕಂಡಿತು. ಹಳೆ ವಿಷಯ ಅಜ್ಜನ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೇರಿತು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ, ಈ ಮನೆಗೆ ದತ್ತಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮಾರುತಿ, ಬಡತನದಿಂದ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಜೋಳವನ್ನು ಕೈಗಡ ಒಯ್ದಿದ್ದ! ಅಂಥವನಿಗೆ, ಅದ್ರಾಟಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯ ಒಳಗೋಡೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿಸುವಾಗ ಬಂಗಾರ-ಬೆಳ್ಳಿ ಇದ್ದ ಹಂಡೆ ಸಿಕ್ಕಿತಂತೆ. ಆಗಿನಿಂದ ಅವನ ಏರಿದ ಪಟ ಕೆಳಗಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಇದ್ದರೂ. ಊರಿನ ಬುದ್ಧಿವಂತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದರೂ, ಕಡ್ಡಿ ಮುರಿದಂತೆ ಒಂದೂ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರ ನಿಷ್ಕರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲದ ಅದರ ಪುಕ್ಕ! ಆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ನಿಜ ಅನುಭವಿಸದೇ ಆದರೂ ನನಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಟು ತಗೊಂಡುಬಿಟ್ಟ. ಈಗೀಗಂತೂ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು, ಅಪ್ಪನಂತೆ ಜಿಪುಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ರೊಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಮೀರಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬೋರು ನೀರಿನಿಂದ ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡೆ, ಗೊಯಿಂಜಾಳ, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಏನೇನನ್ನೂ ಬೆಳೆದು ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಅವರು ಮೂರು ಜನ

ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು ಕೂಡು ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು. ಮನೆ ತುಂಬ ಜನ. ಅಂಕಣ ತುಂಬ ದನಗಳು. ಯಾರೋ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿರಿಯ ಬಸಣ್ಣ ಎಲ್ಲದನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಕೂಡೆ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ. ಹಿಡಿಯಲು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರ ಮನೆ ಹಂಡಾವರ್ಣ ಆಗಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಸಾಲಬಾಧೆಯಿಂದ ಉರುಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅಷ್ಟಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಯಾವ ಇಲ್ಲದ ಉಪದ್ವಾಷ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೈಕು, ಕಾರು ಖರೀದಿ ಗೋಜಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಗಿತ್ತೋ ಉಳುಮೆ, ಬಿತ್ತುವುದು ಕಾಲಗೈ ಬೆಳೆಯುವುದು ಎಲ್ಲ ಹಾಗೇ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಕಾಲದ ಮಹಿಮೆ. ಒಕ್ಕಲುತನ ಲಾಭದಾಯಕವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇತರರಾರೂ ಇವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಕಂಜೂಸ್ ಕೈಪಣರು... ಎಂದೆಲ್ಲ ಮೂದಲಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ, ಜರೆಯುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅವರನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಓಡಾಡಿದವರಂತೆ, ದಣದೋ, ಎಡವಿಬಿದ್ದೋ ಎಂದೋ ನೆಲ ಕಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಇವರು ಮಾತ್ರ ನಡೆವರಾಗದೇ ಕುಳಿತವರಾಗಿ ಆರಾಮವಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ... ಯೋಚನೆ ಮುಗಿಯುವ ಮೊದಲೇ.

'ಅಜ್ಜಾರ, ನಾ ಬರೋದು ತಡ ಆತ್ರಿ. ನಿಮಗೆ' ಎಂಬ ದನಿಗೆ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗುರಪ್ಪ, ಅವನತ್ತ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿ,

'ನೀನಾ ಸಂಜೀವ? ಏನೂ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಾಗಲಿಲ್ಲ ಬಿಡೋ ನಿನ. ಅಲ್ಲಾ, ನೀನು ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಭಾಳ ತ್ರಾಸು ತಗೊವಂಗ ಆತು ನೋಡಪ'

'ಹಂಗೆನಿಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜಾರ. ವ್ಯಾಳ್ಯಾಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜಾಗಿ ಹೊಂಟಿದ್ದೇರಿ. ಯಾರೋ ಬಂದು, ಅವರನ್ನ ಹೊರದಬ್ಬಿ ಬರೂದರೊಳಗ ಒಂದೀಟು ತಡ ಆತ್ರಿ.... ಎಂದು ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಹೇಳಿ, 'ಕೊಡ್ಡಿ ಕೈಚೀಲನ್ನ. ವಜ್ಜೆ ಆಕ್ಕತ್ತಿ... ಎಂದು ಬೇಡ ಬೇಡ ಅಂದರೂ ಅದನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡ ಸಂಜೀವ, ಹುಸಿಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆದ. ಬಗ್ಗಿ ಮುಂದಡಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನನ್ನು ಹಳೆ ತಲೆಮಾರಿನ ಒಂದಿಷ್ಟು ಜನ ಮಾತಾಡಿಸಿದರು. ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು, 'ಬಾಳಿ ಬದುಕಿದ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನಿಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಂತ ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು? ಎಂದು ಮರುಗಿದರು. ಆದರೆ, ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ಮನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಗತಕಾಲದ ಜೀವನದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಾಲೆ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದೇ ಮುಸಲರ ಓಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬುರ್ಯಾ, ಮನೆ ತುಂಬ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಟಿಗೊಂಡು ಅದೇನು ಏಗಿದ್ದು? ನನ್ನ ಇಡೀ ಹೊಲವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೆ ಚಾರಾಣೆಯಂತೆ ಒಬ್ಬನೇ ನೆಟ್ಟು ಕಡಿದ. ಒಡೆದ ಒಡ್ಡನ್ನು ಅವನೇ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಒಂದೀಟು ತಡ ಆಗುವಂಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳು ಅನ್ನದೇ ಬೈಯೂದಲ್ಲ ಹೊಡೆದದ್ದೂ ಇದೆ. ಆಗ ಎಂಥ ನಿಯತ್ತು ಇತ್ತು ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಆದರೆ, ಈಗ ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ. ವಾಚು ನೋಡಿ, ನೆರಳು ಹೊರಳುವ

ಮೊದಲೇ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಅದೂ ಕೂಲಿಯಾಳು ದರ್ಬಾರ ಆದ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರ ಪುಕ್ಕಟೆ ಕೊಡುವಾಗ ಅವರಾದರೂ ಯಾಕೆ ಬೆವರು ಹರಿಸಬೇಕು? ಆದರೆ, ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಬಿಡಿ ಕುಟುಂಬದ ರೈತನ ಹೆಣ ನಿತ್ಯ ಬೀಳುವುದು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅದು ಬೀಳುವುದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ? ಎಲ್ಲರೂ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುವವರು ನಿಜ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಮಣ್ಣಿನ ಮಕ್ಕಳ ನಿರಂತರ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಜಮಾನದಲ್ಲಿ, ಅತೀವೃಷ್ಟಿ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಸಿಡಿಲು ಮಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಪ್ರಾಣ ಅಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯ ಸತ್ತರೂ ಯಾರೂ ಸರ್ಕಾರದ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಕೈಚಾಚುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಲವೆಂದರೆ, ಶೂಲವೆಂದು ಗಡ ಗಡ ನಡುಗಿ, ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲುಚಾಚಿ, ಅದೇ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಶವ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿತ್ಯ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳು ನಮಗೆ ಬಂದೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ತಾಳಿತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊನೆಗೆ ಬರಗಾಲ ಬಂದಾಗಲೂ, ಹಾವಿನಂತೆ ಉಸಿರಾಡಿ ಬದುಕು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುವ ಛಲ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈಗ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ಜನ, ಹುಟ್ಟಿದಷ್ಟೇ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾವಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಹೇಡಿಗಳಂತೆ... 'ಅಜ್ಜಾರ, ಕೊನೆಗೂ ಹೊಂಟ್ರಾ? ತುಂಬಿದ ಮನಿ ಇದ್ದಾಗಿನ ಆ ಕಾಲ ಬ್ಯಾರೇ ಇರ್ತಿತ್ತು ಬಿಡಿ. ನೆಲ ಹಿಡಿದವರನ್ನೂ ಛಲೋತ್ತಾಗಿ ಆರೈಕೆ ಮಾಡೋವು ಯಾರೋ? ಬುತ್ತಿ ಕಟಿಗೊಂಡು ಬಂದು, ಕ್ಲೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳವು ಯಾರೋ? ನಮ್ಮನಿಗೆ ಬಂದು ನಾಕು ದಿನ ಇದ್ದು ಹೋಗಿ... ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರೋ? ತಾತ, ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ ಅಂತ ಕುರಿ ಮರಿ ಹಂಗ ಮುಕ್ಕರಿಕೊಳ್ಳೋ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಹ್ಯಾಂಗಿರುತ್ತಿದ್ದು. ಆದರೆ, ಬದಲಾದ ಈ ಕಾಲದಾಗ, ಇದ್ದೊಬ್ಬ ಅಜ್ಜನ ದೇಖರೇಕಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದಂಗಾತಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲ ಮಹಿಮೇರಿ ಕಾಲಮಹಿಮೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಲ ಮ್ಯಾಗ ನಾವ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಕಲ್ಲು ಎಷ್ಟು ಬ್ಯಾನಿ ಮಾಡತೈತಲಾ? ಆ ದೇವು ಅಲ್ಲಾದ್ರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಪಸಂದಾಗಿ ಇಡಿ... ಎಂದ ಜೀರಪ್ಪ ಕೈಮುಗಿದ. ಏನೂ ಹೇಳದ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜ, ಒತ್ತರಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದುಃಖವನ್ನು ಹಳೇ ಹಗೇವಿನಂತೆ ನುಂಗಿ ಮುಗುಳ್ಳು ಮುಂದುವರಿದ.

ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ಊರ ವಿಚಾರ ಸರಣ ತುಂಡಾದುದು ಅವನ ಮನೆಯತ್ತ ತಿರುಗಿತು. ಅಪ್ಪ-ಅವ್ವ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದರು. ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಏನೂ ಅರಿಯದ ನಾನು ಹೆಗಲು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು, ನಾಲ್ಕು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬ ಹೇಗಿತ್ತು? ಹೆಂಡತಿ ಗುರವ್ವ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಕಿದಳೋ, ಹೇಗೆ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಮಾಡಿದಳೋ ಆ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಕಾಣದ ಆ ದೇವರು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿದೋ ಕಾಪಾಡುವಂತೆ, ಇವಳೂ ಆ ಐದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಸಿ ದೊಡ್ಡವರನ್ನು ಮಾಡಿದಳೋ ನಾ ಕಾಣೆ. ನಿತ್ಯ ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ರೊಟ್ಟಿ-ಪಲ್ಯ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ನಮಗೂ ಉಣ್ಣಿಸಿ,

ಅವುಗಳಿಗೆ ಉಣಲಿತ್ತು, ದೊಡ್ಡ ಬುತ್ತಿ ನೀರಿನ ಬಿಂದಿಗೆ ಹೊತ್ತು, ಕೂಲಿಯಾಳುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಮ ಸಮನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ರಾತ್ರಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ಬೀಸು ಕಲ್ಲಿಗೆ ಕುಳಿತು ಹಿಟ್ಟುಮಾಡಿ, ರಾತ್ರಿಗೆ ರೊಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ, ಉಣಿಸಿ ಉಂಡು ಹಾಸಿಗೆಗುರುಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಕರುಳು ಚುರುಕ್ ಅನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯ ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೇನೋ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿಯ ದುಡಿತ ಒಂದು ದಿನ, ತಿಂಗಳು, ವರ್ಷದ್ದಲ್ಲ. ಅವಳ ಸಾವಿನವರೆಗೂ ಗಂಟುಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆ, ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ, ಏಳು ಜನ್ಮದ ಪಾಪ ಮಾಡಿರುವರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಖರೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಕ್ಕಳು ದೊಡ್ಡವರಾದರು. ಮಗಳು ಗೌರಿ ತಾಯಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಹತ್ತಿದ ಮೇಲೆ ಈಕೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸವುಡು ಸಿಗಹತ್ತಿತ್ತು. ಅದೂ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ. ಅವಳು ಹಿಂಗಾರು ಜೋಳದಂತೆ ನಳನಳಿಸ ಹತ್ತಿದ್ದಳು. ನನ್ನಾಕೆಗೆ ಮದುವೆ ಸಂಕಟ ತಂದಂತೆ, ನನಗೂ ವರಾನ್ವೇಷಣೆಯ ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿಸಿತ್ತು. ಉತ್ತಮ ಮನೆತನ ಸಿಗದಿದ್ದರೆ... ಎಂಬ ಕೊರಗು ಮನದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಣ್ಣಿನಂತೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ನೆರೆಹಳ್ಳಿಯ ಚಿರಪರಿಚಿತ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಧಾರೆ ಎರೆದವು. ತಲೆಭಾರ ಕಮ್ಮಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಅವಳು ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ನಡೆಯಲು ಹೋಗುವುದರದ ಮೂಲಕ ಉಳಿದ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಮದುವೆಯ ದಾರಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೋಟು ರಸ್ತೆ ಕ್ಲಿಯರ್ ಮಾಡುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಎಷ್ಟು ದಿನ ಒಗ್ಗಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಡುಕುಟುಂಬವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ದಿನ ನಡೆಯಲಿ... ಎಂದು ಮುಂದೂಡಹತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ವಧುಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳು ದೇಶದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತಕಿಗಳು ಒಳನುಸುಳುವಂತೆ ಒತ್ತಡ ತರುತ್ತಿದ್ದರೂ 'ಬಾಸಿಂಗ ಬಲ ಕೂಡಿ ಬಂದ್ರ ನಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈಗಿನವರು ನಮ್ಮಾತನ್ನ ಎಲ್ಲಿ ಕೇಳಾರು' ಎಂದು ಬಹು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಇವಳು, ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ,

'ನನ್ನ ಕೈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಸೋತು ಹೋಗ್ಯಾವಿ. ರುಂಟಿ ಬಿದ್ದು ಹೋಗೇದ. ಇನ್ನೂ ಮಾಡು ಮಾಡು ಅಂದ್ರ ಏಟಂತ ಮಾಡಲಿ. ನನ್ನ ವಾರಿಗೇರೆಲ್ಲ ಸೊಸೆರನ್ನ ತಂದು'

'ಒಟ್ಟಿನಪಾ ಅಂದ್ರ, ನಿನಗೂ ಸೊಸಿ ಕೈಯಾಗ ಕಮ್ಮುಗ ತಿನಬೇಕಂತ ಹೌದಲ್ಲೋ?' ಎಂದು ಹುಸಿ ನಗೆ ನಕ್ಕೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಜಾಡನ್ನು ಹಿಡಿದ ಆಕೆ,

'ಅಂದ್ರ, ಎಲ್ಲ ಸೊಸೇರು ಅಡ್ಡಾಡೇರು ಇರ್ತಾರಂತ ಮಾಡಿರೇನು? ಮ್ಯಾಗಿನ ಮನಿ ಅಂಬ್ರವ್ವ, ಮದ್ದೇರ ನಿಂಗವ್ವ ಸೊಸೇರ ಮ್ಯಾಗ ಎಲ್ಲ ಬುಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಆರಾಮವಾಗಿ ಅದಾರ ಗೊತ್ತೇನಿ? ಮುಂಜಾನೆ ಒಮ್ಮಿಗೆ ನ್ಯಾರಿಗಳ್ತಾರ. ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನ ಅವರ ವಗತ್ನಾಗಿ ಮಾಡ್ತಾರಂತ. ಏನು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡ್ಯಾರ್ ಅವರು?'

ನಾವಿಕ

‘ಆತಾತು. ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಎಷ್ಟು ಕಿಲೋ ಐತಂತ ನೋಡಾಮ ತಡಿ. ಬರೀ ಗ್ರಾಮ್ಯಷ್ಟು ಕಮ್ಮಿ ಇದ್ದೂ, ನೀನ ಅವರನ್ನ ಕುಂಡಿಸಿ ಸಾಕಬೇಕಾಗ್ತದೆ. ಊದಾದನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಬಾರಿಸಾದನ್ನ ತಗೊಂಡಂಗ ಆಗತೈತಿ... ಎಂದು ಹುಸಿ ಬಾಂಬ್ ಹಾಕಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಮಾಡಿದ ಚಿಮಣಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದೆ. ಆಕೆಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಗಲಿಬಿಲಿ ಉಂಟಾದದ್ದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡು,

‘ಅದು ಅವರವರ ಹಣೇಬಾರ ಬಿಡಿ. ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನ ನೆನೆಸಿಗೊಂಡು ಲಗ್ನ ಮಾಡದ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗ್ತೇನಿ? ಈಗಲೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಗುರವ್ವ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವಳನೋ ಓಡಿಸಿಗೊಂಡು ಹ್ವಾದ ಮ್ಯಾಗ ಲಗ್ನ ಮಾಡವಿದ್ದಿರೇನು’ ಅಂತ ಗೋಟಾಳಿ ಮಾಡಾರ್ತಿ, ಚರಿಗೆ ತಗೊಂಡು ಹ್ವಾದಾಗ’ ಹೊತ್ತು ಭಾಳ ಆಗಿತ್ತು ರೆಳ್ಳಿಗವಿದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ತನ್ನಿಂದ ತಾವ ಮುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು.

‘ಆತು. ದೌಡನ ಮದುವಿ ಮಾಡಾಣೇಳು’ ಎಂದು ಮಗ್ಗಲು ಹೊರಳಿಸಿದೆ. ನಿಧ್ವಯ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದೆ.

ಎದುರಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆ ಇದ್ದರೂ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸವಿಯಲೆಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯ? ಉತ್ತಮ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಕುವುದು ಸಾಹಸದ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಓದಿದ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುಡುಗಿಯರು ಅಷ್ಟು ಜಲ್ಡಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಎರಡೂ ಗುಣ ಇದ್ದ ಹುಡುಗಿಯರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷಣ ಇದ್ದ ಹುಡುಗಿಯರು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಂಬು ಇರುವವರಂತಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತೂ ಕೊಂಕಣ ಸುತ್ತಿ ಮೈಲಾರವನ್ನು ತಡಕಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಾಸಿಂಗ ಬಲ ಕೂಡಿ ಬಂತು, ವರ್ಷದ ವಧುವನ್ನೇಷಣದಲ್ಲಿ. ನಮಗೆ ಅನುರೂಪರಾಗಿದ್ದ ಸೊಸೆಯಂದಿರು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನನ್ನ ಮಡದಿಯ ಪುಣ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಋಷಿಯಿಂದ ದಿನ ನೂಕುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಮುದುಕರಾಗಿದ್ದ ನಾವೇ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಹಾಗಾಗಿ, ಹೊಸ ಮೊದಲಗಿತ್ತಿಯರಿಗೆ ಆಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿ, ಆಲಸ್ಯ ತೋರಿಸಲು ಕಾರಣಗಳೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಗಣೆ ಬಾಚಿದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ದೂರದ ತಿಪ್ಪೆಗೆ ಸಗಣೆ ಕಸ ಹೊತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ. ಆನಂತರ, ಅಂಡಗಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಜೋಡುಗೊಡಗಳಿಂದ ನೀರು ಹೊತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯರಿಬ್ಬರು, ಎತ್ತುಗಳ ದೇಖರೇಕಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಣವೆಯಿಂದ ಮೇವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಹೊತ್ತು ತಂದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೊಟ್ಟು ಹೊತ್ತು ತರುತ್ತಿದ್ದ. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಟೆ-ಕೂರಿಗೆ, ನೇಗಿಲು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನೆಟ್ಟು ಕಡಿಯುವುದು, ಕಳೆ ಗಿಡ ತೆಗೆಯುವುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ವೇಳೆ ಕಿರಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಂತೂ, ದೆವ್ವಾಳೆ ಕೊಯ್ದು ತರುವುದು, ನಾರು ಮಾಡುವುದು, ಅದರಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು

ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು, ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಣೆಕಟ್ಟು, ಲೊಡ್ಡು, ಮಗಡ, ಬಾರುಕೋಲುಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಗಂಟು ಹಾಕುವುದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ, ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದ ದಾಗಡಿ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕಾಗುವಷ್ಟು ಕಡ್ಡಿ ಪೊರಕೆ, ದನಗಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ವೃಥಾ ಖರ್ಚಿಗೆ ದಾರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರೈತರ ಬಾಳು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ತ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಾವಿಗೆ, ಗೌಲಿ, ಗುಳುಗಿ, ಚಂದ್ರಹಾರ, ಹಪ್ಪಳ-ಸಂಡಿಗೆ ತಯಾರಿಸಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಗ್ಗಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಳಸಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಪುಂಡಿಪಲ್ಯ, ಬೆಂಡೆ, ಚವಳಿಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ತಂದು ಕೊಯ್ದು ಒಣಗಿಸಿ ಬಾಳಕ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಲಿತ ಕುಂಬಳ ಕಾಯಿ ತಂದು ನೆಲುವಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಐದಾರು ತಿಂಗಳ ನಂತರವೂ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತ ಹುಣ್ಣಿವೆಗೆ ಹಾಕಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಂಚಿಖಂಡಿ ಪೂರ್ತಿ ವರ್ಷಕ್ಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೂ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಈಗ ರೊಕ್ಕದ ಬೆಳೆಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದು ದುಡಿಯಲಾರದ ಮುಗ್ಗಲುಗೇಡಿಗಳಾಗಿ, ಹಾಲನ್ನೂ ಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮಾಡುವವರಾರು? ಇದ್ದ ವೇಳೆಯನ್ನು ಟಿ.ವಿ ನುಂಗಿ ಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತದ್ದಲ್ಲ. ಆನಂತರ ನಾವು, ಪ್ರತಿ ರಾತ್ರಿ, ಮರುದಿನದ ಬೇಸಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಮಾಗಿ ಮಾಡುವುದು? ಯಾವ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರ ಹೇರುವುದು? ಯಾವ ಮಳೆ ಬಂದ ನಂತರ ಯಾವ ಯಾವ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಏನೇನು ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವುದು? ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕೊನೆಗೆ ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಮೂಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳುಗಟ್ಟಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು ಗುರುವಾಚ್ಚೆಯಂತೆ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರಂತೆ, ಯಾವುದೇ ತಲೆ ನೋವಿಲ್ಲದೇ ಮಕ್ಕಳು ತಂತಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಪೂರೈಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಊರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಮಾದರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಂದೊಂದು ಮಗುನ್ನು ಹೆತ್ತುಕೊಟ್ಟರು ಹಿರೆ ಸೊಸೆಯಂದಿರು. ಆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ನಾವು ಆಯಿ-ಅಜ್ಜರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಕೈಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅದಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಈರಪ್ಪ ಮತ್ತು ನಾರಪ್ಪಗಳು ಮದುವೆಗೆ ಮುಂದಾದೆವು. ಅವರಿಗೂ ಅನುರೂಪವಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ಸಿಕ್ಕವೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತೆಂದು ಆನಂತರ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದಾಗಿ, ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷ ಅಂತಹದ್ದೆನೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಮಕ್ಕಳಾದವು. ಮನೆಯ ಒಳಗೆ-ಹೊರಗೆ ಜನವೋ ಜನ. ಮನೆಯೆನ್ನುವುದು ದೇವಾಲಯವಾಗಿತ್ತು. ದೇವರ ಜಾಗಟೆ, ಘಂಟಾನಾದದಲ್ಲಿ ಸದಾ ತೇಲಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವರೇ, ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವವರೆಗೆ ಈ ಮನೆ ಹೀಗೇ ಇರಲಪ್ಪ ಎಂದು ಆ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಯೌವನದಲ್ಲಾದರೆ, ಎಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ

ಶಕ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಮುಖ್ಯನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಆಘಾತವನ್ನೂ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ದೇವರು, ಸಾಯುವ ಮಟ್ಟ ಹೀಗೇ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕಷ್ಟು... ಎಂದು ದೇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನಮಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಮೈಹಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಆದರೆ, ನಾವು ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದೆಲ್ಲ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯುವವರೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಆ ದೇವರನ್ನೇ ಅಟ್ಟಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸುಖ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಜಾಸ್ತಿ ಅನ್ನಿಸಿದರೆ, ಕಷ್ಟದ ಕಂತೆಯನ್ನು ಆ ದೇವರು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಗೂ ಅದೇ ಗತಿಯಾಯಿತು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ, ಹಿರೀಮಗನಿಗೆ ಎಂಥದೋ ಜ್ವರ ಬಂತು. ನಾಕೇ ದಿನ ನರಳಿದ್ದು. ಆದರೆ, ಐದನೆಯ ದಿನ ಮರಣಿಸಿದ. ನನ್ನವಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇವಳು ಧರೆಗಿಳಿದು ಹೋದಳು. ಮನೋರೋಗ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಅವಳು ಬಲು ಮೆತ್ತಗಾದಳು. ಸತ್ತವನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಹೊಣೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಅವಳ ಗಂಡ ಇಲ್ಲದ್ದಕ್ಕೆ ದುಡಿಯುವ ಎರಡು ಕೈಗಳು ಕಮ್ಮಿಯಾದವು. ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ನಾವೇಕೆ ದುಡಿಯಬೇಕು?... ಎಂದು ಇನ್ನುಳಿದ ಮೂರು ಸೊಸೆಯಂದಿರು ಮನೆಮುರುಕ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು, ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಳಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಕೈಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದೆವು. ಆದರೇನು? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯಂದಿರು ನಡೆ-ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯ ಒಡಕು ಗಂಟೆ ಸ್ವರ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸಿದ್ದರು. ಅಲೆಲೆ! ಏನೋ ಘಾತ ಆಗುವುದಿದೆಯಲ್ಲ... ಎಂದು ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ತೇಪೆ ಹಚ್ಚುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದೆವು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮದು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತ ದೇವರ ಸ್ಥಿತಿಯಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಗಳ ಉಪದೇಶ ಅವರಿಗೆ ಉಗುಳಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು, ತಂತಮ್ಮ ಹೆಂಡಂದಿರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹಾಳುಗಡವಿದರು. ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಹೋಳು ಮಾಡಿದರು, ಅದೂ ರಾಡಿ ರಂಪ ಮಾಡಿ. ಶಿಸ್ತಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ ಮನೆಗೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿ, ನಮಗಂತೂ ಆಕಾಶವೇ ಕಳಚಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಭೂತಕಾಲದ ಘೋರಿಯನ್ನು ಅಗೆದಗೆದು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟದ್ದೇ ಆಯಿತು. ಹೇಗೋ, ನಾವು ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುಪರ್ದಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ಜೀವನಾಂಶಕ್ಕೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆ ತೆಗೆದಿರಿಸಿದರು. ಬದುಕಲೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕೈಕಾಲು ಗಟ್ಟಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಕೂಳು-ನೀರನ್ನು ನಾವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಹ್ಯಾಗೆ ಇದ್ದ ಮನೆ ಹ್ಯಾಗಾಯಿತಲ್ಲ? ನಗುವವರ ಮುಂದೆ ಎಡವಿ ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತಲ್ಲ... ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಪ್ಪು ದಾಪುಗಾಲು ಇಟ್ಟು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಣ್ಣು ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿತ್ತು. ಚಿಂತೆಯ ಆ ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಡದ್ದನ್ನು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಭಸ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಹೋದ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಬದಲಿ, ಸಾಕಷ್ಟು ದೇಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿದರು. ಚೈನಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ನಾವು

ಆದಿಮಾನವರಂತೆ ಕಂಡೆವು. ನಮ್ಮನ್ನು ಮುದ್ದು ಮಾಡುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ರೋಗ ಎಲ್ಲಿ ತಗುಲುವವೋ, ಎಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೊಳಕಾಗುವವೋ ಎಂದು ನಮ್ಮತ್ತ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಬಸ್ಸಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆ ಶಾಲೆಯವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಚರ್ಮ ಸುಲಿದು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಇತರೆಯವರಂತೆ, ಇವರಿಗೂ ತಂತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಜಿನಿಯರರು, ಡಾಕ್ಟರು ಆಗಬೇಕೆಂದು ಓದಿಸಹತ್ತಿದರೇ ಹೊರತು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೋಟಿ ವಿದ್ಯೆಗಿಂತ ಮೇಟಿ ವಿದ್ಯೆ ಮೇಲೆಂಬ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಲು ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಮೂರು ಮಂದಿಯ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಎತ್ತು ನೋಡುವವರು? ಯಾರು ದನ ಕಾಯುವವರು? ಯಾರು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮೈ ಬಗ್ಗಿಸುವವರು, ಮೈಬಣ್ಣ ಕಪ್ಪು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು?

ಮಕ್ಕಳು, ಸೊಸೆಯಂದಿರು ಪೊರೆ ಬಿಚ್ಚಿದ ಹಾವಾಗಿದ್ದರು. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮೈಮುರಿ ದುಡಿತಕ್ಕೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕೈಗೆ ವಾಚು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಮಂದಿ, ಸಾಲವನು ಕೊಂಬಾಗ ಹಾಲೋಗ ರುಂಡಂತೆ, ಸಾಲಿಗರು ಬಂದು ಎಳೆವಾಗ ಕಿಬ್ಬದಿಯ ಕೀಲು ಮುರಿದಂತೆ... ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸದೇ, ಸಾಲವೆಂದರೆ, ಸಾವೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಹಬ್ಬವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಹೊಲ ಮನೆಗೆ ಓಡಾಡಲು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ಬೈಕ್ ಖರೀದಿಸಿದರು. ಬೈಕ್ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚ ಹೊಯ್ಯಲೂ ಬಳಸಹತ್ತಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ರೋಲು, ರಿಪೇರಿ ಅಂತ ಉಪರಾಟಿ ಖರ್ಚು. ಕೊನೆಯವನು ನಾನೇನು ಕಮ್ಮಿ ಅಂತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಖರೀದಿಸಿದ. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಸಾಮಕಾರನಾದವನು ಚಾಲಕ ಆದರೆ ಅವಮಾನವೆಂದು ತಿಳಿದು, ತಾನೇ ನಡೆಸದೇ ಡ್ರೈವರ್‌ನನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡ. ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರವಾಗಿದ್ದ ಜೋಳ ಎರಡನೆಯದೋ ಮೂರನೆಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೋ ಇಳಿಯಿತು. ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡವು. ಬೆಳೆಗಿದ್ದು ತಿನ್ನಲು ಕಟಗ ರೊಟ್ಟಿ ಅವರಿಗೆ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಡಿದರೆ, ಕೈ ನೋಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೆಂಗಸರು ತಗಾದೆ ತೆಗೆದರು. ಅವರ ವಿರುದ್ಧ ಅಪೀಲು ಹೋಗುವ ದನಿಯನ್ನು ಚೈನಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಡಸರು ಯಾವಾಗಲೋ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ, ಅವಲಕ್ಕಿ, ಸೂಸಲ, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು ಚಿತ್ತಾನ್ನ ಮತ್ತಿನ್ನಿನೇನೋ ನ್ಯಾರಿಗೆ ಸರದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತವು. ಆಫೀಸರ್ ಮಂದಿ ಊಟ ಬಾಯಿ ಸೇರಹತ್ತಲು, ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡನ್ನದೇ, ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೈಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹೀಗಾಗಿ, ಎಲ್ಲರೂ ಏಕ್ ದಿನ್ ಕಾ ರಾಜಾ/ರಾಣಿಯರಂತೆ ಮೆರೆಯ ಹತ್ತಿದರು! ನಾನು ಅವರ ದೌಲತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿವರ ಮುಂದೆ ಆಡಿದ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾದವು. ಮತ್ತು ನಾವು ಅವರ ಮಾನ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವೆಂದು ಪ್ರತಿ ವಾಗ್ದಾಳಿ! ನಾವು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನಳ್ಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡೆವು... ಯೋಚನೆಯ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜ ಬುಗುಟುಗಲ್ಲಿಗೆ ಎಡವಿ ಬೀಳಬೇಕಿತ್ತು. ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡ. ಸರಕ್ಕನೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ ಸಂಜೀವ,

ನಾವಿಕ

‘ಅಜ್ಜಾರ ಹುಷಾರ್. ಎಡವಿ ಬಿದ್ದುಗಿದ್ದಿರಿ’ ಎಂದು ಅಡರಾಸಿ ಕೈಹಿಡಿದ.

‘ದ್ಯಾಸ್ ತಪ್ಪಿದರ ಹೀಂಗೆ ಆಗೂದು ನೋಡು ಸಂಜೀವ’ ಎಂದು ಹುಸಿ ನಗೆ ಬೀರಿದ.

‘ಹೌದು. ನೀವು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಎಲ್ಲಾದಕೂ ಲಾಗೂ ಆಗತೈತ್ತಿ ಅಜ್ಜಾರ’

‘ಇದು ಗೌಡ್ರ ಮನಿ ಅಲ? ದಾರಿ ಸಾಪು ಐತಿ. ಕೈಬಿಡು... ಎಂದು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತು ಒಂದು ಸುತ್ತು ನೋಡಿದ. ಒಂದಿಷ್ಟು ಹುಸಿನಗು, ಬತ್ತಿದ್ದ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮೂಡಿ ಮಾಯವಾಯಿತು.

ಊರಿಗೇ ಗೌಡನಾಗಿದ್ದ ಮುದುಕಪ್ಪಗೌಡ. ಆದರೂ ಮನೆಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಪಿಂಜಾರನಾಗಿದ್ದ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೋ, ಪಾಂಡವರ ದ್ರೌಪದಿ ಐದು ಮಂದಿ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗಂಡನ್ನು ಬಗಸಿದಂತೆ, ಈ ಮುದುಕಪ್ಪನ ಹೆಂಡತಿ ಆರು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಐಯ್ಯನೋರ ಈರಯ್ಯನನ್ನು ಯಾವ ಮುಚ್ಚು ಮರೆ ಇಲ್ಲದೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ಗಟವಾಣಿ. ಮೇಲಾಗಿ ಗೌಡನ ಹೆಂಡತಿ. ಆಕೆಯ ಹಾದರವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಎತ್ತಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತೇ? ಪಾಪದ ಆ ಗೌಡ ನಾನೂ ಒಂದೇ ವಾರಿಗೆಯವರು. ಪೋಲಿಸ್ ಮತ್ತು ಮಾಲಿಗೌಡನಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಪೋಲೀಸರ ಸಂಪರ್ಕವಿತ್ತು. ಆ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಬಾಯಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ತಳವಾರ, ವಾಲಿಕಾರರ ಬೆಂಗಾವಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಜಾತ್ರಿ, ಬನ್ನಿ ಮುಡಿಯುವ ದಿನ, ಉಗಾದಿ ದಿನ, ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಸುವುದು, ಆ ಗೌಡನ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹವಾಲಾರ, ಘೌಜದಾರ, ಮಾಮಲೇದಾರರು ಬಂದರೆ, ಇವನ ಮೆಹರ್ಬಾನಿ ಇರಬೇಕಿತ್ತು. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಜಗಳವನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಬೆದರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ದೊಡ್ಡಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪನು ಹೆಚ್ಚಿಗೇ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ‘ಸುಳ್ಳು ಖೋಡಿ, ರೇಡಿಯೋ’ ಎಂದೆಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದವರೇ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವನ ಮಕ್ಕಳು, ಅವನಂತೆಯೂ ಆಗದೇ ರೈತಾಪಿ ಜನರೂ ಆಗದೇ, ಅವರಪ್ಪ ನೆಯ್ತಿದ್ದ ಖನಗಂಡ ಆಸ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಉಡುದಾರಕ್ಕೆ ಮಾರಿಕೊಂಡವು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಊರು ಸುಟ್ಟರೂ ಹನುಮಪ್ಪ ಹೊರಗೆ ಎನ್ನುವಂತೆ, ಊರ ಹೊರಗಿದ್ದ ಹನುಮಂತ ದೇವರಿಗೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಬಿಟ್ಟು, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದ. ಈ ದೇವರ ಪೂಜಾರಿಗಳೂ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಸಿ ಬೆದರಿಸಿ ಬರೀ ಶಾವಿಗೇ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವರು! ಆದರೀಗ ಒಂದೇ ಮನೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ, ನಿನ್ನ ಈ ಗುಡಿ ಸಾಲಿಗುಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪೌಳಿ, ಸುಗ್ಗಿ ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮೂರಿನ ಗಂಡಸರ ವೇಳೆ ಕಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ, ಸಾಹಸ ಮೆರೆಯಲಿಕ್ಕೆ, ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ, ಕರಡಿ ಆಡಿಸುವವರಿಗೆ, ಗಂಗೆತ್ತಿನವರಿಗೆ, ಹೆಳವರಿಗೆ, ಮುತ್ತುಗಾರರಿಗೆ, ಗುಡಾರ

ಮಾರುವವರಿಗೆ, ಹೊತ್ತುಮೀರಿ ಬರುವ ಪರದೇಶಿ ಯಾತ್ರಿಕರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ತಾಣವಾಗಿತ್ತು ನನ್ನೊಡೆಯಾ ಎಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಆ ಜಮಾನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮುಂದಡಿಯಿಟ್ಟ.

‘ಅಜ್ಜಾರ. ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ನಡೆದರ ಆತ್ರಿ. ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಬರುತ್ತಿ. ಜ್ಯಾಸ್ತಿ ಕಕ್ಕಸುಬಡುವಂಗಿಲಿ’ ಎಂದ ಸಂಜೀವ, ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ತುಂಡು ಮಾಡಿದ್ದ. ಸಂಜೀವನತ್ತ ನೋಡಿದ ಆ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನಿಗೆ, ತನ್ನ ಕರುಳ ಕುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಜೀವನ ಉಪಕಾರದ ಒಂದು ಅಂಶ ಇದ್ದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ನಾನೂ ಅದೇ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಗೇಣು ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೇ ಆಲ್ಪರಿದು ಊರುಬಿಡುವ ಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ಅತ್ತ ಮಳೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೊಲ ಪಡ ಬಿದ್ದವು. ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಕೈಸಾಲ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಚಕ್ರಬಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು, ಮಕ್ಕಳು ಬೋರು ಕೊರಿಸಿದರು. ಎರಡು ವರ್ಷ ಬಿದ್ದ ಬರಕ್ಕೆ ಅವೂ ಬತ್ತಿ, ಕೊನೆಯ ಮಗನ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಹರಾಜಾಯಿತು. ಹೊಲಮನೆಗೂ ಕುತ್ತ ಬಂತು. ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಗುಳೆ ಹೋದರು. ಸಣ್ಣವ ನೇಣಿಗೆ ಶರಣಾಗಿ ನನಗೆ ಕಂಬನಿಯ ಕಡಲಿನ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಿದ. ನನಗೋ, ನೀರು-ಕೂಳು ಕೊಡುವವರೇ ಗತಿ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಅವರಿವರು ಅಕ್ಕಿ ಭಾಗ್ಯ, ಅನ್ನಭಾಗ್ಯ, ಪಿಂಚಣಿ ಏನೇನೋ ಅಂದರು. ಆದರೆ, ಹೊಲ ಮನೆ ಇದ್ದ ನಾನು ಆ ಹರಾಮಿ ಕೂಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಅರಿತವರು ಬೇಡವೆಂದರೂ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದರು. ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಬುತ್ತಿ ವಜ್ಜೆ ಆಗುವಂತೆ, ಕೊಡುವವರಾದರೂ ಎಷ್ಟು ದಿನವೆಂದು ಕೊಟ್ಟಾರು? ಕೊನೆಗೆ ಸಣ್ಣ ಮಗ ಹೋದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಭೂಮಿಯ ಋಣ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವಂತೆ, ಈ ಸಂಜೀವ, ನನ್ನ ಕಷ್ಟ ನೋಡಲಾರದೇ ಅವನಪ್ಪನ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ಪಣ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದೂ ಒಂದು ಬಾಕಿಯಿತ್ತು. ಅದೂ ಆಗಲಿ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ, ಪೀಂಯ್.... ಎಂಬ ಹಾರನ್ ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

‘ಅಜ್ಜಾರ, ಹತ್ತರ ಗಾಡಿ ಬಂತು ಬರ್ಪಿ’ ಎಂದು ಭಲೇ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಂಜೀವ ಕೂಗಿ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದ.

ಕೆಂಪನೆಯ ಬಸ್ಸು ಮರದೆತ್ತರದಷ್ಟು ಧೂಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕುಡಿದು ಕೆಮ್ಮಿ ನಿಂತಿತು. ಜನ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಯಾರೋ ಅಂದರು. ‘ಹೇ, ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನಿಗೆ ದಾರಿ ಬಿಡೋಯಿ ನಿಮ. ಮುಪ್ಪಾನು ಮುದುಕ’ ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಹೇಳಿದರು. ‘ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹತ್ತಲಿಬಿಡಿ. ನಮ್ಮ ನಂಬುಂಡಗ ಹೇಳಿ ಸೀಟು ಹಿಡಿಸೀನಿ’ ಮತ್ಯಾರೋ, ‘ಹೇ ಸಂಜು. ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ್ನ ವಾಜ್ಜಿಯಿಂದ ಪಾಜೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬಾರೋ. ನಿನಗ ಮನಗಂಡ ಪುಣ್ಯ ಬರ್ತತಿ ಅಂತಂದ. ಇತ್ತರಿಂದ ಅಂತಹ ಹಲವು ಮರುಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನಿಗೆ

ನಗಬೇಕೋ ಅಳಬೇಕೋ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಾಳುವ ನಡೆಸಿರುವ ನಾನು, ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಣ್ಣಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ, ವೃತ್ತಿಕ್ರವಾಗಿ ನಾನು ಈ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕಿದೆ. ಹಾಯ್ ವಿಧಿಯೇ ಎಂದುಕೊಂಡಾಗ, ದುಃಖ ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂತು. ಹೃದಯ ಭಾರವಾಗಿ, ಕಂಬನಿ ದಳ ದಳನೆ ಕೊರಕಲು ನೆರಿಗೆಗಳಿದ್ದ ಕೆನ್ನೆಯ ಮೇಲೆ ಇಳಿಯಹತ್ತಿದವು. ಅದಾವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸದ ಸಂಜೀವ, ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು ಬಸ್ ಹತ್ತಿಸಿದ. ನಂಜುಂಡ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ್ದ ಸೀಟಿನ ಮೇಲೆ ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ, ತಾನೂ ಕುಳಿತ. ತನ್ನ ಒಡಲೊಳಗಿನ ನರರ ತಳಮಳ ತಲ್ಲಣಗಳಿಗೆ ಕಿವುಡಾಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಬಸ್ ಬುರ್... ಎನ್ನುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೌಡಾಯಿಸಿ ಬಂದ ಹತ್ತಿಪ್ಪತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಗುಂಪು ಆ ಬಸ್ಸನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಬಸಮ್ಮ ಎಂಬಾಕೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗಿ, ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ

ಕೈಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತ, 'ಅಜ್ಜಾರ, ನೀವೇನೂ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಹಿಳಾ ಸಂಘದಾಗ ಅರವತ್ತು ಮಂದಿ ಇದ್ದೀವಿ. ನೀವು ಸಾಯೂಮಟಾ ನಿಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಹೊಣೆ ನಮ್ಮದು... ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯತ್ತ, ಪ್ರಾಸೆಂಜರರ ದೃಷ್ಟಿ ಹೊರಳಿತ್ತು. ಮೊದಲಿಗೆ, ಬಸ್ಸು ಹೊರಡುವಾಗ ಈ ತಾಯಿದೇನು? ಎಂದು ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಂದಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಧನ್ಯತಾ ಭಾವ ಲಾಸ್ಯವಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಮೂವರೂ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಯುವವರೆಗೆ ಕಾದಿದ್ದ ಬಸ್ಸು, ಬುರ್ರೆಂದು ಟಾ.. ಟಾ.. ಮಾಡುತ್ತ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಗುರಪ್ಪಜ್ಜನ ಬಾಯಿ, ಹಿಡಿಸದ ಸಂತಸದಿಂದ ಭೂಮಿಯಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿತ್ತು. ಅಜ್ಜನ ಮಾಸಿದ ಕನೀನಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಅರವತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು ನರ್ತಿಸಿದಂತೆ, ತಾನು ಕೊಳಲು ಹಿಡಿದ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಹತ್ತಿತು.

'ಪ್ರಥಮ ಪ್ರೇಮ ಪತ್ರ'

ಓ ನಲ್ಲೇ,
ನಿನ್ನ
ಪ್ರಥಮ
ಪ್ರೇಮ - ಪತ್ರವನ್ನು
ಒಮ್ಮೆಯಲ್ಲ,
ಹತ್ತಲ್ಲ,
ನೂರಾರು ಬಾರಿ
ಓದಿದ್ದೇನೆ.
ಇನ್ನೂ ಓದುತ್ತಲೇ
ಇದ್ದೇನೆ.

ಆಹಾ,
ಅದೇನು
ಬರಹ!

ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ
ಅರ್ಥವಾಗದ,
ನಿನ್ನ
ಕೈ ಬರಹ!!

- ಬಸವರಾಜ್ ಬೆಂಕಿ
ಆಲ್ಪಿನಿ, ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್

ಸಂಸಾರದ ಗುಟ್ಟು

- ಆರುಡಿ ರಾಜಗೋಪಾಲ್
ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ, ಒಹಾಯೋ

ಒಮ್ಮೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಾಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ವಿಷಯ. ಕಣ್ಣಿಂದ, ಒಂದು ಪಾತ್ರೇಲಿ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಅನ್ನ, ಇನ್ನೊಂದು ಪಾತ್ರೇಲಿ ಬಿಸಿ ಸಾರು. ತಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಚಮಚ ಅನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕೊಂಡೆ. ಹಾ ಹ.. ಉದುರುದುರಾಗಿ, ಘಮ ಘಮ ಅಂತಿರೋ ಬಾಸ್ಮತಿ ಅನ್ನ. ಸುಂದರವಾದ ಅನುಭವ. ನಂತರ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾರು ಹಾಕೊಂಡೆ, ಟೇಸ್ಟ್ ಮಾಡಕ್ಕೆ. ಸಾರಿನ ಪುಡಿ, ಇಂಗು, ಸಾಸಿವೆ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಟೊಮೆಟೊ ಇವುಗಳ ಸೇರಿಕೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಎಲ್ಲೋ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯ್ತು, ಆದ್ರೆ ಒಳ್ಳೆ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ!! ಸರಿ, ನನ್ನ ತಟ್ಟೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನ, ಸಾರು ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಊಟ ಶುರು ಮಾಡ್ಲೆ. ಹೊರಗಡೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಳಿ ಬೇರೆ. ಇಂಥ ಟೈಮ್ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ಎರಡು ಸಲ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕೊಂಡೆ. ಮೂರನೆ ಸಲ ತಿನ್ನೋವಾಗ, ಏನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಜುಗರ ಆಯ್ತು. ಬಹುಶ ನಾನು ಅಂದೊಂಡರ ಟೇಸ್ಟ್ ಬರ್ಲಿಲ್ಲ ಅನ್ನತ್ತೆ. ಯೋಚ್ಚೆ ಮಾಡ್ಲೆ ಏನಾಗಿದೆ ಅಂತ. ಈಗ್ತಾನೆ, ಊಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಟೇಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಡೀನಿ, ಎರಡೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಆದ್ರೂ ಯಾಕೆ ಹೀಗೆ ಅಂತ. ನಮ್ಮ ಮನೇಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮರ ಇದೆ, ನನ್ನ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕರೆಕಾಣ್ತೆ. ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಕೂತ್ಕೊಂಡು, ಮೆದುಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲ್ಸ ಹಚ್ಚಿ. ಜ್ಞಾನೋದಯ ಆಯ್ತು. ಅನ್ನ, ಸಾರು ಎರಡೂ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಆದ್ರೆ, ಮಿಕ್ಸ್ ಮಾಡ್ಲಾಗ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸೇರ್ಕೊತಾ ಇಲ್ಲ ಅಂತ. ಅನ್ನ ಉದುರು, ಸಾರು ತಿಳಿ. ಅನ್ನದ ಕಾಳಿನಲ್ಲಿ ಸಾರು ಇಳಿದ್ರೆ, ಆಗ ಅವುಗಳ ಟೇಸ್ಟ್ ಎಂಜಾಯ್ ಮಾಡ್ಲೋದು. ಈಗ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ

ಇದ್ದರೂ, ಇದ್ದಂಗೂ ಇವೆ, ಇಲ್ಲದ್ದಂಗೂ ಇವೆ. ಬರಿ ಅನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿನ್ನೋದು. ಸಾರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡೀಬೋದು. ಆದರೆ ಊಟ ಅಂತ ಆಗ್ಲೇಕಾದ್ರೆ, ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇರ್ಬೇಕು, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಇರ್ಬೇಕು. ಹಾಗಾದ್ರೆ ಏನ್ ಮಾಡ್ಲೇಕು? ಆ ಮರದ ಖೋಟ ಮುಗಿತು ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮರ ಹುಡುಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಯ್ತು. ಅನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೆದುವಾಗಿದ್ದೆ ಸಾರು ಅದ್ರಲ್ಲಿ ಇಳಿಯತ್ತೆ ಅಂತ? ನನ್ನ ಅದ್ರುಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಿಡ್ಲೆ ಅನ್ನ ಇತ್ತು. ಸರಿ ಬೇರೆ ತಟ್ಟೆಲಿ ಮಿಡ್ಲೆ ಅನ್ನ, ಅದೇ ತಿಳಿ ಸಾರು ಹಾಕೊಂಡೆ. ಈ ಸಲ ಟೇಸ್ಟ್ ಮೊದಲಿಗಿನ್ನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ರೂ ಪೂರ್ತಿ ಸಮಾಧಾನ ಇಲ್ಲ. ಸಾರು ಅನ್ನದ ಹತ್ತ ಬಂದ್ರೂನೂ, ಸ್ವಲ್ಪ ಸಂಕೋಚ ತೋರಿಸ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ತಿಳಿ ಸಾರು ಬದ್ಲು, ಸಾರಿನ ಪಾತ್ರೇಲಿ ಕೆಳಗಡೆಯಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಟ್ಟಿಗಿರೋ ಸಾರು ಹಾಕೊಂಡೆ. ಅದೇ ಸಾರು, ಅದೇ ಟೇಸ್ಟ್, ಆದ್ರೆ ಈ ಸಲ ಆದ ಅನುಭವ ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಅನ್ನ ಮಿಡ್ಲೆ ಆಗ್ಲೇಕು ಸರಿ, ಅದರ ಜೊತೆ ಸಾರೂ ಗಟ್ಟಿ ಆಗಿರ್ಬೇಕು. ಆಗ ಅನ್ನಿಸ್ತು, ಇದ್ರಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಅರ್ಥ ಇದೆ ಅಂತ. ಸಾರಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ನ ಇಲ್ಲ, ಅನ್ನ ಇಲ್ಲದೆ ಸಾರಿಲ್ಲ. ನನ್ನಾಡಿಗೆ ನಾನು ಉದುರಾಗಿರ್ತೀನಿ ಅಥವಾ ತಿಳಿಯಾಗಿರ್ತೀನಿ ಅಂದ್ರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ಜೀವನ, ಸಂಸಾರ ಎಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಅಲ್ವ? ಎರಡೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಬೇಕು. ಇದೇ ಸಂಸಾರದ ಗುಟ್ಟು. ನಮ್ಮನೇಲಿ ಎರಡೇ ಮರ ಇರೋದು. ಅದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಯೋಚ್ಚೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತ್ ಹೋಯ್ತು.

ಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ
-ಒಂದು ಅಣಕು ಗೀತೆ

(ವಾರ ಬಂತಮ್ಮಾ ಗುರುವಾರ ಬಂತಮ್ಮಾ ಧಾಟಿ)

- ಬೇಲೂರು ರಾಮಮೂರ್ತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ
ಕೋಪದ ಮುಖವಣ್ಣಾ ಸುಡುಕೋಪದ ಮುಖವಣ್ಣಾ
ನಿಮಿಷಮಾತ್ರದಲಿ ಜನುಮ ಜಾಲಾಡಿ ಬೆಂಡು ತೆಗೆವಳಣ್ಣಾ
ಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ

ಇಂಥಾ ಹೆಂಡತೀನ ಸಮಾಧಾನಿಸೋದು ಹೀಗೆ

ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿರಣ್ಣಾ
ನಂಬುವ ಹುಸಿಯ ಪೋಣಿಸಣ್ಣಾ
ರುಚಿಯಿಲ್ಲದಡಿಗೆ ಸವಿಯೂಟವೆಂದು
ಅವಳಂಥ ಹೆಣ್ಣು ಮನೆದೀಪವೆಂದು
ಕೊಂಡಾಡಿ ಹಾಡಿರಣ್ಣಾ

ಶಿಸ್ತು ತೋರಿರಣ್ಣಾ
ಬರಿದೆ ನಟನೆ ಮಾಡಿರಣ್ಣಾ
ಹಲ್ಲುಬ್ಬು ಅವಳ ಮುಖದಂದವೆಂದು
ಮಾಲ್ಗಣ್ಣು ಚೆಲುವ ಚಿತ್ತಾರವೆಂದು
ರಮಿಸುತ್ತಾ ಹಾಡಿರಣ್ಣಾ

ಬಳೆಯ ತನ್ನಿರಣ್ಣಾ
ಸೊಂಟಕೆ ಡಾಬು ಹಾಕಿರಣ್ಣಾ
ಸುತ್ತಳತೆ ಅವಳ ನಡುವ ಚೆಲುವೆಂದು
ಹಂಸನಡಿಗೇ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂದು
ಕಪೋಲ ಸವರಿರಣ್ಣಾ

ಕೋಪ ತಣಿಸಿರಣ್ಣಾ
ಸರಸದಲಿ ಬರಸೆಳೆದು ತಬ್ಬಿರಣ್ಣಾ
ತಂದಿದ್ದ ಒಡವೆ ಗಿಲೀಟಿನದೆನುವ
ಆಡಿದ ಮಾತೆಲ್ಲ ಹುಸಿ ಬಾಣಗಳೆನುವ
ಗುಟ್ಟನು ಕಾಪಾಡಿರಣ್ಣಾ

ಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ
ಚೆಲುವೇ ಅವಳಣ್ಣಾ, ಅವಳೇ ಚೆಲುವಣ್ಣಾ
ನೀವಾಡಿದಾ ಹುಸಿಮಾತಿಂದ ಮರುಳಾಗಿ ಬಿಡುವಳಣ್ಣಾ
ಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ ಶ್ರೀಮತಿಯ ನೋಡಿರಣ್ಣಾ.

ಕಸ ಕಸ ಕಸವೆಂದು

(ಧಾಟಿ ಕುಲ ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು-ಕನಕ ದಾಸರ ಕ್ಷಮೆ ಕೋರಿ)

- ಬೇಲೂರು ರಾಮಮೂರ್ತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕಸ ಕಸ ಕಸವೆಂದು ಕೊಸಕಾಡದಿರಿ
ಈ ಕಸದ ಮಹಿಮೆಯನೇನಾದರು ಬಲ್ಲಿರಾ ಬಲ್ಲಿರಾ
ಕಸ ಕಸ ಕಸವೆಂದು ಕೊಸಕಾಡದಿರಿ

ಊರಿನ ಹಾದಿಗಳೆಲ್ಲ, ಕಸದಾ ಗುಂಡಿಗಳಾಗಿ
ರೋಗ ರುಜಿನಗಳ ತವರೂರಾಗಿ
ಕಸವಿಲ್ಲದ ಸ್ಥಳವಂತೂ ಈ ಊರಲೇ ಇಲ್ಲವಯ್ಯಾ
ಕಸವೇ ನುಂಗಣ್ಣರ ನಾಕ ಕಂಡ್ಯ ಮನುಜಾ

ಕಸವೇ ಎಲ್ಲ ತಿನ್ನಪ್ಪಗಳಿಗೂ ಬೇಕಲ್ಲವೇ
ಕಸದಿಂದ ಮಹಲು ಕಟ್ಟಿದವರನೇನಾದರೂ ಬಲ್ಲಿರಾ
ಕಸದಾ ಗೊಪುರದೀ ಕಂಡವರು ಧನಕನಕ
ಧನವು ಅವರಿಗೆ ವಾಸನೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೋ ಭವಿಕಾ

ಕಸವೇ ಉಸಿರಾಗಿ, ಕಸವೇ ಬದುಕಾಗಿ
ಕಸದಿಂದಲೇ ಜೇಬು ತುಂಬುವುದೇ ನಿಜವಾಗಿ
ಕಸದಾ ಟೆಂಡರ್‌ಗೆ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಬಡಿದಾಡಿ
ಲಾರಿ ಲಾರಿಯಲಿ ಕಮೀಷನ್ ಗಳಿಸುವರೋ ಮಾನವಾ

ಕಸ ಕಸ ಕಸವೆಂದು ಕೊಸಕಾಡದಿರಿ
ಈ ಕಸದ ಮಹಿಮೆಯನೇನಾದರು ಬಲ್ಲಿರಾ ಬಲ್ಲಿರಾ
ಕಸ ಕಸ ಕಸವೆಂದು ಕೊಸಕಾಡದಿರಿ.

ಶ್ರೀ “ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕ ರಾವ್‌ಬಹದ್ದೂರ್” ಗುಬ್ಬಿ ತೋಟದಪ್ಪನವರು

-ಟಿ. ಎಸ್. ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾದೇವಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಅಸಂಖ್ಯ ಕಲಾಕಾರರು, ಸಂತರು, ಶರಣರು ಹಾಗೂ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು, ಧರ್ಮಾತ್ಮರೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾನ್ ಚೇತನಗಳ ತವರು.

ಅನೇಕಾನೇಕ ಪುಣ್ಯಜೀವರು ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಈ ನಾಡಿನ ಬೆಂಗಳೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ತಾರೆಯೊಂದು ಉದಯವಾಯಿತು. ಅವರೇ ಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ತಕ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಗುಬ್ಬಿ ತೋಟದಪ್ಪನವರು.

ತೋಟದಪ್ಪನವರ ಪೂರ್ವಜರು ಮೊದಲು ಸೂಲಿಬೆಲೆಯವರಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಮಿತ್ತ ಗುಬ್ಬಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ಅವರ ವಂಶವೃಕ್ಷದ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ರುದ್ರಣ್ಣನವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮಾಮೂಲುಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ರುದ್ರಣ್ಣ ಚನ್ನಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ವರಪುತ್ರನೇ ಗುಬ್ಬಿ ತೋಟದಪ್ಪನವರು. ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ನಯ ವಿನಯವಂತ ಸಜ್ಜನರಾಗಿ ಬೆಳೆದ ತೋಟದಪ್ಪನವರು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಚತುರತೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಹಾಗೂ ಸೌಜನ್ಯತೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಜೊತೆ ವ್ಯಾಪಾರ ವೃತ್ತಿಗಳಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಬಹುಬೇಗ ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ 16ನೇಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಅವರಿಗೆ ಪಿತೃವಿಯೋಗವಾಯಿತು. ಈ ಆಘಾತದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಗೌರಮ್ಮನೆಂಬ ವಧುವಿನೊಂದಿಗೆ ಇವರ ವಿವಾಹವಾಯಿತು. ತೋಟದಪ್ಪನವರ ವ್ಯಾಪಾರ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಏರಿತು, ಆದರೆ ದೈವೇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಮೀರುವವರಾರು? ತೋಟದಪ್ಪನವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು ಬಹುಬೇಗ ಅಕಾಲಮರಣಕ್ಕೀಡಾದುವು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಗೊಳಗಾದರು. ಅವರ ಸಾಧ್ವಿ ಪತ್ನಿ ಗೌರಮ್ಮನವರು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿ ಪತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಆಕೆಗೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ತೋಟದಪ್ಪನವರು ಖಿನ್ನತೆಗೊಳಗಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ವಿಮುಖರಾಗ ತೊಡಗಿದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೌರಮ್ಮನವರು ತಮ್ಮ ಒಡಲರಿಯನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪತಿಗೆ ಮನ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿದರು. ಪತಿ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಖಿಯಾಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ಅವರ ಈ ನಡೆ ಒಬ್ಬ

ಆದರ್ಶಸತಿಯ ನಡೆಯಾಯಿತು. “ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಅಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ” ಎಂದು ಗೌರಮ್ಮನವರು ತೋಟದಪ್ಪನವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜಕ್ಕೂ ತೋಟದಪ್ಪನವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಲು ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಇದೇ ಅಲ್ಲವೇ “ಒಬ್ಬ ಗಂಡಸಿನ ಅಭ್ಯುದಯದ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳೆ ಇರುತ್ತಾಳೆ” ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಡಿ.

ಇನ್ನು ಗೌರಮ್ಮನವರ ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿಳಿಯೋಣ ಹನ್ನೊಂದನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಪತಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಗೌರಮ್ಮನವರು ಅತ್ತೆಯ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದರು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಿನಂತೆ ಕೆಲಸದವರಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಗೋಸೇವೆ, ಬಾಗಿಲ ಸಾರಣಿ ಕಾರಣಿ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಗೃಹ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ 10 ರಿಂದ 12 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೋಟು ಕೆಲಸ, ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂದು ಬರುವವರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟೂ ಮಂದಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹುಷಾರು ತಪ್ಪಿದರೆ ಔಷಧೋಪಚಾರ, ಪಠ್ಯಾಹಾರ ಮುಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಇವರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಇನ್ನು ಪತಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲೂ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಮಹಾಸತಿಗೆ ಗೌರವಪೂರ್ಣ ನಮನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸೋಣ.

ಇನ್ನು ತೋಟದಪ್ಪನವರ ಭವ್ಯ ದಿವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿಜಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅವರೊಬ್ಬ ಸರಳ, ಸಾತ್ವಿಕ ನಿರಾಡಂಬರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಳು ಅಥವಾ ಗುಮಾಸ್ತರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧಜೀವನ ಶೈಲಿ, ದಯಾವಂತ, ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧಾಳು ತೋಟದಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕಟ್ಟಾಭಿಮಾನಿ. ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಅವರ ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠುರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ವೃತ್ತಿಯೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರು ಕಲಾಪ್ರೇಮಿ ಕೂಡ, ಆಗಾಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಸಂಗೀತ, ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕೊರಗಿನಿಂದ ಕುಗ್ಗಿದ ತೋಟದಪ್ಪನವರು ಪತ್ನಿಯ ಸಾಂತ್ವನದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾದರು. ಸರ್

ನಾವಿಕ

ಕೆ. ಪಿ. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಚೆಟ್ಟಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಬೆಂಗಳೂರು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣದ ಪಕ್ಕದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗೆ ತಂಗಲು ಧರ್ಮಭತ್ತ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಇದರ ಉದ್ಘಾಟನೆಯು ಶ್ರೀ ಮನ್ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯವರಿಂದ 11.02.1903ರಂದು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ತೋಟದಪ್ಪನವರು ದೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಗಿನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಠೇವಣಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದರ ಬಡ್ಡಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದರು.

ಇವರ ಈ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ರವರು 1905ರಲ್ಲಿ “ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತ” ಎಂಬ ಬಿರುದು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ 1910ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು “ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಈ ಬಿರುದುಗಳು ತೋಟದಪ್ಪನವರ ಸೇವೆ, ಧರ್ಮ, ಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ನಿಸ್ಪಹತೆಗಳಿಗೆ ಸಂದ ಅರ್ಹಗೌರವವಾಗಿದೆ.

ಗುಬ್ಬಿಯಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ತಕರಾಗಿ ಬಂದು ಇಂತಹ ಮಹಾದಾನಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದ ತೋಟದಪ್ಪನವರ ಹಿರಿಮೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದು. ತಮ್ಮ ಗಳಿಕೆಯ ಸಮಸ್ತ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಹಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆಗೆ ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿ ಮೇರುವಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ, ಮಠ ಮಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೂ “ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತ” ಮತ್ತು “ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್” ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಸಾರ್ಥಕ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ತೋಟದಪ್ಪನವರ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಒಂದು ನೂರು ಹದಿನೈದು ಸಾರ್ಥಕ ಸಂವತ್ಸರಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂದು ನಲವತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ ಮತ್ತು ಯಾತ್ರಿಕರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಧರ್ಮ ಭತ್ತ ಇಂದು ಬೃಹತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಇಂದು ಸುಮಾರು ಐದನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ಉಚಿತ ಊಟ, ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದು ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ

ಧರ್ಮಭತ್ತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಅದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಉಚಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ನಿಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬಡವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ 25 ರಿಂದ 30 ಸಾವಿರದವರೆಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾಲದ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ನಿಭಾಯಿಸಲು ಅಪಾರ ಹಣದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ಹಾಗೂ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದ ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಕೆ.ಪಿ.ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಚೆಟ್ಟಿಯವರಿಂದ ಈವರೆಗೆ ಐವತ್ತೈದು ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಇಷ್ಟೂ ಮಂದಿ ದಕ್ಷತೆ ನಿಷ್ಠತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಖಂಡಿತ ವಂದನೀಯರು, ಅಭಿನಂದನೀಯರು.

ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಖ್ಯಾತರಾದ ಕೆಲವರು:-

ನೂರಹನ್ನೊಂದು ವಸಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಡೆದಾಡುವ ದೇವರೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ, ಎಂಟು ಸಹಸ್ರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಊಟ ವಸತಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅನ್ನದಾಸೋಹ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಗಂಗೆಯ ಸಿದ್ಧಪುರುಷ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಡಾ|| ಶ್ರೀ ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರು, ಮತ್ತು ಮಾಜಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು.

ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ತ ಆಸ್ತಿ ಹಣ ಹಾಗೂ ತಾವು ವಾಸವಿದ್ದ ಮನೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಸಮಾಜದ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿ ತೋಟದಪ್ಪನವರು ಅಜರಾಮರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮಾತ್ಮ “ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್” “ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತ” ಗುಬ್ಬಿ ತೋಟದಪ್ಪನವರು ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ಆದರ್ಶ ಪುರುಷರಲ್ಲವೇ?

ಕವನ ಬರಿತಾನಂತ

- ಉಷಾ ಕೋಲ್ಟೆ
ಓಕ್‌ಬೂಕ್, ಇಲಿನಾಯ್

ನಾನು ಹೊಂಟೆ
ಕವನ ಬರಿತೀನಿ ಅಂತ
ನನ್ನ ಗಂಡನೇ ಬರಿತಾನೆ
ನಾನೂ ಬರಿತೀನಿ ಅಂತ

ಕುತ್ಸೊಂಡು ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ಡೆ
ಯಾವುದ್ರ ಮೇಲೆ ಬರೀಲಿ ಅಂತ
ಆಮೇಲೆ ಹೊಳಿತು
“ಪ್ರೀತಿ-ಪ್ರೇಮ” ಅಂದ್ರ
ಎಲ್ಲಾ ಓದುತಾರಂತ

ಅಂತೂ ಬರೆದೆ ಗಂಡನ ಹತ್ರ ತೋರ್ಸ್ದೆ
'ಶಹಬಾಸ್‌ಗಿರಿ' ಸಿಗಲಿ ಅಂತ
ಗಂಡ ಓದಿದ ಕಡೆಗನ್ನಿ ನೋಡ್ಡ
ಹೇಳೇ ಹೆಂಡ್ತಿ ಮದ್ದೆಗ್
ಮೊದ್ಲು ಯಾವನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೀ ಅಂತ?
ಪೇಚಾಡ್ತಾ ಹೇಳ್ತೆ
“ಒಬ್ಬನಾ ಇಬ್ಬರಾ
ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಲೇ ಇತ್ತು ಅಂತ”...!!!

ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ

- ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಪ್ಪ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಕನ್ನಡಿಗರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರು, ಕಷ್ಟ ಸಹಿಷ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತಾವು ನೆಲೆಸಿರುವ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತು ಆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅವರು ತಾವು ನೆಲೆಸಿರುವ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರು ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರಿದ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರೂ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಈ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ. ಇದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಅವರ ದುಡಿಮೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಈ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕನ್ನಡ ಆಚೆಗೆ ಹೋಗಿದೆ. ಕೆಂಪೇಗೌಡ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬಹು ದೂರದವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಬೆಳೆದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಇಂದು ದೇಶದ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ತನ್ನ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದೆ.

ಲಂಡನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಥೇಮ್ಸ್ ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಬಸವೇಶ್ವರರ ಪ್ರತಿಮೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶದ ಅನೇಕ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕ ದೇವರುಗಳ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪಾತ್ರ ಇರುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಶ್ರಮ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳಗಲಿ. ತನ್ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಲಿ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಒಂದು ವಿಶ್ವ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳಗಲಿ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸದಾಶಯ.

ಕನ್ನಡ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದಿನವರೆಗೆ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಒಂದೇ ಲಿಪಿ ಇತ್ತು. ಈಗಲೂ ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಲಿಪಿಗಳು ಸಾಮ್ಯತೆ ಹೊಂದಿವೆ. ಹಳೆಗನ್ನಡ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಷೆಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಯ ಬೇಕಾದರೆ ಅದು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶವೇ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿಯ ನೆಲೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಮಾರು 6500 ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ 26ನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೆಮ್ಮೆ. ಇಂತಹ ಹೆಮ್ಮೆ ಸದಾಕಾಲವೂ ನಮ್ಮದಾಗಿರಲಿ ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೊಂದುವುದು ಅಗತ್ಯ.

ಸಂಸಾರ - ಅಂದು ಇಂದು

- ರಮೇಶ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ವೆಸ್ಟ್‌ಬ್ಯೂಮ್‌ಫೀಲ್ಡ್, ಮಿಷಿಗನ್

ಒಟ್ಟಿ ಕೂಡಿ ಬಾಳುವ ಸಂಸಾರ
ಆಗಿತ್ತು ಬಹುಕಾಲ ಪ್ರತೀತಿ ಸಕಲರ
ಇರುತ್ತಿತ್ತು ಮನಛೇದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರ
ಮರೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಜೀವನ ಈ ಅಲ್ಪ ಕಿರಿಕಿರಿ

ಆಗುತ್ತಿದ್ದರು ಸುಖದುಃಖದಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು
ಬಾಳು ಸವಿಯುತ್ತ ಹರ್ಷದಿ ಇತ್ತು ಸಡಗರ
ಆತ್ಮೀಯತೆ ತುಳುಕಿ ಬೆಳೆದರು ತನುಜರು
ಗೌರವದಿ ಮರೆದರು ಪಿತ, ಪ್ರಪಿತಾಮಹರು

ಕಟ್ಟಹಾಕಿದರು ಹಿರಿಯರು ಸಂಭಂದದಿ ಅಪರಿಚಿತರ
ಸರಿಪಡಿಸಿದರು ಅನುಭವಸ್ವರು ಅಪಾರ್ಥಗಳ
ಖಂಡಿಸಿತು ಸಮಾಜ ವಿಘ್ನದನ ವಿವಾಹಿತರ
ದ್ವೇಷ ಮರೆತು ಸಾಗಿತು ಜೀವನ ಕೆಲವಾರು ತಲೆಮಾರು

ಹೆಮ್ಮೆಯಿತ್ತು ಮನೆತನದಿ, ಸ್ವಾರ್ಥ ಬದಿಗೊತ್ತಿ
ಗಳಿಸಿದದ ಅನುಭೋಗಿಸಿದರು ಸರಿಸಮಾನದಿ ಬುತ್ತಿ
ಆಸ್ತಿ, ಮನೆ, ಮಕ್ಕಳು, ಸಮಾಜವನು ಕಟ್ಟಿ
ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಉಳಿದರು ಜೀವನಪರ್ಯಂತ

ಬೆಳೆಯಿತು ವಿದೇಶ ಪ್ರಯಾಣ ಯುವಕರ ಉದ್ಯಮದಿ
ಮಾರ್ಪಾಡಿತು ಸಮಾಜ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಪ್ರಭಾವದಿ
ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ವಿವಾಹ ತಿರುಗಿತು ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹದಿ
ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿತು ಸಂಸಾರ, ಹಿರಿಯರ ತೊರೆದೀಗೊಂದಲದಿ

ಅಸಹನೆ ಮನೆಮಾಡಿತು ನವಯುವಕರಲ್ಲಿ
ತಾಳದಾದರು ಪ್ರಗತಿ ನೆರೆಹೊರೆಯರಲ್ಲಿ
ಮುಂದೂಡಿದರು ಸಂತಾನ ಪರಸ್ಪರ ಧನಗಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಇಲ್ಲದಾಯಿತು ಉಪದೇಶ ಹಿತಚಿಂತಕರ, ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ

ಕಿರಿದಾಯಿತು ಲಿಂಗಭೇದ ನವಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ
ಕುಗ್ಗಿತು ವಿವಾಹಸಂಭಂದ. ಸಮಾಜಗಟ್ಟಳೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ
ಕೂಡಿಬಾಳಲೆರಗಿದರು ಇರದೆ ಮದುವೆಯ ಸಂಕೋಲೆ
ಜನಿಸಿದರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಕನರಿಯದೆಲೆ

ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರಿವುದೋ ಸಮಾಜ ಈ ಕೋಲಾಹಲದಿ
ಮರುಳುವುದು ಸುಗ್ಗಾನ ಅರವತ್ತರ ಪ್ರಾಯದಿ
ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗದೋ ಕಳೆದ ಕೆಡಕುಗಳ, ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿ
ಎಚ್ಚರವಿರಲಿ ಮನುಜ ಮುಂದಿನ ಸರ್ವನಾಶದಿ.

ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನಗೊಂದು ಕವನ ?

- ಶ್ರೀಹರಿ ರಾಮಚಂದ್ರ (ರಾ. ಶ್ರೀ.)
ಲೂಯಿಸ್ ಸೆಂಟರ್, ಒಹಾಯೊ

ಬರೆಯಬೇಕೆ ನಾ ಒಂದು ಕವನ
ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನಗೊಂದು ಗವನ
ಇಹುದೆ ಎನಗೆ ಕವಿಯ ಭಾವನೆ, ಕಲ್ಪನೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ
ಬಲ್ಲೆನೇ ನಾ ನನ್ನ ನಾಡು, ನುಡಿ
ಇಹುದೆ ಎನಗೆ ಶಬ್ದಭಂಡಾರದ ಕೋಶ
ಆಡಬಲ್ಲೆನೇ ಪದ, ಅರ್ಥ ಜೋಡಣೆಗಳ ಮಾಂತ್ರಿಕ
ಕೂಗಬಲ್ಲೆನೇ ಮನಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೋಗಿಲೆಯ ಹಾಗೆ ವಸಂತದಲ್ಲಿ
ಕಾಣಬಲ್ಲೆನೇ ರವಿ, ಚಂದ್ರ ಕಾಣದ್ದನ್ನು
ಚಲಿಸಬಲ್ಲದೆ ನನ್ನ ಚಿತ್ತ ನಾಗಾಲೋಟದ ವೇಗದಲ್ಲಿ
ಯಾರಿಗೂ ಅಂಜದೆ, ಯಾರ ಭಾವನೆಗೂ ದಾಸನಾಗದೆ
ಬರೆಯಬಲ್ಲೆನೇ ಮಿಥ್ಯವಿಲ್ಲದ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು
ಬೊಕಳೆಯಲ್ಲದ ನೈಜತೆಯನ್ನು
ಬರೆಯಬಲ್ಲೆನೇ ಎನಗಿಚ್ಛಿಸಿದ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು

ಕಲ್ಪನೆಯ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ, ಸತ್ಯವೆ ನುಡಿಯಾಗಿ
ಆ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಭುವನೇಶ್ವರಿಯ
ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷ ಎನ್ನ ಮೇಲಿದ್ದರೆ ಪಡೆವೆ ನಾ
ಸತ್ಯವನು ನಿನ್ನ ಸತ್ಯನಿರ್ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ
ಕಲ್ಪನೆಯು ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಲ್ಲಿ
ಬರೆಯುವೆನು ನಾ ನನ್ನ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸೊಬಗು
ಮೆರೆಸುವಂತಹ ಒಂದು ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸಗವನ
ಆಗಬಲ್ಲೆನು ನಾ ಆ ತಾಯಿಯ ಸವಿಯ ಮಮತೆಯ ಪುತ್ರ
ಆಗಬಹುದು ತಮ್ಮೆಯ ಸವಿಯ ಕವಿ.

ಡಿ. ವಿ. ಜಿ. ಕಂಡ ಗೀತೆ

- ಕೋಟಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ
ಸಿನ್ನಿನಾಟಿ, ಒಹಾಯೋ

ನನಗೆ 9 ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಗೀತೆ ಪೂರ್ತಿ ಕಂಠಪಾಠವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಆರನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಆರು ಅಧ್ಯಾಯದ ಕಂಠಪಾಠ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಪಾರಿತೋಷಕ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅರ್ಧದ ಸುಳಿವು ಇರಲಿಲ್ಲ! ನನ್ನ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಭಾಷೆ ಪರಿಚಯದ ಮೇಲೆ ಅರ್ಧ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ಗೀತೆಯ "ಮೇಧಾವೀ ಛಿನ್ನ ಸಂಶಯಃ" ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಅಪಾರ್ಥ - "ಎಲ್ಲ ಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ, ಮೇಧಾವಿಗೆ ಸಹ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಶಯಗಳು ಇರುತ್ತವೆ"! ವಾಸ್ತವ ಅರ್ಥ "ಮೇಧಾವಿ ಎಲ್ಲ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ"! ಇನ್ನೊಂದು ವಾಕ್ಯ - "ಭೂಮಿರಾಪೋನಲೋವಾಯುಃ ಖಮ್ ಮನೋಬುದ್ಧಿರೇವಚ, ಅಹಂಕಾರ ಇತಿ ಯಂಮೇ ಭಿನ್ನಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಷ್ಟಧಾಃ" ಈ ರೀತಿ ಅರ್ಥ ಕಟ್ಟಿದೆ - "ಏನೋ ಒಂದು ಎಮ್.ಎ. ಡಿಗ್ರಿ ಪಾಸು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅಹಂಕಾರ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಾಲು ನಿಲ್ಲೋಲ್ಲ, ಗಾಳಿಲೇ ತೇಲಾಡಿ ಯಾರೂ ಹಿಡೀಲಾಗದ ಹಾಗೆ ಅಷ್ಟಾವಕ್ತ ಮಾಡ್ತಾರೆ"! ವಾಸ್ತವ ಅರ್ಥ - "ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಬೆಂಕಿ, ಗಾಳಿ,

ಆಕಾಶ, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರ ನನ್ನ (ಪರಮಾತ್ಮನ) ಅಷ್ಟ ಪ್ರಕೃತಿಗಳು"! ಅರ್ಥ ಅನರ್ಥವಾದರೂ ನನಗೆ ಗೀತೆ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮೇಲೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯಾಮೋಹ. ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ದಿಟವಾದ ಅರ್ಥ ಅರಿಯಲು ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಗೀತಾ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥ ಪಠಣ. ಸುಮಾರು ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅನುವಾದಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ 'ಜೀವನಧರ್ಮ ಯೋಗ' ಬಹಳ ಹಿಡಿಸಿತು. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದರೆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಿತ್ಯ ಜೀವನ ಬೆಳಗಿಸುವ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದು. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರು ಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇವಲ ಮೋಕ್ಷ ಶಾಸ್ತ್ರ ರೀತ್ಯಾ ಬಳಸಿ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದಿಂದ ಗೀತೆಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಕೊಟ್ಟು ಬೀಚಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊನೆ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಓದುವ ಗ್ರಂಥ ಎಂದು ಬಹಳ ಜನರ ಮನೋಭಾವ! ನಾವು ಗೀತೆ ತೋರಿಸುವ ಜೀವನ ಧರ್ಮ ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಅವರ ಸಂದೇಶ.

ಓ ನನ್ನ ಕನಸೇ ಓ ನನ್ನ ಮನಸೇ

- ಶ್ರೀಹರಿ ರಾಮಚಂದ್ರ (ರಾ. ಶ್ರೀ.)
ಲಾಯಿಸ್ ಸೆಂಟರ್, ಒಹಾಯೋ

ನೀ ನಮಗಾಗಿ ಬಂದ ಅಷ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೋ
ನೀ ನಮಗಾಗಿ ಬಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೋ
ಓ ಬಾ ನನ್ನ ಮಗುವೇ ಓ ಬಾ ನನ್ನ ಮಗಳೇ
ಓ ಬಾ ನನ್ನ ಕನಸೇ ಓ ನನ್ನ ಮನಸೇ

ಮರೆಯಬೇಡ ನೀ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ರುಣವ
ಮರೆಯಬೇಡ ನೀ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಕನಸ
ತಾ ನಿನ್ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವ
ತೀರಿಸು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ರುಣವ
ಆಗು ನೀ ಜಗಕೆ ಚಿರರುಣವ

ನೀ ನಾವು ಕಂಡ ಕನಸೋ
ನಾವು ನೀ ಕಂಡ ಕನಸೋ
ಬರುತಿಹುದು ಈ ಕನಸು ನನಸಾಗುವ ಸಮಯ
ಬರುತಿಹುದು ಈ ಮನಸುಗಳು ಮಿಲನವಾಗುವ ಸಮಯ
ಬರುತಿಹುದು ಈ ಬಂಧನಗಳು ಸಂಬಂಧವಾಗುವ ಸಮಯ
ಓ ನನ್ನ ಕನಸು ಓ ನನ್ನ ಮನಸು ತಾ ಈ ನಮ್ಮ ಜೀವಕ್ಕೆ ಸೊಗಸು.

ಬದಲಾಗುವ ಭಾವಗಳು

- ತ್ರಿವೇಣಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್
ಅರೋರ, ಇಲಿನಾಯ್

ಮಗ, ಸೊಸೆಯರ ಲಂಚ್ ಬಾಕ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಡೈನಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಾಗಿದ್ದ ಮಗ ರಾಹುಲ್, ಸೊಸೆ ರೂಪಿಣಿ ಅವಸರದಿಂದ ಸೀರಿಯಲ್ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗ ಗ್ಲಾಸಿಗೆ ಕಿತ್ತಳೆ ರಸ ಸುರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ. 'ಅಮ್ಮಾ, ಸಂಜೆ ತಯಾರಾಗಿರು. ಮನೆಯ ದಿನಸಿ ಮುಗಿದಿದೆ ಅಂದೆಯಲ್ಲಾ, ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟೋರ್ಸ್‌ಗೆ ಹೋಗಿಬರೋಣ' ಎಂದ. ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಮೌನವಾಗಿ ಸಮೃತ್ತಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಸೊಸೆಯತ್ತ ನೋಟ ಹರಿಸಿದರು.

ಸೊಸೆ ರೂಪಿಣಿ ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಮುಖ ದುಮ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದು ಅವಳೇನೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೀನ್ಸ್ ಪಲ್ಯ ಎಂದಿಗಿಂತ ಖಾರವಾಗಿದ್ದು, ಅವಳು ತಿನ್ನಲು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಹಾಗನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಅವಳ ಸ್ವಭಾವ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅಸಮಾಧಾನವೂ, ಅವಳಿರುವುದೇ ಹಾಗೋ ತಿಳಿಯದೆ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ತುಂಬಾ 'ಮೂಡಿ'. ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೋ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಇದ್ದವಳು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಗಂಭೀರಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗಂತೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಯಾಕಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆನೋ ಅನ್ನಿಸುವಷ್ಟು ಬೇಸರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಮಗ, ಮೊಮ್ಮಗುವಿನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದು ತಂದಿತ್ತು.

ಸೊಸೆಯ ಬಿಗಿದ ಮುಖದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗದೆ, ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಅಳು ಶುರುಮಾಡಿದ ಮೊಮ್ಮಗನತ್ತ ಗಮನಹರಿಸಲು ಒಳನಡೆದರು. ಆರು ತಿಂಗಳಿನ ಪುಟ್ಟ ಮರುತ್ ನಿಂದೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತಿದ್ದ. ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಬಟ್ಟೆ ಬದಲಿಸಿ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಬಂದರು. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಬೇಕ್‌ಫಾಸ್ಟ್ ಮುಗಿಸಿದ್ದ ರಾಹುಲ್ ಹೊರಟುನಿಂತಿದ್ದ. ಮರುತನ ಹಾಲುಗೆನ್ನೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸವರಿ, 'ಬೈ ಪುಟ್ಟಾ.... ಅಮ್ಮಾ, ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ. ಬೈ....ಬೈ....' ಎಂದು ಕಾರಿನ ಕೀ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟ. ನಂತರ ರೂಪಿಣಿ ಮಗುವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸಿ ತಾನೂ ಹೊರಟಳು. ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಎಂದಿನಂತೆ 'ಅತ್ತೆ,

ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ; ಏನಾದರೂ ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮೊಬೈಲಿಗೆ ಕಾಲ್ ಮಾಡಿ.' ಎಂದು ಹೇಳಿಹೊರಟಳು. ಅವರು ಬಂದ ದಿನವೇ ತನ್ನ, ರಾಹುಲನ ಮೊಬೈಲ್ ನಂಬರುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಫ್ರಿಜ್‌ಗೆ ಅಂಟಿಸಿದ್ದಳು.

ಮಗುವಿನ ನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಉತ್ಸಾಹವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೈಕಾಲುಗಳು ಸೋತು ಒಂದೆಡೆಗೆ ಮಲಗಿದರೆ ಸಾಕೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸೊಸೆಯ ಉದಾಸೀನ ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗುವಿನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿ, ಸ್ನಾನದ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದರು. ಟಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಮಗುವಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲು ಕಲಿತಿದ್ದರು. ಹದವಾದ ಬಿಸಿ ನೀರು ಮೈ ಸೋಕಿದೊಡನೆ ಮರುತ್ ಋಷಿಯಿಂದ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದ. 'ಕಳ್ಳಾ... ನೀರು ಅಂದ್ರೆ ಇಷ್ಟಾನಾ? ಇರು, ಇನ್ನಷ್ಟು ಹಾಕೇನಿ.' ಎಂದು ಮೊಮ್ಮಗನೊಡನೆ ಮುದ್ದುಗರೆಯುತ್ತಾ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೂ ಮರುತ ಅಜ್ಜಿಯ ಮಾತಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಹಾವಭಾವದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ. ಮೈವೊರೆಸಿ, ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸಿದೊಡನೆ ಮರುತ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಿದ. ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ, ಆ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮುಖವನ್ನೇ ಕ್ಷಣಕಾಲ ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟರು.

ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಬಡಿಸಲಾರದ ನಂಟು ಬೆಸೆದಿತ್ತು. ಸೊಸೆಯ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆಂದು ಶಿಕಾಗೋಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ತಿಂಗಳುಗಳು ಉರುಳಿದೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಎಂದಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲೇಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿತ್ತು, ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಅಗಲಿರಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಅವರನ್ನು ಖಿನ್ನರಾಗಿಸಿತು. ಮೊಮ್ಮಗ ಮರುತ್ ಅವರ ಅಮೆರಿಕ ವಾಸವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಸಹನೀಯವಾಗಿಸಿದ್ದ. ಈ ಕರುಳ ಕುಡಿಯ ಸೆಳೆತ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾನು ಆರು ತಿಂಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅನಿಸಿತು.

ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಮರುತ್ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವರೆಗೆ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಯಾಸ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆನಿಸಿ ತಾವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಲಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮಗು ಏಳುವುದರೊಳಗಾಗಿ, ನಿತ್ಯದಂತೆ ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆನ್ನಿಸಿ ಬಲವಂತದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದರು. ಸಿಂಕಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದ ರಾತ್ರಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಡಿಷ್ ವಾಷರಿನಲ್ಲಿ ತೊಳೆಯಲು ಹಾಕಿದರು. ಅಡುಗೆ ಮನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಗೊಳಿಸಿ,

ಕೊಳೆಯಾಗಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮಿಷಿನ್ನಿಗೆ ಒಗೆಯಲು ಹಾಕಿದಾಗ ಕೆಲಸಗಳು ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಕಾಫಿ ತಯಾರಿಸಿ, ಒಂದು ಕಪ್‌ಗೆ ಸುರಿದುಕೊಂಡು ಸೋಫಾದಲ್ಲಿ ಉಸ್ಸೆಂದು ಕೂತರು.

ಸೊಸೆ ರೂಪಿನಿಯ ತಾಯಿಗೆ ಧಿಡೀರ್ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಗಳ ಹೆರಿಗೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶಿಕಾಗೋಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಹೆರಿಗೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಮಗ ರಾಹುಲ್ ಕಂಗಾಲಾಗಿ, ತಾಯಿಯನ್ನು ಬರುವಂತೆ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೂ ಸೊಸೆ ಬಸುರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಾಡಿಸುವ ಕಾತುರವಿದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದೇನೋ ಆತಂಕ. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣಿಸುವುದು ತಮ್ಮಿಂದಾಗದು ಎನ್ನುವ ಅಳುಕು. ಮಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತಿಳಿಸಿ ಬರಲೇಬೇಕೆಂದ. ಪ್ರಭಾಮಣಿ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿ ಹೊರಟು ಬಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸೊಸೆ ರೂಪಿನಿಗೆ ತಾವಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ನಂತರವೇ. ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಬರಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ವಿಸ್ತಾನ್ನಿನಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯನ್ನಾದರೂ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಯಸಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ರಾಹುಲ್ ಅದಕ್ಕೊಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯನ್ನು ಈ ನೆಪದಿಂದಲಾದರೂ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಮ್ಮ ಈಗ ಬರದಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೆಂದೂ ಅವರು ಇತ್ತ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದ. ತಂದೆ ಹೋದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವ ತಾಯಿ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳೆಯಲಿ ಎಂಬುದು ಅವನ ಇಚ್ಛೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

ರೂಪಿನಿಗೂ ಅತ್ತೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು ಅನ್ನಿಸಿದರೂ, ಮನ ತೆರೆದು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ, ಬಾಯ್ತುಂಬ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ನಾಲ್ಕು ಮಾತಾಡುವ ಸ್ವಭಾವ ಅವಳದಲ್ಲ. ನಡೆನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಒಂದು ವಿಧದ ನಿರ್ಭಾವುಕತೆ. ಅತ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಭಾಷೆಯೂ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ತಿಳಿಯದು. ಇವರಿಗೆ ಪಂಜಾಬಿಯ ಗಂಧ-ಗಾಳಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮದಲ್ಲದ ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ರೂಪಿನಿ ಈಗೀಗ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಕಲಿತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಸರಾಗ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವಷ್ಟು ಪರಿಣತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ವಿಷಾದ ಆವರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸೊಸೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಅನಾದರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಯೇ

ಎನ್ನಿಸಿ ಮಿಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. 'ತಾನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ? ಊರಿನಲ್ಲಿ ಆಳುಕಾಳುಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಣಿಯಂತಿರುವ ತನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇವಳ ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿರುವ ಕರ್ಮವೇಕೆ?' ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಗ ರಾಹುಲನ ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಮೊಮ್ಮಗ ಮರುತನ ಮೇಲಿನ ಮಮತೆ ಅವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿತ್ತು.

ಸೊಸೆ ರೂಪಿನಿಯ ವರ್ತನೆ ಬೇಸರ ತರಿಸಿದರೂ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಹಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ನಗುನಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಬೆಳೆದ ಬಂದ ವಾತಾವರಣವೇ ಹಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದುಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ತಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರೂಪಿನಿಯ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ದಿನ ನಡೆದ ಘಟನೆಯೊಂದು ನೆನಪಾಯಿತು ಅವರಿಗೆ. ರಾಹುಲ್ ತನ್ನ ಕಂಪನಿಯ ಕೆಲಸದ ಮೇಲೆ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ರೂಪಿನಿಗೆ ಅಂದು ರಜೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಸೊಸೆಯ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಸಿಹಿಅಡುಗೆ ತಯಾರಿಸಿ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಯಾರೊಂದಿಗೋ ಫೋನಿನಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರೂಪಿನಿ, ಸೋಫಾದ ಮೇಲೆ ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕೈಲೊಂದು ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಸೊಸೆಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ, ತಾನೇ ತಟ್ಟಿಗೆ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಫೋನಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗೆಳತಿಯೊಂದಿಗೆ ನಗುನಗುತ್ತಾ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು ಊಟ ಶುರು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ತಮ್ಮನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯದಿದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಅವಳ ಉದಾಸೀನದ ವರ್ತನೆ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ಪೆಚ್ಚಾಗಿಸಿತ್ತು. ತಾವೇ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಉಣ್ಣಲು ಮನಸ್ಸಾಗದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಈ ಘಟನೆಯಾದ ನಂತರ ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಸೊಸೆಯಿಂದ ಯಾವ ಆತ್ಮೀಯತೆಯನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊಮ್ಮಗನ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತಾವು ಇತ್ತ ಬರುತ್ತಿರಲೂ ಇಲ್ಲ. ಬಂದಿದ್ದಾಗಿದೆ. ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿಸಿ, ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ತಮ್ಮ ಗೂಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುದೊಂದೇ ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರದು ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತ ಮನೆತನ. ಸುಖದ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದಿದ್ದರು. ಅವರು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದೂ ಕೂಡ ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಅವರನ್ನು. ಅವರು ಕೂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮಹಾರಾಣಿಯಂತೆಯೇ ಮೆರೆಸಿದ್ದರು. ಎರಡು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಗಂಡ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಹೃದಯಾಘಾತದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಂತಾಗಿದ್ದರು ಪ್ರಭಾಮಣಿ. ಇದ್ದೊಬ್ಬ ಮಗ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿದ್ದ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಟನಂತರ ಮನೆ ಖಾಲಿಯೆನಿಸಿತ್ತು. ರಾಹುಲ್ ತಾಯಿಯನ್ನು ತಮ್ಮೊಡನೆ ಬಂದಿರುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗನ ಮನೆ ಸೇರಿ, ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದು ಅವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಸದ್ಯಕ್ಕಂತೂ ನಾನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ನೆರೆಹೊರೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನನಗೇನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕೈಕಾಲು ಕುದಿದ ಮೇಲೆ ನೋಡೋಣಂತೆ, ಬಿಡು.' ಎಂದು ತಾವೊಬ್ಬರೇ

ನಾವಿಕ

ಇರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ವಾಸಕ್ಕೆ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಲ್ಲದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದ ಇನ್ನೆರಡು ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಪತಿ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಬಾಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಂದಿನಿಯಂತೂ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯ ಆಪ್ತ ಗೆಳತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ, ಅಡುಗೆಗೆ ಜಯಮ್ಮನ ನೆರವಿತ್ತು. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರ ಮನೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಅವರ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಅಣ್ಣ ನಾರಾಯಣ, ತಂಗಿ ಸವಿತಾ ಮನೆಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರಭಾಮಣಿಗೆ ಏನೇ ಸಹಾಯ ಬೇಕೆಂದರೂ ಇಬ್ಬರೂ ಓಡೋಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪತಿ ಇಲ್ಲದ ಬದುಕು ಶೂನ್ಯವೆನ್ನಿಸಿದರೂ, ಉಳಿದಂತೆ ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ತೊಂದರೆಗಳೇನಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂಟಿ ಬದುಕಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಪತಿಯ ನಿಧನದ ನಂತರ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೆಳತಿ ನಂದಿನಿಯ ಪಾಲು ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಬೆಳೆದ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದ ನಂದಿನಿಗೂ ಅಷ್ಟೇನೂ ಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಹಗಲಿರುಳು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯ ನೆರಳಿನಂತಿದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿದ್ದರು. ಸೊಸೆಯ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ನಂದಿನಿಯೇ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ್ದರು. - 'ಇಲ್ಲಿಯ ನಿಂತ ನೀರಿನಂತಹ ಜೀವನ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಯಾಗಿ ಆರು ತಿಂಗಳು ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ಮೊಮ್ಮಗನ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದಂತೆಯೂ ಆಯಿತು. ಅಮೆರಿಕ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಂತೆಯೂ ಆಯಿತು. ಕೈಕಾಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವಾಗಲೇ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿಬಿಡಬೇಕು. ದೇವರು ನಿಮಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅವಕಾಶ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತೇಕೆ ಮೀನಾಮೇಷ ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಹೋಗಿ ಬನ್ನಿ. ನೀವು ಬರುವವರೆಗೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ನನಗಿರಲಿ.' ಎಂದು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪ್ರಯಾಣದ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ನೆರವಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರ ಸೂಟ್‌ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಣಂತಿ-ಮಗುವಿಗೆ ಅಗತ್ಯದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಶ್ರದ್ಧೆ ವಹಿಸಿ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಗೆಳತಿಯ ನಿರ್ಮಲ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ನೆನೆದು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರ ಹೃದಯ ತುಂಬಿಬಂದಿತ್ತು. ನಂದಿನಿ ತಮ್ಮ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದರು.

ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಎಷ್ಟೇ ಆತುರದಿಂದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ವೀಸಾ ಸಿಕ್ಕು, ವಿಮಾನ ಹತ್ತಿ, ಮಗನ ಮನೆ ಇರುವ ಶಿಕಾಗೊ ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಮೊಮ್ಮಗ ಮರುತ್ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

ಮರುತ ಹುಟ್ಟಿದ ವಾರದ ನಂತರವೇ ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದರು. ರಾಹುಲ್ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ನೆರವಿನಿಂದ ಹೇಗೋ ನಿಭಾಯಿಸಿದ್ದರೂ ಮನೆ, ಮಗುವಿನ ಕೆಲಸಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ

ಸುಸ್ತು ಹೊಡೆದಿದ್ದ. 'ಅಮ್ಮಾ, ನೀನು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆಯಮ್ಮ.' ಎಂದು ಅಮ್ಮನ ಕಾಲಿಗೆರಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದ. 'ಬರದೇ ಏನು? ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ನೋಡುವ ಆತುರ ನನಗಿಲ್ಲ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಸಂಭ್ರಮ ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದರೋ ಏನೋ' ಎಂದು ಅಗಲಿದ ಪತಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ಕಣ್ಣೀರೊರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪುಟ್ಟ ಮರುತನನ್ನು ಅಮ್ಮನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟ ರಾಹುಲ್ 'ಅಮ್ಮಾ, ನನಗಂತೂ ವಾರದಿಂದ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ ಹೋಗಿದೆಯಮ್ಮಾ. ಇನ್ನು ನೀನುಂಟು, ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಉಂಟು, ಅವನ ಎಲ್ಲಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿನ್ನದೇ' ಎಂದಿದ್ದ.

ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಹುಲನ ಪ್ರತಿರೂಪದಂತಿದ್ದ ಮರುತನನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಗುವಿಗೆಂದು ಮಾಡಿಸಿ ತಂದಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಸರ, ಉಂಗುರ, ಕಾಲ್ಸೆಜೆ, ಕಡಗಗಳನ್ನು ಸೊಸೆಯ ಕೈಗಿರಿಸಿದ್ದರು. ಸೊಸೆ ರೂಪಿಣಿ 'ಅತ್ತೆ, ನೀವು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವ ಬದಲು ನಿಮ್ಮಿಂದಲೇ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಾಯಿತು' ಎಂದು ಉಪಚಾರದ ನುಡಿಯಾಡಿದ್ದಳು. 'ಇರಲಿಬಿಡು, ಮೊದಲು ನೀನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊ. ಮನೆಗೆಲಸ, ಮಗುವಿನ ಯೋಚನೆ ನನಗಿರಲಿ' ಎಂದು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ರೂಪಿಣಿಯ ಆರೈಕೆಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿ ರೂಢಿಯೇ ಇರದಿದ್ದ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಗೆ ಬಾಣಂತನ ಮಾಡುವುದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಲಭವೆನ್ನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಾಣಂತಿಯ ಆರೈಕೆ, ಮಗುವಿನ ಲಾಲನೆಪಾಲನೆ, ಅಡುಗೆ, ಮನೆಗೆಲಸ. ಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ರೂಪಿಣಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಳಲು ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಎಲ್ಲಾ ಇದ್ದೂ ಇದ್ದಾವ ಹಣೆಬರಹ ಹೇಳು? ನೀನು ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ವೈಭವದಿಂದ ನಡೆಸಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು, ಅಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಜನ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.' ಅತ್ತೆಯ ಗೋಣಗಾಟ ರೂಪಿಣಿಗೆ ಅತಿ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ದನಿಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, 'ಅತ್ತೆ, ಮನೆಗೆಲಸಕ್ಕೆ, ಅಡುಗೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಜನ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಆಳೂ ನಾವೇ, ಅರಸರೂ ನಾವೇ. ನನ್ನ ಪರಿಚಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಗುಜರಾತಿ ಹೆಂಗಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ನಿಮಗೂ ಎಷ್ಟೋ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತೇನೆ.' ಎಂದಿದ್ದಳು.

ರೂಪಿಣಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರ ನೆರವಿನಿಂದ ವಿಮಲಾ ಬೆನ್ ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ್ದಳು. ವಿಮಲಾ ಅಡುಗೆ ಮತ್ತಿತರ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಮಗುವಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಡುಗೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಭಾಮಣಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದೆಂದು ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಅದರಂತೆ ವಿಮಲಾ ಬಂದು

ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಡುಗೆ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಗಳೂ ಸಿಹಿ, ಇಲ್ಲವೇ ಸಪ್ಪೆ ಎನ್ನಿಸುವಂತಿದ್ದ ಆ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಊರಿನಿಂದ ತಂದ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಹೇಗೋ ಒಂದು ಊಟ ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಆಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಮನೆಗೆಲಸಗಳ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದು ನಿಜ.

ಆದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ವಿಮಲಾ ಬೆನ್ ತಮ್ಮ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳ ಹೊರೆ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ರಾಹುಲನೂ ಕೂಡ ತಾಯಿಗೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ರೂಪಿನಿಯೂ ಆಗೀಗ ನೆರವಾದರೂ, 'ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ನನ್ನ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ಕರೆತಂದಿದ್ದರೆ ಈ ತಾಪತ್ರಯವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತೆ ಡ್ರೈವ್ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಾದ್ದರಿಂದ, ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.' ಎಂದು ರಾಹುಲನನ್ನು ಕುಟುಕುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಾಹುಲ್ ದನಿ ಎತ್ತರಿಸಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮಗ್ರಾಹಿ ತಾಯಿಗೆ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು, ನೊಂದುಕೊಂಡಾರಂದು ಮೌನವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಅಮೆರಿಕ ವಾಸಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಿನ ತಿಂಡಿಗೆ ದೋಸೆ, ಇಡ್ಲಿ, ರೊಟ್ಟಿ ತಿಂದೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಸೀರಿಯಲ್ ಬ್ರೇಕ್‌ಫಾಸ್ಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಮಗ, ಸೊಸೆ ಯಾವ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಎಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಬಂಗಲೆಯಂತಹ ಮನೆ, ತಂದೆ ಉಳಿಸಿಹೋಗಿರುವ ಹಣ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಬೇಕಾಗಿರುವುದು ರಾಹುಲನಿಗೇ ಅಲ್ಲವೇ? ಇರುವುದನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಬದಲು ಇಲ್ಲಿ ಪಾಡು ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ಮರುಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತಾನು ಬಂದ ಕೆಲಸವಂತೂ ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆರು ತಿಂಗಳ ಮರುತ್ ಕಣ್ಣುಂಬುವಂತಿದ್ದಾನೆ. ವಾತಾಡಿಸಿದರೆ ನಗುತ್ತಾನೆ. ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತಾನು ಹೊರಟೊಡನೆ ಈ ಮಗು ಡೇ ಕೇರಿನ ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೆನೆದು ಅವರ ಕರುಳು ಚುರುಗುಡುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಂದು ಮೊಮ್ಮಗುವಿನ ಮಮತೆಯ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೂ ಅವರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತು. ಅಲ್ಲಿ ಬೀದಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ನಿಂತರೆ ಸಾಕು, ಪುಟ್ಟದೊಂದು ವಿಶ್ವವೇ ಕಣ್ಣೆದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೆಗೆ ಬಂದುಹೋಗುವ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು, ಅವರಿವರ ಮನೆಯ ಮದುವೆ, ಮುಂಜಿ, ಗೃಹಪ್ರವೇಶವೆಂದು ಬಿಡುವಿಲ್ಲದ ಸಮಾರಂಭಗಳು, ತಮ್ಮ ಗೆಳತಿಯರ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಭಜನೆ, ಸ್ತೋತ್ರ, ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪಿಕ್ನಿಕ್, ಪ್ರವಾಸಗಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುವುದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಆಮೆಯಂತೆ ತೆವಳುತ್ತದೆ. ಕಿಟಕಿ ಆಚೆಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಾಯಿಸಿದರೆ ನೀರವ ರಸ್ತೆ. ಆಗೀಗ

ಸರಿದಾಡುವ ಕಾರುಗಳ ಹೊರತು ಮನುಷ್ಯರ ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹಿಮಪಾತ ಆರಂಭವಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ ಮೈ ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿ. ನಿನ್ನೆ, ಇವತ್ತು, ನಾಳೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ ಏಕತಾನತೆಯ ಬದುಕು ತಮ್ಮಿಂದಾಗದು. ಇಲ್ಲಿರುವುದು ತಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಹುಲನಿಗೆ ತಾಯಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಓದುವಾಗ ಒಂಟಿ ವೃದ್ಧರಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಳ್ಳತನ, ಕೊಲೆ, ಸುಲಿಗೆಗಳ ಸುದ್ದಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ, ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ನೆನೆದು ಕಂಗಾಲಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ತಾಯಿ ಜೊತೆಗಿರುವುದು ಅವನಿಗೆಷ್ಟೋ ಹಿತವೆನ್ನಿಸಿತ್ತು. ತಾನು ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರೂ, ರೂಪಿನಿಯಂತೂ ಅದನ್ನೆಂದೂ ಒಪ್ಪುವವಳಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಹುಲ್ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದ. ಅತ್ತೆ ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಗದೆ, ಇತ್ತ ಮಡದಿಯ ಮನ ಪರಿವರ್ತಿಸಲೂ ಆಗದೆ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ, ಇಂತಹ ತೊಳಲಾಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿರುವವನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ತನ್ನಂತೆ, ತಂದೆತಾಯಿಯರ ಏಕೈಕ ಮಗನೋ, ಮಗಳೋ ಆಗಿರುವ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ಅವನಿಗಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾದಾಗ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರೊಬ್ಬರು ಭಾರತಪ್ರವಾಸ ಹೋದರೂ ತಪ್ಪದೆ ಸ್ನೇಹಿತರ ಹೆತ್ತವರನ್ನು ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಿಂದಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ರೂಪಿನಿಗಂತೂ ತಾಯಿ-ಮಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತಾಕಲಾಟಗಳ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ತೆಯ ಬಗೆಗೆ ತನ್ನ ಹೆರಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನೆರವಾದರೆಂಬ ಭಾವನೆಯ ಹೊರತು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಮತೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಹಾಸ್ಟಲ್ ವಾಸದಲ್ಲೇ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬಂಧಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಹುಲನಂತೆ ಅವಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮಮನಸ್ಸಿನವಳೂ ಅಲ್ಲ. ಎಂತದ್ದೇ ಸನ್ನಿವೇಶವಾದರೂ ನಿರ್ಭಾವುಕತೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವಳೊಂದು ಸಂವೇದನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲದ ಗೊಂಬೆಯೇ ಅನ್ನಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಅವಳ ಒರಟು ವರ್ತನೆಯಿಂದಾಗಿ ಮೃದುಮನದ ತಾಯಿಗೆಲ್ಲಿ ನೋವಾದೀತೋ ಎಂದು ರಾಹುಲ್ ಅಳುಕುತ್ತಿದ್ದ. ರೂಪಿನಿ-ಪ್ರಭಾಮಣಿಯರ ನಡುವೆ ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಗಳೇನೂ ನಡೆಯದಂತಿರಲು ಬಹಳ ಶ್ರಮವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ.

ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರ ಮನಸ್ಸು ಊರಿನತ್ತ ಎಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ಮೂಲಕ ಬೇಗ ಹಿಂತಿರುಗುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗುವಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳು

ನಾವಿಕ

ತುಂಬುವ ತನಕ ಹೇಗೋ ತಾಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರು ಈಗ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗುವ ಬಗ್ಗೆ ರಾಹುಲನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು. ರಾಹುಲನಿಗೆ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಲು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವರು ಹೇಳಿದ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೆ ಟಿಕೆಟ್ ಮಾಡಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದ. ಅವರನ್ನು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ತೋರಿಸಿದ. ರೂಪಿಣಿಗೆ ಇವರೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ಮನಸ್ಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಿನಿಂದಾಗಿ ಅದು ಸಾಧ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ಶಾಪಿಂಗ್ ಮಾಲುಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಏನಾದರೂ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬಲವಂತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಹುಲ್. 'ಮನೆ ತುಂಬಾ ಹೊಸ ಸ್ವೆಟರ್, ಶಾಲು, ಪರ್ಸುಗಳು ಬಿದ್ದಿವೆ. ನನಗೇನೂ ಬೇಡ.' ಎಂದರೂ ಬಿಡದೆ ಕಂಡಿದ್ದನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಅಮ್ಮನ ಕೈಗಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮಗನಿಗೆ ಋಷಿಯಾಗಲೆಂದು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರು ಒಪ್ಪಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಹುಲನಿಗೆ ಬಹುಕಾಲದ ನಂತರ ಅಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಒಡನಾಡುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಹಳೆಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಹುಲನ ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳು, ಅವನ ಗೆಳೆಯರು, ಗತಿಸಿದ ತಂದೆಯ ನೆನಪು ಒಂದೇ ಎರಡೇ. ಆಡಿದಷ್ಟೂ ಮುಗಿಯದ ಮಾತಿನ ಸರಕು ಅವರದು.. ಈ ಅವಕಾಶದಿಂದಾಗಿ ತಾಯಿ-ಮಗನ ಬಂಧ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಾಢವಾಗಿತ್ತು.

ತಾಯಿಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ರಾಹುಲನಿಗೂ ಹಿತವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಬದಲಿಸಿ ಇನ್ನೊಂದಿಷ್ಟು ದಿನಗಳು ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೇನೋ ಎಂಬ ಸಣ್ಣದೊಂದು ಆಸೆ ಅವನಿಗೆ. ಮಗು ಮರುತ್ ಅಜ್ಜಿಯ ಆರೈಕೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಈಗ ಮಗುವನ್ನು ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಕಟ. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೂ ಆ ಯೋಚನೆಯೇ ದುಃಖ ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಯಾರ ಮನಸ್ಸಿನ ಯೋಚನೆಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಾಲ ಸರಿದು ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರು ಹೊರಡುವ ದಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಮರುದಿನ ಅವರ ಪ್ರಯಾಣ ನಿಗದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸೂಟ್‌ಕೇಸುಗಳು ಪ್ಯಾಕ್ ಆಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು. ಅಜ್ಜಿ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡುವುದು ಪುಟ್ಟ ಮರುತನಿಗೂ ತಿಳಿಯತೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಗುವಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅಳುವ ಮಗುವನ್ನು ಸಮಾಧಾನಿಸಲು ರೂಪಿಣಿ, ರಾಹುಲ್ ಸೋತುಹೋದರು. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೂ ಮಗುವಿನ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಆತಂಕ ತರಿಸಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ದಿನ ತಮಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಮಗುವಿಗೆ ಇದೇನಾಯಿತು? ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಉಪ್ಪು ತಂದು, ಮಗುವಿನ ಮುಂದೆ ನಿವಾಳಿಸಿ ದೃಷ್ಟಿ ತೆಗೆದರು. ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ದೇವರಿಗಲ್ಲಾ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡರು.

'ದೇವರೇ, ನಾನು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಮಗುವಿನ ಜ್ವರ ಇಳಿದು ಹುಷಾರಾಗಿಬಿಡಲಿ. ಜ್ವರದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ನರಳುವ ಮಗುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೇಗೆ ಹೊರಡಲಿ? ಎರಡು ದಿನ ಇಲ್ಲಿನ ವರ್ತಮಾನಗಳು ತಿಳಿಯದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಹೇಗಿರಲಿ? ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನೇ ರದ್ದು ಪಡಿಸುವುದೇ? ಅದಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸು

ಒಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಬೆಳಗು ಹರಿಯಲಿ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋಚಿದ್ದು ಮಾಡಿದರಾಯಿತು ಎಂದು ಮಗುವನ್ನು ಸೊಸೆಯ ಕೈಗೊಪ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದರು.

ಆಯಾಸದಿಂದ ಮೈ ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದರೂ ನಿದ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾವು ಊರಿನಿಂದ ಬರುವಾಗ ತಂದಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಹನುಮನ ಮೂರ್ತಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಕುಳಿತು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹನುಮಾನ್ ಚಾಲೀಸ ಪಠಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅದೆಷ್ಟು ಸಲ ಚಾಲೀಸದ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಯಿತೋ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನೂರಂಟು ಯೋಚನೆಗಳ ತಾಕಲಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ದಣಿದ ದೇಹ, ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದವು. ಅವರಿಗೇ ಅರಿವಿಲ್ಲದಂತೆ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಿದ್ದರು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೂ ಅಸ್ಪಷ್ಟ ಕನಸುಗಳು... ತಾವು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಮಾನ ಅಪಘಾತಕ್ಕೊಳಗಾದಂತೆ... ಇತ್ತ ಮಗುವಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹದಗೆಟ್ಟು ತಮಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ... ಶೋಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಮಗ-ಸೊಸೆಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ... ಸುತ್ತ ನೆರೆದಿದ್ದ ಜನರು 'ಇಂಥಾ ನಿರ್ದಯಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕಂಡೀರಾ?' ಎಂದು ತಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಕೈತೋರಿಸಿ ಕೇಕೆಹಾಕಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಕೈಯಂತೂ ಹೊಡೆಯುವಂತೆ ಅವರ ಕೆನ್ನೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿತು. 'ಅಯ್ಯೋ, ಹೊಡೆಯಬೇಡಿ. ನನ್ನಿಂದ ಯಾವ ತಪ್ಪೂ ಆಗಿಲ್ಲ...' ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೆರೆದರು. ಪುಟ್ಟ ಮರುತ್, ಅಜ್ಜಿಯ ಕೆನ್ನೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಕೈಗಳಿಂದ ನೇವರಿಸಿ ಋಷಿಯಿಂದ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ.

'ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲಮ್ಮಾ... ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಹಾವಳಿ ಅಷ್ಟೆ. ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುವ ಸಮಯವಾಯಿತೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ...' ಎಂದ ಮಗ ರಾಹುಲ್ ನಗುತ್ತಾ.

'ಅತ್ತೆ, ನಿಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗನ ತುಂಟತನ ಮಿತಿಮೀರಿದೆ ನೋಡಿ, ನಿಮಗೆ ನಿದ್ರಿಸಲೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಇವನು.' ಎಂದು ಸೊಸೆ ನಕ್ಕಳು. ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಈಗ ಪೂರ್ಣ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. 'ಅರೆ, ಇದೇನು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟೆ ನಾನು. ಮರುತನಿಗೆ ಜ್ವರ ಬಿಟ್ಟಿದೆಯೇ?' ಎನ್ನುತ್ತಾ ಎದ್ದು ಕುಳಿತರು.

'ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ಈಗ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀನೇನು ಯೋಚಿಸಬೇಡಮ್ಮಾ, ಏಳು, ಬೇಗ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ ತಯಾರಾಗು. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಸಮಯವಾಗುತ್ತದೆ.' ಎಂದು ಅವಸರಿಸಿದ. ಪ್ರಭಾಮಣಿ ಅದಾವುದೋ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಂತೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತೇ ಇದ್ದರು. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ದುಗುಡ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಚಿಂತೆಯ ಗೆರೆಗಳು.

ತಾಯಿಯ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ತೊಳಲಾಟವನ್ನು ಅರಿತಂತೆ ರಾಹುಲ್ ಅವರ ಬಳಿ ಬಂದು ಕುಳಿತ. ಅಮ್ಮನ ಹಸ್ತವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನುಡಿದ. 'ಅಮ್ಮಾ, ಮರುತ್ ಈಗ ಪೂರ್ತಿ

ಹುಷಾರಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂಥಾ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆ ಬೇಡ. ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಾ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಮರುತನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ರೂಪಾ, ತನ್ನ ಕಂಪನಿಯಿಂದ, ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳಿತು ಆಫೀಸಿನ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟರಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಏರ್ಪಾಟು. ನನಗೆ ಕೂಡ ಆಫೀಸಿನಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ದಿನಗಳು ರಜೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳು ನಾನೂ ಅಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ.’ ಎಂದು ಉತ್ತಾಹದಿಂದ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ.

‘ರಾಹುಲ್, ನನಗಾಗಿ ನೀವೇಕೆ ತೊಂದರೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?’ ಎಂದು ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರನ್ನು ರಾಹುಲ್ ತಡೆದು-

‘ಅಮ್ಮಾ, ನಿನಗೂ ವಯಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲವೇ? ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಜೊತೆಗಿದ್ದು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಹೊಣೆ. ನಮಗೆ ತಾನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಹೇಳು? ಎಂದ.

ಸೊಸೆ ರೂಪಿಣಿಯೂ ರಾಹುಲನ ಮಾತಿಗೆ ದನಿಗೂಡಿಸಿದಳು - ‘ಹೌದು ಅತ್ತೆ, ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನ ನಾವು ಅಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕಲೂ

ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಈಗಲೇ ಏನೂ ಯೋಚಿಸಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮುಂದಿನದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ.’

ತಾವು ಸೊಸೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟುದಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ? ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸುತ್ತ ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವನೆಗಳ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನದೇ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿದನೇ ಎನ್ನಿಸಿ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ವಿಷಾದವಾಯಿತು. ಕ್ಷಮೆ ಯಾಚಿಸುವಂತೆ ಸೊಸೆಯತ್ತ ನೋಡಿದರು. ರೂಪಿಣಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ನಕ್ಕಳು. ತಮ್ಮ ಸೊಸೆ ಎಂಥಾ ಚೆಲುವೆಯಲ್ಲವೇ ಎನ್ನಿಸಿ ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯನಿಸಿತು.

ರಾಹುಲ್ ಅವಸರಪಡಿಸಿದ - ‘ಅಮ್ಮಾ, ಇನ್ನೂ ಏನು ಯೋಚನೆ? ಬೇಗ ಎದ್ದು ತಯಾರಾಗು. ಇನ್ನೂ ಊಟವಾಗಬೇಕು.’ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಎಬ್ಬಿಸಿದ. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ದೂರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರಪಂಚ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಭಾಮಣಿಯವರ ಮನದ ಬಾನಿನ ತುಂಬಾ ಕವಿದಿದ್ದ ಕಾರ್ಮೋಡ ಸರಿದು, ಹರುಷದ ತಿಳಿಬೆಳಕು ಅವರ ಮೊಗದಲ್ಲಿ ನಗೆಯಾಗಿ ಹೊರಚಿಲ್ಲಿತು.

ಅರ್ಥಾಂಗಿ ಜೋಕು
- by ಬೆಂಕಿ ಬಸಣ್ಣ, NY

ಗಂಡ: "ಲೇ..ನೀನು ನನ್ನ ಅರ್ಥಾಂಗಿ (ಅರ್ಥ+ಅಂಗಿ). ಹೌದೋ, ಅಲ್ಲವೋ?"

ಹೆಂಡತಿ: "ರೀ, ಹೌದ್ರೀ. ಈಗೇಕೆ ನಂಶಯ?"

ಗಂಡ: "ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಡೌಟ್ ಕಣೆ. ನೀನು ಎಡಗಡೆಯ ಅರ್ಥಾಂಗಿನೋ ಇಲ್ಲಾ, ಬಲಗಡೆಯ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯೋ?"

[Facebook.com/BenkiBasanna](https://www.facebook.com/BenkiBasanna)

ಹೆಂಡತಿ: "ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಎಡಗಡೆಯ ಅರ್ಥಾಂಗಿ ರೀ"

ಗಂಡ: "ಯಾಕೆ? ಎಡಗಡೆ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಇದೆ, ಅಂತೇನಾ?"

ಹೆಂಡತಿ: "ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲಾರೀ. ನಿಮ್ಮ ಎಡಗಡೆ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಬು ಇದೆ"

ಈ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋದ ಗಂಡ ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿಲ್ಲ!

ಬೀಚಿಯವರ ಮಿಂಚು - ಒಂದು ಹನಿ ನೆನಪು

- ಜೋಗಿಕಾಲ್ ಎಮ್. ಜಗದೀಶ
ಸಿಯಾಟಲ್, ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್

1915ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ 40ನೆಯ ಅಧಿವೇಶನವು 1958ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಅದಾಗಷ್ಟೇ ಏಕೀಕರಣಗೊಂಡ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಹೊಸ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬಳ್ಳಾರಿ ಉದಯವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಆಗಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲ, ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜ, ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರವರು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಕೇಂದ್ರ ವಿಷಯ, 'ವಿಶ್ವ ಮಾನವನಾಗ ಬೇಕಾದ ಕನ್ನಡಿಗ' ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಗೌರವ 1990ರ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ ಪ್ರೊ. ವಿನಾಯಕ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಕಾಕರದ್ದು. ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕನ್ನಡ ಹಾಸ್ಯ ಸಾಹಿತಿ, ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಮನೆಮಗ, ಬೀಚಿ(ರಾಯಸಂ ಭೀಮಸೇನ ರಾವ್)ಯವರು ಭಾಗವಹಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮುಖ್ಯ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಗೋಕಾಕರು ವೇದಿಕೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಅವರ ಎರಡು ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಕೊ. (ಕೋಣನೂರು) ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದರು. ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಮತ್ತು ಲೇಖಕರಾದ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮನೆಮಗನಾದ ಮಹನೀಯರು. ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಸಮಾವೇಶದ ವಿಚಾರ ತಲಪಿದಾಗ ಬೀಚಿಯವರು ತಕ್ಷಣ ಉದ್ಗರಿಸಿದ ಮಾತುಗಳಿವು: 'ಮಾನ್ಯ ಗೋಕಾಕರು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಮಾನವನಾಗಬೇಕು, ಮಾನವನಾಗಬೇಕು ಅಂತ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಒಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕೋಣನವರು, ಇನ್ನೊಂದು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ವೃಷಭನವರು ಕುಳಿತಿದ್ದರಂತೆ.'

ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಬೀಚಿಯವರು ಬಳ್ಳಾರಿ ಪೇಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೈಸಿಕಲ್ಲೇರಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ವೃಷಭೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸಿಕ್ಕರು. ಬೈಸಿಕಲ್ಲಿಂದ ಇಳಿದು ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬೀಚಿಯವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ, 'ನಾವು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕುರಿತಾಗಿ ನೀವು ನೀಡಿದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದೆ. ಈಗ ಮಾನವನಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.' ಅಂತ ಅಂದರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮಾಮೂಲು ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ, 'ನೀವು ಮಾನವನಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಧನ್ಯವಾದ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಕೋಣನ ಹಾಗೆ ತಿವಿದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ.' ಅಂತ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಬೀಚಿಯವರು ಉತ್ತರಿಸಿದರಂತೆ!

ಓದುಗರಿಗೊಂದು ಕಿರು ಪ್ರಶ್ನೆ: ನವ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವಾಗಿ 1956ರಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿ ಏಂದು ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು? (ಉತ್ತರ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಇದೆ!)

ಸ್ನೇಹಿತ ಎಂದರೆ ಹೇಗಿರಬೇಕು?

ಶ್ರೀಹರಿ ರಾಮಚಂದ್ರ (ರಾ. ಶ್ರೀ.)
ಲಾಯಿಸ್ ಸೆಂಟರ್, ಒಹಾಯೊ

ಒಬ್ಬ ಸನಾತನ ಸ್ನೇಹಿತನೆಂದರೆ, ಸಚ್ಚರಿತನಾಗಿದ್ದು, ಸತ್ ಸಮನ್ವಯ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಮದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಂದಿಗ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಸನ್ನಿಹಿತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಸಮರ್ಥಿಸುವನೆ, ನಿಜವಾದ ಸ್ನೇಹಿತ.

ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ನಾರು

- ರಾಮ್‌ಗೋಪಾಲ (ರಾಂ. ಜಿ.)
ಕ್ಯಾಂಟನ್, ಮಿಷಿಗನ್

ಚುಮು ಚುಮು ಚಳಿಯಲಿ ಕೊರೆಯುವ ಕುಳಿರ್ಗಾಳಿಯಲಿ ಹಿಮವರ್ಷಧಾರೆಯಲಿ
 ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗುತಾ, ಯೋಚಿಸುತಾ ಕುಳಿತೆ ನಾನು ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನೆ

ಕೂಡಲೇ ಮನದಾಳದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿತೊಂದು ಅತೀವ ಬಯಕೆ,
 ಚಪ್ಪರಿಸಿದೆ ನಾನು ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನೆ

ತಕ್ಷಣವೇ ಅರಿವಾಯಿತು ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯ ಹಂಬಲ, ಹೀರಲು ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಸಾರಿನ ರುಚಿಯನ್ನೆ
 ಅಂಜುತಲೇ ಕೇಳಿದೆ ನನ್ನಾಕೆಯನು, ಪ್ರಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವುದೇ ಮಾಡಿದ ಸಾರು ಮೊನ್ನೆ

ಹಿಂದೆಂದೂ ಕೇಳದ ಊಹೆಗೂ ನಿಲುಕದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಟಪಟನೆ ಬಡಿಯಿತು ನನ್ನ ಕರ್ಣಪಟಲಗಳನ್ನೆ
 ಮೊನ್ನೆಯದೇತಕೆ ಇಂದಿನ ಊಟಕೆ, ಮಾಡುವೇ ಈಗಲೇ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಎಂದಳು ನನ್ನ ಮನದನ್ನೆ

ಇದೇನಿದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೋ ಅದೃಷ್ಟವೋ ಅಥವಾ ನನ್ನ ಇಂದಿನ ಮುಖ ಪುಣ್ಯವೋ ನಾನರಿಯೆ
 ಕೂಡಲೇ ಕುಕ್ಕರಿನ ಮೂರು ಸೀಟಿಯ ಮಾರ್ದನಿಯು ಮೊಳಗಿ, ಕದಡಿತು ಮನೆಯ ಮೌನವನ್ನೆ

ಕುಕ್ಕರಿನ ಒತ್ತಡವು ಕೆಳಗೆ ಕುಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಅಂಕೆ ತಪ್ಪಿದ ಬಯಕೆಯ ಕಾವು ಕೆಕ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ
 ಬೆಂದಕಾಳೂರಿನ ಬೇಳೆಯು ಬೆಂದು, ಬಳೆಗಳ ಗಲಗಲ ನಾದದೊಡನೆ ಸೇರಿತು ಸಾರಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೆ

ಕಿಟಕಿಯಿಂದಾಚೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹಿಮವರ್ಷ, ಒಳಗೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಾರಿನಿಂದ ಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಹಬೆ
 ಬಯಕೆಯ ಉತ್ತುಂಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಚಪಲದ ನಾಲಿಗೆ, ಕಣಕುತಿತ್ತು ನನ್ನ ಸಂಯಮವನ್ನೆ

ಘಮ ಘಮ ಒಗ್ಗರಣೆಯ ವಾಸನೆ ಹರಡುತಲಿದ್ದಾಗ, ನೋಡುತಾ ಕುಳಿತೆ ಭಾರ್ಯೆಯ ಮುಖಚರ್ಯೆಯನ್ನೆ
 ಕೂಡಲೇ ಸಾರಿನ ರುಚಿಯನು ನೋಡಲು ದೊರಕಿತು ಎನಗೆ, ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಒಂದು ಸನ್ನೆ

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಲೋಟ ಹುಡುಕಿದೆ ಕುಡಿಯಲು, ಆದರೆ ದೊರಕಿತು ಎನಗೆ ಬಾಳೇ ಎಲೆಯ ದೊನ್ನೆ
 ಸಾರಿನ ರುಚಿಯನು ನೋಡುತಲಿದ್ದಾಗ, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ದುರುಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನೆ

ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಎಷ್ಟು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ನನ್ನ ಮುಖದಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಭಾವನೆ ಪೂರ್ತಿ ಸೊನ್ನೆ
 ಕಡೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೋಪದಲೇ ಕೇಳಿದಳು ನನ್ನಾಕೆ, ಎಷ್ಟು ಸಮಯ ರುಚಿಯನು ಹೇಳಲು ಸುಮ್ಮೆ

ಅಂಜುತಲೇ ಅರುಹಿದೆ, ಪ್ರಿಯೇ ಇನ್ನೂ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವೆ ನಾನೂ ಅದನ್ನೆ...
 ಕಾತರಿಸಿರುವೆ ನಾನೂ ರುಚಿಗಾಗಿ, ದೊರೆತ ಕೂಡಲೇ ಹಿಂಡುವೆ ನಿನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ಕೆನ್ನೆ...

ಕುಲ ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡಬರಲು ಮನುಜರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ?

- ನವೀನ್ ಕುಮಾರ್ ಉಳಿ
ಸೋಲನ್, ಒಹಾಯೊ

ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಹೆಸರಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾದ ಕನಕದಾಸರು ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮನವಿ "ಕುಲ ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡದಿರಿ, ಕುಲದ ನೆಲೆಯನೇನಾದರು ಬಲ್ಲಿರಾ?" ಇದು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಹಾಡು. ಜಾತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ತಾರತಮ್ಯ ಮತ್ತು ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಕನಕದಾಸರು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕೋರಿಕೆ. ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವ ತೊರೆದು, ಉದಾರ ಹೃದಯದಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ದಾಸರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜನರ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಅವರು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೇ ಎನ್ನುವುದು ಚರ್ಚಾಸ್ಪದ ಸಂಗತಿ.

ಕನಕದಾಸರ ನಂತರದ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು ಬಂದರು; ಬೋಧಿಸಿದರು; ಅಳಿದು ಹೋದರು. ಆದರೆ, ಜಾತಿ-ಮತಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಬಿರುಕು ಇಂದಿಗೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಹರಿಸಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಈ ತಾರತಮ್ಯ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನೂ ಬಿಡದೆ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ರಂಗಗಳಲ್ಲಂತೂ ಜಾತಿ-ಮತಗಳ ಕಲಹ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಈ ಬಿರುಕುಗಳು ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ವಿಷಾದಕಾರಿ ವಿಷಯ.

ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗ ಒಂದು ಅಸಹಜ ಮತ್ತು ವಿಪರ್ಯಾಸಕರವಾದ ಕಾಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಒಂದು ಮಟ್ಟಿನ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿ, ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯು ಫಲ ಅನೇಕ ಜನರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಜೀವನಮಟ್ಟ ಏರಿತು ಎನ್ನುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ, ಕಳೆದ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮವರು-ಪರಕೀಯರು ಎನ್ನುವ ಭೇದಭಾವ ಏಷ್ಯಾ (ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾ), ಯೂರೋಪ್, ಅಮೇರಿಕಾ ಸೇರಿದಂತೆ, ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಜಾತಿ-ಮತಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಹಳೆಯ ಮಾತಾದರೆ, ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾತ-ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣ-ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚರಣೆ, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯ-

ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಸ್ಪರ ಕಚ್ಚಾಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮಧ್ಯೆ ಸಂದೇಹ-ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಬಿತ್ತಿ, ದ್ವೇಷ-ವೈರತ್ವವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನಗಳನ್ನು ಹರಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ನೇರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಜನರಲ್ಲಿ ಸಹನೆ-ಸಹಾನುಭೂತಿಗಳು ಹೋಗಿ, ಕಿರಿಕಿರಿ-ಅಸಮಾಧಾನ ಉಂಟಾಗಿ, ಅಸೂಯೆ-ದ್ವೇಷ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕಳೆದ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡಂತೆ, ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಕಡೆ, ಮಾನವರು ಪರಸ್ಪರ ಅಕೃತ್ಯ-ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮಂತೆ ತೋರುವ ಮತ್ತು ನಮ್ಮಂತೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದಯುತ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿ, ನಮಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಜನರನ್ನು ಅನುಮಾನಿಸಿ ವೈರಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಮಾನವರ ಹುಟ್ಟುಗುಣವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಪಕ್ಷಪಾತ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಮಾನವ ಜಾತಿಯಲ್ಲೇ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು. ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಜನಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಕಚ್ಚಾಡುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ, ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಮೂಡಿವೆ. ಈಗ ಮಾಹಿತಿ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆ ಹರಡಬಹುದು. ದುರುದ್ದೇಶವುಳ್ಳ ಜನರ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಆಯುಧಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

"ಅಯಂ ನಿಜೋ ಪರೋ ವೇತಿ ಗಣನಾ ಲಘುಚೇತಸಾಂ; ಉದಾರ ಚರಿತಾನಾಂ ತು ವಸುದೈವ ಕುಟುಂಬಕಂ" (ಇವನು ನಮ್ಮವನೋ ಬೇರೆಯವನೋ ಎಂದು ಲೆಕ್ಕಹಾಕುವುದು ಚಿಕ್ಕಮನಸ್ಸಿನವನ ಸ್ವಭಾವ; ಉದಾರ ಮನಸ್ಸಿನವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕವೇ ಕುಟುಂಬ). ಮಹಾ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಈ ಉನ್ನತ ಆದರ್ಶದ ಉದ್ದೇಶ ಮಾನವರನ್ನು ಉದಾರ ಮನೋಭಾವ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಪ್ರಚೋದಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು. ಅಂದಾಗಲಿ, ಇಂದಾಗಲಿ, ಈ ಉಚ್ಚ ಆದರ್ಶ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸವಾಲಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಕುಲ ಕುಲ ಕುಲವೆಂದು ಹೊಡೆದಾಡುವುದು ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಹಣೆಬರಹವಿರಬಹುದು.

ಕನ್ನಡಿ ಕನ್ನಡದ ನೊಬರು

- ವೀಣಾ ವಡಮಲ
ಲಾಸ್ ಎಂಜಲಿಸ್

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು, ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅಮೆರಿಕಾಗೆ ಬಂದ. ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಮತ್ತು ಕೊಲಂಬಸ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮುಗಿಸಿ, ಅರ್ಕಾನ್ಸಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಲಾಸ್ ಎಂಜಲಿಸ್‌ಗೆ ಬಂದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಲಾಸ್ ಎಂಜಲಿಸ್‌ಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಅನುಭವ. ಒಂದು ರೀತಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಭೂತಿ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಾನುಭವ! ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ, ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನ !

ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಮಾತನಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ವೈದ್ಯ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿಯತೊಡಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು “ನೀನು ಹೇಗೆ ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ?” ಅಂತ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು “ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದೊಂದಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ನನ್ನ ಈ ನಾಲಿಗೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಯಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನಾದರೂ ಸರಾಗವಾಗಿ ನುಡಿಯಬಲ್ಲದು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಿ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಬೀಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅಮ್ಮನ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ತೆಲುಗು ಆದರೆ, ಅಪ್ಪನ ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವಾಗಿತ್ತು. ಅಪ್ಪ ಕನ್ನಡ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಅಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ನೆಲೆಸಿದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ರಜೆಂದು ಅಮ್ಮನ ತವರುಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ತೆಲುಗು ಕೂಡ ಅಭ್ಯಾಸ ಆಯಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವ ಆಸೆ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಲಾಸ್ ಎಂಜಲಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ, ಪೂರ್ವಾಭಿ-ಮುಖಗೊಳಿಸುವ (orientation) ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದ ಒಂದು ಅನುಭವ ಇದು:

ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜನ ಹೊಸ ನೌಕರರಿಗೆ orientation ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು, ಆಗ ಎಚ್ ಆರ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ (human resource staff) ಬಂದು “ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ english ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಒಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಕೈ ಎತ್ತಿದರು. “ನನ್ನ ಪೋಷಕರು ಭಾರತದಿಂದ

ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ english ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯಲಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಅಂದರು: “too bad, you are not eligible for bilingual bonus.” ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರ ಮುಖ ಪೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ-ಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರವರ ಮೂಲ ತಿನಿಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮೂರಿನ ವಿಶೇಷ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಖಾರಮಂಡಕ್ಕಿ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೋಂಡಾ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಗರಿ ಗರಿ ಮಂಡಕ್ಕಿಯ ಜೊತೆ, ಕುರುಕಲು ಸೇವಿಗೆಯನ್ನು ಬೆರೆಸಿ, ಕೆಂಪು ಈರುಳ್ಳಿ, ಕೊತ್ತಂಬರಿಸೊಪ್ಪಿಗೆ ನಿಂಬೆಹಣ್ಣನ್ನು ಹಿಂಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಬೋಂಡಾ ಜೊತೆ ತಿನ್ನುವಾಗ ಆಗುವ ಆನಂದವನ್ನು ಅವರ ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ.

ಬಿಸಿ ಬೋಂಡಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನಲು ಸಿದ್ಧವಾದಾಗ, ಮೂಗು ಅದರ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೀರಿ, ಹಲ್ಲುಗಳು ಅದನ್ನು ತುಂಡು ಮಾಡಿದಾಗ ಆಗುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕಿವಿಯು ಆಲಿಸುತ್ತ, ನಾಲಿಗೆಯ ಒಂದು ಭಾಗದ ರುಚಿ ಗ್ರಂಥಿಗಳು ಹಿಟ್ಟಿನ ರುಚಿ ಸವಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಗವು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯ ಕಿಕ್ಕನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುವಾಗ ಆಗುವ ಆನಂದ ಪರಮಾನಂದ. ಜೊತೆಗೆ ಮಂಡಕ್ಕಿಯ ಗರಿ ಗರಿ ವಿನ್ಯಾಸ, ಹಸಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಖಾರ, ನಿಂಬೆಹಣ್ಣಿನ ಹುಳಿ ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ರುಚಿ ಗ್ರಂಥಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆಲೆ stimulate ಮಾಡಿದಾಗ ಕೊಡುವ ಆನಂದ, ತಿಂದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದರ ಮಜವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

“ಜನನೀ ಜನ್ಮ ಭೂಮಿಶ್ಚ ಸ್ವರ್ಗಾದಪಿ ಗರೀಯಸಿ” ಎಂಬ ಮಾತು ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಪ್ಯಾಯಮಾನ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ನಾಡು ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಾನು ಈ ಕವಿವಾಣಿಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ: “ಕರ್ನಾಟಕ ಬರಿ ನಾಡಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದಾತು. ಕನ್ನಡ ಬರಿ ನುಡಿಯಲ್ಲ ನಮ್ಮಂತರಂಗದ ಮಾತು.”

ನಾವಿಕದ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಸಂಭ್ರಮ

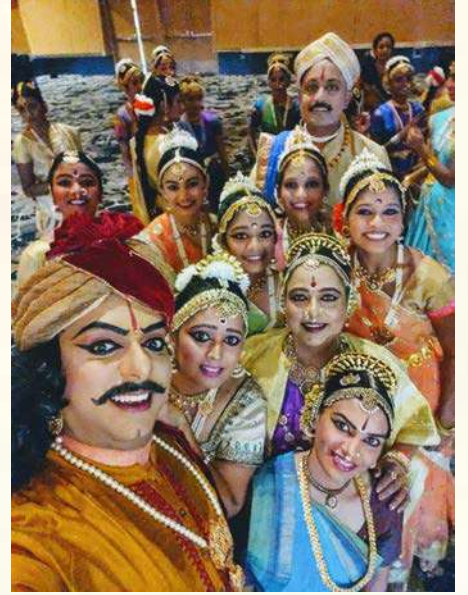
ನಾವಿಕದ ಸಂಭ್ರಮದ ಕ್ಷಣಗಳು

ನಾವಿಕದ ಸಂಭ್ರಮದ ಕ್ಷಣಗಳು

ನಾಟಕದ ಸಂಭ್ರಮದ ಕ್ಷಣಗಳು

ನಾವಿಕದ ಸಂಭ್ರಮದ ಕ್ಷಣಗಳು

**"BEST COMPLIMENTS FROM BANAVAR'S FAMILY
FOR THE GRAND SUCCESS OF NAVIKA 2019"**

**Best Wishes to NAVIKA 10th Anniversary
&
NAVIKA Ohio 2019**

Vani, Keshav, Esha, Neil and Max Babu Family

BEST WISHES TO NAVIKA

Kiran Bhat

Drs Annapurna and Subrahmanya Bhat

&

Nrupathunga Kannada Koota

(Dr. Subra Bhat is Chairman of NKK, Atlanta)

Best Wishes to Navika
From
Devangi Sreekanth and Family

5ನೇ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

The Anjanappa Family

Ellicott City, MD

Best Compliments
To
NAVIKA 5th World Convention
Vasu Murthy and Family

**Best Compliments
To
NAVIKA 5th World Convention**

**from Suresh Ramachandra,
Rohini, Tejas, Vibha and Mithun.**

Best Compliments To **NAVIKA**

*The G Iyengar's -
Drs. Meera, Gopal, Tara, Sreesh,
Vasundhara & Radha.*

Best Compliments From
Cardiac and Vascular Consultants MD PA
Center for Sleep and Lung Disorders
Tricounty Health LLC
Curelogics and Hyperbaric center
in The Villages, FL

Shrikanth Upadya & Family

Best Compliments to Navika 2019

SHIVAKUMAR & FAMILY, NEW YORK

Senior Director, Standard & Poors Global Inc.

**ನಾವಿಕ 5ನೇ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ
ಶುಭಾಶಯಗಳು**

**from
Dr. Suresh Sharoff and Family**

Best Compliments to Navika 2019

Srinivas Kanakanhalli

CMMI Level 3 (Dev and Services) | ISO 9001 | ISO20000 | ISO 27000 | Woman-Owned Small Business

clearAvenue, is a solution focused systems integration company, offering solutions based on innovative tools, technologies and processes. We have a successful track record of providing a variety of innovative solutions to multiple federal and commercial clients. We have received multiple commendations from our clients for unparalleled collaboration to ensure mission success

Maryland

6711 Columbia Gateway Drive, Suite 550,
Columbia, MD 21046
Tel: 410-312-3171
Tel: 410-999-6403

Washington, DC

1325 G St NW, Suite 500
Washington, DC 20005

West Virginia

2202 About Town Pl
Morgantown, WV 26508

Congratulations and best wishes to
OHIO-NAVIKA-2019,
from
Drs. Shantha K. Murthy & Krishnamurthy Jois

*Best Wishes for a
Successful
2019 Navika Convention
from Drs. Renuka & Gogi Ramappa
and Family*

HUMAN TRAFFICKING

THE FASTEST GROWING
ORGANIZED CRIME
WORLDWIDE.

HUMAN TRAFFICKING IS
EVERYWHERE;

TOGETHER, WE CAN STOP IT.

MORE INFORMATION ON

RAINBOWLIVES.COM

@rainbowlivesht

Rainbow Lives

@rainbowlives

**Fifth Third Bank
proudly sponsors
the NAVIKA 5th
Annual World
Kannada Summit.**

FIFTH THIRD BANK

SWAMI VIVEKANANDA YOUTH MOVEMENT

www.svym.org

Developing Human & Social Capital to build a resurgent India...

"They alone live who live for others. The rest are more dead than alive".

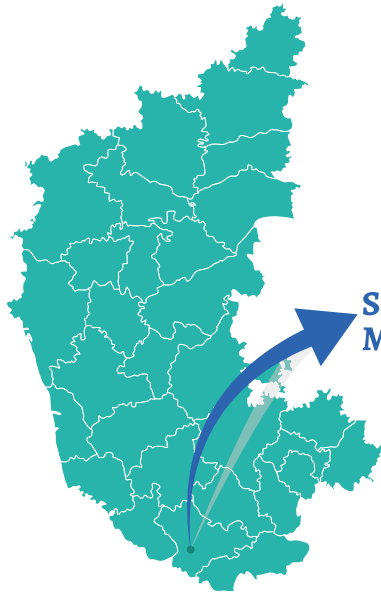
- Swami Vivekananda

ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಕನ್ನಡದ ಕಂಪನ್ನು ಪಠಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ 'ನಾಡಿಕ'ಲಿಗೆ ಶುಭಾಶಯಗಳು

Established by a group of young medical students in Mysore Medical college in the year 1984, **Swami Vivekananda Youth Movement (SVYM)** is engaged in building a new civil society in India through its grassroots-to-policy level action in Health, Education, Socio Economic empowerment and Training & Research sectors.

Inspired by the thoughts of Swami Vivekananda and Mahatma Gandhi, SVYM is developing local, innovative and cost-effective solutions towards sustainable community-driven development.

Saraguru,
Mysuru

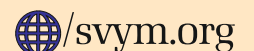
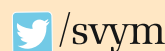

Lend A Hand! You can make a huge difference!

Administrative office

Hanchipura Road, Saraguru Taluk,
Mysuru District- 571121, Karnataka State, INDIA

Donors in USA can contribute @ <https://svym.org/svymna>
All donations in the US are exempt under 501 (C)

RELIV PAIN CENTER

“life without pain”

**Bengaluru's
Top Rated
Pain Clinic
Celebrates
Five Years
of Success**

**Gift Your
Loved
Ones
freedom
from pain**

4.9/5 on Google

4.5/5 on Practo

Top Result on Google Search

**Excellent place for pain relief. Very
different from orthopedics and
neurosurgeons, especially for spine
pain**

Satish M

**JAYANAGAR
RAJAJINAGAR**

888 49 50 123/234/345/444

www.relivpaincenter.com

The Sun Home Health

Serving Central Ohio
Since 1997

We believe in Excellence!

The Sun Adult Daycare

Delaware Ohio

With Complement to Dr. Katapadi

Chief Operating Officer : **Jayshri Shah** ME (Elect. Engg)

Corporate Office : 107 W William St, Delaware OH 43015

Call : (740) 362-5035

Columbus Office : 951, High Street, Worthington, OH 43085

Call : (614) 362-0855

Adult Day Care : 16, Troy Road, Delaware, OH-43015

Call : (740) 417-8271

With Best Compliments

From

INDU SEETHARAM

&

SAMPATH SEETHARAM

SUCCESS TODAY MAKES TOMORROW RELEVANT

PROVIDING INFORMATION TECHNOLOGY AND MANAGEMENT CONSULTING SERVICES

TO

FEDERAL GOVERNAMENT

&

COMMERCIAL ENTITIES

INTEGRATED SYSTEMS INC.

8245, Boone Boulevard

Suite 340

Tysons Corner, Va 22182

703-288-4030

www.global-isi.com

+91 80 6608 4252

Shapoorji Pallonji
Real Estate

46 acres of bliss nestled in lively Binnypet, Central Bengaluru

Exclusive offer#

- No floor rise charges • No high down payment • No Pre-EMI

Lifestyle Outdoor and Indoor Amenities

SWIMMING POOL

GAMES ROOM

SNOOKER

SQUASH COURT

RESTAURANT

GYM

TABLE TENNIS ROOM

GUEST ROOMS

MULTIPURPOSE COURT

and many more...

Luxury 2 & 3 Bed homes
Starting from ₹1.14 Cr.*

ಪಾರ್ಕ್ ವೆಸ್ಟ್ | <http://parkwest.shapoorjirealestate.com>

Shapoorji Pallonji
PARKWEST

Binnypet, Bengaluru

IGBC

Disclaimer: This project is promoted/developed by Relationship Properties Pvt. Ltd. This project's Maple, Sapphire and Magnolia towers are financed by L&T Infrastructure Finance Company Limited and have been charged / mortgaged in its favor. The NOC / permission of the mortgagee/security trustee will be provided for sale of flats/units, if required. Images are digitally enhanced, unless otherwise mentioned. No photos have been shot at site unless mentioned otherwise. Products, features, pictures, furniture, light fittings, etc., shown, are illustrations for reference only and are not part of the flat to be sold to the customer. The colors, shades of walls, tiles etc. shown in the images are for the purpose of representation only and may vary upon actual construction. The purpose of this brochure/booklet/prospectus/advertisement is to indicate to the customers, the range of the amenities and facilities that may come up in the project, as per the present approved layout. Few of the common amenities and facilities shown, will be completed along with the completion of all phases in the project. This printed material does not constitute an offer and/or contract of any type. Any prospective sale shall be governed by the terms, and agreement for sale to be entered into between the parties. Before making a decision to purchase, customers are requested to independently, either directly or through customers' legal/financial advisors, thoroughly verify all details/documents pertaining to the project. *The starting price mentioned is for a 2 BHK apartment, on the 14th level of Maple tower. Other charges and Government levies/taxes extra. *The scheme mentioned herein is subject to the eligibility of the loan applicant, and the terms and conditions of The Federal Bank Ltd. This special payment plan is an interest moratorium where EMI holiday is for 36 months or till possession, whichever is earlier. No floor rise is for select units in Maple and Sapphire Towers only. *T&C Apply.

RERA Numbers: Maple Tower - PRM/KA/RERA/1251/310/PR/171015/000277 | Sapphire Tower - PRM/KA/RERA/1251/310/PR/171015/000284
Magnolia Tower - PRM/KA/RERA/1251/310/PR/180222/002637 | Mahogany Tower - PRM/KA/RERA/1251/310/PR/181204/002196
For more details, visit: <https://rera.karnataka.gov.in>

CME FORUM

WAS SPONSORED BY

Chiesi Cornerstone Biopharma Inc.

Janssen

Bristol- Myers Squibb

Boehringer-Ingelheim

Amgen

Johnson & Johnson

Bayer

Novartis Pharmaceuticals Corp.

Amarin Pharma, Inc

Chiesi NAVIKA 2019
5TH WORLD KANNADA SUMMIT
2019 August 31st - Sep 1st 2019
Chiesi Biopharma Inc., 441 Elm St., Cambridge, MA 02142

CME PROGRAM AGENDA

SESSION 1: SATURDAY, AUGUST 31, 2019

- 08:00-08:30 AM Plan Management during Covid-19 Challenges - Madhu Rajasekhar, MD
- 09:00-10:00 AM Stress and Burnout in Healthcare - K.S. Guliyam, MD
- 10:00-10:15 AM Break
- 10:15-11:05 AM Practice Addressed Great Asian CVD Risk, Triggers and Solutions - Chandra Prasadiah, MD
- 11:00-11:30 AM Under Reported Diseases with High-Mortality - Harshik Pabani, MD
- 11:00-12:00 PM Issue: Blood Care Payment Models - Jayashree Chowdhury, MD

SESSION 2: SUNDAY, SEPTEMBER 1, 2019

- 08:00-09:30 AM Digital Technology in Medicine: A Blessing or a Curse? - P.S. Gautham, MD
- 09:00-10:00 AM Precision Medicine: Myth or Reality? - Rama Shankar, MD
- 10:00-10:15 AM Break
- 10:15-11:00 AM Addressing Mental Health and Drug Addiction: Is Integration a Solution? - Latha Menon, MD, State Representative, New Hampshire
- 11:00-11:30 AM Anticoagulation: Prior to Present - Sudhakar, MD
- 11:00-12:00 PM Application of Ancient Traditions in Cancer Therapy - Anurag Narayana, MD

All physicians are invited to participate in the interactive CME sessions. All CME Categories | Continuing Medical Education credits will be offered through University of Colorado.

100% registration fee for faculty attendees: \$40. For non-faculty CME only attendees: \$200. (Includes lunch at both days). Medical students can participate at no cost and residency can register for \$50.

For questions:
Please contact Dr. Jayashree at jayashree@chiesi.com
www.navika.org | www.prembo.org | www.navika.org

NAVIKA

ನಾವಿಕ 5ನೇ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ
ಹಾಗೂ

ಡಾ. ಮನಮೋಹನ್ ಕಟಪಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು

ನರಹರಿ ಹೆಬ್ಬಾಳೆ ಮತ್ತು ಗಿರಿಜಾ ನರಹರಿ

BEST WISHES TO SURESH SHAROFF
from **SHIV and USHA KOTIHAL**
on the occasion of **NAVIKA 2019**

WOODLANDS

PURE VEGETARIAN
INDIAN CUISINE

8046 New Hampshire Ave
Hytsville (Langley Park), MD 20783
Tel: 301 434 4202 Fax: 301. 434 4202
woodlandsrestaurants.com

Lunch Buffet Every Day!!

11:30 - 3:00 PM

Dinner: Sun - Thu: 3:00 - 9:30 PM

Fri - Sat: 3:00 - 10:00

Woodlands
Caterers

We Cater For All Occasions.....

**** RATED 100 BEST BARGAIN RESTAURANTS IN
Washingtonian Magazine 2010

We Are The Original Woodlands (Maryland)
And Have No Affiliations

Jewels of India

Cuisine of India

RESTAURANT, BAR & BANQUET HALL

REVIEWS

“This place is truly a gem” – Jewel of India is a gem
by Tom Sietsema of the *Washington Post*

Full Review in *Washingtonian*
Washington Post GOG Blog

**BUSINESS MEETINGS • PRIVATE EVENTS
CORPORATE SOCIAL FUNCTIONS**

**10151 New Hampshire Avenue, Silver Spring, MD 20903
301-408-2200 301-408-2100
jewelofindiamd.com**

Need
A
Doctor
Now?

www.myhoustonprimarycare.com

 Like us!
[@HoustonCare](https://www.facebook.com/HoustonCare)

Houston Primary Care

Dr. Dinakara B. Shetty, MD

Board Certified Internal Medicine

478-328-7674

1719 Russell Parkway, McNeal
Warner Robins, GA 31088

Now with... TELEHEALTH! ★

- Delivers an in-office experience with online ease!
- For reasons of health, time, or convenience

Jayanthi Srinivasiah, MD

Board Certified: Medical Oncology and Hematology

Medical Degree: Bangalore Medical College, Bangalore, India

Residency: Louis A. Weiss Memorial Hospital, Chicago, IL; University of Iowa, Iowa City, IA

Fellowship: Emory University, Atlanta, GA

Professional Memberships: Medical Association of Georgia, Dekalb County Medical Society, American Society of Hematology, American Society of Clinical Oncology, Georgia Society of Clinical Oncology and American College of Medical Genetics and Genomics, Affiliate Member of ACGME, SOCRA

Leadership: Cancer Committee Chair (includes chairing Clinical Trials and Genetics Committee), Dekalb Medical Center; Leadership Council & Board Member, Be the Match Foundation; Hereditary Cancers – Chair of Cancer Genetics Surveillance Program, Dekalb Medical Center; Research Chair & Executive Committee Member, GACORE; Member, Breast Leadership Committee, Dekalb Medical Center; Breast Steering Committee, Northside Hospital; Board of Directors, Georgia Cancer Specialists; Preceptor, Morehouse School of Medicine; Principal Investigator, Minority NCCORP through Augusta University; Member, Breast and Rare Tumor Committee, NRG.

Honors & Awards: Dr. Srinivasiah (Dr. Jay) is the recipient of numerous honors and awards including: Rising Phenomenal Women, 2018; SOCRA for Clinical Research Excellence, May 2016; Atlanta Top Doctors, Atlanta Magazine, 2018/2017/2016 & 1999; RAKSHA Community Change Award, October 2013; U.S. News & World Report Top Physician, 2012/2013; Top Physician, Consumers Research Council of America Guide to American's Top Physician, 2012, 2008, 2007; Most Compassionate Doctor, 2012; Patients' Choice Award from PatientsChoice.org, 2012, 2011; Guide to America's Top Docs 2007, 2008, 2009, and 2010; Voted "Woman of Inspiration of Atlanta" by WNBA, 2009; Voted "Top Oncologist in Atlanta," Atlanta's Women's Magazine, April 2003; CEO Recognition Award, 2002, DeKalb Health System; Voted "Top Doctor for Women in Medical Oncology", April 2002, Ladies Home Journal, Voted "One of America's Top Docs," October 2001, The Redbook Magazine; Voted Top Physician by Atlanta Hospital News, 2012; Recipient of the India National Merit Scholarship Award.

Special Interests: Special interest should say "Dr. Jay is passionate about taking care of all malignancies, solid tumors, and hematologic malignancies. Her special interests include care of breast cancer patients, including genetics, genomics, and new drugs and clinical trials. She also treats other solid malignancies including colon carcinoma, lymphomas, lung cancer, and other malignancies. She also completed an Intensive Course in Cancer Risk Assessment with the City of Hope Division of Clinical Cancer Genetics, November 2015 – March 2016.

BATTERS

Ready to cook stone ground batter

Distributed by: Shastha Foods Inc. CA, USA.
2205 Ringwood Avenue San Jose, CA 95131. 408 501 7801
contact@shasthafoods.com www.shasthaonline.com

BEST WISHES TO NAVIKA TEAM

Dr Shekhar, Dr Veena, Inchara and Aarush Raj

Morgan Stanley

Gerald Curtis

Executive Director
Financial Advisor

112 Worcester Street
Wellesley, MA 02481

781-431-6732

gerald.curtis@morganstanley.com

© 2019 Morgan Stanley Smith Barney LLC. Member SIPC. CRC 2187362 08/18

ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಅಶ್ವಥ್

जगतीमवितुं कलिताकृतयो विचरन्ति महामहसश्छलतः ।
अहिमांशुरिवान्न विभासि गुरो भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥
॥ तोटकाष्टकम् ॥

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಅನೇಕ ಮಹಾಪುರುಷರು ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವೇಶಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಸಂಜಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಓ ಗುರು, ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಸುಾಯೀನಂತೆ ಶ್ರಜ್ಜಲಿಸುತ್ತೀರಿ. ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮಪ್ರಣಾಮಗಳು.

ಶ್ರೀ ಅಶ್ವಥ್ ದಂಪತಿಗಳು ಕೆಲಂಬಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹು ಪರಿಚಿತರು. ಅವರಿಂದ ಅನೇಕಾನೇಕ ಶಿಷ್ಯರು ವೇದ ಪಾರಯಣ, ಸಂಗೀತ, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಜಾರ, ಕಾವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಭಾಗವತ, ವೇದಾಂತ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗೃಹಸ್ಥರವರೆಗೂ, ಅವರವರ ಮಿತಿಗೆ ಗ್ರಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಅಲಾಪಾಲತೆ, ಸದಾ ಹಸನ್ಮುಖತೆ, ಔದಾರ್ಯ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷರು ಇರುವುದು ಕೆಲಂಬಸ್ ನಾಗರಿಕರ ಪುಣ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಶಿಷ್ಯವೃಂದದ ಪರವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರಣಾಮಗಳು

Dr. Eshwar Ramadas, MD

Primary Care Physician

- Born and trained in Cincinnati, OH
- Bringing personalized healthcare to you and our community
- Committed to achieving your best and healthiest life

Now accepting new patients at:
Queen City Physicians - Madeira
(513) 561-4811 to schedule
7825 Laurel Ave., Cincinnati, OH 45243

221 S. HAMILTON ROAD
COLUMBUS, OHIO 43321

Call Tom Isner or Sam Isner
614-236-8691

tom.isner@isnerinsurance.com or
sam.isner@isnerinsurance.com

**Starting a Business? Purchasing a Home?
Purchasing a New Car?
CALL FOR A QUOTE**

- Commercial and Personal Insurance
- Contractor's and Builder's Risk Insurance
- Insurance for Information Technology Providers
- Coverage for Sand and Gravel Haulers
- Home Health Care Industry
- Small and Large Commercial Business
- Low Auto & Home Owner Packages
- Professional Liability Insurance

Joins the community in celebrating
**The North America Vishwa
Kannadigara Sammelana 2019**

Main Street Family Medicine

Main Street Family and the Staff
bring Best wishes to Navika 2019

Dr. Chandre C Gowda
&
Family

Best Wishes to
Navika 2019
from
Dr. Jagadish Urs,
Latha Urs and family

China Silk Tours

Official travel agent for KSMD The Karnataka State Medical & Dental Alumni Association of America

We are the official travel agent for KSMD since 2008. We are glad to arranged KSMD Oversea Trip for 11 years. Please join us to travel the world, your dream vacation! With over 20 years experience in the travel business, China Silk Tours has developed a reliable and dependable team to serve all your travel needs.

Please contact—**China Silk Tours** Tel: 212-679-6888
Web site: www.chinasilktours.com | Email: elsa@chinasilktours.com

KEN VENKATESH

FOR ALL YOUR REAL ESTATE NEEDS

REMAX INTERNATIONAL HALL OF
FAME
LIFETIME ACHIEVEMENT AWARD
OVER 34 YEARS OF AWARD WINNING
SERVICE
WITH CREDIBILITY & INTEGRITY

REMAX SUCCESS
10244 RIVER RD
POTOMAC MD 20854
240-252-5833

 301-252-8264

With Best Compliments of:

**Narayan Peddanna, M.D.
Sudha & Family**

**Digestive Specialists, Inc.
Digestive Endoscopy Center, LLC**
Redefining Your GI Experience

1530 Needmore Road, Ste. 101 • Dayton, 45414
77 W. Eleanor Drive • Springboro, 45066
Phone (937) 534-7330 • Fax (937) 207-2203
www.digestivespecialists.com

Narayan S. Peddanna, M.D., AGAF, FACG, FASGE
Gastroenterologist • Associate Clinical Professor at WSU

ಕಸ್ತೂರಿ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನ್ನು ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆ ಹರಡುತ್ತಿರುವ ಸಹೃದಯಿ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸನ್ನಿಹಿತ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ,
ವಡಮಲ ಕುಟುಂಬದವರಿಂದ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ನಾವಿಕ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ ಶುಭಾಶಯಗಳು
ಮಂಜು, ವೀಣಾ, ವಾಚನ್ ಮತ್ತು ಗೌರಿ

Best Compliments from Manjula & Sankasetti Sankarappa Family

Mangala
Manjula Sankrappa
Sankasetti Sankarappa
Pushpa chandrashekar
Chandrashekar

With the Best Compliments from

SRI SATYANARAYANA SASTRYJI

Girinagar, Bangalore, Karnataka.

He was honored by
Sri Jayachamaraja Wadeyar,
Maharaja of Mysore, India in 1974.

Sri Sastryji is available for any of the
Services in your place. He will carry
all puja samagris and drive to your place.

He is a Vedic scholar and a multi linguistic most learned senior Hindu priest in
Columbus Ohio.

He is proficient in Telugu, Kannada, Tamil, Hindi and English etc. He is very
knowledgeable in all religious services in both South and North Indian
Traditions. He has over 50 years of experience. He has served Indo-American
communities throughout USA and many countries.

He is very knowledgeable in performing Shodasha Karma Kanda like
Namakarana, Upanayana (Janev), Upakarma, Gruhapravesh, all kinds of
Shantis, all Havans (Homans) including Ganapathi Havan, Navagraha Havan,
Chandi Havan and Shradha / (Funeral services, Aparakarma (last rites)etc.

Under his spiritual guidance Sri Lakshmi Ganapathy Temple was started in
September 16th 2012. He is a Vedic scholar and proficient in Astrology.

He is closely associated with many Hindu cultural, spiritual and religious
organizations. Since 1994 he is an inspiration for various religious activities
and traditional events here in Central Ohio since 1994.

Please contact him for any of the above Services.

SATYANARAYANA SASTRYJI

@ 614 668 9884/ 614 698 6616

snsastryji@gmail.com

8303, Wildflower dr., Powell Ohio, 43065.

amul India
RESTAURANT

HELLO AND WELCOME TO AMUL INDIA RESTAURANT, WHERE IT IS OUR PASSION AND PLEASURE TO SERVE YOU THE VERY FINEST DISHES AVAILABLE FROM THE HEART OF NORTHERN INDIA. EACH DELICATE BLEND OF EXOTIC HERBS AND SPICES IS PERFECTLY BALANCED IN OUR TANDOORI OVEN DISHES AND ARE GUARANTEED TO EXCEED YOUR DINING EXPECTATIONS WHILE CAPTURING ALL THE RICH AND MYSTERIOUS FLAVORS OF AUTHENTIC NORTHERN INDIA CUISINE.

★ CARRYOUT AVAILABLE • 614-734-1600 • WE CATER FOR ALL OCCASIONS ★
★ 5871 SAWMILL ROAD, DUBLIN, OHIO 43017 ★

Royal Ginger
ASIAN FUSION BISTRO

CHINESE | JAPANESE | THAI | DECCAN

A bit of east in the west

AT ROYAL GINGER, EVERY DISH WE SERVE IS HAND-CRAFTED FROM SCRATCH, NOT PRE-PROCESSED AND MADE WITH ONLY THE FRESHEST QUALITY, ALL NATURAL INGREDIENTS WE CAN FIND

Business Hours
7 DAYS A WEEK 11AM-10PM

f /ROYALGINGERPOLARIS @ROYALGINGERPOLARIS
614.846.1111
www.rgpolaris.com
8591 SANCUS BLVD. COLUMBUS, OH 43240 (POLARIS)

W.I.S.E. (Wisdom in Simple English) Words Inc.
6692 Summerfield Drive, Mason, OH 45040, USA
Tatachar@aol.com +1-513-290-3064

1. The New Bhagavad-Gita \$14.95
2. The Easy Bhagavad-Gita \$8.99 (A GREAT GRADUATION GIFT)
3. The Song in Pictures \$19.99 (A GREAT GRADUATION GIFT)
4. The Complete Bhagavad-Gita Vol 1, 2 and 3 (A verse-by-verse self-study guide to master the ancient text with new insights) \$41.85
5. SriShThi: Songs of Creation from the Vedas \$19.99
(Above books authored by Dr. Koti Sreekrishna and Hari Ravikumar)
6. Foggy Fool's Farrago- A new Rendition of DVG's Kagga (Malathi Rangaswamy and Hari Ravikumar) \$15.99
7. Your Dharma and Mine (Dr. Shatavadhani Ganesh) (Translated to English from Kannada by Hari Ravikumar) \$4.99
8. Story Behind Verses (Dr. Shatavadhani Ganesh) \$9.99
9. Popular Essays in Indian Philosophy (Mysore Hiriyantha) \$5.95
10. The Mission of Philosophy (Mysore Hiriyantha) \$4.49
11. Art Experience (Mysore Hiriyantha) \$4.99
12. Quest after Perfection (Mysore Hiriyantha) \$4.99
13. Sanskrit Studies (Mysore Hiriyantha) \$4.49
(All Our Publications available on Amazon.com)

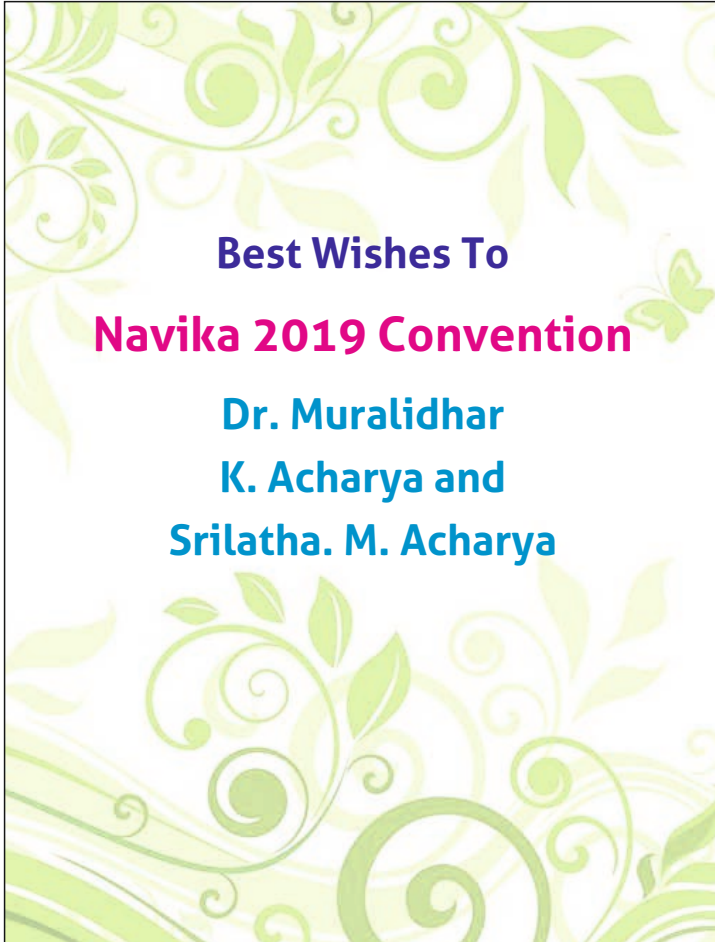
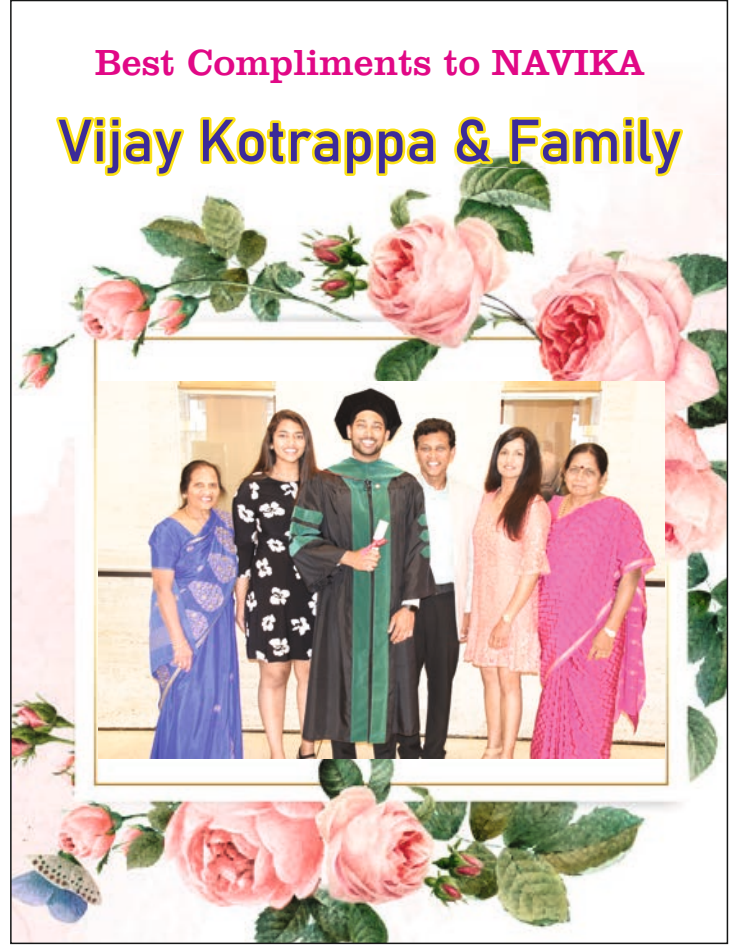
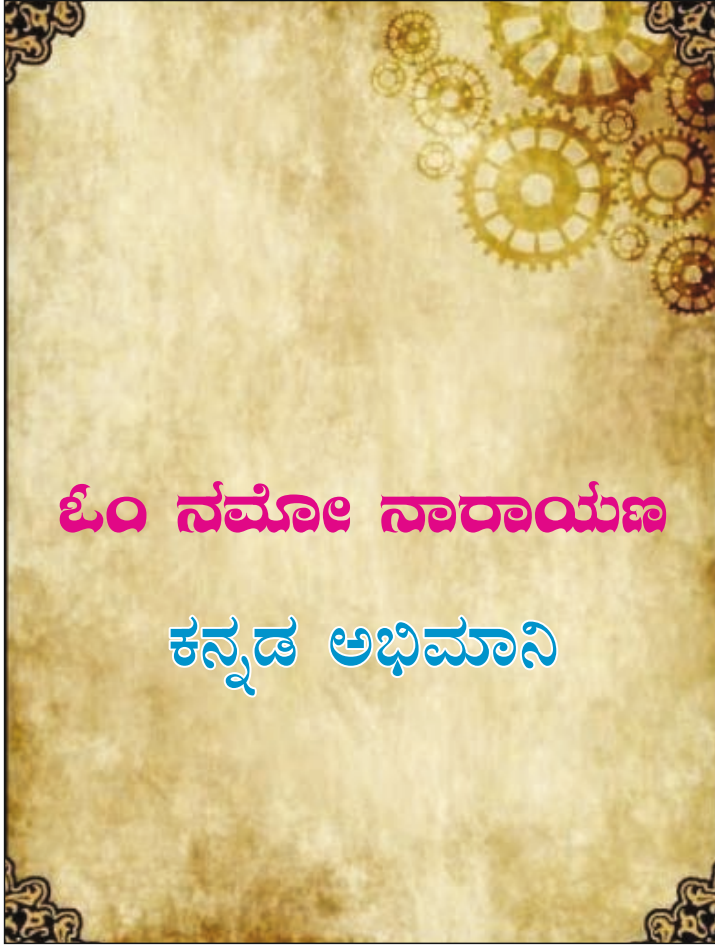
HINDU TEMPLE OF GREATER CINCINNATI WELCOMES NAVIKA
Koti Sreekrishna (Religious Counsel) <http://cincinnati temple.com/>
720 Barg Salt Run Road, Cincinnati, OH 45244
Visit our unique Temple before you wrap up, Sep 2 (9 AM – 8 PM)

ಪರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ!

ಜೀವನ ಹೊಲೆಯೋ, ಹಾಲನ ಮಲೆಯೋ
ಸುಧೆಯೋ ಕನ್ನಡ ಸವಿ ನುಡಿಯೋ

Dr. T. K. Rabindranath

ನಾವಿಕ ಒಹಾಯೊ ವಿಶ್ವಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ
ಹಾರ್ಡಿಕ ಶುಭಾಶಯಗಳು

SWAMI VIVEKANANDA YOUTH MOVEMENT
www.svym.org
Developing Human & Social Capital to build a resurgent India...
"They alone live who live for others. The rest are more dead than alive".
- Swami Vivekananda
Kannadigarige Shubshayagalu

Impacting over 1 million lives across all districts of Karnataka

Health Care Education Empowerment
Lend A Hand!
You can make a huge difference!

Administrative office
Hanchipura Road, Sasipura Taluk, Mysuru District- 576101, Karnataka State, INDIA
Donors in USA can contribute @ <https://svym.org/svymusa>
All donations in the US are exempt under 501 (c) 3

f /svym.india /svym.india /svym svym.org

BEST COMPLIMENTS
TO
NAVIKA 2019
CONVENTION

Clarksville, Maryland

Chiesi Cornerstone Biopharma Inc.

CHISEI USA - Pharmaceuticals
(People and Ideas for Innovation in Healthcare)

Makers of Curosurf
(Surfactant for Preterm Infants)

5ನೇ ನಾವಿಕ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಶುಭಕೋರುವ

ಗಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮತ್ತು ಮುನಿಯಪ್ಪ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ಬೆಂಗಳೂರು

Comprehensive Spine Center

PAIN | DEPRESSION | OPIATE ADDICTION

**Multidisciplinary & Fully Integrated
Pain Management Care**

Physician, Nurse Practitioner, Chiropractor, Acupuncturist,
Massage Therapist, Athletic Trainer & Addiction Counselor

**GANESH BALU, MD
AND HIS TEAM**

Evening, Weekend & Confidential Consultations

WILMINGTON | DOVER | LEWES

(302) 734-7246

www.PainRehab.net

Asian Festival Sends Best Wishes
for a Successful NAVIKA 2019 at
Duke Energy Center in Cincinnati, Ohio

2020

Dragon
Boat Races
May 17, 2020
asianfestivaldragonboat.org

26th Annual
Asian Festival
May 23-24, 2020
asian-festival.org

FOOD | PERFORMANCES | FAMILY FUN

À la carte, Buffet
Togo, Delivery
Off-site Catering, Mobile Catering
Banquet Events

MaanaS
1335 Cameron Ave, Lewis Center OH
PH: (614) 434-6464
E-MAIL: INFO@MAANAS.COM

BEST COMPLIMENTS TO NAVIKA 2019

- Vasanth Kothnur and family
- Dr. H. S. Ramadas and Family
- Mallikarjuna Nadagouda and Family
- Dr. Shashidhara Murthy and Family
- Aruna and Jwala Prasad
- Dr. Prashanth Kesav and Family
- Arudi Rajagopal and Family
- Anasuya Rao and Family
- Dummi P Yathiraj and Family
- Ganesan Chandramouli and Family
- Srinivasa Rao and Family
- Ananth Badrinath, Desbuild Incorporated
- Uma Rao and Family
- Krishna Murthy and Family
- Magal Family
- Maddur Badarinath and Family
- Dr. Vydehi and Sreedhara Murthy
- Bangalore Janardan and Family
- K M Krishnappa and Family
- Chandrashekhar & Sushila Virupannavar, Merging Rivers, LLC
- H. N. Nagaraja and Jyothi Nagaraja
- Shivanand Hiremath & Leena Hiremath
- Dandappanavar S and Prema Shankar
- Bangalore Shankar & Rajalakshmi Shankar
- Yallappa Somareddy Dr. Snehalatha Somareddy
- Drs. Shail and Raghava Gowda
- Shama Prasad and Family
- Shishira Seetha Bharadwaj and Family
- Srisai Gowda and Family
- Naveen Uli, Pushpalatha Venkataraman & Family
- HSC Acquisition LLC
- Prasanna Kumar and Family
- Prasanna Mahendra, Bharathi Prasanna Manikyaraja, Bhavana Prasanna and Samiksha Prasanna
- Pradeep Kumar Bekal and Family
- Indiresha Iyer and Family
- Manjunath Rao and Family
- Govid Pailoor and Family
- Jayadeva Chowdappa and Family
- Srikanth Pradhan and Family
- Iyanna Gowda and Family
- Dr. Vivek Narendran and Dr. Mamata Narendran
- Sheeta Ankalkoti (Sai Boutique) Murthy RaviKumar, Swayam Mirajkar, Sanchi Mirajkar
- ShivaKumar B & Jayanthi Shivakumar
- Usha S Kotihal and Family
- Col. Nataraj V Kote, Sharadamani K Nataraj & Family
- Archana Gowda and Family
- Dr. Yeshwanth Bekal and Sunithi Bekal
- Neelkant Raya and Family
- Dr. Anjan Rau and Dr. Kanchan Katapadi and Family
- Dinesh, Manorama and Surabhi Rao
- YourCause LLC Trustee for S&P Global Foundation
- Girish, Kavitha, Aadya and Tanya
- Shashidhar and Family
- Dasarahally Mohan and Family
- Ravi Prakash and Family
- Sajen Mathews and Family
- Dr. Sunil T R and Family
- Dr. Ashwath Narayana and Family
- Ujwal Halkatti and Deepa Ujwal
- Charan Gowda, Hand Surgeon, Columbus, OH
- Raj Nagaraj, Uma Nagaraj, Rohit Nagaraj, Neha Nagaraj
- Shrihari Ramachandra & Family

NAVIKA THANKS THE DONORS OF 2019

KANNADA SHIKARA

- Gopal Iyengar

KANNADOTHAMA

- Devangi Sreekanth
- Srinivas Kanakanhalli
- Dr. Anjanappa
- K. V. Kumar
- Suresh Ramachandra
- Shrikanth Upadya
- Dr. Krishnamurthy Jois
- Keerthi Kempuraj Urs
- B. K. Shiva Kumar
- Vasu Murthy
- Madhu Yelameli
- Dr. Renuka Ramappa
- Boggram Setty
- Shiva Shankar
- Dr. Manmohan Katapadi

KANNADA KANMANI

- Dr. Jayanthi Srinivasiah

KANNADA KESARI

- Dr. Subrahmayna Bhat
- Dr. Suresh Sharoff
- Keshav Babu
- Dr. Jagadisharaje K. Urs & Latha Urs
- Vijay Kotrappa
- Sathyendra Mysore
- Dr. Kris G. Murthy
- Dr. Muralidhar K. Acharya
- Nagaraj Reddi
- Narayan Peddanna

KANNADA KASTURI

- Nataraj Kote
- Archana Gowda
- Yeshwanth Bekal
- Neelkant Raya
- Kanchanmala Katapadi
- Dinesh Rao
- YourCause LLC Trustee for S&P Global Foundation
- Kavitha V Bangalore
- Shashidhar
- Dasarahally Mohan
- Ravi Prakash
- Sajen Mathews

- Dr. Sunil T R
- Dr Ashwath Narayana
- Ujwal Halkatti & Deepa Ujwal
- Charan Gowda
- Narahari Hebbakka & Girija Narahari

KANNADA KOGILE

- Vasanth Kothnur
- Dr. H. S. Ramadas
- Mallikarjuna Nadagouda
- Dr. Shashidhara Murthy
- Dr. Jwala Prasad
- Dr. Prashanth Kesav
- Arudi Rajagopal
- Anasuya Rao
- P Yathiraj
- Ganesan Chandramouli
- Srinivasa Rao
- Ananth Badrinath
- Uma Rao
- Krishna Murthy
- Srinivas Magal
- Maddur Badarinath
- Vydehi Murthy
- Bangalore Janardan
- K. M. Krishnappa
- Chandra Shekar Virupannavar
- H. N. Nagaraja
- Shivanand Hiremath & Leena Hiremath
- Dandappanavar Shankar & Prema Shankar
- Bangalore Shankar & Rajalakshmi Shankar
- Yallappa Somareddy & Dr. Snehalatha Somareddy
- Dr. Raghava Gowda
- Shama Prasad
- Shishira Seetha Bharadwaj
- Srisai Gowda
- Naveen Uli
- HSC Acquisition LLC
- Prasanna Kumar
- Prasanna Mahendra
- Pradeep Kumar Bekal
- Indiresha Iyer
- Manjunath Rao
- Govid Pailoor
- Jayadeva Chowdappa
- Srikanth Pradhan
- Iyanna Gowda
- Sheeta Ankalkoti
- ShivaKumar B. & Jayanthi Shivakumar
- Usha S Kotihal

VENDOR BOOTHS AT NAVIKA 2019

- 1. Sai Art Gallery, Fashion Jewelers (Booth #1)**
- 2. Dr. Fuji ACIGI Relaxation, Massage Equipment, (Booth #5)**
- 3. Aniya Silks, Saree Merchant (Booth #7)**
- 4. Mira Fashions, Fashion Jewelers (Booth #10)**
- 5. Suryani Art, Artifacts Merchant (Booth #15)**
- 6. Archana Silks, Saree Merchant (Booth #16)**
- 7. Fifth Third Bank, Banking (Booth #23)**
- 8. Balaji Rao, Financial Adviser (Booth #27)**

ಧನ್ಯವಾದ ಕವನ

ಒಹಾಯೊ ನಾವಿಕ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರಿಗೆ

ಯಾರಿವರು, ಯಾರಿವರು, ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ದುಡಿಯುವವರು,
ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುವವರು,
ಯಾರಿವರು, ಯಾರಿವರು, ಏನನ್ನು ಬಯಸದೆ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ
ಸೇವೆ ಮಾಡಿದವರು
ಇವರೇ ಒಹಾಯೊ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು

ಇವರಿಲ್ಲದೆ ಸೊಗಸಾದ ಊಟವಿಲ್ಲ, ಇವರಿಲ್ಲದೆ ಭವ್ಯ ಮನರಂಜನೆಯಿಲ್ಲ,
ಇವರಿಲ್ಲದೆ ವೈಭವದ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಲ್ಲ, ಇವರಿಲ್ಲದೆ ದೇವರ ಪೂಜಿಸುವ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ,
ಇವರಿಲ್ಲದಿರೆ ನಾವಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನ, ಸಮ್ಮಿಲನ ಇಲ್ಲ,
ಯಾರಿವರು, ಯಾರಿವರು, ಇವರೇ ಒಹಾಯೋದ ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು

ಯಾರಿವರು, ಯಾರಿವರು, 3 ದಿನಗಳ ಸವಿನೆನಪು ನೀಡಿದವರು,
ಹೊಸ ಗೆಳೆಯ - ಗೆಳತಿಯರ ಸಮ್ಮಿಲನ ಮಾಡಿಸಿದವರು,
ಸದಾ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡುವ ಅನುಭವ ನೀಡಿದವರು,
ಇವರೇ ಒಹಾಯೋದ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು

ಇಂತಹ ನೆನಪಿನ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದ ನಿಮಗೆ, ವಂದಿಸುವೆನು ನಾನು,
ತಲೆ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸುವೆನು ನಾನು,
ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, ಮಗದೊಮ್ಮೆ, ಸಿಗಲಿ ಈ ಅವಕಾಶ,
ಇಂತಹ ಮರೆಯಲಾಗದ ಅನುಭವ ನೀಡಿದ, ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಕೋಟಿ, ಕೋಟಿ, ನಮಸ್ಕಾರಗಳು

ನಮಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆ ನಾನು ದೇವರ, ನೀಡಲಿ
ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಸುಖ, ಶಾಂತಿ, ಅರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ

ಸುರೇಶ್ ರಾಮಚಂದ್ರ
9-22-2019

ಧನ್ಯವಾದ ಕವನ

ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ

ಇದ್ದರೆ ಇಂತವರಿರಬೇಕು, ಭಲದಿಂದ, ಬಲದಿಂದ
ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ನಾಯಕರಿರಬೇಕು
ನೋವಿರಲಿ, ನಲಿವಿರಲಿ, ಕಷ್ಟವಿರಲಿ
ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ ನಾಯಕರು
ಯಾರಿವರು ಮನಮೋಹಕ ನಾಯಕರು, ಮನಮೋಹನ ನಾಯಕರು
ಬೇಡುವೆ ನಾ ದೇವರಲಿ, ನೀಡವರಿಗೆ ಸದಾ ಶಕ್ತಿ, ಹುಮ್ಮಸ್ಸು
ನಿಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ನಾನೇನು ಕೊಡಬಲ್ಲೇ? ನಿಮಗೆ
ಹೃದಯ ತುಂಬಿದ ನಮನ, ತುಂಬು ಪ್ರೀತಿಯ ನಮನ

ಸುರೇಶ್ ರಾಮಚಂದ್ರ
9-22-2019

ವಿಶೇಷ ಧನ್ಯವಾದಗಳು

Karnataka
One state. Many worlds.

Department of Tourism

- ❖ Kumkum Sponsorship - Smt. Sujaya Prakash
Founder President, Sahana Mathrusree Samsthe
- ❖ Chitrakala Parishath for Karnataka pictures
(Rani Satish)
- ❖ Information and Tourism Department,
Govt. of Karnataka, Bangalore
- ❖ Sri. Kappanna

ಈ ಸಮಾವೇಶಕ್ಕೆ ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿದು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ
ನೂರಾರು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಗೂ
ನಮ್ಮ ಹೃತ್ತೂರ್ವಕ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಮತ್ತು ವಂದನೆಗಳು

NAVIKA OHIO 2019 thanks
all the volunteers and their families for their
enormous dedication, passion and sacrifice for
making the NAVIKA 5th World Kannada Summit a
very successful and memorable event.
We will cherish these memories for years to come!!